De lotgevallen van Tom Sawyer

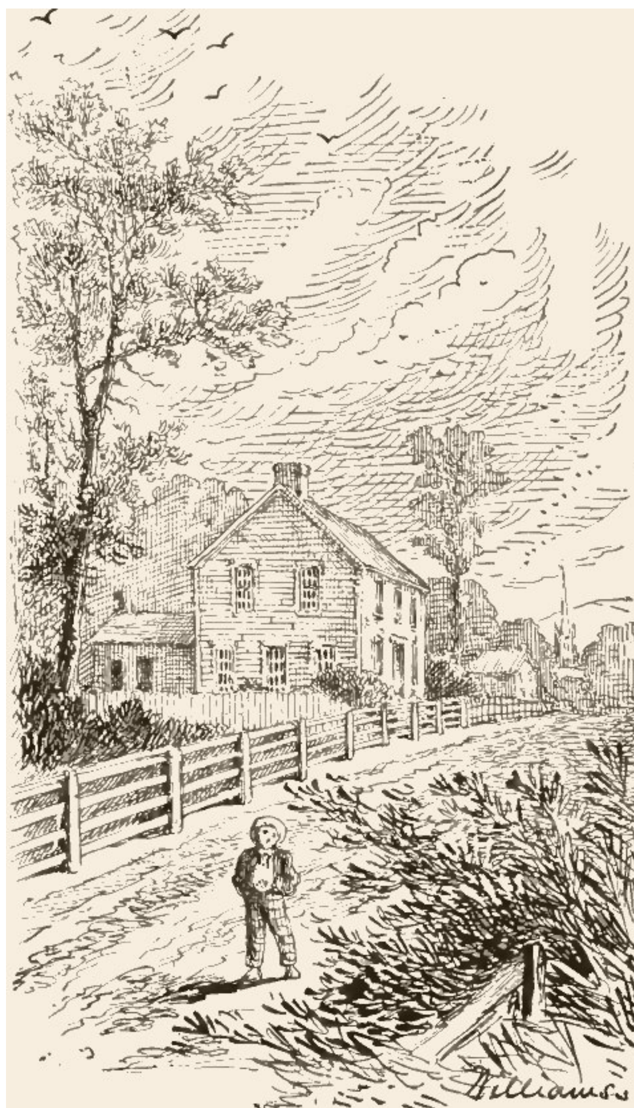
1876

Mark Twain



1. Tom en Tante Polly

"Tom!"
Geen antwoord.
"Tom!"
Geen antwoord.
"Waar zou die drommelse jongen toch zitten? Hoor je me niet, Tom?"
De oude dame, die deze woorden sprak, trok haar bril naar beneden om er overheen te kijken.
Daarna duwde ze hem naar boven om er onderdoor te kijken.
Zelden of nooit gebruikte ze hem om er dóór te kijken, althans niet naar een zo onbeduidend voorwerp als een kleine jongen.
Want haar bril was haar roem, de trots van haar leven, en ze had hem gekocht om ontzag in te boezemen, niet om er door te kijken. Ze had evengoed een paar kachelringen op haar neus kunnen zetten.
Een ogenblik bleef ze stokstijf staan en zei toen, niet heel luid, maar wel luid genoeg zodat alle meubelen in de kamer te hoorden:
"Als ik je krijg, dan zal...."
Ze maakte haar zin niet af, want ze boog zich nu voorover en porde met een bezem onder het bed en had al haar adem nodig had om haar stoten kracht bij te zetten. Maar het enige wat ze raakte was de kat.
"Nooit kan ik die jongen te pakken krijgen!"



Ze ging in het open deurgat staan en keek tussen de tomatenplanten en het doornappelkruid die de tuin bedekten. Geen Tom. Ze verhief dus haar stem tot een hoogte die berekend was op de afstand die ze wou bereiken en riep:
“J-o-e-h-o-e.. T-O-M!”
Ze hoorde een zacht geluid achter haar en draaide zich snel om, net op tijd om een kleine jongen bij zijn kraag vast te grijpen en in zijn vlucht te stoppen.
“Nee maar! Ik had het moeten denken dat je in die kast zat. Wat heb je daar gedaan?”
“Niets”
“Niets! Kijk naar je handen. En kijk naar je mond. Wat is die smeerboel?”
“Ik weet het niet, tante.”
“Wel, IK weet het. Confituur is het. Al veertig keer heb ik je gezegd dat je er moet afblijven of dat ik je zou villen. Geef me die bezem.”
De bezem zoefde door de lucht en een klap leek onvermijdelijk.
“Hemel! Achter u! Kijk achter u, tante!”
De oude dame draaide zich om en drukte haar rokken dicht tegen zich aan, bang dat er een muis zat. De jongen spurtte onmiddellijk weg, kroop over de afsluiting

en verdween.



Zijn tante Polly bleef een ogenblik verbaasd staan, en begon dan zachtjes te lachen.

“Verdraaide jongen, zal ik het dan nooit leren? Heeft hij me nog niet dikwijls genoeg beetgenomen? Ik zou het ondertussen al moeten weten. Maar oude gekken zijn de grootste gekken die er bestaan. Je kunt een oude hond geen nieuwe kunstjes leren, zoals ze zeggen. Maar, lieve hemel, hij doet nooit twee keer hetzelfde en hoe kan een mens weten wat er gaat komen? Hij weet precies hoever hij kan gaan vooraleer hij me kwaad maakt, en hij weet nog veel beter hoe hij me terug kan sussen en laten lachen; het is altijd hetzelfde en ik kan hem nooit een klap geven. Ik doe mijn plicht niet tegenover die jongen, en dat is God’s waarheid, de hemel weet het. ‘Wie de roede spaart bemint zijn kinderen niet’ staat in de bijbel. Ik doe er verkeerd aan en ik lijd voor ons beiden. Ik weet het, het is een duivelse jongen, maar God beware me! Hij is de zoon van mijn eigen overleden zuster, het arme schaapje, en ik kan het niet over mijn hart krijgen om hem te slaan. Elke keer wanneer ik hem laat lopen doet mijn geweten pijn, en elke keer als ik hem een tik geef is het alsof mijn hart breekt. Wel, ‘de mens die geboren wordt uit een vrouw heeft maar weinig dagen en ze zijn vol zorgen’, zoals de bijbel zegt, en ik geloof dat het waar is. Hij zal de hele namiddag spijbelen en ik zal verplicht zijn om hem morgen aan het werk te zetten, om hem te straffen. Het is niet gemakkelijk om hem ’s zaterdags te laten

werken, wanneer alle jongens een vrije dag hebben, want hij haat werken meer dan om het even wat, maar ik MOET mijn plicht tegenover hem doen, of ik zal hem helemaal verpesten.”
Tom was inderdaad aan het spijbelen en hij had er veel plezier aan. Hij kwam maar net op tijd thuis om Jim, de jonge zwarte knecht, te helpen bij het zagen van het hout voor morgen en het klieven van de aanmaakhoutjes voor vanavond; maar hij vond toch nog voldoende tijd om aan Jim zijn avonturen te vertellen terwijl deze laatste drie kwart van het werk deed.
Tom’s jongere broer (of beter halfbroer) Sid was al klaar met zijn deel van het werk, het oprapen van de houtjes, want hij was een stille jongen en had geen avontuurlijke neigingen die hem in moeilijkheden konden brengen.



Terwijl Tom aan het eten was, en in de suikerpot zat toen de gelegenheid zich voordeed, stelde tante Polly hem listige vragen waarover ze zeer goed had nagedacht, want ze wou hem een bekentenis laten afleggen.
Zoals zoveel simpele zielen was ze er vast van overtuigd dat ze een speciaal talent had voor duistere en geraffineerde diplomatie, en ze kon het niet laten om zelfs haar meest doorzichtige listen te zien als wonderen van sluwheid.
Ze zei:
“Tom, het was op school zeker warm?”
“Ja, tante”
“Heel erg warm, is het niet?”
“Ja, tante”

“Had je geen zin om te gaan zwemmen, Tom?”
Tom werd een beetje achterdochtig en een onaangenaam vermoeden flitste door zijn hoofd. Hij keek naar het gezicht van tante Polly, maar hij kon er niets op aflezen. Daarom zei hij:
“Nee, niet zoveel.”
De oude dame stak haar hand uit en voelde aan Tom’s hemd en zei:
“Maar nu heb je niet meer warm, blijkbaar.” En ze was opgetogen dat ze had ontdekt dat het hemd van Tom droog was zonder dat iemand begreep wat ze aan het doen was. Maar toch had Tom al lang in de gaten waar de wind vandaan kwam. Hij bleef haar een stapje voor en zei:
“Sommigen van ons hebben hun hoofd onder de pomp gehouden; mijn haar is nog een beetje nat, voelt u het?”
Tante Polly was kwaad op zichzelf omdat dit stukje bewijs aan haar aandacht ontsnapt was. Maar toen kreeg ze een nieuw idee:
“Tom, je hebt de kraag, die ik aan je hemd had genaaid, niet moeten losmaken om je hoofd onder de pomp te steken, is het niet? Maak je jas eens los!”
De zorgen verdwenen van Tom’s gezicht. Hij deed zijn jasje open. De kraag aan zijn hemd was nog stevig vastgenaaid.
“Nee maar! Wel, ik kan je niets verwijten. Maar ik was er zeker van dat je deze namiddag gespijbeld had om te gaan zwemmen. Maar ik heb me vergist. Misschien ben je wel braver dan je eruit ziet, Tom.”
Ze had spijt dat haar sluwheid tot niets had geleid, maar toch ook blij dat Tom voor één keer niets mispeuterd had.
Maar Sidney zei:
“Dat is vreemd, ik dacht dat die kraag met wit garen was genaaid, maar nu is het zwart garen.”
“Maar ja, ik heb hem met wit garen genaaid! Tom!”
Maar Tom bleef niet wachten op de afloop. Terwijl hij de deur uitliep zei hij:
“Daar zal je voor boeten, Sidje.”
Op een veilige plaats onderzocht Tom twee grote naalden die in de kraag van zijn jas staken en voorzien waren van een eindje garen, de ene wit en de andere zwart.
Hij zei:
“Ze zou het nooit gemerkt hebben indien Sid er niet was geweest. Verdorie toch, de ene keer naait ze met wit en de andere keer met zwart. Ik zou willen dat ze bij één kleur bleef, want zo kan ik het niet meer bijhouden. Maar Sid zal ervan lusten. Ik zal hem leren dat hij zijn mond moet houden!”
Tom was niet de modeljongen van het stadje. De modeljongen kende hij heel goed, en hij had er een gloeiende hekel aan.
Na twee minuten, of misschien zelfs minder, waren al zijn zorgen vergeten. Niet omdat zijn zorgen minder zwaar waren dan de zorgen van een volwassene, maar omdat een nieuw en machtig interessant iets ze verdreven had, net zoals volwassenen hun tegenslagen vergeten door opgewonden aan een nieuwe onderneming te beginnen.
Dit interessante iets was een nieuwe manier van fluiten, welke hij net geleerd had van een zwarte jongen, en hij brandde van verlangen om het ongestoord te

kunnen oefenen. Het gaf een zeer speciaal borrelend, vogelachtig geluid dat ontstond door tijdens het fluiten de tong met korte tussenposen tegen het verhemelte te drukken; indien de lezer ooit een kleine jongen is geweest zal hij het zich zeker herinneren.
Door toewijding en aandacht had hij het al gauw onder de knie en hij liep fluitend op straat zodat iedereen het kon horen, met een hoofd vol harmonie en een ziel vol dankbaarheid. Hij voelde zich als een sterrenkundige die een nieuwe planeet ontdekt had, maar wanneer het over een sterk, diep en zuiver plezier gaat, dan was dat van de jongen ver te verkiezen boven dat van de astronoom.
De zomeravonden waren lang. Het was nog niet donker. Tom speelde nu een deuntje op een blikken fluit.
Een vreemdeling passeerde hem, een jongen die iets groter was dan hijzelf. Een nieuweling, van om het even welke leeftijd of geslacht, was een rariteit in het kleine, slaperige stadje van St. Petersburg.
Deze jongen was goed gekleed, té goed voor een weekdag. Dit was gewoonweg verbluffend. Zijn hoed was een keurig ding, zijn stevig dichtgeknoopte blauwe jas was splinternieuw en veel te netjes, en zo ook zijn broek. Hij droeg zelfs schoenen, en het was nog maar vrijdag! En ook nog een fleurige zijden das. Hij zag eruit als een stedeling en dat was niet naar Tom’s zin.
Hoe langer Tom naar deze dandy keek, hoe meer hij zijn neus ophaalde voor al die verfijning en hoe armzaliger zijn eigen kleren leken te worden.
Geen van beide jongens zei een woord. Wanneer de ene bewoog, bewoog de andere ook, maar alleen zijwaarts, in een cirkel; ze bleven de hele tijd elkaar aankijken.
Tenslotte zei Tom:
“Ik kan je een pak rammel geven!”
“Ik wou dat je het eens probeerde.”
“Wel, dat kan ik doen.”
“Nee, dat kun je niet.”
“Ja dat kan ik”
“Nee, dat kun je niet.”
“Welles!”
“Nietes!”
Een dreigende stilte. Toe zei Tom:
“Wat is je naam?”
“Dat zijn jouw zaken niet”
“Wel ik zal zorgen dat het mijn zaken wél zijn.”
“Wel, waarom doe je dat dan niet?”
“Indien je zoveel praatjes blijft maken, dan zal ik het doen.”
“Veel, véél, VEEL. Ziezo.”
“O, je denkt dat je heel slim bent, is het niet? Ik zou je een rammeling kunnen geven met één hand op mijn rug gebonden, indien ik dat wou.”
“Wel, waarom doe je het dan niet? Je zegt alleen maar dat je het kunt.”
“Wel, ik zal het doen, indien je me nog langer ergert.”
“Och, ik heb al hele families van jouw soort een rammeling gegeven.”
“Pocher! Je denkt dat je iemand bent, is het niet? O, wat een domme hoed!”

“Je kunt hem opeten indien hij je niet bevalt. Ik daag je uit om hem van mijn hoofd te slaan, en iedereen die dat vroeger gewaagd heeft, heeft zand kunnen eten.”
“Je bent een leugenaar!”
“Je bent er zelf een”
“Je bent een gemene leugenaar en je durft niet.”
“Ach, ga een wandelingetje doen!”
“Zeg, als je nog lang zoveel praat hebt zal ik met een steen op je hoofd trommelen.”
“Oh, natúúrlijk zul je dat doen.”
“Welja, ik zal het doen.”
“Wel waarom doe je het dan niet? Waarom blijf je zeggen dat je het zult doen? Waarom doé je het niet? Ben je misschien bang?”
“Ik ben niet bang.”
“Je bent het wel.”



Een volgende pauze, en nog meer kijken en rond elkaar draaien. Ze stonden nu schouder tegen schouder. Tom zei:
“Maak dat je hier wegkomt!”
“Ga zelf weg!”
“Dat doe ik niet.”
“Ik evenmin.”
Daar stonden ze, elk met één voet opzij om zich schrap te zetten, en allebei uit

man en macht duwend, en elkaar vol haat aankijkend. Maar niemand behaalde een voordeel. Ze bleven worstelen tot ze het allebei warm kregen en rood werden, en verminderden dan voorzichtig hun greep op elkaar, waarna Tom zei:
“Je bent een lafaard en een schoothondje. Ik zal het tegen mijn grote broer zeggen en hij kan je afranselen met zijn pink, en ik zal het hem laten doen ook.”
“Wat geef ik om je grote broer? Ik heb een broer die groter is dan hij, en wat nog meer is, hij kan de jouwe over die schutting gooien.”
Beide broers waren natuurlijk denkbeeldig.
“Dat is een leugen.”
“Dat zeg jij, wacht maar.”
Tom tekende met zijn grote teen een lijn in het zand en zei:
“Ik daag je uit om over die lijn te stappen, en dan zal ik je een rammeling geven tot je niet meer kunt recht staan. Als je het durft zul je sterretjes zien.”
Prompt stapte de nieuwe jongen over de lijn en zei:
“Wel, je hebt gezegd dat je het zou doen, laat nu eens zien of je het ook durft.”
“Drijf me niet tot het uiterste; pas maar liever op.”
“Wel, je hebt gezégd dat je het zou doen, waarom doe je het niet?”
“Jezus! Voor twee centen doé ik het.”
De nieuwe jongen nam twee koperen centen uit zijn zak en hield ze spottend voor Tom’s neus. Tom sloeg ze op de grond. In een oogwenk rolden beide jongens over elkaar in het vuil van de straat, grepen elkaar vast zoals katten; en na een minuut trokken en sleurden ze aan elkaars haar en kleren, stompten en krabden elkaars neus, en bedekten zichzelf met stof en glorie. Het was een hele tijd onduidelijk wie er aan de winnende hand was, maar toen de stofwolk van het gevecht wat ging liggen verscheen Tom terwijl hij schrijlings op de nieuwe jongen zat en hem bewerkte met zijn vuisten.
“Heb je al genoeg?” zei hij.
De jongen antwoordde niet en worstelde om zichzelf te bevrijden. Hij huilde, voornamelijk van woede.
“Heb je al genoeg?”
De aframmeling ging verder.
Tenslotte perste de vreemdeling een snikkende “Genoeg!” uit zijn mond en Tom liet hem opstaan en zei:
“Dat zal je leren. Kijk de volgende keer maar goed uit voor je iemand uitdaagt.”
De jongen ging weg terwijl hij het stof van zijn kleren klopte, snikkend, snuivend en af en toe omkijkend en schuddend met zijn vuist en dreigend met wat hij Tom zou aandoen wanneer hij hem de volgende keer te pakken kreeg.
Waarop Tom antwoordde met hoongelach, en trots weg wandelde; maar zodra hij zijn rug had gekeerd raapte de nieuwe jongen een steen van de grond, gooide hem naar Tom, raakte hem tussen de schouders en liep toen heel hard weg.
Tom rende de verrader achterna en zag zo waar hij woonde. Hij bleef toen een hele tijd aan het hek staan en daagde zijn vijand uit om buiten te komen, maar de vijand trok van achter het venster alleen maar lelijke gezichten naar Tom.
Tenslotte verscheen de moeder van de vijand en noemde Tom een slecht, gemeen, vulgair kind, en beval hem om weg te gaan.
Dat deed hij maar hij nam zich voor om die lafaard nog een tweede lesje te leren.

Het was al laat toen hij thuis kwam, en toe hij voorzichtig het raam inklom ontdekte hij een hinderlaag, in de persoon van zijn tante; en toen ze de staat van zijn kleren zag nam ze nu toch het besluit om zijn vrije zaterdag om te zetten in een dag van dwangarbeid.



2. De schutting

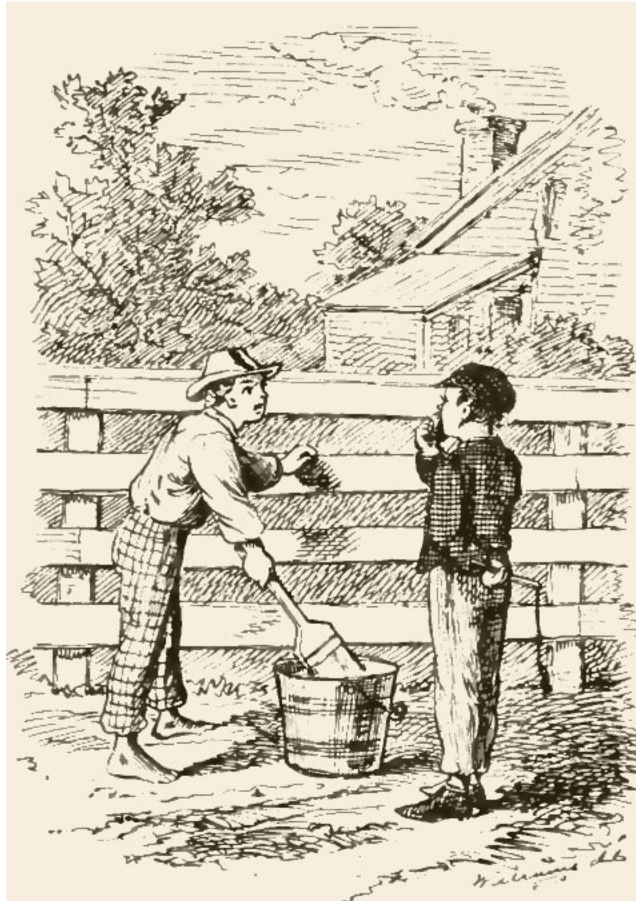
De zaterdagochtend brak aan, en de hele zomerse wereld lag daar helder en fris en boordevol leven. In ieders hart weerklonk een lied; en wanneer dat hart nog jong was stroomde die muziek over de lippen. Iedereen keek vrolijk en leek te huppelen bij elke stap. De acacia's stonden in bloei en de heerlijke geur van hun bloesems vulde de lucht. Cardiff Hill, achter en boven het stadje, was getooid in een groen zomerkleed en lag net ver genoeg weg om eruit te zien als een Uitverkoren Land, dromerig, rustend en uitnodigend.
Tom verscheen op de stoep met een emmer witkalk en een langharige borstel. Hij keek naar de schutting en alle vrolijkheid verdween, en er kwam een diepe zwaarmoedigheid over de jongen. Een schutting van dertig meter lang en anderhalve meter hoog! Het leven scheen leeg te zijn en het bestaan een last die zwaar was om te dragen.
Zuchtend doopte hij de borstel in de pot en streek over de hoogste plank; hij herhaalde de handeling, en dan nogmaals; hij vergeleek het onbetekenende stukje wit met het zich ver uitstrekkende, ongeverfde deel van de schutting, en zette zich ontmoedigd neer op een boomstronk. Jim kwam aangelopen met een tinnen emmer en zong een vrolijk liedje. Water halen bij de stadspomp was in Tom's ogen altijd een hatelijke klus geweest, maar nu dacht hij daar anders over. Hij herinnerde zich dat er bij de pomp altijd gezelschap te vinden was. Blanken, mulatten en zwarte jongens en meisjes wachtten daar altijd hun beurt af, rustend, speelgoed ruilend, ruzie makend, vechtend en stoeiend. En hij herinnerde zich dat, alhoewel de pomp maar honderdvijftig meter verder was, Jim er altijd meer dan een uur over deed vooraleer hij terugkeerde met een emmer water, en men hem soms nóg moest gaan roepen. Tom zei:
"Zeg Jim, ik zal dat water wel gaan halen indien jij een beetje verder schildert."
Jim schudde zijn hoofd en zei:
"Dat kan niet, meester Tom. De oude mevrouw heeft me gezegd dat ik dat water moet gaan halen en dat ik met niemand mag blijven rondlummelen. Ze heeft nog uitdrukkelijk gezegd dat meester Tom zou proberen om me aan het schilderen te zetten, en ze heeft gezegd dat ik door moest lopen en mijn eigen werk moest doen."
"Och, trek je niet aan wat ze gezegd heeft, Jim. Zo praat ze altijd. Geef me die emmer, ik zal maar een minuutje wegblijven. Ze zal het nooit te weten komen."
"Oh, ik durf niet, messter Tom. De oude mevrouw zou er mijn kop afslaan. Zeker zou ze dat doen."
"Zij! Ze geeft nooit iemand een pak slaag, ze wrijft over je hoofd met haar vingerhoed, en wie geeft daar nu iets om, dat zou ik wel eens willen weten. Ze praat wel streng, maar praten doet geen pijn, tenzij ze begint te wenen. Kijk Jim, ik zal je iets prachtigs geven, ik zal je een knikker geven. Ik zal je een grote, witte knikker geven!"
Jim begon te twijfelen.
"Een witte knikker, Jim! En het is een grote. Wel, dat is een geweldig mooie knikker, dat zeg ik je. Maar meester Tom, ik ben geweldig bang voor de oude juffrouw..."

“En daarbovenop, indien je dat wilt, zal ik je mijn zere teen laten zien.”
Jim was ook maar een mens en dit aanbod was teveel voor hem. Hij zette zijn emmer neer, nam de witte knikker, en boog zich met grote interesse over de zere teen terwijl het verband er afgewikkeld werd. Het volgende ogenblik vloog hij over de straat met zijn emmer en met een tintelend achterste en ineens was Tom terug druk in de weer met zijn borstel en zijn witkalk; tante Polly trok zich terug met een pantoffel in haar hand en een triomfantelijke blik in haar ogen.



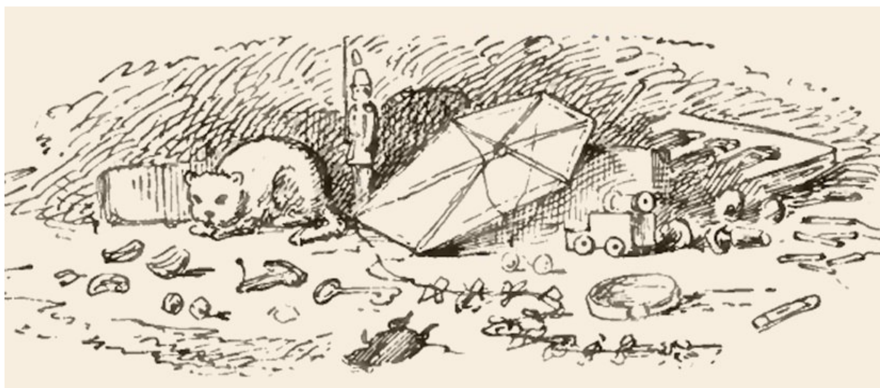
Maar Tom’s ijver duurde niet lang. Hij begon te denken aan alle leuke dingen welke hij vandaag had willen doen, en zijn verdriet werd alsmaar groter. Algauw zouden de jongens langskomen, op weg naar allerlei heerlijke verkenningstochten, en ze zouden hem flink uitlachen omdat hij moest werken; alleen al de gedachte hieraan zette zijn binnenste in vuur en vlam.
Hij nam zijn wereldse schatten uit zijn broekzak en onderzocht ze; kapot speelgoed, knikkers en nog wat rommel; misschien genoeg om een paar minuutjes werk af te kopen, maar zeker niet genoeg voor een half uur echte vrijheid. Hij stak zijn kostbaarheden terug in zijn zak en liet het idee varen om de jongens om te kopen. Op dit donker en hopeloos moment kreeg hij plots een inval. Niets minder dan een schitterend, geweldig idee!
Hij nam zijn borstel en ging rustig aan het werk.
Ben Rogers kwam in zicht, precies de jongen wiens spot hij het meest vreesde. Ben’s loopje was huppel-spring-en-stop, bewijs genoeg dat zijn hart licht was en zijn verwachtingen hoog. Hij was een appel aan het eten en liet met tussenpozen een melodieuze “toe-oe-oet” horen, gevolgd door een diepe “ding-dong, ding-dong-dong” want hij deed een stoomboot na. Terwijl hij dichterbij kwam verlaagde hij zijn snelheid, bezette het midden van de straat, leunde ver over naar stuurboord en nam dan een majestueuze bocht met veel geluid en veel gedoe, want hij deed de ‘Big Missouri’ na en deed alsof hij drie meter water doorploegde. Hij was zowel de boot, de kapitein als de scheepsbel, en moest zich dus voorstellen dat hij op zijn eigen stormdek de orders gaf om ze daarna zelf uit te voeren:
“Stoppen, mijnheer! Ting-a-ling-ling!". Hij verloor vaart tot hij bijna stilstond en laveerde toen zacht in de richting van de stoep.”

“Schip achterwaarts! Ting-a-ling-ling!". Hij strekte zijn armen en klemde ze dan stijf tegen zijn lichaam.
“Zet haar terug naar stuurboord! Ting-a-ling-ling! Tchoe! Tch-Tchoe-wow! Tchoe!”. Zijn rechterhand beschreef intussen grote cirkels, want hij had het grote stuurwiel vast.
“Laat haar terug naar bakboord gaan! Ting-a-ling-ling! Tchoe! Tch-Tchoe-wow!". De linkerhand begon cirkels te tekenen.
“Stop het stuurboord! Ting-a-ling-ling! Stop het bakboord! Ga nu voort op stuurboord! Stop haar! Laat de buitenzijde traag draaien! Ting-a-ling-ling! Tch-Tchoe-wow! Gooi die trossen uit! Snel nu! Maak de kabels vast aan de kaapstanders! Houden zo, nu, laat haar gaan! Motoren uit, mijnheer! Ting-a-ling-ling! Shht! Shht! Shht!”
Tom schilderde verder en schonk geen aandacht aan de stoomboot. Ben bleef een ogenblik staan kijken en zei toen:
“Hallo! Jij bent gestraft, is het niet!”
Geen antwoord. Tom bekeek zijn laatste borstelstreek met het oog van een kunstenaar, schilderde dan een volgende streek en keek opnieuw naar het resultaat.
Ben kwam naast hem staan. Het water kwam in Tom’s mond door de appel, maar hij bleef doorwerken.
Ben zei:
“Hallo, ouwe jongen, je moet werken, is het niet?”
Tom draaide zich plots opzij en zei:
“Nee maar, jij bent het, Ben! Ik had je niet gezien.”
“Zeg, ik ga zwemmen. Dat ga ik doen. Zou je niet graag meegaan? Maar je blijft natuurlijk liever werken, is het niet. Natuurlijk doe je dat liever!”
Tom keek de jongen even aan en zei:
“Wat noem je werken?”
“Wel, is DAT geen werken misschien?”



Tom ging verder met zijn witkalk en antwoordde achteloos:
“Wel, misschien is het dat, en misschien ook niet. Al wat ik weet is dat Tom Sawyer het graag doet.”
“Och, komaan, je gaat me toch niet wijsmaken dat je dit graag doet?”
De borstel bleef in beweging.
“Graag doen? Wel ik zie niet in waarom ik het niet graag zou doen. Heeft een jongen misschien iedere dag de kans om een schutting te verven?”
Dat wierp een nieuw licht op de zaak. Ben stopte met aan zijn appel te knabbelen. Tom streek de kwast sierlijk heen en weer, deed een stap achteruit om het resultaat te zien, bracht hier nog een streepje witkalk aan en dan daar nog een streepje, en wierp opnieuw een kritische blik op het resultaat.
Ben hield elke beweging nauwlettend in de gaten en raakte meer en meer geïnteresseerd, en werd er op de duur door gefascineerd. Kort daarop zei hij:
“Zeg, Tom, laat mij eens een beetje schilderen.”
Het leek alsof Tom akkoord zou gaan; maar hij veranderde van mening:
“Nee, nee, Ik denk dat ik dat niet kan doen, Ben. Zie je, tante Polly hecht erg veel belang aan deze schutting, zo dicht tegen de straat, weet je, maar indien het de schutting achteraan was dan zou ik er niet om geven, en zij ook niet. Ja, ze hecht erg veel belang aan deze schutting; het moet heel zorgvuldig gedaan worden; ik wed dat er op duizend, nee, op de tweeduizend jongens maar eentje is die het kan doen op de manier waarop het gedaan moet worden.”

"Nee, is dat zo? Och kom, laat me eens proberen. Een klein beetje maar. Ik zou het jou ook laten doen, Tom, indien het mijn schutting was."
"Ben, ik zou wel willen, echt waar; maar tante Polly... Wel, Jim wou het ook doen, maar ze liet het niet toe; Sid wou het ook, maar ze liet ook Sid niet toe. Zie je nu waarom het niet gaat? Indien ik jou die schutting zou laten doen en er iets mee zou gebeuren..."
"Oh, alsjeblieft Tom, ik zal heel voorzichtig zijn. Laat me nu proberen. Zeg, ik zal je het klokhuis van mijn appel geven."
"Wel, goed... Nee, Ben, het kan niet. Ik ben bang..."
"Ik zal je de héle appel geven!"
Tom gaf hem de borstel met duidelijke tegenzin op zijn gezicht, maar met een grote blijheid in zijn hart. En terwijl de vroegere stoomboot 'Big Missouri' stond te werken en te zweten in de zon, ging de werkloze kunstenaar op een ton in de schaduw zitten, liet zijn benen bengelen, beet van zijn appel en bedacht hoe hij nog meer slachtoffers aan het werk kon zetten.
Er was geen gebrek aan kandidaten; met de regelmaat van de klok kwamen er jongens voorbij; ze kwamen om te spotten maar bleven om te schilderen. Tegen de tijd dat Ben uitgeput was had Tom de volgende beurt verkocht aan Billy Fisher in ruil voor een vlieger waar nog wat herstelwerk aan was; en toen ook deze bekaf was kocht Johnny Miller de volgende beurt voor een dode rat aan een touwtje welke men in het rond kon slingeren, enzovoort, enzovoort, uur na uur. En toen de namiddag op zijn einde liep kon de arme jongen van deze ochtend zich wentelen in zijn rijkdom. Hij had, behalve de dingen welke zonet vernoemd werden, twaalf knikkers, een halve mondharp, een stukje blauw flessenglas om door te kijken, een katapult, een sleutel die op geen enkel slot paste, een stukje krijt, een glazen stop van een karaf, een tinnen soldaatje, zes voetzoekers, een poesje met maar één oog, een koperen deurknop, een halsband voor een hond – maar zonder hond –, het handvat van een mes, vier stukjes sinaasappelschil, en de resten van een uiteengevallen schuifraam.



Hij had een leuke, plezierige tijd gehad met veel gezelschap, en de schutting had drie lagen witkalk gekregen! Indien de witkalk niet op was geraakt dan zou hij elke jongen in het stadje failliet hebben gemaakt.
Tom zei achteraf tegen zichzelf dat het leven toch niet zulk een last was, zoals hij deze morgen eerst nog had gedacht. En ook had hij, zonder dat hij het zelf wist,

kennis gemaakt met een belangrijke wijsheid over het menselijk gedrag, namelijk dat, om bij een mens of een jongen begeerte op te wekken, het voldoende was om het gewenste onbereikbaar te laten lijken. Indien hij een grote en wijze filosoof was geweest, zoals de schrijver van dit boek, dan zou hij nu begrepen hebben dat ‘Werk’ datgene is wat men MOET doen, en ‘Spelen’ datgene is wat men niet moet doen. En dit zou hem geholpen hebben om te begrijpen waarom het maken van kunstbloemen of het lopen in een tredmolen werk is, terwijl kegelen of het beklimmen van de Mont Blanc amusement is. Er zijn in Engeland welgestelde heren die wel dertig of veertig kilometer lang een postkoets met vier paarden mennen, in het midden van de zomer, omdat dit privilegie hen aanzienlijke sommen geld kost; maar indien ze een loon zouden krijgen voor deze prestatie, dan zou het ‘werken’ worden en zouden ze hooghartig bedanken voor het aanbod.
De jongen dacht nog even na over de wezenlijke verandering van zijn fortuin, en trok toen naar het hoofdkwartier om verslag uit te brengen.

3. Oorlog en Liefde



Tom stapte trots naar tante Polly, die aan het open raam zat van een kamer aan de achterkant van het huis welke dienst deed als slaapkamer, ontbijtkamer, eetkamer en bibliotheek. De zachte zomerlucht, de liefelijke stilte, de geur van bloemen en het slaapverwekkend gezoem van de bijen hadden hun effect gehad en ze zat te knikkebollen boven haar breiwerk, want ze had geen ander gezelschap dan de kat en die lag te slapen op haar schoot. Haar bril had ze veiligheidshalve omhoog geschoven tot in haar grijze haar. Ze had natuurlijk gedacht dat Tom zijn werk al lang in de steek had gelaten, en ze was verwonderd toen ze zag dat hij vrijwillig bij haar kwam staan, met een onverschrokken blik in zijn ogen. Hij zei:

"Mag ik nu gaan spelen, tante?"

"Wat, ben je al klaar? Hoeveel heb je gedaan?"

"Het is helemaal klaar, tante."

"Tom, lieg niet tegen mij. Dat kan ik niet uitstaan."

"Ik lieg niet, tante; het IS helemaal klaar."

Tante Polly geloofde er niets van. Ze ging naar buiten om het zelf te zien, en ze zou al tevreden geweest zijn indien maar een vierde van Tom's bewering waar was geweest. Toen ze zag dat de hele schutting gewitkalkt was, en niet zomaar gewitkalkt maar heel zorgvuldig, in meerdere lagen, en er zelfs een lijn op de grond was geschilderd, kon ze bijna niet meer spreken van verbazing. Ze zei:

“Wel, heb ik ooit! Ik kan het niet ontkennen, Tom, wanneer je er zin in hebt kan je echt heel goed werken.” En toen verdunde ze het compliment door eraan toe te voegen: “Het is alleen jammer dat het zo zelden gebeurt. Wel ja, ga maar spelen; maar zorg dat je op tijd thuis bent, of ik zal je eens onderhanden nemen.”

Ze was zo aangedaan door het schitterende werk dat hij geleverd had dat ze hem meenam naar de voorraadkast en er een mooie appel uitkoos en die aan hem gaf, samen met een stichtende preek over de toegevoegde waarde en de extra smaak van een lekkernij welke men verdiend heeft door deugdzaam te werken. En terwijl ze besloot met een citaat uit de bijbel, gapte hij nog snel een oliebol uit de kast.

Daarna liep hij naar buiten en zag hoe Sid de buitentrap opging welke naar de slaapkamers op de tweede verdieping leidde. In geen tijd was de lucht vol kluiten aarde die als een hagelbui op Sid neervielen; en vooraleer tante Polly snapte wat er aan de hand was, en Sid ter hulp kon komen, hadden zes of zeven kluiten hun doel al getroffen en was Tom over de schutting verdwenen. Er was wel een poortje in de schutting, maar gewoonlijk had hij teveel haast om daarvan gebruik te maken. Hij had zijn zielerust hervonden nu Sid eindelijk gestraft was omdat hij geklikt had over de zwarte draad en Tom daarmee in moeilijkheden had gebracht.



Tom liep de hoek om en kwam terecht in een modderig steegje dat voorbij tante’s koestal liep. Hij was nu veilig buiten haar bereik en haastte zich naar het gemeenteplein waar twee ‘militaire’ compagnieën van jongens waren samengekomen om oorlogje te spelen, nadat ze dat van tevoren hadden afgesproken. Tom was generaal van het ene leger en Joe Harper, zijn boezemvriend, generaal van het andere.

Deze twee grote veldheren verlaagden zich niet om persoonlijk mee te vechten, dat lieten ze over aan het kleinere grut, maar zaten samen op een verhoog en leiden vanaf daar de troepenbewegingen door orders te geven aan hun adjudanten. Het leger van Tom behaalde een grote overwinning, na een lang en

hard bevochten strijd. Daarna werden de ‘doden’ geteld, de gevangenen uitgewisseld en de dag en voorwaarden van een volgend treffen afgesproken; waarna de twee legers in keurige rijen afmarcheerden en Tom alleen naar huis ging.



Toen hij voorbij het huis van Jeff Thatcher kwam zag hij een nieuw meisje in de tuin, een lieftallig schepseltje met blauwe ogen en blond haar dat in twee lange vlechten neerhing, een wit zomerkleedje en een geborduurde pantalon. De succesvolle generaal was ineens zelf overwonnen zonder dat er een schot gelost werd. Een zekere Amy Lawrence verdween uit zijn hart en liet daar zelfs geen spoortje van een herinnering achter. Hij had gedacht dat hij haar bovenal lief had; hij had zijn passie voor haar beschouwd als aanbidding; maar kijk, het bleek alleen maar een voorbijgaande bevlieging te zijn geweest. Maandenlang had hij geprobeerd haar hart te winnen en pas een week geleden had ze haar wederliefde voor hem bekend, en een hele week lang was hij de gelukkigste en meest trotse jongen van de hele wereld geweest, en nu, in een oogwenk, was ze uit zijn hart verdwenen. Deze nieuwe engel aanbad hij met steelse blikken, tot hij zag dat ze hem had opgemerkt; toen deed hij alsof hij niet wist dat ze daar stond, en probeerde haar bewondering te wekken door een show vol absurde, jongensachtige capriolen. Hij hield die belachelijke onnozelheden een tijdje vol en terwijl hij zijn halsbrekende toeren uithaalde, keek hij even opzij en zag dat het meisje zich had omgekeerd en naar binnen ging. Tom ging naar het hek en leunde erop, treurend en hopend dat ze nog een tijdje buiten zou blijven. Ze bleef even staan op de trappen en ging toen naar de deur. Tom slaakte een grote zucht toen ze haar voet op de drempel zette. Maar onmiddellijk daarna lichtte zijn

gezicht op, want vooraleer ze verdween gooide ze een driekleurig viooltje naar het hek.



De jongen liep naar de bloem en stopte toen hij er een kleine meter van verwijderd was, legde dan zijn hand boven zijn ogen en begon naar de straat te kijken alsof daar iets interessants aan het gebeuren was. Toen raapte hij een strootje op van de grond en probeerde het op zijn neus te laten balanceren, met zijn hoofd ver achterover gebogen; en terwijl hij het strootje in evenwicht hield door nu eens naar links en dan weer naar rechts te gaan, kwam hij steeds dichter bij het viooltje; tenslotte kon hij zijn blote voet erboven houden en met zijn lenige tenen het bloempje oprapen, en hij huppelde weg met zijn schat en verdween om de hoek. Maar slechts voor een minuut, tot hij de bloem aan zijn jas had vastgemaakt, vlak tegen zijn hart, of tegen zijn maag, want hij wist weinig over de exacte ligging van zijn organen en wou daar dus niet moeilijk over doen.

Hij keerde nu terug en bleef bij het hek hangen tot de nacht viel, zich terug aanstellend zoals voorheen; maar het meisje liet zich niet meer zien, waarop Tom zichzelf troostte met de hoop dat ze stiekem vanachter een venster stond te kijken en zijn attenties opmerkte. Tenslotte ging hij met tegenzin naar huis, met zijn arm hoofd vol dromen en visioenen.

Tijdens het avondeten was hij zo opgewonden dat zijn tante zich afvroeg “wat er in hem gevaren was”. Hij kreeg een flinke uitbrander omdat hij Sid bekogeld had,

en scheen daar niets om te geven. Hij probeerde suiker te stelen onder de neus van zijn tante, en werd daarvoor op zijn knokkels geslagen. Hij zei:
"Tante, je slaat niet op Sid zijn knokkels wanneer hij suiker neemt."
"Wel Sid kwelt een mens niet zoals jij doet. Je zou voortdurend aan de suiker zitten indien ik je niet in het oog hield."
Daarop ging ze naar de keuken, en Sid, die maar al te blij was met zijn onschendbaarheid, reikte naar de suikerpot en keek triomfantelijk naar Tom, die dat niet kon uitstaan. Maar Sid's vingers gleden af en de pot viel op de grond en brak. Tom was dolgelukkig. Zo gelukkig dat hij zelfs zijn tong in bedwang hield en niets zegde. Hij nam zich voor om geen woord te zeggen; zelfs wanneer tante zou binnenkomen zou hij in stilte blijven wachten tot ze zou vragen wie dat gedaan had; en dan zou hij het zeggen, en er zou niets zoeter in de wereld zijn dan te zien hoe die "modeljongen" er van langs kreeg. Hij was zo vervuld van vreugde dat hij zich amper kon beheersen toen de oude dame terugkwam en met bliksemende ogen over haar bril keek toen ze de scherven zag liggen.
Hij zei tegen zichzelf: "Nu komt het!".
En het volgende ogenblik lag hij te spartelen op de vloer!
De krachtige handpalm ging omhoog om nogmaals toe te slaan toen Tom uitriep:
"Wacht, wacht, waarom slaat u MIJ? Sid heeft hem gebroken!"
Tante Polly bleef stokstijf staan en Tom verwachtte een blik vol medelijden. Maar toen ze terug kon spreken zei ze alleen maar:
"Hmmpf! Je zult wel geen klap teveel gekregen hebben, denk ik; wie weet welke andere dingen je hebt uitgespookt toen ik er niet was."



Onmiddellijk daarna voelde ze hoe haar geweten opspeelde, en ze wilde graag iets vriendelijk en lief zeggen; maar ze oordeelde dat dit zou gezien worden als een bekentenis dat ze fout was geweest, en de regels van de discipline lieten dat

niet toe. Ze bleef dus zwijgen en ging verder met haar taken, maar met een bezwaard hart. Tom zat in een hoek te mokken en cultiveerde zijn ellende. Hij wist dat zijn tante er spijt van had, en hij had daar heimelijk voldoening in. Hij zou niet meer reageren en niemand meer aankijken. Hij wist dat er een verlangende blik op hem werd geworpen, zo af en toe, door een sluier van tranen, maar hij vertikte het om te tonen dat hij het gezien had.

Hij stelde zichzelf voor dat hij doodziek was en dat zijn tante zich over hem boog, verlangend naar een woord van vergiffenis, maar hij zou zijn gezicht naar de muur keren en sterven zonder ook maar iets te zeggen. Ah! hoe zou ze zich dan voelen?

En hij beeldde zich in dat hij thuisgebracht werd van de rivier, dood, met zijn krullen helemaal nat, en zijn droevig hart in eeuwige rust. Hoe zou ze zich dan op hem gooien, en hoe zouden haar tranen neervallen als regen, en haar lippen bidden tot God om haar jongen terug te krijgen, belovend dat ze hem nooit meer, nooit meer zoveel onrecht zou aandoen! Maar hij zou daar liggen, koud en wit en bewegingloos, de arme kleine stakker, wiens ellende eindelijk voorbij was.

Door de pathos van deze zelfgemaakte taferelen had hij zijn gevoelens zodanig opgejaagd, dat hij voortdurend moest slikken omdat het leek alsof hij zou stikken; en zijn ogen zwommen in een vijver van tranen, die overliep wanneer hij met zijn ogen knipperde, en naar beneden stroomde en op de grond viel langs het puntje van zijn neus. En het koesteren van zijn verdriet gaf hem zulk een goed gevoel, dat hij het niet zou kunnen verdragen indien een wereldse vrolijkheid of een ijdel vermaak het zou verstoren, want daar was het te heilig voor.

Toen dus kort daarop zijn nichtje Mary binnen kwam, vrolijk dansend omdat ze terug thuis was na een week logeren op het platteland, stond hij op met een duistere wolk rond zijn hoofd verliet het huis langs de ene deur, terwijl zij vrolijkheid en zonneschijn binnenbracht langs de andere.



Hij dwaalde rond, ver van de vertrouwde plaatsen waar de jongens samenkwamen, en zocht eenzame plaatsen op die in overeenstemming waren met hoe hij zich voelde. Een vlot van boomstammen in de rivier nodigde hem uit en hij zette zich neer op de rand ervan en keek naar de sombere uitgestrektheid van de rivier, wensend, soms, om erin te verdrinken, plots en zonder het te voelen, vrijgesteld van de ongemakken waarmee de natuur haar schepselen laat sterven.
Toen dacht hij aan zijn bloem. Hij nam ze uit zijn jas, verfrommeld en verwelkt, en het verhoogde in grote mate zijn droevig geluk.
Hij vroeg zich af of ZIJ medelijden met hem zou hebben indien ze het wist? Zou zij wenen? En wensen dat ze het recht had om haar armen rond zijn nek te slaan en hem te troosten? Of zou ze zich koud van hem afwenden, zoals de rest van de wereld? Dit beeld bracht hem in zulk een staat van plezierig lijden, dat hij het steeds weer in zijn geest steeds opriep om het vanuit verschillende standpunten te bekijken, tot het op de draad versleten was. Tenslotte stond hij zuchtend recht en vertrok in de duisternis.



Rond half tien of tien uur liep hij door de verlaten straat waar zijn Onbekende Beminde leefde; hij wachtte een ogenblik; geen enkel geluid bereikte zijn luisterend oor, een kaars wierp een flauw schijnsel op een gordijn op de tweede verdieping. Bevond haar gezegende aanwezigheid zich daar? Hij klom over de schutting, liep sluipend tussen de planten, tot hij onder het raam stond; daarna ging hij op de grond liggen, op zijn rug en met zijn handen over zijn borst gevouwen waarbij hij de arme verwelkte bloem vasthield. En zo zou hij sterven, buiten in deze koude wereld, zonder een dak boven zijn arm hoofd, zonder een vriendelijke hand om het doodszweet van zijn voorhoofd te wissen, zonder een liefdevol gezicht dat vol medelijden op hem zou neerkijken op het ogenblik dat hij verdween in de Grote Leegte.
En zo zou ze hem zien liggen wanneer ze in het vrolijke ochtendlicht naar buiten keek, en Oh! Zou ze een traan plengen op zijn arme, levenloze lichaam, en zou ze een diepe zucht slaken wanneer ze zulk een schitterend jong leven vernield zou zien neerliggen, zo bruusk weggerukt uit de wereld der levenden?
Het raam ging open, de schrille stem van een keukenmeid ontheiligde de plechtige stilte, en een zondvloed van water kwam neer op de overblijfselen van de jonge martelaar!



De half verdronken held sprong op met een deugddoend geproest. Onmiddellijk daarna was er het zoeven van een projectiel dat door de lucht vloog, gemengd met een gemompelde vloek, een geluid van versplinterend glas, en een kleine gestalte die over de schutting sprong en razendsnel weg spurtte in de duisternis. Niet lang daarna, toen Tom zich ontkleed had om naar bed te gaan en in het licht van een nachtkaars zijn druipende kleren bekeek, werd Sid wakker; maar indien hij ook maar het kleinste voornemen had om enige toespeling te maken, dan liet hij die gedachte varen en bleef muisstil liggen, want er was een gevaarlijke blik in Tom's ogen.

Tom kroop in zijn bed zonder de bijkomende kwelling van een avondgebed, en Sid maakte in stilte een aantekening van dit verzuim.

4. De zondagsschool



De zon kwam op boven een rustige wereld en scheen als een zegening neer op het vredige stadje.
Na het ontbijt liet tante Polly de hele familie bidden: het begon met een godsdienstoefening welke was opgebouwd uit stevige bijbelcitaten, bijeengehouden door een dunne mortel van eigen makelij en gevolgd door een grimmig hoofdstuk uit de Mozaïsche wetgeving.
Toen moest Tom zijn "verzen" lezen. Sid had de zijne gisteren al geleerd. Tom gebruikte al zijn energie om vijf verzen van buiten te leren, en hij had een stukje uit de 'Bergrede' gekozen, omdat deze verzen de allerkortste waren.
Na een half uur had Tom een vaag idee over zijn les, maar niets meer dan dat, want zijn geest zwierf over het uitgestrekte veld van de menselijke gedachten, en zijn handen waren bezig met ontspannende vermakelijkheden.
Mary nam zijn boek om hem te overhoren, en hij probeerde zijn weg te vinden doorheen een dikke mist:
"Gezegend zijn de... de..."
"Armen"
"Ja, armen; gezegend zijn de armen...de...de..."
"Van geest"
"Van geest; gezegend zijn de armen van geest, want zij...zij..."
"HEN"

“Want HEN. Gezegend zijn de armen van geest, want hen behoort het koninkrijk der hemelen toe. Gezegend zijn zij die treuren, want zij...zij...”
“Z...”
“Want zij...de...”
“Z, U, L”
Want zijn Z, U... Oh, ik weet niet wat het is!”
“ZULLEN”
“Oh, ZULLEN! want zij zullen... want zij zullen...de..de...zullen treuren...de...de..gezegend zij die zullen...zij die...de...zij die zullen treuren, want zij zullen...de...zullen WAT? Waarom zeg je het mij niet, Mary? Waarom doe je zo gemeen?”
“Och, Tom, arme domme jongen. Ik plaag je niet. Dat zou ik nooit doen. Je moet het opnieuw gaan instuderen. Wees niet ontmoedigd, Tom, het zal je wel lukken, en wanneer het lukt zal ik je iets moois geven. Zo, zul je een goede jongen zijn?”
“Akkoord! Maar wat is het Mary, vertel me wat het is.”
“Denk er maar niet aan, Tom. Je weet, dat wanneer ik zeg dat het mooi is, dat het dan ook echt mooi is.”
“Dat is waar, Mary. Goed, ik zal het opnieuw aanpakken.”
En hij “pakte het opnieuw aan” en onder de dubbele druk van nieuwsgierigheid en het beloofde geschenk deed hij dat met zoveel ijver dat het uitliep op een geweldig succes. Mary gaf hem een splinternieuw “Barlow” mes dat twaalf en een halve cent waard was; en de overweldigende vreugde die door zijn lichaam trok deed hem beven op zijn grondvesten. Het is waar, met dit mes viel niet veel te snijden, maar het was een “echte” Barlow, en daar stak een indrukwekkende grootsheid in; waarom de jongens dachten dat er ook nagemaakte versies van dit wapen bestonden zal altijd een mysterie blijven. Tom zag een kans om het uit te proberen op de kast en was net van plan om ook het bureau te versieren met een reeks inkervingen, toen hij geroepen werd om zich aan te kleden voor de zondagsschool.

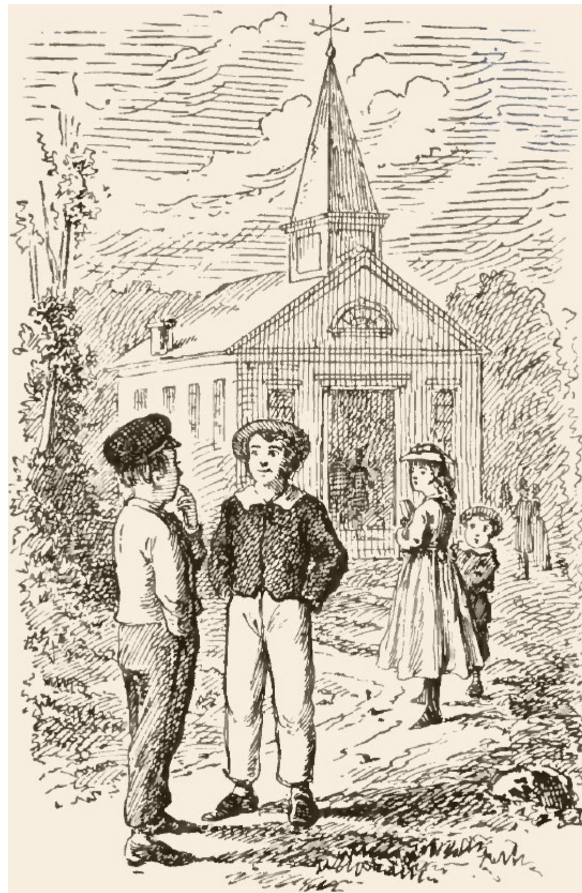


Mary gaf hem een tinnen kom met water en een stuk zeep, en hij ging naar buiten en zette de kom op een kleine bank; toen maakte hij het stuk zeep nat en legde het neer; rolde zijn mouwen op; goot het water stilletjes uit op de grond en kwam toen terug de keuken binnen terwijl hij ijverig zijn gezicht ‘afdroogde’ met een handdoek die achter de deur hing. Maar Mary nam de handdoek weg en zei: “Ben je niet beschaamd, Tom. Je mag niet zo ondeugend zijn. Het water zal je echt geen pijn doen.”

Tom was een beetje verlegen. De kom werd opnieuw gevuld, en deze keer bleef hij er een tijdje boven staan en schraapte zijn moed bijeen; hij haalde diep adem en begon. Toen hij daarna de keuken binnenkwam, beide ogen gesloten en tastend naar de handdoek, getuigden de vallende waterdruppels dat hij zich deze keer echt gewassen had. Maar nadat hij de handdoek had weggehangen, was alles toch nog niet zoals het moest zijn, want het schone deel stopte aan zijn kin en zijn kaken, zoals een masker; daaronder en daarachter lag er een vuil, ongewassen gebied dat zich uitspreidde over hals en nek. Mary nam hem onderhanden en toen ze met hem klaar was hij een man uit één stuk, zonder kleurverschillen, en zijn natte haren waren netjes geborsteld en zijn korte krullen lagen mooi symmetrisch op zijn hoofd. Stiekem streek hij met zijn hand door de krullen, en met enige moeite kon hij ze platdrukken op zijn hoofd; hij vond dat krullen meisjesachtig waren, en de zijne vulden zijn leven met bitterheid.

Daarna haalde Mary zijn zondagse kleren uit de kast, die nog maar twee jaar oud waren, en die men eenvoudigweg zijn “andere kleren” noemde, zodat we precies weten hoe groot zijn garderobe was. Het meisje trok zijn kleren recht nadat hij

zich had aangekleed; ze knoopte zijn hemd toe tot aan zijn kin, sloeg een grote kraag over zijn schouders, borstelde hem af en bekroonde zijn hoofd met een gespikkelde strooien hoed. Hij zag er nu aanmerkelijk beter en ongemakkelijker uit, en was er niet gelukkig mee; want hij had zulk een diepe afkeer van netheid en van zondagse kleren dat het zijn leven vergalde. Hij hoopte dat Mary zijn schoenen zou vergeten, maar deze hoop was ijdel; ze streek ze grondig in met talk, zoals dat toen de gewoonte was, en zette ze voor hem neer. Hij verloor zijn kalmte en zei dat hij altijd maar van alles moest doen wat hij niet wou doen.
Maar Mary zei overtuigend:
"Alsjeblieft, Tom... Nú ben je een brave jongen." Grommend deed hij zijn schoenen aan.
Mary was snel klaar en de drie kinderen gingen naar de zondagsschool, een plaats die Tom haatte vanuit het diepste van zijn hart; maar Sid en Mary waren er gek op.



De zondagsschool was tussen negen uur en half elf; daarna was er de kerkdienst. Twee van de kinderen bleven vrijwillig naar het sermoen luisteren, en de andere bleef ook, maar voor andere redenen. Op de kale hoge banken in de kerk was er plaats voor ongeveer driehonderd mensen; het gebouw was maar een klein, gewoon ding, met bovenop een soort boomhut van dennenhout die een kerktoren moest voorstellen.

Bij de deur bleef Tom slenteren en ging naar een kameraad die eveneens op zijn zondags gekleed was:
“Zeg Billy, het jij een geel kaartje?”
“Ja”
“Wat vraag je ervoor?”
“Wat geef je ervoor?”
“Een stuk zoethout en een vishaak.”
“Laat eens zien.”
Tom toonde het. Ze werden goed bevonden en de bezittingen verwisselden van eigenaar. Daarna ruilde Tom een paar witte knikkers voor drie rode kaartjes, en nog wat andere prullen voor een paar blauwe kaartjes. Hij klampte andere jongens aan en kocht het volgende kwartier nog meer kaartjes van verschillende kleuren.
Toen ging hij de kerk binnen, samen met een zwerm nette maar rumoerige jongens en meisjes, liep naar zijn plaats en maakte ruzie met de eerste de beste jongen. De leraar, een ernstige man op leeftijd, kwam tussenbeide; toen hij zijn rug had gekeerd trok Tom aan het haar van een jongen die op de bank voor hem zat, en deed alsof hij druk aan het lezen was in zijn kerkboek toen de jongen zich omdraaide; een andere jongen prikte hij met een naald zodat hij hem “Ai” kon horen zeggen en hiervoor kreeg hij een tweede uitbrander van de leraar. De hele klas van Tom was een bende: rusteloos, rumoerig en lastig. Toen ze hun lessen moesten opzeggen kende niemand zijn verzen echt goed, en de hele tijd moest de leraar hun aansporen. Op de één of andere manier spartelden ze er door en kregen een beloning, kleine blauwe kaartjes met daarop een bijbelvers gedrukt; men kreeg een blauw kaartje indien men twee verzen kon opzeggen. Tien blauwe kaartjes stonden gelijk met één rood kaartje, en konden daarvoor geruild worden; voor tien rode kaartjes kreeg men één geel kaartje; voor tien gele kaartjes gaf de leraar een goedkoop ingebonden bijbeltje (dat toen vier cent waard was) aan de gelukkige leerling. Hoeveel van mijn lezers zouden over genoeg vlijt en toewijding beschikken om tweeduizend verzen van buiten te leren, zelfs al kregen ze daarvoor een kostbare, door Gustave Doré geïllustreerde bijbel? En toch had Mary op deze manier al twee bijbels verworven, het geduldige werk van twee lange jaren, en een jongen van Duitse afkomst had er ooit vier of vijf gewonnen. Hij had eens drieduizend verzen achter elkaar opgezegd; maar de druk die dat op zijn geestelijke vermogens had gelegd, was zo groot geworden dat hij vanaf die dag weinig meer was dan een idioot; en dit was een pijnlijke tegenslag voor de school, want bij grote gelegenheden, als er volwassenen bij waren, had de hoofdleraar deze jongen keer op keer zijn “kunstjes laten vertonen” (zoals Tom het noemde).
Enkel de oudere leerlingen slaagden erin om hun kaartjes te behouden en konden genoeg geduld opbrengen om een bijbel te winnen, en de uitreiking hiervan was dan ook een zeldzame en belangrijke gebeurtenis; de succesvolle leerling was die dag zo hoog verheven boven alle andere leerlingen dat iedereen op slag overspoeld werd door het onwrikbaar voornemen om hetzelfde te bereiken, een onwrikbaar voornemen dat wel twee weken stand kon houden. Tom had nooit

echt gehunkerd naar één van deze prijzen, maar hij had altijd heel sterk verlangd naar de roem en het aanzien dat ermee gepaard ging.



Op het gepaste ogenblik stond de hoofdleraar recht voor zijn lessenaar, met een gesloten psalmboek in zijn handen en met zijn wijsvinger tussen de bladen, waarna hij stilte eiste.

Wanneer een leraar van de zondagsschool een toespraak houdt is een psalmboek in zijn handen even noodzakelijk als de onvermijdelijke muziekpartituur in de hand van een zanger die een solopartij zingt tijdens een concert; de reden hiervan is echter een mysterie, want geen van beiden werpt ook maar één blik op het psalmboek of de partituur in kwestie.

De hoofdleraar was een magere kerel van vijfendertig jaar, met een zandkleurig geitenbaardje en kort zandkleurig haar; hij droeg een stijve opstaande boord waarvan de bovenzijde bijna tegen zijn oren kwam en waarvan de scherpe tippen langs zijn mondhoeken omhoog rezen, zodat hij niet anders kon dan recht voor zich heen kijken en hij zijn hele lichaam moest draaien wanneer hij opzij wou zien; zijn kin zat vast geprompt boven een uitwaaierend halsdoekje dat even lang en breed was als een bankbriefje en waarvan de randen versierd waren met franjes; de punten van zijn schoenen waren sterk omhoog gekruld, zoals de mode dat toen voorschreef, en deden denken aan de punten van een paar schaatsen, een effect dat de jongemannen van het stadje probeerden na te bootsen door uren aan een stuk hun schoenpunten tegen een muur te drukken.

Mijnheer Walters was een zeer ernstig man, en zeer oprecht en eerlijk van hart; en hij had zulk een ontzag voor heilige dingen en plaatsen, en hij had zich zover afgekeerd van wereldse zaken, dat, zonder dat hij het zelf wist, zijn stem in de

zondagsschool een heel bijzondere intonatie had welke volledig verdween op gewone weekdagen. En op die toon begon hij:
“Wel, kinderen, ik wil dat jullie allemaal mooi rechtop gaan zitten en me jullie volle aandacht geven gedurende de komende minuten. Zo, dat is het. Dat is wat brave jongens en meisjes moeten doen. Ik zie één klein meisje dat uit het raam aan het kijken is. Ik ben bang dat ze denkt dat ik daar ergens buiten sta, misschien in één van de bomen, sprekend voor de vogeltjes.” – algemeen gegiechel – “Ik wil jullie zeggen hoeveel plezier het me doet om zoveel heldere, nette kleine gezichtjes op deze plaats verzameld te zien, waar ze leren om goed te doen en goed te zijn.” Enzovoort, enzovoort.
Het is niet nodig om de rest van de toespraak neer te schrijven. Ze volgde de platgetreden paden welke we met zijn allen maar al te goed kennen.
Het laatste deel van de toespraak werd ontsierd door een nieuwe opflakkering van gevechten en andere vermakelijkheden tussen bepaalde jongens, en door het zenuwachtig geschuifel en gefluister dat zich over de hele ruimte verspreidde. Maar plots werd het weer stil toen mijnheer Walters zijn speech beëindigde, omdat zijn publiek inwendig een stille zucht van opluchting slaakte.
Een groot deel van het gefluister was te wijten aan een min of meer zeldzame gebeurtenis: het binnenkomen van bezoekers; rechter Thatcher, in het gezelschap van een zeer zwakke en bejaarde man; een dikke heer van middelbare leeftijd met staalgrijs haar, en een deftige dame die zonder twijfel de echtgenote van deze laatste was. De dame had een kind aan haar hand.
Tom was rusteloos geweest en vol ergernis en geklaag; en ook geplaagd door zijn geweten, want hij kon niet in de ogen van Amy Lawrence kijken, hij kon haar verliefde blikken niet meer verdragen.
Maar toen hij deze kleine nieuwkomer zag stond zijn ziel onmiddellijk in vuur en vlam. Het volgende ogenblik begon hij zich uit alle macht aan te stellen: hij gaf jongens oorvegen, greep ze vast bij hun haar, trok lelijke gezichten, kortom, hij deed alles waarvan hij dacht dat het de aandacht van het meisje zou trekken en haar sympathie zou winnen. Zijn vervoering kende maar één schaduwzijde, en dat was herinnering aan zijn vernedering in de tuin van zijn engel, maar deze werd snel uitgewist door de golven van geluk die hem overspoelden.
De bezoekers kregen een ereplaats toegewezen en zodra de toespraak van mijnheer Walter gedaan was, stelde hij hen voor aan de leerlingen. De man van middelbare leeftijd bleek een zeer belangrijk man te zijn, niemand minder dan de districtsrechter, en dit was het hoogste personage dat de kinderen ooit gezien hadden en ze vroegen zich af uit welk materiaal hij was gemaakt, en ze verlangden er half naar om hem te horen brullen, maar waren ook half bevreesd dat hij het echt zou doen. Hij kwam van Constantinople, achttien kilometer ver, en dus had hij gereisd en de wereld gezien, met dezelfde ogen waarmee hij naar het rechtgebouw van het district had gekeken en waarvan men zei dat het een zinken dak had. De bewondering welke al deze feiten opriepen, weerspiegelde zich in de indrukwekkende stilte welke neerdaalde over de rijen van starende kinderen. Dit was de grote Rechter Thatcher, broer van hun eigen vrederechter. Jeff Thatcher ging onmiddellijk naar voor, om familiair te doen tegen de grote

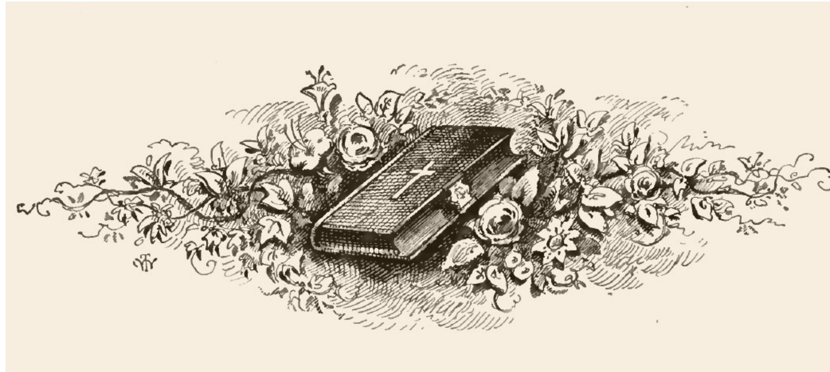
man en bewonderd te worden door de hele school. Het zou als muziek in zijn oren geklonken hebben indien hij het gefluister had kunnen verstaan:
“Kijk naar hem, Jim! Hij gaat er naartoe. Zeg, kijk! Hij gaat hem een hand geven, hij GEEFT hem een hand! Goede grutjes, zou jij niet willen dat je Jeff was?”
Mijnheer Walters voelde de nood om zich aan te stellen met allerlei officiële beuzelarijen en activiteiten, bevelen gevend, meningen naar voren brengend, aanwijzingen gevend, hier en daar en overal waar hij een slachtoffer kon vinden.
De bibliothecaris stelde zich aan door met zijn armen vol boeken nu eens hierheen en dan weer daarheen te lopen, met een drukdoenerij waar kleine machthebbers zo verzot op zijn.
De vrouwelijke leraressen stelden zich ook aan, zich liefdevol vooroverbuigend over leerlingen die ze daarnet nog een oorveeg hadden gegeven, bevallig een waarschuwend vingertje opstekend naar kleine stoute jongens en de braven liefdevol over hun hoofd strijkend.
De jonge leraren stelden zich aan door standjes te geven en hun gezag te etaleren en grote aandacht aan discipline te schenken. En alle leraren, van beide geslachten, hadden plots dringende bezigheden in de bibliotheek, bij de lessenaar: en het waren bezigheden welke ze wel twee of drie keer opnieuw moesten doen, met geveinsde ergernis.
De kleine meisjes stelden zich op verschillende manieren aan, en de kleine jongens stelden zich zo hard aan dat de lucht vol was van proppen papier en het geluid van speelse vechtpartijen.
En boven dit alles troonde de grote man die zijn majestueuze rechterlijke glimlach over alle aanwezigen liet schijnen, en zich warmde in de zon van zijn eigen belangrijkheid, want ook hij stelde zich aan.
Er ontbrak slechts één ding om de extase van mijnheer Walters kompleet te maken, en dat was de uitreiking van een bijbelprijs aan een wonderkind. Verschillende leerlingen hadden een paar gele kaartjes, maar niemand had er genoeg; hij had bij de beste leerlingen navraag gedaan. Hij zou alles gegeven hebben voor de aanwezigheid van de Duitse jongen, indien deze terug in het bezit was van zijn geestelijke vermogens was geweest.
En nu, op ditzelfde ogenblik waarop zijn hoop vervlogen was, kwam Tom Sawyer naar voor met negen gele kaartjes, negen rode kaartjes en tien blauwe kaartjes, en vroeg om een bijbel.
Dit was een donderslag bij helderblauwe hemel. Walters had in de komende tien jaren geen aanvraag vanuit die hoek verwacht. Maar er was geen ontkomen aan, hier waren de kaartjes en ze waren echt.
Tom werd daarom verheven naar een plaats bij de Rechter en de andere uitverkorenen, en het grote nieuws werd vanaf de lessenaar aangekondigd. Het was de meest verbijsterende verrassing van de laatste tien jaar, en zo diep was de opschudding dat het de nieuwe held verhief tot een hoogte welke gelijk stond met die van de rechter, en nu hadden de leerlingen dus twee wonderen die ze konden aangapen.
Alle jongens werden verteerd door afgunst, maar het ergst was het gesteld met hen die te laat hadden gemerkt dat ze zelf hadden bijgedragen aan zijn roem, door aan Tom kaartjes te geven in ruil voor de rijkdommen die hij verzameld had

met het verkopen van het voorrecht om te mogen witkalken. Ze verachtten zichzelf, slachtoffers van listig bedrog, van een valse adder in het gras.
De prijs werd aan Tom uitgereikt met de meest verheven woorden welke de hoofdleraar kon verzinnen; maar er ontbrak toch enige echtheid aan, want het instinct van de arme kerel vertelde hem dat hier een mysterie achter zat dat waarschijnlijk het daglicht niet kon verdragen; het was gewoonweg ondenkbaar dat deze jongen tweeduizend verzen met bijbelse wijsheid in zijn hoofd had zitten; het onthouden van slechts een dozijn verzen zou zonder twijfel zijn capaciteiten al tot het uiterste op de proef hebben gesteld.
Amy Lawrence was trots en blij, en ze probeerde dat aan Tom te laten zien, maar hij keek niet naar haar. Ze was eerst verwonderd; daarna een beetje ongerust; daarna stak een vaag wantrouwen de kop op, verdween, en kwam terug; ze keek; een steelse blik vertelde haar genoeg, en toen brak haar hart en werd ze jaloers, boos, en weende en haatte iedereen. Tom nog het meest van al, dacht ze.
Tom werd voorgesteld aan de Rechter; maar zijn tong was verlamd, hij kon amper ademhalen, zijn hart bonsde, deels door de immense belangrijkheid van de man, maar vooral omdat hij haar oom was. Hij had willen neerknielen en hem aanbidden, indien het donker genoeg was geweest. De Rechter legde zijn hand om Tom’s hoofd en noemde hem een flinke jongeman, en vroeg hem hoe hij heette.
De jongen stamelde, hapte naar adem en kreeg het er tenslotte uit:
“Tom.”
“Oh nee, niet Tom. Het is...”
“Thomas.”
“Ah, dat is het. Ik dacht wel dat er nog meer was, misschien. Dat is heel goed. Maar je hebt nog een andere naam, denk ik, en die ga je mij ook vertellen, is het niet?”
“Zeg tegen mijnheer wat je andere naam is, Thomas” zei Walter, “en zeg ‘mijnheer’. Je mag je manieren niet vergeten.”

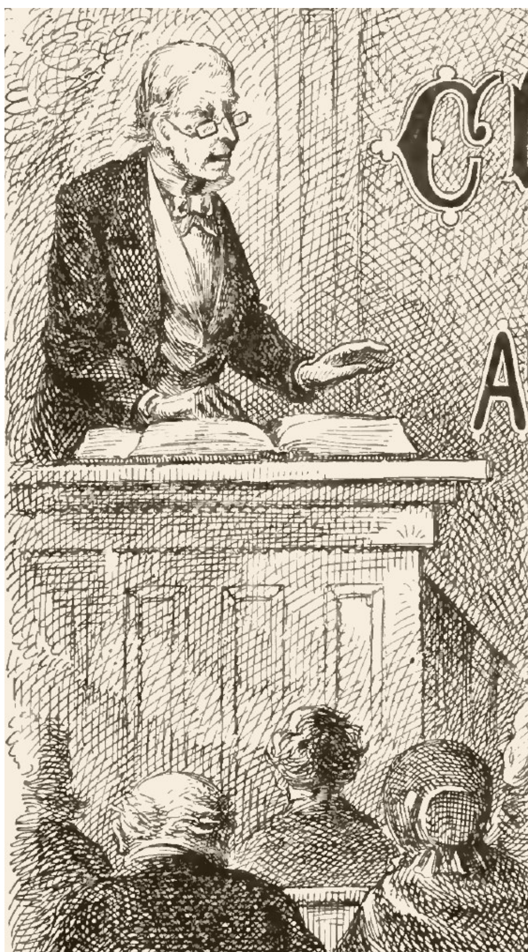


“Thomas Sawyer, mijnheer”
“Dat is het! Dat is een flinke jongen. Fijne jongen. Fijne, grote kleine jongen. Tweeduizend verzen is een heleboel, een hele heleboel. En je zult nooit spijt hebben dat je de moeite hebt gedaan om ze te leren; want kennis is voor een mens meer waard dan alle dingen in de wereld; het is datgene dat mensen groot en goed maakt; je zult zelf op een dag een groot en goed man worden, Thomas, en dan zul je terugkijken en zeggen: ‘Ik heb het allemaal te danken aan die dierbare zondagsschool, aan mijn lieve leraren die me geleerd hebben te leren, aan de die goede hoofdleraar, die me aangemoedigd heeft, en een wakend oog op mij heeft gehouden, en mij een mooie bijbel heeft gegeven, een prachtige, elegante bijbel, die ik mijn hele leven zal bewaren; alles heb ik te danken aan mijn opvoeding!’ Dat is wat je zult zeggen, Thomas, en je zou voor geen geld afstand willen doen van die tweeduizend verzen, nee dat zou je zeker niet. En nu, zou je er niets op tegen hebben om aan mij en deze mevrouw een paar dingen te laten horen die je geleerd hebt; nee, ik weet dat je daar geen bezwaar tegen hebt, want we zijn allemaal trots op kleine jongens die goed studeren. Nu, zonder twijfel ken je de namen van de twaalf apostelen. Kun je ons de namen zeggen van de eerste twee apostelen?”
Tom frommelde aan een knoop van zijn jas en keek schaapachtig. Hij bloosde en sloeg zijn ogen neer.
Mijnheer Walter’s hart zonk hem in de schoenen. Hij zei tegen zichzelf: ‘Het is onmogelijk dat die jongen zelfs maar de eenvoudigste vragen kan beantwoorden;

waarom VRAAGT de rechter hem dat toch?’ Daarop voelde hij zich verplicht om iets te zeggen en zei:
“Geef mijnheer een antwoord, Thomas, wees maar niet bang.”
Tom bleef aarzelen.
“Nu, ik weet dat je het tegen mij zult zeggen”, zei de dame. “De namen van de eerste twee apostelen waren...”
“DAVID EN GOLIATH!”
Laat ons de rest van dit tafereel bedekken met de mantel der liefde.



5. Een bewogen kerkdienst



Om half elf begon de gebarsten klok van het kleine kerkje te luiden en onmiddellijk kwamen de mensen samen voor het ochtendsermoen. De kinderen van de zondagsschool gingen bij hun ouders zitten, zodat deze ze in het oog konden houden.
Tante Polly kwam binnen en Tom en Sid en Mary gingen naast haar zitten, Tom vlak naast de middengang zodat hij zover mogelijk verwijderd was van het open venster en de verleidelijke zomer daarbuiten. De menigte vulde de zijbeuken op: de oude en behoeftige postmeester, die betere dagen had gekend; de burgemeester en zijn vrouw, want ja, ze hadden daar een burgemeester, samen met nog wat andere overbodige dingen; de vrederechter; de weduwe Douglas, mooi, verstandig en veertig, een vrijgevige, goedhartige ziel die er warmpjes bijzat, want haar herenhuis op de heuvel was het enige 'paleis' dat het stadje rijk was, en ook het meest gastvrije, waar de mooiste feesten van St. Petersburg werden gegeven; de gebogen en achtenswaardige Majoor en mevrouw Ward; advocaat Riverson, de nieuwe notabele; daarnaast het mooiste meisje van de stad, gevolgd door een troep in het groen geklede en met linten versierde aanbidders; daarna al de jonge klerken van het stadje die in het portaal twee rijen van gepommadeerde en glimlachende bewonderaars hadden gevormd en wachtten tot het laatste meisje de 'revue' gepasseerd was; en helemaal op het

einde kwam modeljongen Willie Mufferson die zoveel zorg droeg van zijn moeder dat het leek alsof ze van glas was gemaakt. Hij bracht altijd zijn moeder mee naar de kerk en was de trots van alle matrones. Alle jongens haatten hem omdat hij zo goed was. En nog meer omdat hun moeders hem altijd aanhaalden als lichtend voorbeeld. Zijn witte zakdoek hing uit zijn achterzak, zoals gewoonlijk op zondag, toevallig.
Tom had geen zakdoek en beschouwde jongens die er wel één hadden als snobs.



De kerkgangers waren nu allemaal aanwezig en de klok luidde nogmaals om achterblijvers en verstrooide zielen te verwittigen, en er viel een plechtige stilte in het kerkje welke enkel gebroken werd door het gegiechel en gefluister van de koorleden in de galerij. Leden van een koor giechelen en fluisteren altijd, de hele plechtigheid lang. Er was ooit een kerkkoor dat zich wél goed gedroeg, maar ik ben vergeten waar dat was. Het is vele jaren geleden en ik kan er mij niets meer van herinneren, maar ik denk dat het in één of ander ver land was.



De dominee zei welke hymne er zou gezongen worden, en las ze met veel genoegen voor, op een speciale manier welke sterk bewonderd werd in dat deel van het land. Zijn stem begon op een gemiddelde toonhoogte en klom dan gestadig omhoog tot ze een zeker punt bereikt had, waarbij ze grote nadruk legde op het voorlaatste woord en dan plots naar beneden zakte.
Hij werd beschouwd als een wonderbaarlijke voorlezer. Op voordrachtavonden vroeg men hem altijd hem om poëzie voor te lezen; en toen hij klaar was staken de dames hun handen in de lucht en lieten ze vervolgens hulpeloos terug in hun schoot vallen, waarna ze een traan wegpinkten en hun hoofd schudden, alsof ze wilden zeggen: 'Woorden schieten hier tekort; het is te mooi, véél te mooi voor deze wereld.'
Nadat de hymne gezongen was, veranderde de Eerwaarde Heer Sprague zichzelf in een mededelingsbord en las de "aankondigingen" voor van vergaderingen, verenigingen, samenkomsten en al die dingen, tot het leek alsof die lijst zou voortduren tot aan het einde der tijden, een zonderling gebruik dat nog steeds in voege is in Amerika, zelfs in de steden, en dat in een tijd waarin men struikelt over de kranten. Vaak is het zo dat, hoe minder bestaansredenen een gewoonte heeft, hoe moeilijker het is om ze uit te roeien.
En nu begon de dominee te bidden. Een goed, royaal gebed was het, zeer gedetailleerd ook: het was een smeekbede voor de kerk, en de kleine kinderen van de kerk; voor de andere kerken van het stadje; voor het stadje zelf; voor het district; voor de staat; voor de leiders van de staat; voor de Verenigde Staten; voor de kerken van de Verenigde Staten; voor het Congres; voor de President; voor de leden van de regering; voor de arme zeelui, ronddobberend op stormachtige zeeën; voor de verdrukte miljoenen die zuchtten onder de hiel van de Europese koningshuizen en de Oosterse tiranniëen; voor diegenen die het goed hebben maar het niet beseffen; voor de heidenen op de verre eilanden in de zee; en hij besloot met een smeekbede dat de woorden die hij gesproken had genade zouden mogen vinden en, zoals zaad gezaaid in vruchtbare grond, in de toekomst een dankbare oogst van goede dingen opleveren. Amen.
Er was een geritsel van jurken en de rechtstaande kerkgangers zetten zich neer. De jongen wiens verhaal in dit boek verteld wordt hield niet van het gebed, hij doorstond het alleen maar, en zelfs dat was al teveel. De hele tijd was hij prikkelbaar; hij noteerde onbewust de details van het gebed, want hij luisterde niet echt omdat hij op voorhand wist wat de oude dominee zou zeggen, en wanneer er iets nieuws in voorkwam merkte hij het op en nam er aanstoot aan; hij vond die toevoegingen oneerlijk en schurkachtig.
In het midden van het gebed was er een vlieg neergestreken op de bank voor hem en ze kwelde zijn geest door kalm haar poten samen te vouwen, haar hoofd vast te nemen en het zo hevig te poetsen dat het leek alsof het er zou afvallen; daarna wreef ze met haar achterpoten over haar vleugels en vouwde deze zo dicht tegen haar lichaam dat het wel jaspanden leken; en tijdens het maken van haar toilet bleef ze rustig zitten alsof ze wist dat ze veilig zat. En dat was ook zo; want hoe hard Tom's handen ook jeukten om haar te grijpen, toch durfde hij dat

niet; hij geloofde immers dat zijn ziel onmiddellijk zou worden vernietigd wanneer hij zoiets deed tijdens het gebed. Maar toen de slotzin eraan kwam, kromde hij zijn hand en bracht ze dichter bij de vlieg; en zodra het “Amen” weerklonk was de vlieg zijn krijgsgevangene. Zijn tante ontdekte het en dwong hem om ze terug los te laten.

De dominee was begonnen aan zijn preek en hij dreunde de saaie woorden zo monotoon af dat menig hoofd stilaan begon te knikkebollen.

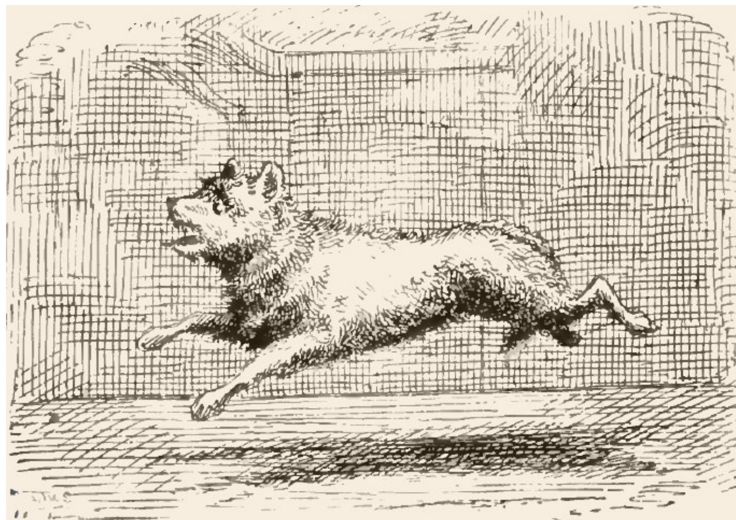
Tom telde de bladzijden van het sermoen; na de kerkdienst wist hij altijd te zeggen hoeveel bladzijden er waren omgedraaid, maar zelden wist hij iets over de inhoud. Maar deze keer was hij echt eventjes geïnteresseerd. De dominee schetste een groot en aangrijpend beeld van de wereld op het einde der tijden wanneer de leeuw en het lam naast elkaar zouden liggen en een kind hen de weg zou tonen. Maar de pathos, de levensles, de moraal van dit grootse verhaal gingen aan de jongen voorbij; hij dacht alleen maar aan het kind dat in het middelpunt van de belangstelling stond; zijn gezicht lichtte op bij die gedachte en hij zei tegen zichzelf dat hij wenste om dat kind te kunnen zijn, indien het een tamme leeuw was tenminste.

Toen het sermoen weer even droog werd als tevoren werd hij terug gekweld door de verveling. Plots dacht hij aan een kostbaarheid welke hij bij zich had en nam die uit zijn zak. Het was een grote zwarte kever met geweldige kaken, een “knijpkever” zoals hij het noemde. Hij zat in een blikken doosje. Het eerste wat de kever deed was in zijn vinger knijpen. Een natuurlijke afweerbeweging was het gevolg, de kever vloog op de vloer van het middenpad en lag daar op zijn rug; de gewonde vinger stak in de mond van de jongen. De kever lag daar te spartelen met zijn hulpeloze poten, niet in staat om zich recht te zetten. Tom keek ernaar en verlangde ernaar; maar hij was veilig buiten zijn bereik.

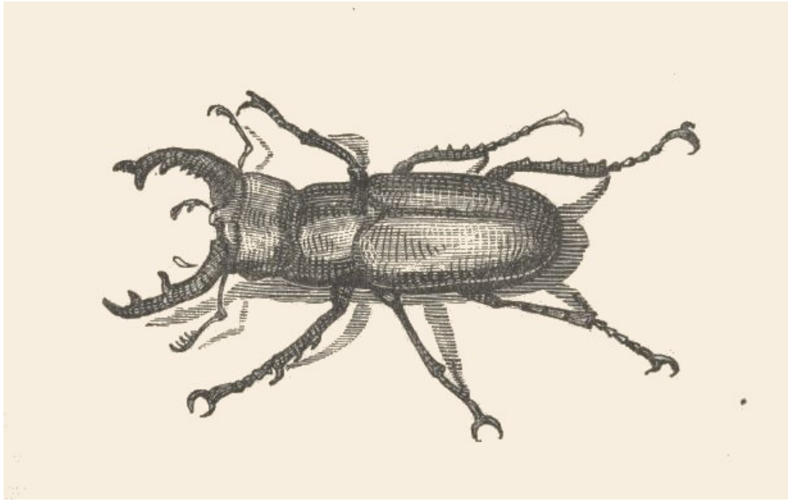


Andere mensen, wie het sermoen ook niet meer interesseerde, vonden eveneens afleiding in de kever en keken er ook naar. Toen maakte de poedel van één van de kerkgangers een rondje door de kerk, treurig, lui door de zomerhitte en de stilte, genoeg hebbend van zijn gevangenschap en verlangend naar verandering. Hij bemerkte de kever; de lusteloze staart ging omhoog en kwispelde. Hij bekeek zijn buit; wandelde er rond; rook eraan vanop een veilige afstand; liep er nog eens rond; werd stoutmoediger en ging er van dichterbij aan ruiken; toen trok hij zijn bovenlip op en hapte er behoedzaam naar, waarbij hij hem net miste; hij deed het nog eens, en nog eens; begon plezier te krijgen in deze afleiding; ging op zijn buik liggen met de kever tussen zijn voorpoten, en ging verder met zijn experimenten; tenslotte begon het hem te vervelen en werd hij onverschillig en verstrooid. Zijn hoofd knikkebolde, en beetje bij beetje zakte zijn kin naar beneden en kwam daarbij in aanraking met de vijand, welke hem onmiddellijk vastgreep. Er was een scherpe gil, een geschud van het hoofd van de poedel en de kever viel een paar meter verder terug op de grond. De dichtstbijzijnde toeschouwers schokten van ingehouden plezier, verschillende gezichten verdwenen achter waaiers en zakdoeken en Tom was volmaakt gelukkig.
De hond zag er sullig uit en voelde zich waarschijnlijk ook zo; maar er was ook wrevel in zijn hart en hij zon op wraak. Hij ging dus terug naar de kever en zette voorzichtig de aanval in; vanaf elk punt van een denkbeeldige cirkel sprong hij ernaar, waarbij zijn voorpoten steeds neerkwamen op een paar centimeter afstand van het schepsel; steeds dichterbij komend hapte hij ernaar met zijn

tanden, ondertussen schuddend met zijn hoofd tot zijn oren ervan flapperden. Maar opnieuw werd hij dit spelletje na een tijdje moe; hij probeerde zich te amuseren met een vlieg maar ook dat beviel niet; toen liep hij achter een mier, met zijn neus dicht tegen de grond, en kreeg daar ook genoeg van; hij geeuwde, zuchtte en was de kever helemaal vergeten toen hij er ging opzitten.
Geen seconde later werd de kerk gevuld met een oorverdovend gejank en geblaf en de poedel vloog over het middenpad. Het gehuil hield aan en de hond bleef maar lopen; hij vloog dwars door de kerk heen, naar het altaar, langs de ene zijvleugel, langs de andere zijvleugel, liep voor de deuren op en neer, steeds meer gekweld door de sterke kaken van de kever. Hij werd steeds banger naarmate hij rondliep, totdat hij leek op een harige komeet, die met de snelheid van het licht een ronde baan beschreef. Tenslotte verbrak het gekwelde dier de cirkel en sprong op de schoot van zijn meester; deze gooide hem onmiddellijk naar buiten door het venster en de jammerklachten van de rennende hond werden steeds vager en stierven weg op grote afstand.



Tegen deze tijd zaten alle kerkgangers met rood aangelopen aangezichten hun gelach te onderdrukken, en zelfs het sermoen was stilgevallen. De toespraak werd daarna wel hervat, maar de fut was eruit en de woorden kwamen flauw en aarzelend uit de mond van de dominee. Het sermoen maakte geen indruk meer, want zelfs de meest ernstige uitspraken werden voortdurend onthaald met een onderdrukte uitbarsting van wereldse vrolijkheid, waarbij de mensen hun gezicht verstopten achter de kerkbanken, alsof de arme dominee iets buitengewoon grappigs had verteld.
Het was een welgemeende opluchting voor alle kerkgangers toen hun beproeving over was en de kerkdienst beëindigd werd.
Tom Sawyer ging opgewekt naar huis, bij zichzelf denkend dat een kerkdienst ook wel plezierig kon zijn, indien er maar enige afwisseling in stak.
Er was alleen één schaduwzijde: hij had er niets op tegen goed dat de hond met de kever speelde, maar hij vond het vals dat hij hem zomaar had meegenomen.



6. Tom en Huckleberry Finn

Op maandagochtend lag Tom Sawyer in bed en voelde zich ellendig.
Op maandagochtend voelde hij zich altijd ellendig, omdat hij dan terug een hele week naar school moest. Meestal begon hij die dag met te wensen dat er geen tussenliggende vrije dag was, want dat maakte het terug opnemen van de boeien van de gevangenschap nog hatelijker.
Tom lag te denken. Opeens kwam het bij hem op dat hij graag ziek zou zijn; dan kon hij thuisblijven van school. Hier lag er een vage mogelijkheid. Hij onderzocht zijn lichaam.
Hij vond geen enkele kwaal en onderzocht het opnieuw. Nu dacht hij dat hij toch een beetje buikpijn had, en hij moedigde die pijn aan en kreeg wat hoop. Maar algauw verminderde de pijn en tenslotte was ze helemaal verdwenen. Hij dacht verder na. Plots ontdekte hij iets. Eén van zijn bovenste tanden zat los. Dat was een meevaller; hij stond op het punt om te beginnen kreunen toen het hem inviel dat wanneer hij dat zou zeggen, tante de tand zou uittrekken, en dat zou pijn doen. Hij besloot dus om de tand in reserve te houden en verder te zoeken. Gedurende een tijdje schoot hem niets anders te binnen, maar toen herinnerde hij zich dat de dokter gesproken had een bepaalde aandoening, koudvuur, waardoor de patiënt twee of drie weken buiten strijd was en zelfs een teen kon verliezen. De jongen trok vlug zijn zere teen van onder de lakens en stak hem omhoog om hem beter te kunnen inspecteren. Maar hij wist niet welke symptomen bij deze ziekte hoorden. Maar hoe dan ook leek het hem de moeite waard om het te proberen, en hij begon met veel overgave te kreunen.
Maar Sid hoorde het niet en sliep door.
Tom kreunde nog luider en verbeeldde zich dat hij pijn begon te voelen in de teen.
Geen reactie van Sid.
Tom’s hart begon te bonzen van de inspanning. Hij nam even rust, haalde diep adem en produceerde een bewonderenswaardige serie zuchten en kreunen.
Sid bleef snurken.
Tom ergerde zich. Hij zei “Sid, Sid!” en schudde hem. Deze manier van handelen werkte heel goed en Tom begon opnieuw te kreunen.
Sid geeuwde, rekte zich uit, keerde zich opzij op zijn elleboog, luid snuivend, en begon toen te kijken naar Tom.
Tom bleef kreunen. Sid zei:
“Tom! Zeg, Tom!”
Geen antwoord.
“Hé Tom, TOM! Wat scheelt er Tom?”
En hij schudde hem heen en weer en keek angstig naar zijn gezicht.
Tom kreunde:
“Oh, niet doen, Sid. Duw me niet.”
“Waarom, wat scheelt er, Tom? Ik moet tante roepen.”
“Nee... laat maar. Het zal wel over gaan, misschien. Roep niemand.”
“Maar ik moet! Kreun niet zo, Tom, het is vreselijk. Hoe lang lig je hier zo?”
“Uren. Ai! Oh, schudt me niet zo, Sid, dat wordt nog mijn dood.”

“Tom, waarom heb je me niet eerder wakker gemaakt? Oh, Tom, doe dat niet! Ik krijg er kippenvel van om je zo te horen. Tom, wat scheelt er?”
“Ik vergeef je alles, Sid” – een kreun – “Alles wat je me ooit hebt aangedaan. Wanneer ik er niet meer zal zijn...”
“Oh, Tom, je bent toch niet aan het sterven, is het? Doe het niet, Tom... oh, doe het niet. Misschien...”
“Ik vergeef iedereen, Sid” – gekreun – “Zeg het hen, Sid. En Sid, je moet mijn schuifraam en mijn kat met één oog geven aan dat nieuwe meisje dat in de stad is komen wonen, en haar zeggen...”
Maar Sid raapte zijn kleren bij mekaar en was weg. Tom leed nu echt, zo goed had zijn verbeelding gewerkt, en zijn gekreun klonk heel overtuigend.
Sid stormde naar beneden en zei:
“Oh, tante Polly, kom! Tom is aan het sterven!”
“Sterven!”
“Ja, tante. Wacht niet... Kom gauw mee!”
“Onzin! Ik geloof er niets van!”
Maar ze spoedde zich niettemin naar boven, met Sid en Mary achter haar. En haar gezicht werd wit en haar lippen beefden. Toen ze hijgend bij zijn bed kwam riep ze:
“Tom! Tom, wat scheelt er?”
“Oh, tante, Ik ben...”
“Wat scheelt er? Wat scheelt er aan jou, kind?”
“Oh, tante, ik heb koudvuur aan mijn zere teen!”
De oude dame zonk neer op een stoel en lachte een beetje, huilde een beetje en deed toen allebei tegelijkertijd. Hierdoor voelde ze zich opgeknapt en ze zei:
“Tom, hoe heb je me doen schrikken. Hou nu op met die onzin en kom uit bed.”
Het gekreun hield op en de pijn verdween uit de teen. De jongen voelde zich nogal idioot en zei:
“Tante Polly, het leek of die teen aan het afsterven was, en het deed zó een pijn dat ik zelfs niet meer aan mijn tand heb gedacht.”
“Je tand, nee maar! Wat scheelt er aan je tanden?”
“Eén van hen zit los, en het doet verschrikkelijk pijn.”
“Wel, wel, nu, begin nu niet opnieuw te kreunen. Doe je mond open. Wel, je tand ZIT los, maar daar zul je niet van sterven. Mary, haal eens een zijden draad en wat vuurkooltjes uit de keuken.”
Tom zei:
“Oh, alstublieft, tante, trek hem niet. Hij doet geen pijn meer. Ik mag doodvallen als het niet zo is. Alstublieft, doe het niet, tante. Ik wil niet thuisblijven van school.”



“Oh, wil je dat niet? Dat hele spektakel heb je dus alleen maar opgevoerd omdat je dacht dat je zou kunnen thuisblijven en gaan vissen? Tom, Tom, ik hou zoveel van je, en je schijnt alles te doen om mijn oude hart te breken met je schandelijk gedrag.”
Toen ze dit gezegd had waren de tandheelkundige instrumenten ter plaatse. De oude dame maakte één eind van de zijden draad met een lus vast aan Tom’s tand en knoopte het andere eind rond de poot van het bed. Toen nam ze een gloeiend kooltje en hield het bijna tegen de jongen zijn gezicht. Hij trok zich verschrikt achteruit en kijk, de tand lag op het bed.
Maar elke beproeving heeft ook haar goede kant. Toen Tom na het ontbijt naar school ging werd hij door elke jongen benijd omdat de lege plaats waar de tand had gezeten hem nu toeliet om op een nieuwe en prachtige manier te spuwen; en een jongen die in zijn vinger had gesneden en tot dan toe in het middelpunt van de belangstelling had gestaan, merkte plots dat hij geen aanhangers meer had en beroofd was van zijn beroemdheid. Hij vond dat erg en zei, met een misprijzen dat hij eigenlijk niet voelde, dat het geen kunst was om te spuwen zoals Tom Sawyer deed; maar een andere jongen zei: “De druiven zijn te zuur!” waarop de eerste jongen moedeloos wegslenterde.
Kort daarna kwam Tom een jongen tegen die de verstoteling van het stadje was, Huckleberry Finn, zoon van de grootste dronkaard uit de hele streek. Huckleberry

Finn werd hartsgrondig gehaat en gevreesd door alle moeders van het stadje, omdat hij geen klap uitvoerde, naar niemand luisterde en vulgair en slecht was, en omdat hun eigen kinderen hem zo bewonderden en graag in zijn verboden gezelschap verkeerden en wensten dat ze genoeg lef hadden om te leven zoals hij. Net zoals de andere fatsoenlijke jongens benijdde Tom de levensstijl van Huckleberry Finn en ook hij had het strikte bevel gekregen om niet met hem te spelen. Dus speelde hij toch met hem, elke keer als hij er de gelegenheid voor kreeg. Huckleberry ging altijd gekleed in de afgedragen kleren van volwassenen; en alhoewel de gescheurde repen stof in de wind fladderden, droeg hij deze kleren het hele jaar door. Zijn hoed was niet om aan te zien, met een rand waaruit een maanvormig stuk stof was verdwenen; zijn jas, wanneer hij er een droeg, hing bijna tot op zijn hielen en de achterste knopen hingen ver onder zijn rug; slechts één bretel hield zijn broek op haar plaats; het kruis van zijn broek hing verbazingwekkend laag en zijn pijpen sleepten over de grond wanneer hij ze niet oprolde.


HUCKLEBERRY FINN.

Huckleberry kwam en ging zoals het hem zelf beliefde. Als het goed weer was sliep hij op de stoep, en wanneer het regende in een lege ton; hij moest niet naar school of naar de kerk, moest niemand ‘meester’ noemen en niemand gehoorzamen; hij kon gaan vissen en zwemmen wanneer hij daar zin in had, en

zo lang wegblijven als het hem zelf beliefde; er was niemand die zei dat hij niet mocht vechten; hij kon zolang opblijven als hij wenste; in de lente was hij altijd de eerste jongen die op blote voeten liep, en in de herfst de laatste die terug schoenen aandeed; hij moest zich nooit wassen of verse kleren aantrekken; en hij kon geweldig goed vloeken. In één woord, hij had alles wat het leven van een jongen de moeite waard maakt. En zo dachten alle goed gedrilde, gekwelde, fatsoenlijke jongens van St. Petersburg er ook over.
Tom begroette de romantische verschoppeling:
“Hallo, Huckleberry!”
“Hallo jijzelf, en bekijk het maar.”
“Wat heb je daar?”
“Dode kat.”
“Laat me zien, Huck. Nee maar, hij is al goed stijf. Waar heb je hem vandaan?”
“Gekocht van een jongen.”
“Wat heb je ervoor gegeven?”
“Een blauw kaartje en een varkensblaas uit het slachthuis.”
“Waar heb je dat blauwe kaartje gehaald?”
“Gekocht van Ben Rogers twee weken geleden voor een hoepelstok.”
“Zeg, waar zijn dode katten goed voor, Huck?”
“Goed voor? Om wratten mee te genezen.”
“Nee! Is dat echt? Ik ken iets dat nog beter werkt.”
“Ik wed van niet. Wat is het?”
“Molmwater, water uit een vermolmde boon, weet je wel”
“Molmwater! Ik geef geen cent voor molmwater.”
“Dat zou je niet, zou je? Heb je het ooit geprobeerd?”
“Nee, dat heb ik niet. Maar Bob Tanner wel.”
“Wie heeft je dat gezegd?”
“Wel, hij heeft het tegen Jeff Thatcher gezegd, en Jeff Thatcher heeft het tegen Johnny Baker gezegd, en Johnny heeft het tegen Jim Hollis gezegd, en Jim heeft het tegen Ben Rogers gezegd, en Ben heeft het tegen een neger gezegd en de neger heeft het tegen mij gezegd. Daar!”
“Ja, en dan? Ze liegen allemaal. Iedereen behalve de neger, misschien, want hem ken ik niet. Verdorie! Vertel eens hoe Bob Tanner het gedaan heeft, Huck.”
“Wel, hij stak zijn hand in een vermolmde boomstam waar regenwater in stond.”
“Overdag?”
“Zeker.”
“Met zijn gezicht naar de boomstam?”
“Ja. Dat denk ik toch tenminste.”
“Heeft hij iets gezegd?”
“Ik denk niet dat hij dat gedaan heeft. Ik weet het niet.”
“Aha! Dat is helemaal fout! Natuurlijk kun je op die manier geen wratten genezen met molmwater! Je moet helemaal alleen gaan, naar het midden van het bos, waar je weet dat er een molmwater stronk ligt, en precies om middernacht ga je met je rug naar de boomstronk staan, steekt je je hand erin en zegt: ‘Gerstekorrel, gerstekorrel, breng meel in ’t vat, Molmwater, molmwater, verteer die lastige wrat’ en daarna loop je vlug weg, elf stappen vooruit, met je ogen

dicht, en dan draai je drie keer rond en gaat naar huis zonder tegen iemand te spreken. Want als je spreekt is de betovering verbroken.”
“Wel, dat lijkt een goede manier; maar dat is niet de manier waarop Bob Tanner het gedaan heeft.”
“Nee man, je kunt er op wedden dat hij dat niet gedaan heeft, want hij heeft meer wratten dan alle andere jongens samen; en hij zou geen enkele wrat meer hebben indien hij wist hoe je met molmwater te werk moet gaan. Ik heb op die manier wel duizend wratten van mijn handen weggenomen, Huck. Ik speel zoveel met kikkers dat ik altijd een hele hoop wratten heb. Soms neem ik ze weg met een boon.”
“Ja, bonen zijn goed. Ik heb het gedaan.”
“Heb je dat? Hoe doe jij het?”
“Je neemt een boon en snijdt ze in twee, dan snijdt je in de wrat zodat er een beetje bloed uitkomt, en dan doe je dat bloed op één helft van de boon en begraaft die om middernacht bij nieuwe maan op een plaats waar vier wegen samenkomen, en daarna verbrandt je de rest van de boon. Zie je, het deel waarop er bloed is zal beginnen trekken en trekken om het andere deel bij zich te krijgen, en daardoor wordt het bloed uit de wrat gezogen en valt ze eraf.”
“Ja, dat is het, Huck... dat is het; maar het is nog beter wanneer je tijdens het begraven zegt: ’Naar beneden boon; weg wrat; kom me niet meer plagen!’. Dat is de manier waarop Joe Harper het doet, en hij is al bijna tot in Coonville geweest en bijna overal. Maar zeg, hoe genees je ze met dode katten?”
“Wel, je neemt je kat en gaat tegen middernacht naar een kerkhof waar er zopas een slecht mens begraven is; en precies op middernacht komt de duivel, of misschien twee of drie, maar je kan ze niet zien, je kan alleen iets horen zoals de wind, of misschien kan je horen hoe ze praten; en wanneer ze de slechte kerel meenemen gooi je de dode kat achter hen aan en zegt: ‘Duivel volgt lijk, kat volgt duivel, wrat volgt kat, ik ben van je af!’ Daarmee verdwijnt ELKE wrat.”
“Klinkt goed. Heb je het ooit geprobeerd, Huck?”
“Nee, maar de oude Moeder Hopkins heeft het me verteld.”
“Wel, dan denk ik dat het waar is. Want ze zeggen dat ze een heks is.”
“Zeggen! Wel, Tom, ik WEET dat zij er een is. Ze heeft pap betoverd. Pap heeft het zelf gezegd. Op een dag kwam hij langs en hij zag dat ze hem aan het betoveren was, daarom raapte hij een steen op, en indien ze zich niet gebukt had, had hij haar zeker geraakt. Wel, diezelfde nacht rolde hij van een hooizolder waar hij dronken lag te slapen, en brak zijn arm.”
“Nee maar, dat is verschrikkelijk. Hoe wist hij dat ze hem aan het betoveren was?”
“Goh! Pap weet dat vanzelf. Pap zegt dat wanneer ze je stokstijf aankijken, dat ze je dan aan het betoveren zijn. Zeker wanneer ze ook nog mompelen. Want wanneer ze mompelen zeggen ze het ‘Onze Vader’ achterstevoren op.”


MOTHER HOPKINS.

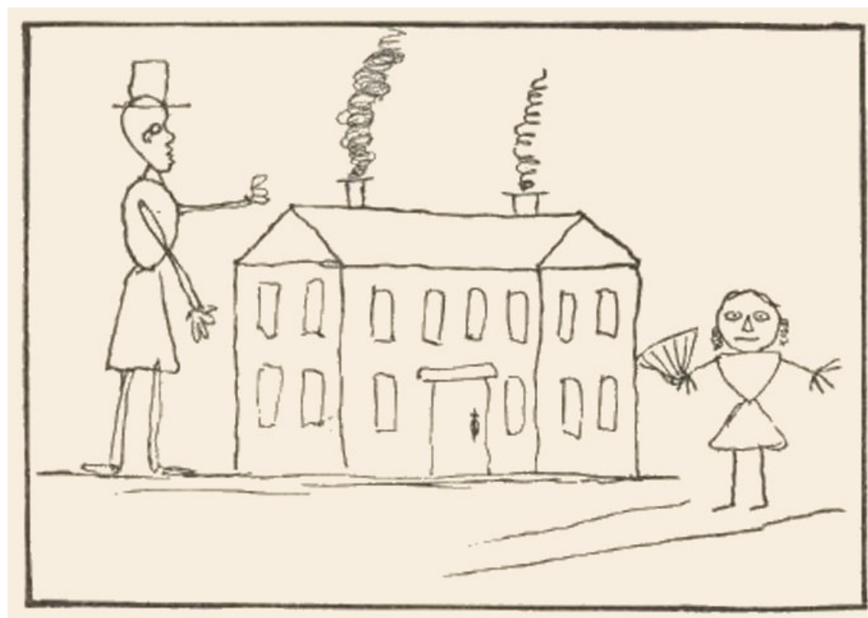
“Zeg, Hucky, wanneer ga je de kat proberen?”
“Vannacht. Ik denk dat ze vannacht om de oude Hoss Williams komen.”
“Maar ze hebben hem zaterdag begraven. Waarom zijn ze hem dan zaterdag niet komen halen?”
“Hoor wat je zegt! Om middernacht op een zaterdag? Man, dan is het ZONDAG. En duivels kunnen ’s zondags geen klap uitvoeren, of wat dacht je!”
“Daar heb ik niet aan gedacht, Huck, je hebt gelijk. Kan ik met je meegaan?”
“Natuurlijk, indien je niet bang bent.”
“Bang? Ik? Zul je miauwen?”
“Ja, en jij miauwt terug, indien je kunt. De laatste keer heb je me laten miauwen tot de oude Harris stenen naar mij begon te gooien en tegen mij ‘Verdomde kat!’ riep, en daarna heb ik een steen door zijn venster gekieperd, maar zeg het niet verder.”
“Dat doe ik niet. Ik kon die dag niet miauwen omdat tante me in de gaten hield, maar deze keer zal ik wel miauwen. Zeg, wat is dat?”
“Alleen maar een teek.”
“Waar heb je hem gevonden?”
“In de bossen”
“Wat vraag je ervoor?”
“Ik weet niet. Ik wil hem niet verkopen.”
“Goed. Het is maar een hele kleine teek, trouwens.”

“Oh, iedereen kan kritiek hebben op een teek die niet van hem is. Ik ben er tevreden mee. Voor mij is hij teek genoeg.”
“Goh, het stikt van de teken. Ik zou er wel duizend kunnen hebben indien ik dat wou.”
“Wel, waarom doe je dat niet? Omdat je verdraaid goed weet dat je dat niet kunt. Dit is een heel vroege teek, wed ik. Het is de eerste die ik dit jaar gezien heb.”
“Zeg, Huck, ik zal er je mijn tand voor geven.”
“Laat zien.”
“Tom haalde een stukje papier boven en plooide het zorgvuldig open. Huckleberry bekeek hem grondig. De verleiding was heel groot. Tenslotte zei hij:
“Is hij echt?”
Tom duwde zijn bovenlip omhoog en toonde de lege plaats.
“Goed” zei Huckleberry “de koop is gesloten.”
Tom stopte de teek in het tinnen doosje waar tot voor kort de ‘knijpkever’ had ingezeten, en de jongens namen afscheid, waarbij elk zich rijker voelde dan voorheen.
Toen Tom het kleine afgelegen schoolgebouw bereikte, begon hij plots te lopen als iemand die eerlijk zijn best doet om op tijd te komen. Hij hing zijn hoed aan de kapstok en ging gezwind op zijn bank zitten, alsof hij een drukbezet zakenman was wie men deze kleine laattijdigheid niet kwalijk zou nemen.
De meester, zittend in zijn grote stoel op het verhoog, was ingedommeld door het slaapverwekkende gegons van stil lezende kinderen. De onderbreking maakte hem wakker.
“Thomas Sawyer!”
Telkens wanneer zijn naam volledig werd uitgesproken wist Tom dat er problemen op komst waren.
“Mijnheer!”
“Kom hier! Nu, mijnheer, waarom ben je weer al eens te laat?”
Tom stond op het punt om een uitvlucht te verzinnen, toen hij de twee blonde vlechten van zijn geliefde opmerkte en zag dat de enige vrije plaats aan de meisjeskant naast haar was!
Onmiddellijk zei hij:
“Ik ben later omdat ik met Huckleberry Finn stond te praten.”
Het hart van de meester stond even stil, en hij staarde verbouwereerd naar de jongen.
Er viel een doodse stilte. De leerlingen vroegen zich af of deze malle jongen zijn verstand had verloren. De meester zei:
“Jij... jij hebt WAT gedaan?”
“Met Huckleberry Finn gepraat.”
De meester besefte nu dat hij het wel degelijk goed verstaan had.
“Thomas Sawyer, dit is de meest schaamteloze bekentenis die ik ooit gehoord heb. Gezien de ernst van dit misdrijf zal een gewone tik op de vingers niet volstaan. Doe je jas uit.”



De arm van de meester bleef slaan tot hij moe was en de bundel twijgjes aanzienlijk dunner was geworden. Toen kwam het bevel:
“En nu moet je voor straf bij de meisjes gaan zitten! En laat dit een waarschuwing zijn.”
Onder het gegiechel van de andere leerlingen deed Tom of hij beschaamd was, maar in werkelijkheid was dat meer het gevolg van zijn ontzaglijke verering voor het onbekende meisje, waar hij nu naast kon gaan zitten. Het zette zich neer op het ene eind van de houten bank en het meisje schoof zo ver mogelijk op naar de andere kant, met een rukje van haar hoofd. De andere kinderen stootten elkaar aan met de elleboog, knipoogden en fluisterden, maar Tom bleef stil zitten, met zijn armen op de leuning van de bank voor hem en deed alsof hij in zijn boek studeerde.
Geleidelijk aan verminderde de aandacht voor hem en het gewone gemurmel steeg terug op in de muffe atmosfeer van het klasje. Kort daarop begon de jongen heimelijke blikken te werpen op het meisje. Ze zag het, trok een lelijk gezicht naar hem en keerde gedurende een minuut haar rug naar hem toe. Toen ze voorzichtig terug in zijn richting keek lag er een perzik voor haar. Ze duwde ze weg. Tom duwde ze vriendelijk terug. Ze duwde ze nogmaals weg, maar nu met minder ijver. Tom legde de perzik geduldig terug. Toen liet ze de perzik voor haar liggen. Tom schreef op zijn lei: ‘Neem haar alsjeblieft. Ik heb er nog meer.” Het

meisje keek vluchtig naar die woorden, maar deed niets. Nu begon de jongen iets te tekenen op zijn lei, waarbij hij zijn werkstuk verborg met zijn linkerhand. Gedurende een tijdje weigerde het meisje om er aandacht aan te schenken; maar haar menselijke nieuwsgierigheid kwam naar boven en manifesteerde zich door bijna onzichtbare signalen. De jongen werkte verder, schijnbaar onbewust. Het meisje deed een vrijblijvende poging om het werkstuk te zien, en de jongen liet niet merken dat hij het gezien had. Na enig aarzelen fluisterde ze tenslotte:
“Laat me eens kijken.”



Tom nam zijn hand weg en toonde een erbarmelijke tekening van een huis met twee puntgevels en een rookpluim die als een kurkentrekker uit de schouw kwam. Toen richtte het meisje haar hele aandacht op het kunstwerk en vergat al het andere. Toen het klaar was staarde ze er een ogenblik naar en fluisterde dan:
“Het is mooi... teken eens een man.”
De kunstenaar tekende op de voorgrond een man welke leek op een de mast van een zeilschip. Hij was groot genoeg om over het huis te kunnen stappen; maar het meisje deed naar niet moeilijk over; ze was tevreden met het monster en fluisterde:
“Het is een mooie man... teken mij nu erbij.”
Tom tekende een zandloper met daarop een volle maan en daaronder stakerige benen, en tekende in de uitgespreide vingers nog een monsterachtige waaier.
Het meisje zei:
“Het is mooi... Ik wou dat ik ook zo mooi kon tekenen.”
“Het is gemakkelijk” fluisterde Tom “Ik zal het je leren.”
“Oh, wil je dat doen? Wanneer?”
“Deze middag. Ga je thuis eten?”
“Ik zal hier blijven als je dat wilt.”
“Goed... dat is afgesproken. Hoe heet je?”
“Becky Thatcher. Hoe heet jij? Oh, ik weet het. Het is Thomas Sawyer.”

“Nee, dat is de naam waarmee ik slagen krijg. Ik heet Tom als ik braaf ben. Noem me Tom, wil je?”
“Ja”
Nu begon Tom iets op de lei te krabbelen, terwijl hij de woorden verborg voor het meisje.
Maar ze was nu niet meer verlegen. Ze smeekte hem om het te zien.
Tom zei:
“Oh, het is niets.”
“Jawel”
“Nee toch niet. Je wilt het niet zien.”
“Jawel, ik wil het wel zien. Toe, laat me eens kijken”
“Je zult het verder vertellen.”
“Nee dat zal ik niet. Echt, en echt, en echt waar!”
“Zul je het tegen niemand vertellen? Zolang je leeft?”
“Nee, ik zal het nooit tegen iemand vertellen. Laat me nu kijken.”
“Oh, je wilt het niet zien!”
“Nu je zo tegen mij doet, ZAL ik het zien.” En ze legde haar kleine hand op de zijne waarop een kleine worsteling volgde, waarbij Tom deed alsof hij echt weerstand bood maar toch geleidelijk zijn hand liet wegglijden tot de volgende woorden zichtbaar werden:
‘IK HOU VAN JOU’.
“Oh, jij slechte jongen!” En ze gaf een flinke klap op zijn hand, maar werd niettemin rood en zag er heel gelukkig uit.
Net op dit ogenblik voelde de jongen hoe iemand hem traag maar onverbiddelijk omhoog trok bij zijn oren en hem zo naar zijn eigen plaats sleepte, terwijl de hele klas begon te giechelen. Daarna bleef de meester gedurende een paar verschrikkelijke ogenblikken voor hem staan, en ging dan tenslotte terug naar zijn troon, zonder een woord te zeggen. Maar alhoewel Tom’s oren tintelden, jubelde hij vanbinnen.



Toen de klas terug stil was probeerde Tom echt te studeren, maar de opwinding in zijn hart was daar te groot voor. Hij deed zijn best in de leesles maar bracht er niets van terecht; in de aardrijkskundeles maakte hij van meren bergen, van bergen rivieren en van rivieren continenten, tot de aarde opnieuw een chaos was geworden; in de les spelling slaagde hij er zelfs niet in om de allergemakkelijkste woordjes te spellen; het eindigde met een schop van de meester en het inleveren van zijn tinnen medaille welke hij maandenlang met zoveel trots had mogen dragen.

7. Verloofd, en dan niet meer



Hoe harder Tom zijn best deed om zich op zijn boek te concentreren, hoe meer zijn gedachten afdwaalden. En tenslotte, met een zucht en een geeuw, gaf hij het op. Het leek alsof de middagpauze nooit meer zou komen. De lucht was doodstil. Er was geen zuchtje wind. Het was de slaperigste van alle slaperige dagen. Het slaapverwekkend gemurmel van vijfentwintig studerende kinderen kalmeerde de ziel, net zoals het betoverende gezoem van bijen.

Ver weg in de vlammende zonnestralen verhief Cardiff Hill zijn zachte groene flanken doorheen een trillende sluier van hitte, zacht paars door de grote afstand; een paar vogels zweefden met een luie vleugelslag hoog in de lucht; er was geen enkel ander levend wezen te zien, behalve een paar slapende koeien.

Tom’s hart verlangde ernaar om vrij te zijn, of om toch tenminste iets te hebben waarmee hij de verveling kon doorbreken. Zijn hand gleed in zijn zak en zijn gezicht klaarde op door een dankbaarheid welke er uitzag als een gebed, alhoewel hij dat niet wist. Stiekem haalde hij het tinnen doosje boven. Hij liet de teek vrij en zette hem op de lange platte lessenaar. Het schepsel voelde waarschijnlijk ook wel een dankbaarheid die op een gebed leek, maar dat was een beetje voorbarig: want toen het wilde wegwandelen deed Tom het, met behulp van een speld, een andere richting kiezen.

Tom’s beste vriend zat naast hem, zich net zo hard vervelend als Tom zelf, en was onmiddellijk geïnteresseerd in dit amusement.

Deze boezemvriend was Joe Harper. De twee jongens waren in de week gezworen kameraden en op zaterdag verwoede vijanden.

Joe nam ook een speld uit zijn kraag en begon te helpen met het temmen van de gevangene. Hierdoor werd de bezigheid ineens nog interessanter dan daarvoor. Mar al gauw zei Tom dat ze elkaar hinderden en dat op deze manier niemand van

hun twee er nog plezier aan had. Dus legde hij de lei van Joe in het midden van de lessenaar en tekende er een lijn op.
“Nu,” zei hij “zolang de teek aan jouw kant van de lijn is mag jij hem plagen en zal ik hem met rust laten; maar als hij aan mijn kant komt moet jij hem met rust laten tot hij terug bij jou komt.”
“Dat is goed, begin maar.”
De teek ontsnapte aan Tom en stak de lijn over. Joe plaagde hem een tijdje, en toen maakte hij rechtsomkeer en stak terug de lijn over. Dit veranderen van kamp gebeurde regelmatig; terwijl de ene jongen met veel interesse de teek kwelde, keek de andere met evenveel interesse toe, en de twee hoofden bogen zich samen over de lei en hadden geen aandacht meer voor andere dingen.
Tenslotte scheen het geluk aan Joe’s kant te komen en er ook te blijven. De teek probeerde nu eens dit en dan weer dat, en werd al even opgewonden als de jongens zelf, maar elke keer opnieuw, net wanneer de overwinning in zijn bereik leek en Tom’s vingers jeukten, hield de speld van Joe het dier tegen en aan zijn kant van de lijn. Tenslotte kon Tom het niet meer verdragen. De verleiding was te groot en hij kwam met zijn speld over de lijn. Joe was onmiddellijk boos en zei:
“Tom, je moet hem met rust laten.”
“Ik wil hem alleen maar een beetje aanporren, Joe.”
“Nee, man, dat is niet eerlijk; je moet hem met rust laten.”
“Verdorie, ik por hem maar een heel klein beetje.”
“Laat hem met rust, zeg ik je.”
“Nee”
“Je moet! Hij is aan mijn kant van de lijn.”
“Luister eens hier, Joe Harper, van wie is die teek?”
“Het kan mij niet schelen van wie de teek is; hij is aan mijn kant van de lijn en je mag hem nu niet aanraken.”
“Wel, dat ga ik lekker toch doen. Het is mijn teek en ik doe ermee wat ik wil!”
Een geweldige slag kwam neer op Tom’s schouder, en eenzelfde op die van Joe; en gedurende de volgende twee minuten vloog het stof uit twee jassen tot groot vermaak van de rest van de klas. De jongens waren te zeer in hun spel opgegaan om te merken dat de klas stil was geworden toen de meester op zijn tippen door het lokaal was geslopen en achter hen was komen staan. Hij had hun amusement een hele tijd gade geslagen vooraleer hij er zijn eigen amusement aan toevoegde.
Toen de middagpauze aanbrak liep Tom naar Becky Thatcher en fluisterde in haar oor:
“Zet je hoedje op en doe alsof je naar huis gaat. En wanneer je achter de hoek bent, glip je weg en kom je langs de laan terug naar hier. Ik zal de andere weg nemen en ook naar hier terugkeren.”
En zo ging de ene weg met een groepje leerlingen en de andere met een ander groepje. Na een poosje ontmoetten ze elkaar op het einde van de laan en gingen terug naar de school die ze nu voor zich alleen hadden.
Ze zaten naast elkaar, met een lei voor hen, en Tom gaf de stift aan Becky en hield haar hand vast, en zo tekenden ze samen een nieuw en even verbazingwekkend huis.

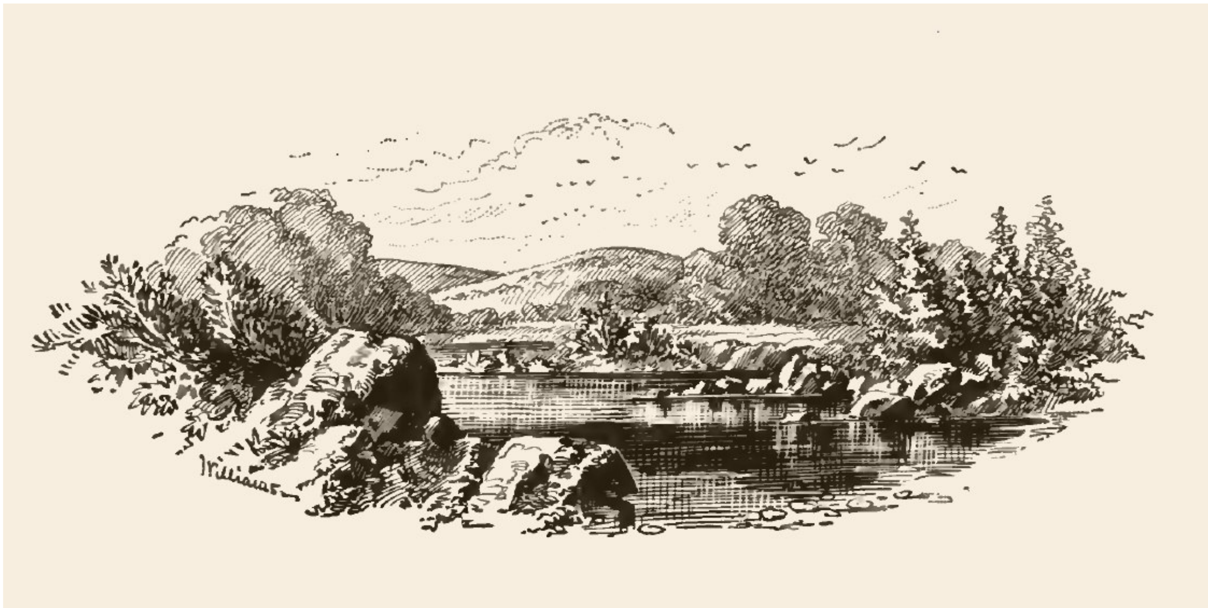
Toen hun interesse voor kunst verflauwde, begonnen ze te praten. Tom was in de zevende hemel. Hij zei:
"Hou je van ratten?"
"Nee! Ik haat ze!"
"Wel, ik ook, levende toch. Maar ik bedoel dode ratten die je aan een koordje rond je hoofd kunt laten draaien."
"Nee, ik geef niet veel om ratten. Maar ik hou van kauwgom."
"Ja, dat geloof ik best! Ik wou dat ik er een had."
"Ja? Ik heb er een. Ik zal jou er een tijdje laten op kauwen, maar je moet hem wel teruggeven."
Dat was aangenaam, en dus kauwden ze om beurten en lieten hun benen tegen de bank bengelen omdat ze het zo leuk vonden."
"Ben je ooit in een circus geweest?"
"Ja, en mijn pa gaat me binnenkort terug eens meenemen, als ik braaf ben."
"Ik ben al drie of vier keren in het circus geweest, een heleboel keren. In vergelijking met een circus stelt de kerk helemaal niets voor. In een circus gebeurt er altijd wel iets. Ik ga clown worden in een circus, wanneer ik groot ben."
"Oh, ga je dat doen! Dat zal leuk zijn. Ze zijn zo lief, helemaal bespikkeld."
"Ja, dat is zo. En ze verdienen hopen geld, meer dan een dollar per dag zegt Ben Rogers... Zeg Becky, ben je ooit verloofd geweest?"
"Wat is dat?"
"Wel, verloofd om te trouwen."
"Nee."
"Zou je het willen zijn?"
"Dan denk ik wel. Ik weet het niet. Hoe is het?"
"Hoe het is? Wel, het stelt niets voor. Je zegt alleen maar tegen een jongen dat je nooit iemand anders zult hebben dan hij, nooit, nooit, nooit, en dan kus je, en dat is alles. Iedereen kan het doen."
"Kussen? Waarom kus je?"
"Wel, dat is, weet je, dat is... wel, dat doen ze altijd."
"Iedereen?"
"Zeker en vast; toch diegenen die verliefd zijn op elkaar. Weet je nog wat ik op de lei heb geschreven?"
"Ja."
"Wat was het?"
"Dat zeg ik niet."
"Zal ik het zeggen?"
"Ja, een andere keer misschien."
"Nee, nu."
"Nee, niet nu... morgen."
"Oh nee, NU. Alsjeblieft, Becky... Ik zal het fluisteren, ik zal het heel zacht fluisteren."
Omdat Becky aarzelde, beschouwde Tom haar zwijgen als een toestemming en legde zijn arm rond haar middel en fluisterde het oude liedje heel zachtjes in haar oor. En toen voegde hij eraan toe:

“Nu moet jij bij mij fluisteren, net hetzelfde.”
Ze verzette zich een poosje en zei toen:
“Draai je gezicht weg, zodat je het niet ziet, en dan zal ik het doen. Maar je mag het nooit tegen iemand vertellen, wil je, Tom? Dat ga je niet doen, hé?”
“Nee, natuurlijk niet, natuurlijk zal ik het niet vertellen. Nu, komaan Becky.”
“Hij draaide zijn gezicht weg. Ze boog zich verlegen naar hem toe, tot haar adem zijn krullen beroerde, en fluisterde: “Ik... hou... van... jou!”
Toen sprong ze op en rende rond de lessenaars en banken met Tom achter haar aan, en vluchtte tenslotte in een hoek, waar ze haar kleine witte schort voor haar gezicht sloeg. Tom legde zijn armen rond haar nek en smeekte:
“Nu, Becky, alles is gedaan, alles behalve de kus. Je moet daar niet bang voor zijn, er is niets aan. Alsjeblieft, Becky.” En hij trok aan de schort die nog steeds met haar handen omhoog hield.
Beetje bij beetje gaf ze toe en liet haar handen zakken; ze draaide gezicht, dat gloeide van de tweestrijd, omhoog en gaf toe. Tom kuste haar rode lippen en zei:
“Nu is het allemaal gedaan, Becky. En van nu af aan, weet je, ga je nooit nog van iemand anders houden behalve van mij, en je zal nooit met iemand anders trouwen dan met mij, nooit of te nimmer en voor altijd. Wil je dat?”
“Nee, ik zal nooit van iemand anders houden dan van jou, Tom, en ik zal nooit met iemand anders trouwen dan met jou... en jij mag ook nooit met iemand anders trouwen.”
“Zeker. Natuurlijk. Dat hóórt erbij. En wanneer je naar school komt of terug naar huis gaat dan wandelen we samen, wanneer er niemand kijkt, en op feestjes kies jij mij en ik kies jou, want zo moet je doen wanneer je verloofd bent.”
“Dat is mooi. Ik heb dat vroeger nooit gehoord.”
“Oh, het is geweldig leuk! Wel, ik en Amy Lawrence...”
De grote ogen vertelden Tom dat hij een blunder had begaan en hij stopte, verward.
“Oh, Tom! Dan ben ik niet de eerste waarmee je verloofd bent!”
Het meisje begon te wenen. Tom zei:
“O, huil niet, Becky. Ik geef niets meer om haar.”
“Ja, dat doe je wel, Tom, je weet dat je dat doet.”



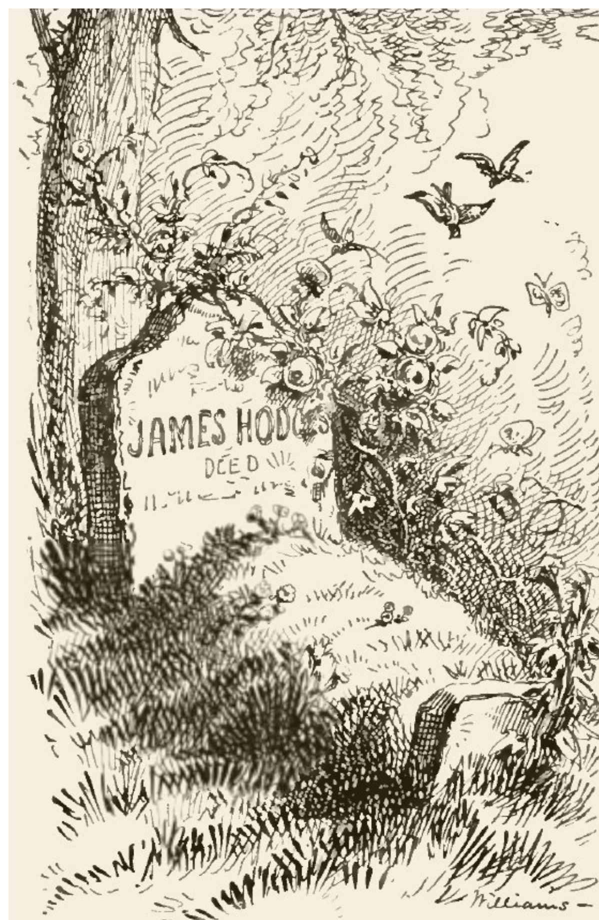
Tom probeerde zijn arm rond haar nek te leggen, maar ze duwde hem weg en keerde haar gezicht naar de muur, en bleef huilen.
Tom probeerde opnieuw, met troostende woorden, en werd opnieuw afgewezen. Toen kwam zijn trots naar boven en hij liep weg en ging naar buiten. Hij bleef daar een tijdje staan, rusteloos en ongemakkelijk, nu en dan kijkend naar de deur, hopend dat ze spijt zou krijgen en bij hem zou komen. Maar dat deed ze niet.
Toen begon hij zich slecht te voelen en besefte dat het zijn schuld was. Het was een harde strijd vooraleer hij wou toegeven, maar hij sprak zichzelf moed in en ging terug naar binnen.
Ze stond nog altijd in een hoekje te wenen, met haar gezicht tegen de muur. Tom's hart had medelijden. Hij ging naar haar toe en bleef een ogenblik staan, niet goed wetend hoe het nu verder moest.
Toen zei hij aarzelend:
"Becky, ik... ik geef om niemand anders dan om jou."
Geen antwoord, alleen maar snikken.
"Becky" – smekend – "Becky, wil je niet iets zeggen?"
Nog meer snikken.
Tom nam zijn kostbaarste schat, een koperen deurknop, en hield die voor haar zodat ze hem kon zien, en zei:
"Alsjeblieft, Becky, wil je hem aannemen?"
Ze gooide de knop op de grond.

Toen stapte Tom met grote passen de klas uit, in de richting van de heuvels en verder, en kwam die dag niet meer naar school.
Becky kreeg spijt; ze rende naar de deur maar hij was niet meer te zien; ze liep naar de speelplaats maar ook daar was hij niet. Toen riep ze:
“Tom! Kom terug, Tom!”
Ze luisterde ingespannen, maar er kwam geen antwoord. Alleen de stilte en de eenzaamheid waren nu haar vriendjes. Ze ging neerzitten om te huilen en maakte zichzelf verwijten; kort daarna kwamen de leerlingen terug en ze moest haar verdriet verbergen en haar gebroken hart kalmeren en een lange, treurige, pijnlijke namiddag zien door te komen, tussen kinderen die ze nog niet kende en waar ze haar verdriet niet mee kon delen.



8. Een zeerover in spe.

Tom maakte tal van omwegen langs allerlei zijpaadjes om de terugkerende scholieren te ontwijken en zette daarna zijn weg bedroefd voort. Twee of drie keer stak hij een smal beekje over omdat men daardoor, volgens het bijgeloof van de jongens, eventuele achtervolgers kon afschudden. Een half uur later stond hij op Cardiff Hill en verdween achter het grote huis van de weduwe Douglas; hij keek naar de verre vallei beneden hem en merkte dat de school bijna niet meer te zien was.
Hij stapte een donker bos in, ging langs ongebaande paden naar het midden ervan en zette zich neer op een mostapijt onder een brede eik.
Er was geen briesje in de lucht; de drukkende middaghitte deed zelfs de vogels zwijgen; de natuur lag in een trance die enkel werd doorbroken door het onregelmatig gehamer van een specht, en dit geluid scheen de doordringende stilte en het gevoel van eenzaamheid alleen maar dieper te maken.
De ziel van de jongen was vol melancholie en in overeenstemming met de plechtige omgeving. Hij zat lange tijd na te denken, met zijn ellebogen op zijn knieën en zijn kin in zijn handen. Hij vond dat het leven alleen maar een last was, op zijn best dan nog, en halvelings benijdde hij Jimmy Hodges die onlangs verdronken was; het moest wel een heel vredig gevoel geven, dacht hij, om neer te liggen en te sluimeren en te dromen, eeuwig en voor altijd, terwijl de wind in de bomen fluistert en strelend over het gras en de bloemen van het graf strijkt, en men geen zorgen of verdriet meer heeft, nooit meer.



Indien hij maar wat braver was geweest in de zondagsschool dan zou hij bereid zijn om er een eind aan te maken en van alles verlost te worden.
En dat meisje! Wat had hij gedaan? Niets. Hij had het allerbeste met haar voor en nu werd hij behandeld als een hond, als een schurftige straathond. Ooit zou ze er spijt van hebben, wanneer het te laat was waarschijnlijk. Ach, indien hij toch maar eens tijdelijk kon sterven!
Maar het veerkrachtige hart van de jeugd kan niet lang bedrukt blijven. De gedachten van Tom keerden onbewust terug naar de dingen van dit leven. Wat indien hij eens wegliep en geheimzinnig verdween? Wat indien hij weg ging, heel ver weg, naar onbekende landen over de zee, en nooit meer terugkwam! Hoe zou ze zich dan voelen! Het voornemen om clown te worden kwam terug in hem op, maar het vervulde hem met afkeer. Want vrolijkheid en grappen en bolletjeskostuums waren nu voor hem een belediging, nu zijn geest zo hoog ronddwaalde in het verheven rijk van de romantiek. Nee, hij zou soldaat worden en na vele jaren terugkeren, getekend door de oorlog en alom beroemd. Nee, nog beter, hij zou bij de Indianen gaan wonen en op buffalo’s jagen en op oorlogspad gaan in de bergen en in de grote vlakten van het Verre Westen, en zou later terugkomen als een groot opperhoofd, getooid met veren, afzichtelijk beschilderd met verf, en op een slaperige zondagochtend binnenstappen in de zondagsschool, met een bloedstollende krijgskreet, en alle jongens zouden verschrikkelijk jaloers op hem zijn.

Maar nee, er was nog iets veel beter dan dat. Hij zou een zeerover worden! Dat was het! Nu lag zijn toekomst helder voor hem open, schitterend met een onvoorstelbare glans. Hoe zou zijn naam over hele wereld bekend zijn, en hoe zou hij de mensen doen beven! Hoe glorierijk zou hij de dansende golven doorklieven, in zijn laag, zwart gepekt zeeroversschip, de ‘Geest van de Stormen’, met zijn griezelige vlag flapperend in de hoge mast! En op het toppunt van zijn roem zou hij onverwacht in het oude stadje verschijnen en statig de kerk binnen schrijden, gebruind en getaand, in een wijde broek en een wambuis van zwart fluweel, met grote kaplaarzen, een vuurrode sjerp, zijn gordel gevuld met grote pistolen, zijn bloed doordrenkt zwaard aan zijn zijde, zijn vilten hoed vol wuivende pluimen, zijn zwarte vlag ontrold, met het doodshoofd en de gekruiste beenderen erop, en hij zou met groeiende extase het gefluister aanhoren: ‘Het is Tom Sawyer, de Piraat! De Zwarte Wreker van de Spaanse Wateren!’



Ja, het was beslist; zijn loopbaan stond vast. Hij zou van huis weglopen en zeerover worden. Morgenvroeg al. En daarom moest hij nu al voorbereidingen treffen. Hij moest zijn hulpbronnen aanspreken. Hij ging naar een rotte boomstam dichtbij en begon onder één uiteinde ervan te graven met zijn Barlow mes. Al gauw stootte hij op hout dat hol klonk. Hij stak er zijn hand in en sprak een indrukwekkende toverspreuk uit:
“Wat hier nog niet geweest is, kome! Wat hier is, blijf!”

Toen schraapte hij het vuil weg en legde een houten plank bloot. Hij nam ze weg en opende zo een kleine schatkamer waarvan de wanden en de vloer eveneens bekleed waren met houten plankjes. Daarin lag een knikker. Tom's verbazing kende geen grenzen! Hij krabde aan zijn hoofd met een onthutste uitdrukking op zijn gezicht en zei:
"Wel alle duivels, dat slaat alles!"
Korzelig gooide hij de knikker weg en bleef denkend staan.
De waarheid was dat een bijgeloof, dat door hemzelf en zijn kameraden als onfeilbaar werd beschouwd, niet gewerkt had.
Wanneer je een knikker begroef met de nodige toverspreuken en hem twee weken liet liggen en hem daarna terug opgroef met de toverspreuk welke hij zojuist gebruikt had, dan zou je alle knikkers terugvinden die je ooit verloren had, en het maakte niet uit hoe ver ze van elkaar verspreid waren geraakt. Tom's geloof was diep geschokt. Hij had al dikwijls gehoord dat dit werkte maar nimmer dat het ooit al eens mislukt was. Hij was vergeten dat hij het zelf al verschillende keren geprobeerd had, want hij had achteraf de bergplaatsen nooit meer kunnen terugvinden.
Hij wist niet wat hij hierover moest denken en besloot uiteindelijk dat één of andere heks de betovering verbroken had. Hij zou dat vlug te weten komen; hij zocht wat rond tot hij een klein zanderig stukje grond had gevonden, met daarin een trechtervormige holte. Hij legde zich neer en bracht zijn mond dicht tegen de holte en riep:
"Pissebed, pissebed, zeg me wat ik weten wil! Pissebed, pissebed, zeg me wat ik weten wil!"
Er kwam beweging in het zand en een beetje later verscheen er even een klein zwart insect dat nadien bang terugkroop in het zand.
"Hij vertelt het niet! Het WAS dus een heks die het gedaan heeft. Ik wist het wel."
Hij wist hoe nutteloos het was om het tegen heksen op te nemen, en hij gaf het dus ontmoedigd op. Maar ineens dacht hij eraan dat hij de knikker, die hij had weggegooid, toch graag terug zou hebben, en daarom begon hij er geduldig naar te zoeken. Maar hij kon hem niet vinden. Hij ging terug naar zijn schatkamertje en ging op dezelfde plaats staan waar hij gestaan had toen hij de knikker wegwierp; hij nam dan een andere knikker uit zijn zak en gooide die in dezelfde richting, zeggend:
"Broer, zoek je broer!"
Hij keek waar hij neerviel, ging erheen en begon te zoeken. Maar hij lag te dichtbij of te veraf; dus probeerde het nog twee keer. De laatste poging was een succes. De twee knikkers lagen maar een voet van elkaar verwijderd.
En net op dat ogenblik hoorde hij hoe het verre het geluid van een speelgoedtrompet zwakjes door de groene lanen van het bos klonk.
Tom deed zijn jas en zijn broek uit, vormde een bretel om tot een gordel, ging naar één van de struiken achter de boomstam, kwam terug met een ruwe boog met pijlen, een houten zwaard en een blikken trompet en liep toen blootsvoets en met wapperende slippen in de richting van het geluid. Hij hield halt onder een grote olm, blies een antwoord op zijn eigen trompet en liep toen op zijn tenen,

krijgshaftig rondkijkend, nu eens naar hier en dan weer naar daar. Hij zei behoedzaam tegen een denkbeeldig gezelschap:
“Wacht, mijn vrolijke mannen! Hou jullie verborgen tot ik het signaal geef.”
Toen verscheen Joe Harper, even luchtig gekleed en zwaar bewapend als Tom. Tom riep:
“Halt! Wie komt hier in de bossen van Sherwood zonder mijn toestemming?”



“Guy van Guisborne heeft niemands toelating nodig. Wie zijt gij dat gij..., dat gij...”
“...zulke boude taal durft te spreken” zei Tom, hem helpend, want ze praatten zoals het in het boek stond, en dat was niet altijd makkelijk te onthouden.
“Wie zijt gij dat gij zulke boude taal durft te spreken?”
“Ik, inderdaad! Ik ben Robin Hood, zoals uw ellendig karkas weldra zal ondervinden.”
“Dan zijt gij dien beroemden vogelvrijverklaarde? Zeer graag zal ik met u de doorgang door het vrolijke woud betwisten. Hou u klaar!”
Ze namen hun houten zwaarden, gooiden de andere spullen op de grond, namen een gevechtshouding aan, voet naast voet, en begonnen aan ernstig, zorgvuldig tweegevecht. Toen zei Tom:
“Nu, indien je opgewarmd bent, begin er dan maar aan”
En ze begonnen eraan, hijgend en zwetend van de inspanning. Toen het gevecht bleef duren riep Tom:

“Val! val! Waarom val je niet?”
“Ik wil niet! Waarom val je zelf niet? Jij krijgt de zwaarste klappen.”
“Wel, dat gaat niet. Ik kan niet vallen; zo staat het niet in het boek. Het boek zegt: ’Toen, met één overhandse stoot stak hij de arme Guy van Gysborne neer.’ Je moet je draaien zodat ik in je rug kan steken.”
Tegen zoveel autoriteit was Joe niet opgewassen en hij draaide zich om, ontving de stoot en viel neer.
“Nu,” zei Joe terwijl hij terug recht stond, “mag ik jou neersteken. Dat is eerlijk.”
“Maar, dat kan niet, het staat niet in het boek.”
“Wel, dat is verdomd gemeen, meer zeg ik niet.”
“Maar, weet je Joe, je kunt Vader Tuck zijn of Much, de molenaarszoon, en me afranselen met een vechtstok; of ik zal eventjes de Sheriff van Nottingham zijn en jij Robin Hood, dan kun je me dood maken.”
Dit was bevredigend, en zo speelden ze die avonturen na. Daarna werd Tom terug Robin Hood, en mocht hij zich laten doodbloeden omdat de verraderlijke non zijn wonde verwaarloosd had. En tenslotte sleepte Joe, die een hele menigte van wenende vogelvrij verklaarden speelde, hem treurig voort, legde zijn boog in zijn zwakke handen waarop Tom zei: “Waar deze pijl neervalt, daar moet je de arme Robin Hood begraven, onder de groene eik.” Toen schoot hij zijn pijl af en liet zich neervallen en zou gestorven zijn, indien hij niet op een brandnetel had gelegen en voor een lijk wat al te vlug was recht gesprongen.



De jongens kleedden zich aan, verborgen hun wapens in de struiken, en gingen weg terwijl ze treurden omdat er geen vogelvrij verklaarden meer waren, en ze vroegen zich af of de verworvenheden van de moderne beschaving wel opwogen tegen dit onnoemelijk verlies.
Ze zeiden dat ze liever gedurende een jaar vogelvrij verklaarden wilden zijn in de bossen van Sherwood dan voor altijd President van de Verenigde Staten.

9. Tragedie op het kerkhof.



Zoals gewoonlijk werden Tom en Sid die avond om half tien naar bed gestuurd. Ze zegden hun gebeden op, en Sid viel al vlug in slaap. Tom lag wakker en wachtte, rusteloos en ongeduldig. Toen hij dacht dat het al bijna ochtend was, hoorde hij de klok tien uren slaan! Het was om wanhopig van te worden. Hij verlangde ernaar om zich af te reageren door te woelen en zich voortdurend om te draaien, maar hij was bang dat hij Sid zou wakker maken. Hij bleef dus stil liggen en lag starend in het donker.
Alles was zo griezelig stil.
Stilletjes aan begon hij in die stilte van alles te horen. Het tikken van de klok werd sterker. Oude balken begonnen geheimzinnig te kraken. Van de trap kwamen zacht piepende geluiden. Het was duidelijk dat er geesten rondslopen. Een afgemeten, gedempt gesnurk kwam uit de kamer van tante Polly. En nu begon het vervelende gesjirp van een krekel, een geluid waarvan niemand kon zeggen waar het vandaan kwam. Het akelige getik van een doodkloppertje in de houten wand aan het kopeinde van zijn bed bezorgde Tom koude rillingen: het betekende dat iemands dagen geteld waren. Daarna steeg het gehuil van een verre hond op in de nachtlucht, en werd beantwoord door een zwakker gehuil dat nog van verder kwam. Tom was doodsbang. En tenslotte geloofde hij dat de tijd gestopt was en de eeuwigheid begonnen was; ondanks zichzelf dommelde hij in; de klok sloeg elf, maar hij hoorde het niet. En toen hoorde hij in zijn slaap een

droefgeestig kattengejank. Het openschuiven van een raam bij de buren maakte zijn slaap minder diep. Een kreet “Maak dat je wegkomt, lelijke kat!” en het gerinkel van een lege fles tegen de achterkant van tante’s houtschuurtje maakten hem klaar wakker. Een minuut later was hij aangekleed en klom hij uit het venster waarna hij op handen en voeten over het afdak kroop. Ondertussen miauwde hij voorzichtig één of twee keer terug; daarna sprong hij op het dak van het houtschuurtje en dan op de grond. Huckleberry Finn was er, samen met zijn dode kat. De jongens vertrokken en verdwenen in de duisternis. Na een half uur baanden ze zich een weg door het lange gras van het kerkhof.



Het was een ouderwets kerkhof. Het lag op een heuvel, een kleine drie kilometer buiten het stadje. Het werd omgeven door een vervallen hek dat op sommige plaatsen naar binnen leunde en op andere plaatsen naar buiten, maar nergens stond het recht. Het hele kerkhof was overwoekerd door gras en onkruid. Alle oude graven waren ingezakt, geen enkel had een grafsteen; afgeronde en door houtworm aangetaste borden stonden wankel achter de graven, opzij zakkend als zochten ze een steun die er niet te vinden was. “In dierbare herinnering aan die-en-die” had iemand er ooit op geschilderd, maar de meeste borden waren nu onleesbaar, zelfs indien er licht was geweest.

Een zwak windje kreunde in de bomen, en Tom was bang dat het de geesten van de doden waren, die klaagden omdat ze gestoord werden. De jongens spraken weinig, en dan nog met ingehouden adem, want de tijd en de plaats en de

indringende plechtigheid en stilte drukte hen neer. Ze vonden de verse hoop aarde die ze zochten en ze kropen veilig weg achter drie grote olmen welke maar een meter van het graf verwijderd waren.
Daarna wachtten ze een lange tijd in stilte op wat komen zou. Het geroep van een verre uil was het enige geluid dat de doodse stilte doorbrak. Tom begon zich ongemakkelijk te voelen. Hij had grote behoefte om iets te zeggen, om het even wat. Hij fluisterde dus:
"Hucky, denk je dat de dode mensen het erg vinden dat we hier zijn?"
Huckleberry fluisterde;
"Ik wou dat ik het wist. Het is hier verschrikkelijk plechtig, is het niet?"
"Ja, dat is zo."
Er viel een lange stilte terwijl de jongens dachten aan de doden.
Toen fluisterde Tom:
"Zeg, Hucky... denk je dat Hoss Williams ons kan horen praten?"
"Natuurlijk kan hij dat. Het is te zeggen: zijn geest kan dat."
Na een pauze Tom weer:
"Ik wou dat ik mijnheer Williams had gezegd. Maar ik bedoelde er geen kwaad mee. Iedereen noemt hem Hoss."
"Een mens kan niet voorzichtig genoeg zijn als hij over dode mensen praat, Tom."
Dit zette een demper op de conversatie en ze viel terug stil.
Plots greep Tom de arm van zijn kameraad en zei:
"Shh..."
"Wat is er Tom?" En de twee namen elkaar vast terwijl hun harten bonsden.
"Shht! Daar is het terug. Heb je het niet gehoord?"
"Ik..."
"Daar! Nu hoor je het."
"Lieve hemel, Tom, de duivels, ze komen! Ze komen zeker en vast! Wat gaan we doen?"
"Ik weet het niet. Denk je dat ze ons zullen zien?"
"Oh, Tom, ze zien nog beter in het donker dan katten. Ik wou dat ik niet gekomen was."
"Oh, wees niet bang. Ik denk wel dat ze ons met rust zullen laten. We doen geen kwaad. Wanneer we helemaal stil zijn zullen ze ons misschien niet eens opmerken."
"Ik zal het proberen, Tom, maar, God, ik beef over heel mijn lijf."
"Luister!"
De jongens bogen hun hoofden naar elkaar en haalden amper adem. Een gedempt geluid van stemmen dreef door de nachtlucht, vanaf het verste eind van het kerkhof.
"Kijk! Daar!" fluisterde Tom. "Wat is dat?"
"Het is duivelsvuur. Oh, Tom, dit is verschrikkelijk."
Enkele vage figuren naderden in de duisternis, zwaaiend met een ouderwetse blikken lantaarn die de grond bespikkelde met een ontelbare aantal lichtpuntjes.
Toen fluisterde Huckleberry met een rilling:

“Het zijn duivels, dat is zeker. Drie dan nog! Lieve hemel, Tom, we gaan er aan. Kun jij bidden?”
“Ik zal het proberen, maar wees niet bang. Ze gaan ons geen kwaad doen. ‘Nu leg ik mij te slapen, ik...’”



“Shh!”
“Wat is er, Huck?”
“Het zijn MENSEN! Eén van hen toch. Dat is de stem van Muff Potter.”
“Nee... dat is niet zo, is het?”
“Ik wed dat ik ze goed genoeg ken. Verroer je niet. Hij is niet vinnig genoeg om ons op te merken. Dronken, zoals altijd, waarschijnlijk... de verdomde oude nietsnut!”
“Goed, ik zal me stil houden. Nu blijven ze staan. Ze kunnen het niet vinden. Nu komen ze terug. Nu zijn ze warm. Terug koud. Terug warm. Gloeiend heet! Ze zijn er, deze keer. Zeg, Huck, ik herken een andere stem; het is Indian Joe.”
“Dat is zo... die moordzuchtige halfbloed! Ik had liever gehad dat ze duivels waren geweest. Wat zijn ze van plan?”
Het gefluister stierf nu volledig uit, want de drie mannen stonden aan het graf, amper een meter verwijderd van de schuilplaats van de jongens.
“Hier is het.” zei de derde stem; en de eigenaar ervan hield de lantaarn omhoog: het was de jonge dokter Robinson.

Potter en Indian Joe droegen een berrie met daarop een touw en een paar schoppen. Ze gooiden hun last neer en begonnen het graf open te maken. De dokter zette de lantaarn aan het hoofdeinde van het graf en ging zitten, met zijn rug tegen één van de olmen. Hij was zo dicht bij de jongens dat ze hem hadden kunnen aanraken.
“Haast jullie, mannen!” zei hij met een gedempte stem “De maan kan op elk moment tevoorschijn komen.”
Ze gromden een antwoord en graafden voort. Een tijdlang was er geen ander geluid dan het schrapen van de schoppen en het neerploffen van aarde en kiezels. Het was erg monotoon. Tenslotte botste een schop op de doodskist met een dof, houterig geluid, en een minuut later hadden de mannen de kist omhoog gehaald. Ze wrikten het deksel los met hun schoppen, namen het lijk eruit en gooiden het ruw op de grond. De maan verscheen vanachter de wolken en liet het lijkbleke gezicht van de dode zien. De berrie werd klaar gemaakt en het lijk erop gelegd, bedekt met een deken, en op zijn plaats gebonden met het touw. Potter nam een groot springmes, sneed het bungelende uiteinde van het touw af en zei dan:
“Nu, dat verdomde zaakje is klaar, Bottensnijder, en je gaat nog een vijfje betalen, of het ding blijft hier.”
“Dat is goed gesproken!” zei Indian Joe.
“Ja maar, wat betekent dit?” zei de dokter. “Jullie wilden dat ik op voorhand betaalde, en dat heb ik gedaan.”
“Ja, en je hebt nog meer gedaan dan dat.” zei Indian Joe, terwijl hij dichter bij de dokter kwam, die nu recht stond. “Vijf jaar geleden heb je me op een nacht uit de keuken van je vader verjaagd, toen ik kwam vragen of ik iets te eten kon krijgen, en je zei dat ik voor niets deugde; en toen ik zweerde dat ik het je betaald zou zetten, al kostte het mij honderd jaar, heeft je vader me laten opsluiten als landloper. Dacht je dat ik dat vergeten was? Ik heb niet voor niets Indiaans bloed in mijn aderen. En nu HEB ik je, en je zult de rekening betalen, hoor je mij!”
Hij bedreigde de dokter, met zijn vuist vlak voor diens gezicht. De dokter haalde plotseling uit en duwde de schurk op de grond. Potter liet zijn mes vallen en riep: “Héla, jij mag mijn makker niet slaan!” en het volgende ogenblik had hij de dokter vastgegrepen en de twee mannen worstelden uit volle macht met elkaar, het gras vertrappend en de grond openscheurend met hun hielen.
Indian Joe sprong terug recht, zijn ogen vlammend van haat; hij greep het mes van Potter en sloop als een kat rond de twee vechtenden, zoekend naar een gelegenheid. Plots kon de dokter zich vrij worstelen; hij greep het zware houten bord van Williams’ graf en sloeg er Potter mee neer; maar op hetzelfde ogenblik zag de halfbloed zijn kans schoon en dreef het mes tot aan het heft in de borst van de jonge man. Deze wankelde en viel gedeeltelijk op Potter, hem overspoelend met zijn bloed.
Op datzelfde ogenblik onttrokken de wolken het vreselijke schouwspel aan het gezicht, en de twee doodsbange jongens vluchtten weg in het donker.
Daarna, toen de maan terug tevoorschijn kwam, stond Indian Joe gebogen over de twee lichamen en bekeek ze. De dokter mompelde onverstaanbare woorden, snakte twee keer naar adem en lag toen stil. De halfbloed mompelde:

“Die rekening is vereffend, verdomme.”
Toen beroofde hij het lichaam. Daarna legde hij het fatale mes in Potters’ rechterhand en ging zitten op de ontmantelde doodskist.
Drie, vier, vijf minuten gingen voorbij, en toen begon Potter te bewegen en te kreunen. Zijn hand sloot zich om het mes; hij hief het omhoog, keek ernaar en liet het huiverend vallen. Toen ging hij recht zitten, duwde het lichaam van hem af, en staarde ernaar, helemaal in de war. Zijn ogen ontmoetten die van Joe.
“Lieve hemel, wat is dit, Joe?” zei hij
“Een vuil zaakje.” zei Joe zonder te bewegen “Waarom heb je dat gedaan?”
“Ik! Ik heb dat niet gedaan!”
“Kijk eens goed! Dat soort praatjes zullen het bloed niet van je afwassen.”
Potter beefde en werd lijkbleek.
“Ik dacht dat ik nuchter was. Ik heb deze avond niets gedronken. Maar het zit nog in mijn hoofd, nog erger dan toen we hier kwamen. Het is één warboel; ik kan er me nauwelijks iets van herinneren. Zeg me, Joe... Eérlijk, nu, oude makker... heb ik het gedaan? Joe, ik heb het nooit gewild, op mijn eer en geweten, ik heb het nooit gewild, Joe. Zeg me hoe het was, Joe. O, het is verschrikkelijk... en hij was zo jong en veelbelovend.”
“Wel, jullie twee waren aan het vechten en hij gaf je een mep met dat houten bord en je viel neer; en toen stond je weer recht, wankelend en waggelend, en greep het mes en stak het in hem, net toen hij je nog een vreselijke mep gaf... en hier ben je blijven liggen, zo dood als een pier, tot je terug bijkwam.”



“O, ik wist niet wat ik deed. Ik mag hier doodvallen indien ik het wist. Het kwam allemaal door die whisky en de opwinding, denk ik. Ik nog nooit in mijn leven een wapen getrokken, Joe. Ik heb gevochten, maar nooit met wapens. Dat zullen ze allemaal zeggen. Joe, vertel het niet! Zeg dat je het niet zult vertellen, Joe... dat is goed, Joe. Ik heb je altijd gemogen, Joe, en ik ben altijd voor je opgekomen, ook. Weet je het nog? Je ZAL het niet zeggen, zul je, Joe?”

En de arme man viel op zijn knieën voor de onbewogen moordenaar, en klemde zijn smekende handen in elkaar.
“Nee, je bent altijd fair en eerlijk met me geweest, Muff Potter, en ik zal je niet in de steek laten. Daar, dat is zo goed als een man het maar kan zeggen.”
“O, Joe, je bent een engel. Ik zegen je hiervoor tot het einde van mijn dagen.” En Potter begon te wenen.
“Komaan, zo is het welletjes. Dit is geen moment om te janken.. Maak dat je wegkomt, neem jij die kant, dan neem ik deze. Vooruit, en laat geen sporen achter.”
Potter startte met een drafje dat snel overging in lopen.
De halfbloed bleef hem nakijken. Hij mompelde:
“Hij is nog groggy van die klap en in de war door de whisky. Hij zal pas later aan het mes denken, en zal dan te bang zijn om het zelf op een dergelijke plaats te komen terughalen. De bangerik!”
Twee of drie minuten later was er alleen de maan die neerkeek op de vermoorde man, het lijk onder de deken, de doodskist zonder deksel, en het open graf.
De stilte was terug volmaakt.



10. Een bange nacht



De twee jongens bleven maar doorlopen, in de richting van het stadje, sprakeloos van schrik. Ze keken af en toe met tegenzin over hun schouder, om te zien of ze gevolgd werden. Elke boomstronk die ze tegenkwamen leek op een mens die hun kwaad wou doen en sneed hun adem af; en toen ze voorbij een paar afgelegen boerderijen liepen deed het geblaf van de waakhonden hen nog sneller lopen.
“Als we maar... tot aan de leerlooierij... kunnen geraken vooraleer... we neervallen!” fluisterde Tom, met stukjes en beetjes omdat hij al zijn adem nodig had om te lopen. “Ik kan het niet lang meer volhouden.”
Het zware gehijg van Huck was zijn enig antwoord, en de jongens richtten hun ogen op het doel van hun hoop en deden hun uiterste best om het zo snel mogelijk te bereiken. Ze kwamen steeds dichterbij, en tenslotte, tegen elkaar botsend van haast, stortten ze zich door de open deur en vielen dankbaar en uitgeput in de veilige schaduw, achteraan in het gebouw.
Stilletjes aan klopten hun harten minder snel, en Tom fluisterde:
“Huckleberry, hoe gaat dit aflopen, denk je?”
“Als dokter Robinson sterft zal de dader opgehangen worden.”
“Denk je dat echt?”
“Ik ben er zeker van, Tom.”
Tom dacht een tijdje na en zei toen:
“Wie zal het vertellen? Wij?”

“Wat zeg je nu? Veronderstel dat er iets gebeurt waardoor Indian Joe toch niet opgehangen wordt? Dan komt hij ons op één of andere dag zeker vermoorden, zo zeker als we hier nu liggen.”
“Dat was ik ook aan het denken, Huck.”
“Indien iemand het moet vertellen, laat Muff Potter het dan doen, als hij er gek genoeg voor is. Hij is meestal dronken genoeg.”
Tom zegde niets en dacht verder na. Daarna fluisterde hij:
“Huck, Muff Potter weet het niet. Hoe kan hij het vertellen?”
“Waarom weet hij het niet?”
“Omdat hij net was neergeslagen toen Indian Joe het deed. Denk je dat hij iets heeft kunnen zien? Denk je dat hij ook maar iets weet?”
“Verdorie, dat is zo, Tom!”
“En daarbij, misschien is hij zelf dood, na die slag op zijn hoofd!”
“Nee, dat is niet waarschijnlijk, Tom. Hij had sterke drank in zijn lijf; dat kon ik zien; en daarbij, hij heeft altijd sterke drank in zijn lijf. Wel, wanneer pap genoeg opheeft mag er een hele kerktoren op zijn hoofd vallen, dan nog krijg je hem niet kapot. Dat zegt hij zelf. En met Muff Potter is het net hetzelfde, natuurlijk. Als hij helemaal nuchter was geweest dan had die klap hem wel kunnen doden, denk ik.”
Tom dacht weer een poosje na en zei:
“Hucky, ben je er zeker van dat je erover kunt zwijgen?”
“Tom, we MOETEN zwijgen. Dat weet je ook. Indien we iets zeggen en hij niet wordt opgehangen, dan zal die Indiaanse duivel ons even gemakkelijk verzuipen als wanneer we een paar katten waren. Luister eens hier, Tom, laten we tegen elkaar zweren dat we niets zullen zeggen, dat moeten we doen.”
“Ik ben akkoord. Dat is het beste. Zou je enkel je hand opsteken en zweren dat we...”
“O nee, dat is niet genoeg in een zaak als deze. Dat is goed voor kleine, gewone zaakjes, vooral met meisjes, want die verklappen altijd alles, zeker als ze wat onder druk worden gezet. Maar zoiets ernstig moet zeker worden neergeschreven, met bloed.”
Tom’s hele wezen juichte dit idee toe. Het was diep, en donker, en verschrikkelijk; het uur, de omstandigheden, de omgeving maakte het nog spannender. Hij raapte een min of meer propere houten dakspaan op, nam een klein stukje rood krijt uit zijn jaszak, zorgde dat het maanlicht op zijn werk viel en schreef met moeite, en met zijn tong tussen zijn lippen, de volgende tekst op het plankje:

‘Huck Finn en Tom Sawyer zweren
dat ze hun mond zullen houden over DIT
en dat ze onmiddellijk dood mogen vallen
indien ze het ooit vertellen, en wegrotten’

Huckleberry was vol bewondering over Tom’s schrijfkunst en de verhevenheid van zijn taalgebruik. Hij nam een naald uit de revers van zijn jas en ging zich prikken toen Tom zei:
“Wacht! Doe dat niet. Het is een koperen naald. Er kan kopergroen opzitten.”

“Wat is kopergroen?”
“Het is een vergif. Dat is het. Als je er wat van inslikt ben je er geweest.”
Tom nam daarom één van zijn eigen naalden en elk prikte zich in de muis van zijn duim en kneep er een druppel bloed uit. Na verloop van tijd, en na veel knijpen, slaagde Tom erin om zijn initialen neer te schrijven met het puntje van zijn pink. Daarna toonde hij aan Huckleberry hoe hij een H en een F moest maken, en toen was de eed bekrachtigd. Ze begraafden het plankje dicht tegen een muur, onder het uitspreken van akelige toverspreuken en met nog wat ander ceremonieel, en deden elkaar teken dat er een slot op hun mond zat, dat ze de sleutel omdraaiden en die voor immer weggooiden.
Een figuur kroop heimelijk door een opening in het andere einde van het vervallen gebouw, maar ze zagen het niet.
“Tom,” fluisterde Huckleberry, “zal dit ervoor zorgen dat we het NOOIT vertellen, altijd?”
“Natuurlijk. Er mag gebeuren wat wil, we zullen nooit iets kunnen zeggen. Of anders zouden we dood vallen. Wéét je dat niet?”
“Ja, ik denk wel dat het zo is.”
Ze fluisterden nog een tijdje. Toen hief een hond een lang, luguber gehuil aan, net buiten het gebouw, op een paar meter afstand. De jongens grepen elkaar doodsbang vast.
“Wie van ons bedoelt hij? Wie van ons twee gaat er dood?” hijgde Huckleberry.
“Ik weet het niet. Kijk door die scheur. Vlug!”
“Nee, kijk jij, Tom!”
“Ik kan het niet. Ik kan het niet, Huck!”
“Alsjeblieft, Tom. Daar is het opnieuw!”
“O, hemel, wat een opluchting” fluisterde Tom. “Ik ken dat gehuil. Het is de hond van Harbison.”
“O, dat is geweldig, Tom, dat zeg ik je. Ik was doodsbang. Ik had willen wedden dat het een ZWERVENDE hond was.”
De hond huilde opnieuw. Het hart zonk de jongens terug in de schoenen.
“Oh, lieve help! Dat is niet de hond van Harbison!” fluisterde Huckleberry. “Doe het, Tom!”
Bevend van schrik gaf Tom toe en keek door de spleet. Zijn gefluister was amper hoorbaar toen hij zei:
“Oh, Huck; het IS een zwervende hond!”
“Vlug, Tom, vlug! Wie heeft hij op het oog?”
“Huck, ik denk dat hij het op ons beiden voorzien heeft, we staan vlak naast elkaar.”
“Oh, Tom, we gaan eraan. En er is geen twijfel over waar ik naartoe ga. Ik ben zó slecht geweest.”
“Verdorie! Dat komt ervan, altijd maar spijbelen en altijd alles doen wat ik niet mocht doen. Ik had even braaf kunnen zijn als Sid, indien ik het maar geprobeerd had, maar nee, dat wou ik natuurlijk niet. Maar als ik hier levend uitkom, dan krijgen ze mij met geen stokken meer weg uit de zondagsschool!”
En Tom begon een beetje te snikken.

“Jij een slecht jongen!” en Huckleberry begon ook te snikken. “Geef het maar toe, Tom Sawyer, jij bent een modeljongen vergeleken met wat ik ben. Oh, God, god, god toch, ik wou dat ik nog maar half zo braaf was geweest als jij.”
Tom hield op met snikken en fluisterde:
“Kijk, Hucky, kijk! Hij staat met zijn rug naar ons gekeerd!”
Hucky keek en zijn hart sprong op van vreugde.
“Wel dat is zo, verdorie! Stond hij daarvoor ook zo?”
“Ja, dat was zo. Ik moet wel gek zijn dat ik daaraan niet gedacht heb. O, dit is geweldig, weet je. Maar wie zou hij dan wel op het oog hebben?”
Het huilen hield op. Tom spitste zijn oren.
“Shh! Wat is dat?” fluisterde hij.
“Het lijkt wel op... grommende honden. Nee... het is iemand die snurkt, Tom.”
“Dat is het! Waar komt het geluid vandaan, Huck?”
“Ik denk dat het van de andere kant komt. Zo klinkt het toch. Pap kwam hier soms slapen, samen met de varkens, maar hemel, bij hem gaat het dak omhoog als hij snurkt. En daarbij, ik denk niet dat hij ooit nog terugkomt naar dit stadje.”
De zucht naar avontuur maakte zich weer meester van de jongens.
“Hucky, durf je meegaan wanneer ik op kop ga?”
“Ik vind het maar niks, Tom, veronderstel dat het Indian Joe is!”



Tom werd bang. Maar de verleiding werd zo groot dat de jongens overeenkwamen om het toch te proberen, maar ze spraken wel af dat ze zouden weglopen van zodra het gesnurk ophield.
Op hun tippen slopen ze er naartoe, de ene achter de andere. Toen ze op vijf stappen van de snurker stonden, trapte Tom op een stok die met een scherpe

'krak' doorbrak. De man kreunde en bewoog zich een beetje, waardoor zijn gezicht in het maanlicht lag. Het was Muff Potter.
Het hart van de jongens was blijven stilstaan toen hij bewoog, maar hun angst was nu verdwenen. Langs het gat in de muur slopen ze naar buiten en ze bleven op enige afstand van het gebouw staan om afscheid te nemen.
Het lange, lugubere gehuil steeg weer op in de nachtlucht!
Ze keerden zich om en zagen dat de zwervende hond op een paar passen stond van waar Muff Potter lag, naar hem toegekeerd, met de neus omhoog gericht.
"Oh, hemel, HIJ is het" zeiden de jongens gelijktijdig.
"Zeg, Tom... ze zeggen dat een zwervende hond rond middernacht bij het huis van Johnny Miller is komen huilen, twee weken geleden; en dat een nachtzwaluw kwam binnengevlogen en op de trapleuning ging zitten en daar gefloten heeft; en toch is er daar nog niemand dood gegaan."
"Ja, ik weet het. Maar Gracie Miller is de volgende zaterdag op de kachel gevallen en heeft zich erg verbrand."
"Ja, maar ze is niet dood. En wat nog meer is, ze wordt terug beter."
"Wacht maar... Met haar loopt het ook nog slecht af, net als met Muff Potter. Dat is wat de negers zeggen, en zij weten alles over dat soort dingen, Huck."
Daarna namen ze afscheid en dachten verder na over het gebeurde.
Toen Tom terug in zijn slaapkamer kroop was de nacht bijna voorbij. Hij kleedde zich zeer voorzichtig uit en feliciteerde zichzelf dat niemand iets wist van zijn uitstap.
Hij wist niet dat de zacht snurkende Sid al een uur wakker was.
Toen Tom wakker werd was Sid al aangekleed en weg. Aan de buitenlucht te zien was het al laat op de ochtend. Hij was verbaasd. Waarom hadden ze hem niet opgeroepen, hem lastig gevallen tot hij opstond, zoals gewoonlijk? Hij kreeg een onaangenaam voorgevoel.
Binnen de vijf minuten was hij aangekleed en stond hij beneden, nog moe en slaperig. De familie zat nog aan tafel, maar ze hadden gedaan met ontbijten. Er werd geen verwijtend woord gezegd; maar iedereen keek weg; er hing een stilte en een zo ernstige sfeer dat het hart van de schuldige er koud van werd. Hij ging zitten en probeerde vrolijk te doen, maar het hielp niet; er kwam geen glimlach, geen antwoord en hij werd ook stil en zijn hart zonk hem in de schoenen.
Na het ontbijt nam zijn tante hem terzijde, en Tom was bijna blij met de verwachting dat hij ging gestraft worden; maar dat was niet zo.
Zijn tante begon te wenen en vroeg hem waarom hij haar oude hart wou breken; en tenslotte zei ze dat hij zo maar voort moest doen, en zichzelf in het verderf storten en haar grijze haren door verdriet het graf injagen, want het had geen zin meer dat ze verder bleef proberen om van hem een goede jongen te maken.
Dit was erger dan tienduizend rammelingen, en Tom zijn hart deed nu meer pijn dan zijn lichaam. Hij weende, smeekte om vergiffenis, beloofde steeds opnieuw dat hij zou veranderen. Tante liet hem gaan; maar hij voelde dat hij geen volledige vergiffenis had gekregen en dat zijn beloftes haar niet hadden overtuigd.



Hij verliet het huis in een zo ellendige staat dat hij zelfs geen zin had om wraak te nemen op Sid, zodat die onnodig langs het achterpoortje was weggeslopen.
Hij slenterde naar school, somber en droevig, en incasseerde daar, samen met Joe, een afranseling van de meester omdat ze de vorige dag gespijbeld hadden.
Hij onderging de straf met de uitdrukking van iemand wiens ellende te groot was om zich nog druk te maken over dergelijke niemendalletjes.
Daarna ging hij zitten, liet zijn ellebogen rusten op zijn lessenaar, ondersteunde zijn kaken met zijn handen en staarde naar de muur met de uitgebluste blik van een mens die zijn grenzen bereikt heeft en niet meer verder kan.
Na een lange tijd veranderde hij traag en droevig van houding en zag iets liggen.
Het was in papier gewikkeld. Hij vouwde het open.
Een lange, slepende, diepe zucht volgde, en zijn hart brak.
Het was zijn koperen deurknop!
Dit was de druppel die de emmer deed overlopen.

11. Een valse getuigenis

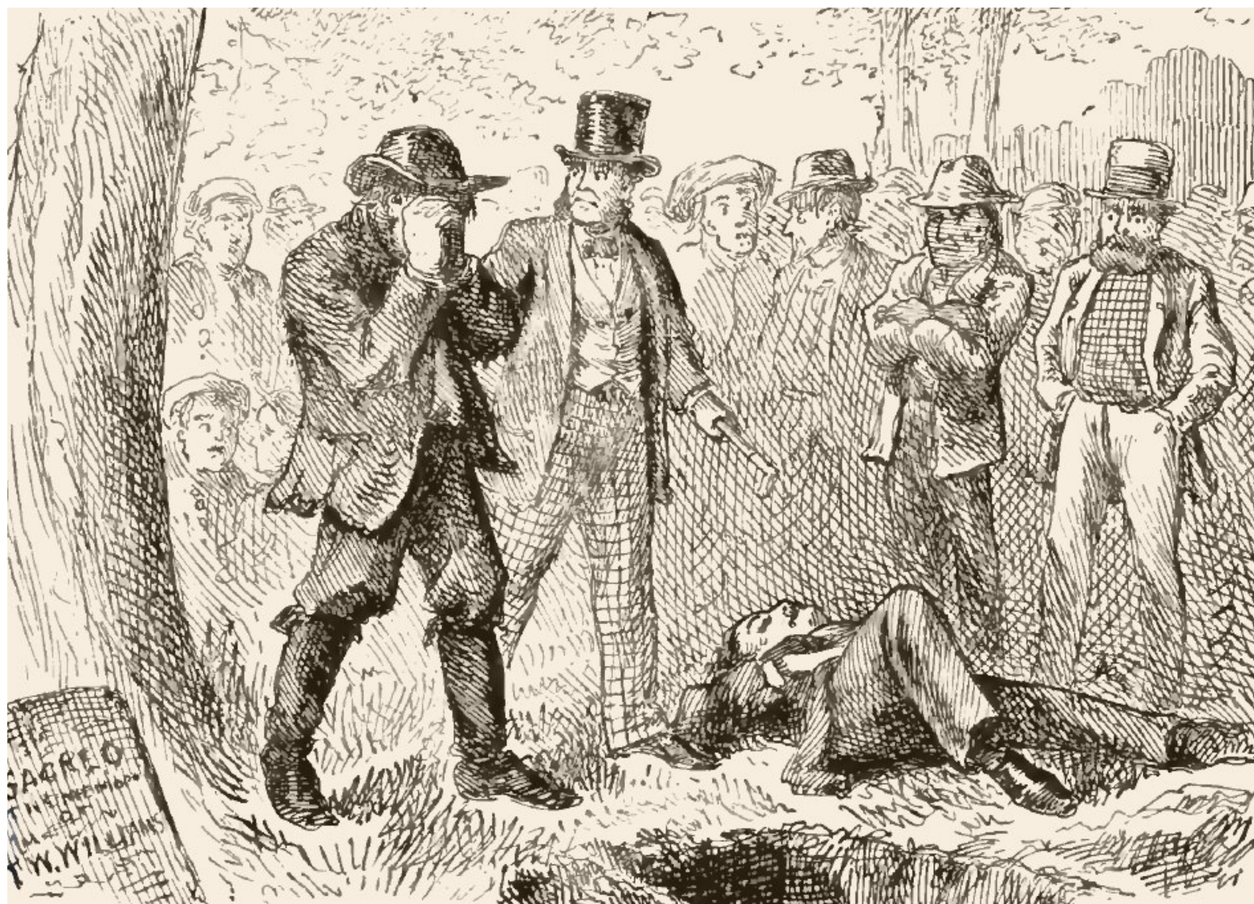


Net voor de middag stond het stadje in rep en roer door het afschuwelijke nieuws. Men had geen behoefte aan de toen nog onbestaande telegraaf; het nieuws verspreidde zich van mens naar mens, van groep naar groep, van huis naar huis, niet minder snel dan een telegraaf had kunnen doen.
De schoolmeester gaf die namiddag natuurlijk vrijaf; de mensen zouden het raar gevonden hebben indien hij dat niet had gedaan.
Er was een bebloed mes gevonden naast de vermoorde man en iemand had het herkend als het mes van Muff Potter, zo ging het verhaal. En er werd gezegd dat iemand om twee uur ’s nachts gezien had hoe Potter zichzelf aan het wassen was in een beekje, en dat Potter ineens was weggevlucht, wat verdacht was, zeker omdat wassen niet tot Potters gewoonten behoorde.



Er werd ook gezegd dat het stadje binnenste buiten was gekeerd om deze “moordenaar” (het publiek is altijd snel met het vinden van ‘bewijzen’ en het veroordelen van mensen) op te sporen, maar dat ze hem niet hadden gevonden. Mannen te paard waren in alle richtingen vertrokken, en de Sheriff was “er zeker van” dat hij nog voor het vallen van de nacht opgepakt zou worden.
Alle inwoners van het stadje zakten af naar het kerkhof. Tom’s gebroken hart was al minder gebroken toen hij meeliep met de stoet mensen, niet omdat hij niet duizend keer liever ergens anders was geweest, maar omdat een vreselijke, onverklaarbare betovering hem meetrok.
Toen hij op de verschrikkelijke plaats was aangekomen, wurmde hij zijn kleine gestalte tussen de menigte en zag hij het akelige tafereel. Het leek wel een eeuwigheid geleden dat hij hier had gestaan. Iemand kneep in zijn arm. Hij keerde zich om en keek in de ogen van Huckleberry. Onmiddellijk keken de twee jongens ergens anders heen, en vroegen zich af of iemand iets van hun verstandhouding had gemerkt. Maar iedereen was aan het praten en vol aandacht voor het griezelige spektakel voor hen.
“Arme kerel!” “Arme jonge kerel!” “Laat dit een les zijn voor grafrovers!” “Muff Potter zal hiervoor hangen wanneer ze hem gevonden hebben!”
Dat waren de opmerkingen die er gemaakt werden; en de dominee zei: “Het was een oordeel van God; Zijn hand is hier duidelijk aanwezig.”

Tom beefde van kop tot teen; want zijn oog viel op het onbewogen gezicht van Indian Joe. Op dat ogenblik kwam er beweging in de menigte, en mensen schreeuwden:
“Hij is het! Hij is het! Hij komt zelf hierheen!”
“Wie? Wie?” zeiden wel twintig stemmen.
“Muff Potter!”
“Nee maar, hij houdt halt! Kijk uit, hij keert zich om! Laat hem niet ontsnappen!”
Mensen die boven Tom’s hoofd in de bomen waren geklommen, zeiden dat hij niet weg wou lopen; hij keek alleen maar weifelend en onthutst.
“Wat een duivelse lef!” zei een omstander; “wou nog eens langskomen en een rustige blik op zijn werk werpen, denk ik... verwachtte waarschijnlijk geen gezelschap.”
De menigte ging nu uiteen en de Sheriff kwam erdoor, terwijl hij Potter fier bij de arm hield. Het gezicht van de arme kerel zag er verwilderd uit, en in zijn ogen was alleen maar angst te lezen. Toen hij voor de vermoorde man stond, trilde hij en hij verborg zijn gezicht achter zijn handen en barstte uit in tranen.
“Ik heb het niet gedaan, vrienden,” snikte hij; “Op mijn woord van eer, ik heb het niet gedaan.”

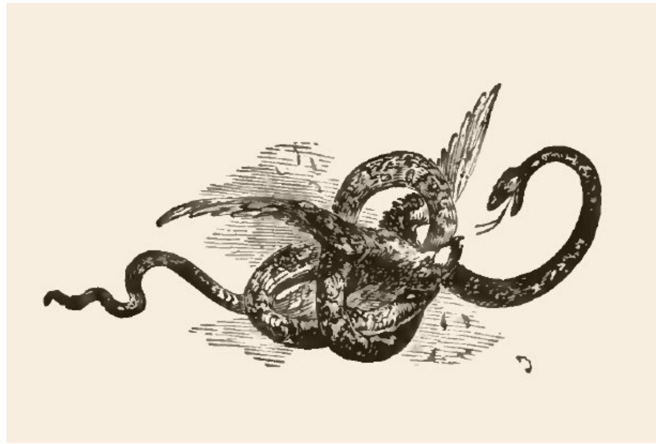


“Wie heeft je beschuldigd?” schreeuwde een stem.

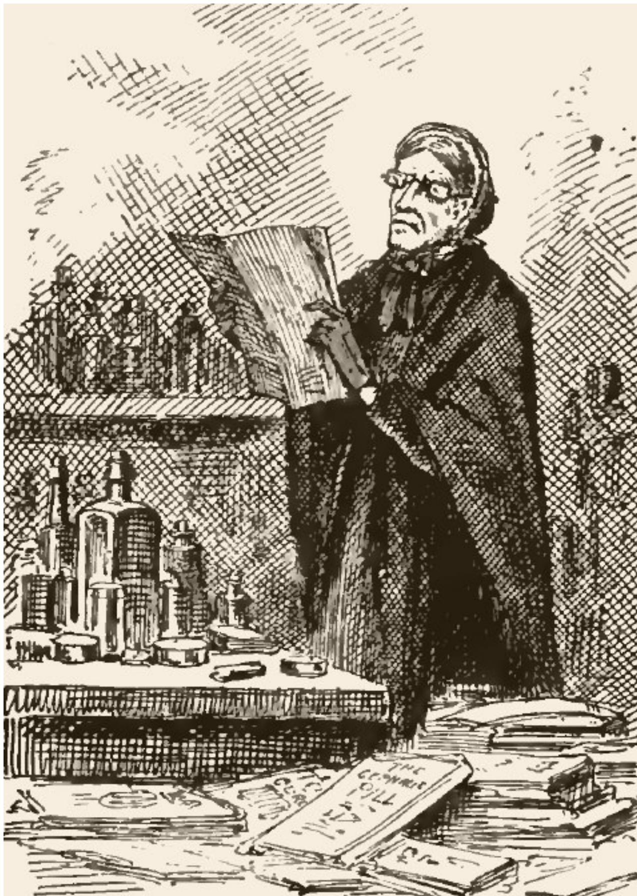
Dit schot scheen doel te treffen. Potter hief zijn gezicht op en keek om zich heen met een deerniswekkende hopeloosheid in zijn ogen. Hij zag Indian Joe staan en riep uit:
“Oh, Indian Joe, je hebt beloofd dat je nooit...”
“Is dat jouw mes?” zei de Sheriff terwijl hij het voor zijn ogen hield.
Potter zou gevallen zijn indien ze hem niet vastgepakt hadden en hem op de grond lieten neerzitten. Daarna zei hij:
“Iets in mij zei dat, wanneer ik niet terug zou komen en...” Hij rilde; toen wuifde hij krachteloos met zijn hand, alsof hij zich gewonnen gaf en zei:
“Zeg het hen, Joe, zeg het hen... het heeft geen zin meer.”
Huckleberry en Tom stonden daar, starend en met stomheid geslagen, en hoorden hoe de kille leugenaar onbewogen zijn verklaring aflegde, terwijl ze elk moment verwachtten dat er vanuit de heldere hemel een bliksem van God zou neerkomen op zijn hoofd en zich afvroegen hoe lang de inslag nog op zich zou laten wachten.
En toen hij gedaan had en nog steeds levend en wel recht stond, verdween hun weifelende opwelling om hun eed te breken en het leven van de arme, bedrogen gevangene te redden; want het was overduidelijk dat de ongelovige halfbloed zijn ziel aan de duivel had verkocht en het zou zeer slecht aflopen indien ze het tegen een dergelijke macht zouden opnemen.
“Waarom ben je niet weggegaan? Waarom ben je naar hier teruggekomen?” zei iemand.
“Ik kon het niet helpen... ik kon het niet helpen” kreunde Potter. “Ik wou weglopen, maar het leek alsof ik nergens ander kon gaan dan naar hier.”
En hij begon terug te snikken.
Een paar minuten later herhaalde Indian Joe, nu onder eed, met evenveel kalmte zijn verklaring; en toen de jongens zagen dat de bliksems nog steeds uitbleven, werden ze gesterkt in hun geloof dat Joe zichzelf aan de duivel had verkocht. Hij werd nu voor hen het meest interessante maar meest verderfelijke wezen dat ze ooit gezien hadden, en ze konden hun gefascineerde ogen niet van zijn gezicht houden. Inwendig besloten ze om hem ’s nacht te bespieden, wanneer de gelegenheid zich voordeed, in de hoop om een glimp op te vangen van zijn vreselijke meester, de duivel.
Indian Joe hielp om het lichaam van de vermoorde op te tillen en op een kar te leggen; en in de huiverende menigte werd gefluisterd dat de wonde een beetje gebloed had! De jongens dachten dat deze gelukkige omstandigheid de verdenking in de goede richting zou drijven, maar ze werden teleurgesteld, want meer dan één burger merkte op:
“Het lijk was maar een meter van Muff Potter toen het dat gedaan heeft.”

In de volgende week werd Tom’s slaap voortdurend verstoord door het verschrikkelijke geheim en door het knagen van zijn geweten.
Op een ochtend, tijdens het ontbijt, zei Sid:
“Tom, je ligt de hele nacht te woelen en praat zoveel in je slaap dat je me de helft van de tijd wakker houdt.”
Tom werd bleek en keek naar de grond.

“Dat is een slecht teken,” zei tante Polly ernstig. “Wat is er aan de hand, Tom?”
“Niets. Niets dat ik weet.” Maar de hand van de jongen beefde zo hard dat hij zijn koffie morste.
“En je zegt zulke rare dingen” zei Sid “Vorige nacht zei je: ‘Het is bloed, het is bloed, dat is het!’ Je zei het altijd maar opnieuw. En je zei: ‘Kwel me niet zo... Ik zal het vertellen!’ Wat vertellen? Wat is het dat je gaat vertellen?”
Alles leek te draaien voor Tom’s ogen. Niemand kan weten wat er zou gebeurd zijn, maar gelukkig verdween de bezorgdheid uit het gezicht van tante Polly en ze hielp Tom uit de nood, zonder dat ze het zelf wist.
Ze zei:
“Nee maar! Het is die verschrikkelijke moord. Ik droom er zelf bijna iedere nacht van. Soms droom ik zelfs dat ík het gedaan heb.”
Mary zei dat het bij haar net hetzelfde was.
Sid scheen daar genoegen mee te nemen.
Tom verliet het gezelschap zo vlug als hij kon, en daarna klaagde hij een week lang over tandpijn en knoopte elke nacht een doek over zijn kaken.
Hij heeft nooit geweten dat Sid ’s nachts naar hem lag te kijken en dikwijls het verband losmaakte en dan op zijn elleboog ging liggen en lang luisterde of Tom iets zou zeggen, waarna hij het verband terug op zijn plaats bracht.
Tom’s angsten verminderden geleidelijk en de ‘tandpijn’ werd vervelend en daarom afgedankt. Indien Sid er werkelijk in geslaagd was om iets af te leiden uit Tom’s verwarde gemompel, dan hield hij dat toch voor zichzelf.
Het scheen Tom toe of zijn schoolmakkers nooit zouden ophouden met het naspelen van gerechtelijke onderzoeken over dode katten, waardoor ze zijn problemen steeds weer naar boven brachten. Sid merkte op dat Tom nooit de lijkschouwer was bij deze onderzoeken, alhoewel hij altijd een haantje de voorste was geweest bij dergelijke spelletjes; hij merkte ook dat Tom nooit getuige wou zijn, en dat was vreemd; en Sid zag ook niet over het hoofd dat Tom een duidelijke afkeer voor deze onderzoeken had, en ze vermeed indien hij maar kon. Sid was verbaasd, maar zei niets. Maar tenslotte raakten de gerechtelijke onderzoeken uit de mode en kwam er een eind aan de kwellingen van Tom’s geweten.
In deze treurige periode ging Tom bijna elke dag naar het fijn getraliede gevangenisvenster en gaf aan de “moordenaar” alle kleine versnaperingen waar hij de hand op kon leggen. De gevangenis was een klein bakstenen gebouwtje dat aan de buitenrand van het stadje in de buurt van een moeras stond; bewakers waren er niet, want het was zelden in gebruik. Deze attenties maakte dat Tom minder last had van zijn geweten.
De inwoners van het stadje wilden niets liever dan Indian Joe instrijken met pek en veren en hem op een spoorstaaf uit het stadje dragen, voor zijn aandeel in de grafschennis, maar hij had zo een angstaanjagend karakter dat niemand bereid was om de leiding in deze zaak op zich te nemen, en dus lieten ze het maar zo. Hij was slim genoeg geweest om zijn beide getuigenissen te laten beginnen bij de start van het gevecht, zonder de grafschennis toe te geven die eraan vooraf was gegaan; daarom werd het verstandig geacht om deze zaak voorlopig niet voor de rechtbank te brengen.



12. De medicijnen van tante Polly



Eén van de redenen waarom Tom minder last had van zijn geheime problemen was dat hij een nieuwe en belangrijke zaak had gevonden die zijn interesse wekte. Becky Thatcher kwam niet meer naar school. Tom had een paar dagen met zijn trots geworsteld en geprobeerd om haar te vergeten, maar tevergeefs. Hij betrapte er zichzelf op dat hij ’s nachts rond het huis van haar vader hing en zich erg ellendig voelde.

Ze was ziek. Wat indien ze zou sterven! Die gedachte nam hem volledig in beslag. Hij had geen belangstelling meer voor oorlogje spelen en zelfs niet voor zeeroverij. Alle plezier was uit zijn leven verdwenen; het enige wat hem restte waren sombere gevoelens. Hij legde zijn hoepel weg, en ook zijn hoepelstok; er zat geen vreugde meer in hem.

Zijn tante was bezorgd. Ze begon allerhande remedies op hem uit te proberen. Ze was één van die mensen die dol waren op patent-medicijnen en nieuwe methodes om de gezondheid terug te brengen of in stand te houden. Ze was een onverbeterlijke experimentator in deze dingen. Wanneer er iets nieuw op de markt kwam leek het alsof er een koorts over haar neerdaalde, en ze moest en zou het onmiddellijk uitproberen; niet op haarzelf, want ze was nooit ziek, maar op ieder ander die daar toevallig voor in aanmerking kwam. Ze had zich geabonneerd op alle “Gezondheids”-magazines en op onzinnige publicaties over schedelleer en dergelijke; en de geleerde onwetendheid waarvan deze dingen bol

stonden was als een nieuwe levensadem voor haar beïnvloedbare geest. Alle nonsens die ze schreven over verluchten, en hoe naar bed te gaan, en hoe op te staan, en wat te eten, en wat te drinken, en hoeveel lichaamsbeweging te nemen, en hoe men moest denken, en welk soort kleding men moest dragen, waren voor haar even heilig als de bijbel, en ze merkte nooit dat haar gezondheidsmagazines deze maand net het tegenovergestelde beweerden van wat ze vorige maand hadden aangeraden. Ze was een eerlijke maar simpele ziel, en was dus een gemakkelijk slachtoffer. Als de gelegenheid zich voordeed verzamelde ze haar kwakzalverstijdschriften en haar kwakzalversmedicijnen en ging ze, met de dood onder haar arm, op visite. En nooit kwam het bij haar op dat ze voor haar buren en familie misschien niet de reddende engel waarvoor ze zichzelf hield.

De waterkuren waren in de mode, en Tom's flauwe conditie was een buitenkansje voor haar.

Ze liet hem 's morgens opstaan van zodra de zon opkwam, zette hem in het houtschuurtje en verdronk hem onder een zondvloed van koud water; daarna schrobde ze hem droog met een handdoek die aanvoelde als schuurpapier, en bracht hem op die manier weer bij zijn positieven; dan rolde ze hem in een nat laken en stopte hem onder een stapel dekens tot hij zijn ziel had uitgezweet en de "gele vlekken door zijn porieën kwamen", zoals Tom het uitdrukte.

Ondanks deze behandeling werd de jongen met de dag treuriger en bleker en neerslachtiger.

Ze begon met hete baden, zitbaden, douchebaden en onderdompelingen.

De jongen bleef zo somber als een lijkwagen.

Ze vulde de waterkuur aan met een dieet van havermout en een behandeling met mosterdpleisters. Ze schatte zijn inhoud zoals ze zou gedaan hebben met een waterkruik en vulde hem elke dag op met kwakzalversmedicijnen die "alles" genazen.

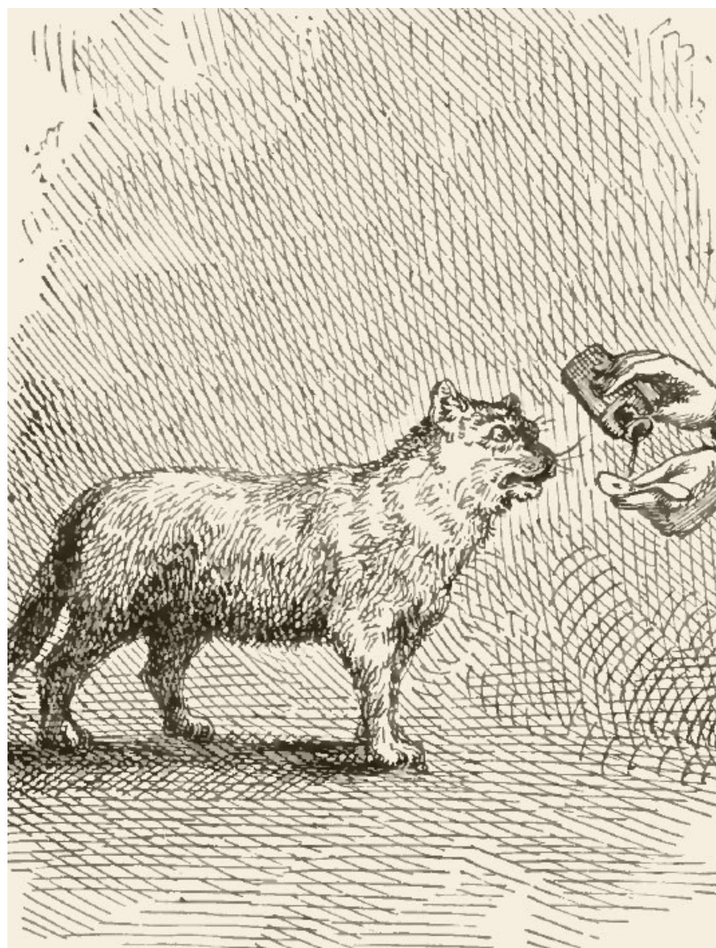
Tom verzeilde stilaan in een staat waarin niets hem nog kon schelen, de geneeskundige mishandelingen inbegrepen.

Deze ontwikkeling vervulde de oude dame met ontsteltenis. Die onverschilligheid moest kost wat kost doorbroken worden.

En net toen hoorde ze voor de eerste keer van 'Pijndoder'. Ze bestelde onmiddellijk een flink aantal flessen. Ze proefde ervan en raakte vervuld van dankbaarheid. Het was eenvoudigweg vuur in vloeibare vorm. Ze liet de waterkuren vallen en al het andere, en stelde al haar hoop op 'Pijndoder'. Ze gaf Tom er een theelepel van en keek verlangend uit naar het resultaat. Haar zorgen werden onmiddellijk weggeveegd, haar ziele rust keerde weer; want de onverschilligheid was wel degelijk verdwenen. De jongen had niet wilder en vinniger kunnen reageren indien ze een vuurtje onder hem gestookt had.

Tom voelde dat het tijd werd om terug op te rijzen uit zijn melancholie; dit soort leven mocht dan wel romantisch zijn, maar er waren teveel nadelen aan verbonden. Hij bedacht dus verschillende manieren om hieraan te ontsnappen en had tenslotte het schitterende idee om te doen alsof hij verzot was op de 'Pijndoder'. Hij vroeg er zo vaak naar dat het vervelend werd, en hij dreef zijn tante zover dat ze zei dat hij het zelf maar moest nemen en haar niet meer lastig

vallen. Indien het Sid was geweest zou ze niet de achterdocht gehad hebben die nu haar plezier bedierf; maar omdat het Tom was, hield ze de fles stiekem in de gaten. Ze zag dat de hoeveelheid medicijn werkelijk verminderde, maar het kwam niet in haar op dat de jongen hiermee de gezondheid verzorgde van een spleet in de planken vloer van de zitkamer.
Op een dag was Tom bezig met het weg lepelen van een dosis toen de gele kat van zijn tante binnen kwam, spinnend, gulzig kijkend naar de theelepel en smekend om eens te mogen proeven.
Tom zei:
“Vraag er niet achter tenzij je het echt wilt, Peter.”
Maar Peter gaf aan dat hij het wilde.
“Je kunt er maar beter héél zeker van zijn.”
Peter was zeker.
“Wel, jij hebt erom gevraagd en ik zal het je geven, omdat ik een goed karakter heb; maar indien je het niet lust moet je het niemand kwalijk nemen, behalve jezelf.”
Peter vond dit goed. Tom deed de mond van de kater open en goot er een lepel ‘Pijndoder’ in.



Peter sprong een paar meter in de lucht, slaakte een kreet en liep als een razende rondjes door de kamer, botsend tegen de meubels, bloempotten omver gooiend

en een spoor van vernieling achter zich latend. Daarna ging hij op zijn achterste poten staan en steigerde in het rond, in een razernij van genot, met zijn hoofd in zijn nek en zijn stem getuigend van onzegbare gelukzaligheid. Daarna liep hij terug door de kamer, alles verscheurend wat hij tegenkwam en opnieuw chaos en vernieling om zich heen strooiend.
Tante Polly kwam net op tijd binnen om hem een paar dubbele salto's te zien maken, een laatste kreet van geluk te horen uitstoten en hem door het open raam te zien verdwijnen waarbij hij de rest van de bloempotten met zich meenam.
De oude dame stond aan de grond genageld van verbazing, starend over haar brilglazen; Tom lag op de vloer, kronkelend van het lachen.
"Tom, wat bezielt die kat in 's hemelsnaam?"
"Ik weet het niet, tante" hijgde de jongen.
"Wel, zoiets heb ik nog nooit gezien. Waarom deed hij zo?"
"Ik weet het echt niet, tante Polly; katten doen altijd zo wanneer ze plezier hebben."



"Doen ze dat, ja?"
Er was iets in haar stem waardoor Tom een beetje bang werd.
"Ja, tante. Ik denk toch dat ze dat doen."
"Je denkt dat?"
"Ja, tante."
De oude dame bukte zich en Tom keek geïnteresseerd toe omdat hij er niet echt gerust in was. Te laat raadde hij haar ontdekking. De steel van de bezwarende theelepel was zichtbaar onder de neerhangende bedsprei. Tante Polly raapte hem op en stak hem omhoog.
Tom kromp ineen en sloeg zijn ogen neer.

Tante Polly nam hem vast bij zijn gebruikelijke handvat – zijn oor – en sloeg hard op zijn hoofd met haar vingerhoed.
“Zeg eens, jongeheer, waarom heb je dat arme, domme beest zo behandeld?”
“Ik deed het uit medelijden, omdat hij geen tante heeft.”
“Geen tante heeft! Jij uilskuiken. Wat heeft dat er nu mee te maken?”
“Een heleboel. Want indien hij er een had, dan zou zij hem vuur laten drinken! Dan zou zij zijn ingewanden roosteren, met niet meer medelijden dan wanneer hij een mens zou geweest zijn!”
Tante Polly voelde plots een scherpe steek van berouw. Dit stelde de hele zaak in een nieuw daglicht; wat wreed was tegenover een kat, kon misschien ook wreed zijn tegenover een jongen. Ze werd milder gestemd; ze had er spijt van. Haar ogen werden een beetje waterig, en ze legde haar hand op Tom’s hoofd en zei vriendelijk:
“Ik deed het voor je bestwil, Tom. En, Tom, het HEEFT je goed gedaan.”
Tom keek omhoog naar haar gezicht met slechts een kleine twinkeling in zijn ernstige ogen.
“Ik weet dat het om bestwil was, tante, en zo was het ook met Peter. Het heeft hem ook goed gedaan. Ik heb hem nooit meer zo levendig gezien sinds...”
“Oh, maak dat je wegkomt, Tom, voor je me terug boos maakt. En wanneer je nu echt probeert om een goede jongen te worden dan hoef je geen medicijn meer in te nemen.”

Tom was vroeg op school. Men had opgemerkt dat deze vreemde gebeurtenis al een paar dagen achter elkaar had plaatsgevonden. En nu, ook tegen zijn gewoonte in, hing hij rond het schoolpoortje in plaats van te spelen met zijn kameraden.
Hij was ziek, zei hij, en hij zag er zo uit. Hij probeerde de indruk te geven dat hij naar van alles en nog wat keek, maar in werkelijkheid keek hij alleen maar naar de weg.
Jeff Thatcher kwam in zicht en Tom’s gezicht lichtte op; hij keek nog eens goed en draaide zich droevig om. Toen Jeff bij de school was, ging Tom naast hem lopen en zocht naar een gelegenheid om Becky ter sprake te brengen, maar de argeloze jongen begreep niet waar Tom naartoe wilde.
Tom keek en keek, elke keer hopend wanneer er een dartele jurk in zicht kwam, en de draagster ervan hatend zodra hij zag dat het de goede niet was. Tenslotte doken er geen jurkjes meer op, en hij voelde zich hopeloos neerslachtig; hij ging de lege klas binnen en zette zich neer om daar verder te lijden.
Toen kwam er nog een jurkje door de schoolpoort en Tom’s hart sprong omhoog. Het volgende ogenblik was hij buiten, wild als een Indiaan; roepend, lachend, jongens opjagend, over het hek springend met gevaar voor lijf en leden, handstandjes doen, op zijn hoofd staan, alle heldhaftige dingen die hij maar kon bedenken, en ondertussen heimelijk kijkend of Becky Thatcher het opmerkte.
Maar ze scheen het helemaal niet op te merken; ze keek nooit in zijn richting. Kon het zijn dat ze niet wist dat hij er was? Hij voerde zijn heldendaden op in haar onmiddellijke buurt; kwam gillend afgelopen, trok de muts van een jongen af en wierp ze op het dak van de school, stormde door een groep jongens waarbij

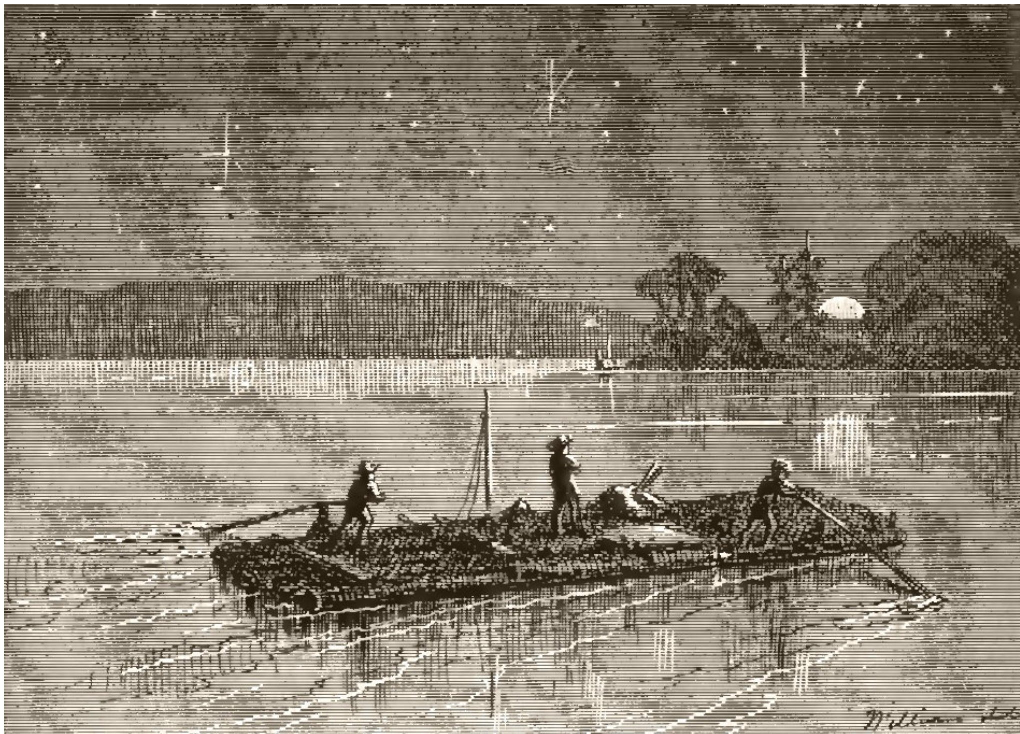
hij ze in alle richtingen deed omvallen, en viel toen zelf, met uitgestrekte armen en benen, voor haar voeten neer.
Ze stak haar neusje in de lucht en hij hoorde haar zeggen:
“Hmm! Sommige mensen denken dat ze geweldig knap zijn en stellen zich de hele tijd maar wat aan!”
Tom werd vuurrood en het leek of zijn kaken in brand stonden.
Hij stond recht en droop af, verpletterd en terneergeslagen.

13. Tom wordt zeerover

De belediging van Becky Thatcher bracht Tom Sawyer tot een vast besluit: hij was een eenzame jongen zonder vrienden; niemand hield van hem. Wanneer de mensen ooit zouden beseffen hoe harteloos ze hem behandeld hadden dan zouden ze misschien wel spijt krijgen; hij had geprobeerd om goed te doen en één van hen te zijn, maar ze hadden hem afgewezen.
Aangezien ze pas tevreden zouden zijn wanneer ze van hem af waren, wel, dan zouden ze nu hun zin krijgen; en ze mochten hém de schuld geven van de gevolgen; waarom zouden ze dat niet mogen? Welk recht had een eenzame jongen zonder vrienden om zich te beklagen? Ja, ze hadden hem er uiteindelijk toe gedwongen: hij zou het leven van een misdadiger gaan leiden. Er bleef geen andere mogelijkheid over.
Zo tegen zichzelf sprekend was hij al een eind buiten de stad gekomen en hoorde in de verte het klingelen van de bel die de kinderen naar school riep. Hij snikte bij de gedachte, dat hij nooit, nooit meer dat oude vertrouwde geluid zou horen; het was zeer hard, maar hij kon niet anders: de koude wereld had hem er toe gebracht en hij moest zich in zijn lot schikken.
Toen begon hij bitter te wenen.
Net op dat ogenblik kwam hij zijn boezemvriend Joe Harper tegen, ook al met betraande ogen en blijkbaar met plannen die even gewichtig en somber waren als de zijne. Het was duidelijk dat twee gelijkgestemde zielen elkaar gevonden hadden. Terwijl hij zijn tranen met zijn mouw afveegde mompelde Tom iets over een besluit om te ontsnappen aan de harde behandeling en het gebrek aan medeleven thuis door in de wijde wereld te gaan zwerven en nooit meer terug te keren; en hij eindigde met de hoop dat Joe hem nooit zou vergeten.
Maar nu bleek dat dit Joe hetzelfde had willen vragen aan Tom, en dat hij om die reden naar hem op zoek was gegaan. Zijn moeder had hem een pak rammel gegeven omdat hij van roommelk zou gedronken hebben welke hij nooit geproefd had en waarvan hij niets wist; het was duidelijk dat ze hem moe was en liever had dat hij verdween; indien ze er zo over dacht dan had hij geen andere keuze dan aan die wens te voldoen; hij hoopte dat ze gelukkig zou zijn en er nooit spijt zou van krijgen dat ze haar arme jongen in de harde wereld had gedreven om hem daar te lijden en sterven.
Terwijl de twee jongens droevig voort wandelden, sloten ze een verbond om elkaar als broers bij te staan en altijd samen te blijven, totdat de dood ze van hun verdriet zou verlossen. Toen begonnen ze hun plannen te uit de doeken te doen. Joe was er voorstander van om kluizenaar te worden in een afgelegen grot, van water en brood te leven en dan, ooit eens, te sterven van kou, ontbering en verdriet; maar nadat hij Tom aanhoord had moest hij toegeven dat een leven als misdadiger toch wel belangrijke voordelen bood, en stemde dus toe om zeerover te worden.
Vijf kilometer ten zuiden van St. Petersburg, waar de Mississipi maar een beetje breder dan anderhalve kilometer was, lag een lang, smal en bosrijk eiland met een ondiepe landingsplaats, en allebei vonden ze dit een zeer geschikt toevluchtsoord. Het was onbewoond en lag ver van de oever, tegenover een dicht

en eenzaam woud. Daarom werd Jacksons Island gekozen. Welke schepen het doelwit van hun zeeroverij zouden worden, daar hadden ze nog niet over nagedacht. Daarna zochten ze Huckleberry Finn op en hij voegde zich dadelijk bij hen, aangezien alle baantjes voor hem hetzelfde waren; hij had geen echte voorkeur. Toen gingen ze uit elkaar om terug samen te komen op een eenzame plek aan de rivier, vijf kilometer boven de stad, op hun geliefkoosd uur – middernacht dus.
Daar lag een klein houtvlot, dat ze zouden kapen. Ze zouden alle drie vishaken en hengels meebrengen en zoveel proviand als ze thuis op de meest steelse en geheimzinnige wijze konden buitmaken, zoals dat zeerovers betaamde. En nog voor het einde van de namiddag hadden ze allemaal een zoete voldoening geproefd door het gerucht te verspreiden dat de stad heel binnenkort “iets zou beleven”. En alle jongens aan wie ze deze vage toespeling lieten horen werden aangemaand om het niet door te vertellen en geduldig te wachten.
Tegen middernacht verscheen Tom op de afgesproken plaats met een gekookte ham en een paar sneden cake. Hij hield halt bij een dicht kreupelbosje, op een kleine hoogte van waar men de ontmoetingsplaats kon overzien. De lucht was met sterren bezaaid en het was bladstil. De machtige rivier lag als een stille oceaan te rusten. Tom luisterde een ogenblik, maar de stilte werd door geen enkel geluid verstoord. Toen begon hij op een zachte maar kenmerkende manier te fluiten en dit geluid werd vanuit het kreupelbosje beantwoord. Tom floot nog eens en het signaal werd weer op dezelfde wijze herhaald. Toen riep een gedempte stem:
“Wie is daar?”
“Tom Sawyer, de Zwarte Wreker van de Spaanse Wateren. Zeg uw namen.”
“Huck Finn met de Rode Hand en Joe Harper, de Terreur van de Zeeën.” Tom had deze titels uit zijn lievelingsboeken gehaald.
“In orde. Geef het wachtwoord.”
Twee schorre stemmen fluisterden gelijktijdig het volgende verschrikkelijke woord in de stikdonkere nacht:
“BLOED!”
Toen gooide Tom zijn ham van het heuveltje en klom er daarna zelf af, terwijl hij tijdens de afdaling zowel zijn huid als zijn kleren scheurde. Er was een gemakkelijk en comfortabel pad langs de oever, maar dat miste de voordelen van moeite en gevaar welke door zeerovers zo gewaardeerd worden.
De Terreur van de Zeeën had een groot stuk spek meegebracht en was onder het dragen van die last bijna bezweken. Finn, de Rode Hand, had een koekenpan gestolen en voor een voorraadje tabak en enige maïskolven gezorgd waarvan ze pijpen konden maken. Maar de andere piraten hadden de kunst van het roken en pruimen nog niet onder knie. De Zwarte Wreker der van de Spaanse Wateren maakte de opmerking, dat ze eerst en vooral een vuur moesten hebben. Dat was een wijze gedachte. Lucifers waren in die tijd nog zo goed als onbekend. Op een groot vlot, een paar honderd meter stroomopwaarts, zagen ze een vuurtje smeulen en stiekem gingen ze daarheen en namen een paar brandende kolen mee terug. Dit eerste wapenfeit bliezen ze op tot een geweldig avontuur. Voortdurend riepen ze “Stil!”, legden hun wijsvinger op de lippen, grepen naar

denkbeeldige dolken en gaven fluisterend schrikwekkende bevelen om de "vijand", als hij hen mocht overvallen, "de dolk tot aan het heft in zijn borst te steken," omdat "lijken niets navertellen." Ze wisten heel goed dat de bemanning van het vlot in het stadje inkopen was gaan doen of in de herberg zat, maar dat was geen excuus om deze zaak niet op zeeroverswijze te behandelen.
Daarna staken ze met hun vlot van wal.



Tom nam de bevelhebbersplaats in. Huck posteerde zich bij de achterriemen en Joe op de voorsteven. Tom stond midden op het vaartuig, met over elkaar geslagen armen, stuurs kijkend van onder zijn gefronste wenkbrauwen en gaf zijn bevelen met een onderdrukte, barse stem.
"Laveren en het schip onder de wind brengen!"
"Aye, Aye, kapitein!"
"Koers houden – houden nu!"
"Koers gehouden, kapitein!"
"Laat haar één graad oploeven!"
"Eén graad opgeloefd, kapitein!"
Omdat de jongens het vlot standvastig en onafgebroken naar het midden van de rivier roeiden begreep de hele bemanning dat deze bevelen enkel voor de "stijl" gegeven werden en niet bedoeld waren om echt iets te betekenen. "Welke zeilen zijn er gehesen?"
"De boeglijnzeilen, de topzeilen en de fokken, kapitein!"
"Hijs de voormarszeilen! Maak boven aan de steng een stuk of zes lijnen los! Nu opgelet!"
"Aye, Aye, kapitein."
"De topzeilen reven! Toe dan, mannen!"

“Aye, Aye, kapitein.”
“Het roer tegen de wind! Naar bakboord! Volhouden, mannen! Voorwaarts.”
“Het gaat voorwaarts, kapitein.”
Het vlot dreef een weinig naar de kant af; ze stuurden weer naar het midden en roeiden voort. Het water was laag en de stroming zwak. Gedurende de eerste drie kwartier werd er nauwelijks een woord gesproken. Toen gleed het vlot langs de stad, welke op enige afstand lag. Twee of drie flikkerende lichtjes toonden waar ze lag, in diepe slaap verzonken, ver van de onmetelijke watervlakte, waarin duizenden sterren zich spiegelden, onbewust van de ontzagwekkende gebeurtenis welke hier en nu plaatsvond. De Zwarte Wreker stond nog steeds met over elkaar geslagen armen op het dek, een “laatste blik werpend op de plaats van zijn vroeger geluk en later lijden”, vurig wensend dat “zij” nu zou kunnen zien hoe hij op de wilde zee onverschrokken de gevaren en de dood trotseerde, varend naar zijn eigen ondergang, met een grimmige glimlach op zijn lippen.
Hij kon zich zonder veel moeite inbeelden dat Jacksons Island oneindig ver van St. Petersburg verwijderd was en daarom wierp hij, bij de gedachte aan die afstand, een laatste blik op de stad, met een gebroken maar tevreden hart. De andere zeerovers stonden ook laatste blikken te werpen en allen bleven zo lang kijken, dat hun vlot steeds verder van het eiland wegdreef. Net op tijd zagen ze het gevaar en het kostte hun flink wat moeite om het vlot terug op koers te krijgen.
Tegen twee uur na middernacht landde het vlot een kleine honderd meter boven de aanlegplaats van het eiland, en de jongens waadden door het water om hun lading te ontschepen. Bij de uitrusting van het kleine vlot hoorde ook een oud zeil. Dit werd over een hoek van het struikgewas gespannen om als een tent hun proviand te beschermen, maar zij zelf zouden, bij goed weer, in de open lucht te slapen, zoals dat bandieten betaamt.
Daarop legden ze een vuurtje aan tegen de kant van een grote omgevallen boomstam, twintig of dertig meter diep in het sombere woud, en bakten dan wat spek in de koekenpan voor hun avondeten, waarbij ze ook de helft opaten van de maïskolven die bedoeld waren om pijpen van te maken. Het scheen in hun ogen een ontzaglijk genot om op die wilde, vrije manier te schransen in de maagdelijke wouden van een onontdekt en onbewoond eiland, ver van alle menselijke bewoning en ze verklaarden plechtig dat ze nooit meer zouden terugkeren naar de beschaafde wereld.
Het oplaaiende vuur verlichtte hun aangezichten en wierp een rosse gloed op de zuilachtige boomstammen van hun tempel in het woud, en op het glinsterend gebladerte en de slingerende klimplanten. Toen het laatste stukje knapperig spek verdwenen was en het laatste rantsoen van maïskolven verslonden was, strekten de jongens zich uit op het gras, vervuld van welbehagen. Ze hadden wel een koeler plekje kunnen opzoeken, maar ze wilden zich het romantisch genot van een knetterend kampvuur niet ontzeggen.
“Is het niet heerlijk?” vroeg Joe.
“Ja, het is verrukkelijk,” antwoordde Tom. “Wat zouden de jongens nu wel zeggen, als ze ons zagen?”
“Zeggen? Ze zouden goud geven om hier te zitten! Wat zeg jij, Hucky?”

“Ik denk hetzelfde,” antwoordde Huckleberry, “hoe het ook zij, mij bevalt het. Ik verlang niets anders dan dit. Gewoonlijk krijg ik niet genoeg te eten en hier kunnen ze me niet komen schoppen en slaan.”
”Dit is het leven dat ik altijd wou.” zei Tom. “Je moet ’s morgens niet vroeg opstaan, je moet je niet te wassen, niet naar school gaan en allerlei onzin leren. Zie je nu Joe, dat een zeerover, wanneer hij aan wal is, *niets* moet doen, terwijl een kluizenaar moet bidden en nooit gekheid kan maken, omdat hij altijd alleen zit.”
“Ja, je hebt gelijk,” zei Joe; “ik verwachtte er niet veel goeds van, dat weet je, maar nu ik het geprobeerd heb, vind ik het veel plezieriger om zeerover te zijn.”
“Weet je,” zei Tom: “de mensen geven tegenwoordig niet meer zo veel om kluizenaars als ze vroeger deden, maar voor zeerovers hebben ze altijd respect. En daarbij moet een kluizenaar op de hardste plaats slapen die hij maar kan vinden en zich in zakken kleden, en as op zijn hoofd strooien, en in de regen buiten staan en...”
“Waarom moet hij zakken dragen en as op zijn hoofd strooien?” vroeg Huck.
“Dat weet ik niet. Maar ze doen het allemaal. Als jij een kluizenaar was, zou je het ook moeten doen.”
“Ik mag vervloekt zijn indien ik zoiets zou doen.” zei Huck.
“Wat zou je dan doen?”
“Dat weet ik niet, maar dat zeker niet.”
“Wel, Huck, je zou het *moeten*; je zou niet anders kunnen.”
“Wel, ik zou het niet verdragen; ik zou op de loop gaan.”
“Op de loop gaan! Nu, je zou een mooie kluizenaar zijn. Je zou ze tot schande maken.”
De Rode Hand gaf geen antwoord, omdat zijn hoofd vervuld was met iets anders. Hij had net een maïskolf uitgehold, er een rieten steel ingeprikt, de kop met tabak gevuld en met een brandend stukje houtskool de tabak aangestoken, waarna hij een wolk van geurige rook uitblies en er zeer tevreden uitzag.
De andere zeerovers benijdden hem deze heerlijke ondeugd en besloten heimelijk om het ook te leren. Een ogenblik later zei Huck:
“Wat hebben zeerovers te doen?”
“O,” zei Tom, “ze hebben een zeer druk leven: ze kapen schepen en steken ze in brand, stelen het geld en begraven het op griezelige plaatsen op hun eiland, waar het door geesten en spoken bewaakt wordt. Voorts vermoorden ze de gehele bemanning van het schip door hen van de plank te laten lopen.”
“En ze nemen de vrouwen mee naar het eiland,” zei Joe, “want vrouwen vermoorden ze niet.”
“Nee,” antwoordde Tom instemmend, “ze vermoorden geen vrouwen, daarvoor zijn ze te edelmoedig. En de vrouwen zijn ook altijd mooi.”
“En ze dragen geen kleren van beestenvellen! Oh nee, allemaal goud en zilver en diamanten” zei Joe geestdriftig.
“Wie?” vroeg Huck.
“Wel, de zeerovers.”
Huck keek met een beteuterde blik naar zijn eigen kleren.
“Ik geloof niet, dat ik de geschikte kleren heb om een zeerover te zijn,” zei hij

met een treurige klank in zijn stem, “maar ik heb geen andere dan deze.”
Maar de andere jongens zegden hem dat de mooie kleren vlug genoeg zouden komen, eens ze aan hun avonturen begonnen. Ze maakten hem duidelijk dat zijn lompen voldoende waren om mee te beginnen, alhoewel het bij rijke zeerovers de gewoonte was om met een behoorlijke garderobe van wal te steken.
Geleidelijk begon hun gesprek stil te vallen en daalde de slaap over de oogleden van de jeugdige vluchtelingen neer. De pijp van “Rode Hand” gleed uit zijn vingers en hij sliep weldra de slaap der rechtvaardigen. De Terreur van de Zeeën en de Zwarte Wreker van de Spaanse Wateren sliepen niet zo gemakkelijk in. Zij zegden hun avondgebed zachtjes op terwijl ze neerlagen, omdat er niemand was die hen gebood te knielen en het met luide stem op te zeggen. In werkelijkheid hadden ze veel zin om het gebed helemaal achterwege te laten, maar ze waren bang dat bij zoveel goddeloosheid een bliksemstraal uit de hemel op hun hoofden zou neerdalen. Net toen ze op de rand van het rijk der dromen stonden, werden ze gestoord door een indringer die zich niet liet afschepen. Het was hun geweten. Ze voelden een vage angst dat ze er slecht aan gedaan hadden om weg te lopen; en daarna dachten ze aan het gestolen vlees, en toen kwam de echte kwelling. Ze probeerden het weg te redeneren door te bedenken dat ze talloze malen snoep en appels hadden gestolen; maar hun geweten liet zich niet afschepen door zulk een krakkemikkige redenering; en tenslotte konden ze niet om het feit heen dat het stelen van snoep slechts een kwajongensstreek was, terwijl het stelen van waardevolle dingen zoals hesp en spek niets minder was dan stelen, en dat de bijbel dat duidelijk verbood. Daarom besloten ze diep in zichzelf dat, zolang het avontuur duurde, ze hun zeeroversberoep niet zouden bezoedelen met de misdaad van het stelen.
Daarna liet hun geweten hen met rust en genoten deze merkwaardige zeerovers van een vredige slaap.

14. Het zeeroverseiland



Toen Tom ’s morgens wakker werd vroeg hij zich af waar hij was. Hij zette zich recht, wreef de slapertjes uit zijn ogen en keek om zich heen. Toen wist hij het weer. Het was een koele, grijze ochtend en er hing een heerlijke atmosfeer van rust en vrede in de statige stilte van de bossen. Geen blaadje bewoog; geen enkel geluid verstoorde de grote meditatie van de Natuur. Parelachtige dauwdruppels schitterden op de bladeren en het gras. Een witte laag as bedekte het vuur en een dun, blauw straaltje rook steeg recht omhoog in de lucht. Joe en Huck sliepen nog.

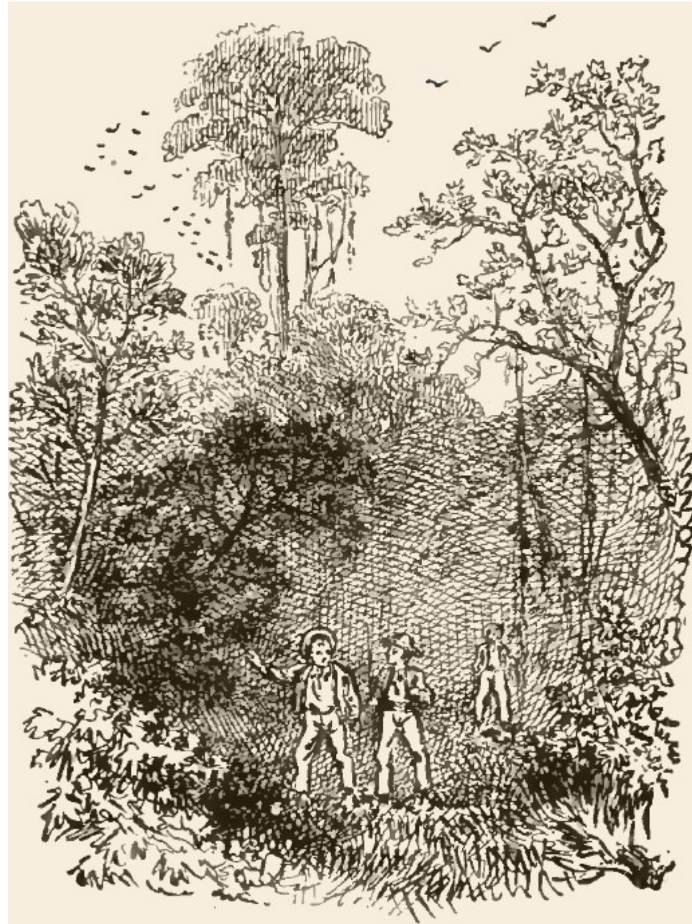
Toen klonk het geroep van een vogel, ver weg in de bossen; een andere vogel antwoordde; daarna kon men het kloppen van een boomspecht horen. Geleidelijk ging de grijze ochtenddamp over in een witte nevel en tezelfdertijd werden de geluiden sterker en kwam het leven op gang. De schitterende manier waarop de natuur de slaap van zich afschudde en aan het werk ging ontvouwde zich voor de mijmerende jongen. Een kleine groene worm kroop over een bedauwd blad, richtte twee derden van zijn lichaam omhoog in de lucht terwijl hij met tussenpozen rond ”snuffelde” en dan weer verder kroop, alsof hij iets aan het opmeten was dacht Tom; en toen de worm dichterbij kwam bleef hij zo stil zitten als een rots, beurtelings vol hoop wanneer het diertje in zijn richting bleef komen

en teleurstelling wanner het aanstalten maakte om ergens anders heen te gaan; en na een moeilijke beslissing, waarbij het zijn lichaam kromde en in de lucht stak, koos het voor Tom en maakte een tochtje over zijn been; Tom was reuze blij want dat betekende dat hij binnenkort nieuwe kleren ging krijgen - zonder enige twijfel een felgekleurd piratenpak. Daarna verscheen er uit het niets een stoet mieren welke aan het werk gingen; eentje worstelde moedig met een dode spin die vijf keer zo groot was als zijzelf en toe ze hem tenslotte in haar armen had sleepte ze hem naar boven op en boomstam. Een bruingevlekt lieveheersbeestje beklom de duizelig makende hoogte van een grasspriet, en Tom boog zich voorover tot hij er vlak bij was en zei:
“Lieveheersbeest, Lieveheersbeest, vlieg weg naar huis, je huis staat in brand, je kinderen zijn alleen” en het beestje vloog weg om ernaar te gaan kijken – wat de jongen niet verwonderde, want hij wist al heel lang dat dit insect bijzonder goedgelovig was wanneer het over brand ging en hij had al meer dan één keer van deze simpelheid van geest gebruik gemaakt. Daarna kwam er een mestkever voorbij, hevig sleurend aan zijn bal, en Tom raakte het diertje aan om te zien hoe het zijn poten tegen zijn lichaam drukte en deed alsof het dood was. De vogels waren nu flink ruzie aan het maken. Een spotvogel, die in een boom zat boven Tom’s hoofd, imiteerde vrolijk de geluiden die zijn buren maakten; daarna kwam een Vlaamse gaai aangevlogen, met een schrille kreet en schitterend als en blauwe vlam, en hield halt op een twijg waar de jongen hem bijna kon aanraken, draaide zijn hoofd naar één kant en bekeek de vreemdelingen met een intense nieuwsgierigheid; een grijze eekhoorn en een grote jongen van het vossengeslacht liepen voorbij, gingen bij tussenpozen zitten om de jongens in zich op te nemen waarbij ze allerhande geluiden maakten, want deze wilde diertjes hadden waarschijnlijk nog nooit een menselijk wezen gezien en wisten amper of ze er nu wel of niet bang van moesten zijn. De hele natuur was nu klaarwakker en volop in beweging; lange stralen zonlicht schoten door het dichte bladerdak, veraf en dichtbij, en een paar vlinders kwamen fladderend voorbij vliegen.
Tom maakte de andere piraten wakker en met een schreeuw sprongen ze allemaal recht en binnen de twee minuten waren ze uitgekleed en lagen ze te spartelen in het ondiepe heldere water van de witte zandbank en zaten elkaar achterna, zwemmend en buitelend als echte waterratten. Ze hadden geen verlangen naar het slapende kleine stadje dat ver weg achter de uitgestrekte watervlakte lag. Door een onverwachte stroming of een kleine stijging van de rivier was hun vlot losgeraakt en weggedreven, maar dit schonk hen alleen maar voldoening, aangezien het afdrijven iets was zoals het verbranden van alle bruggen tussen hen en de beschaafde wereld.



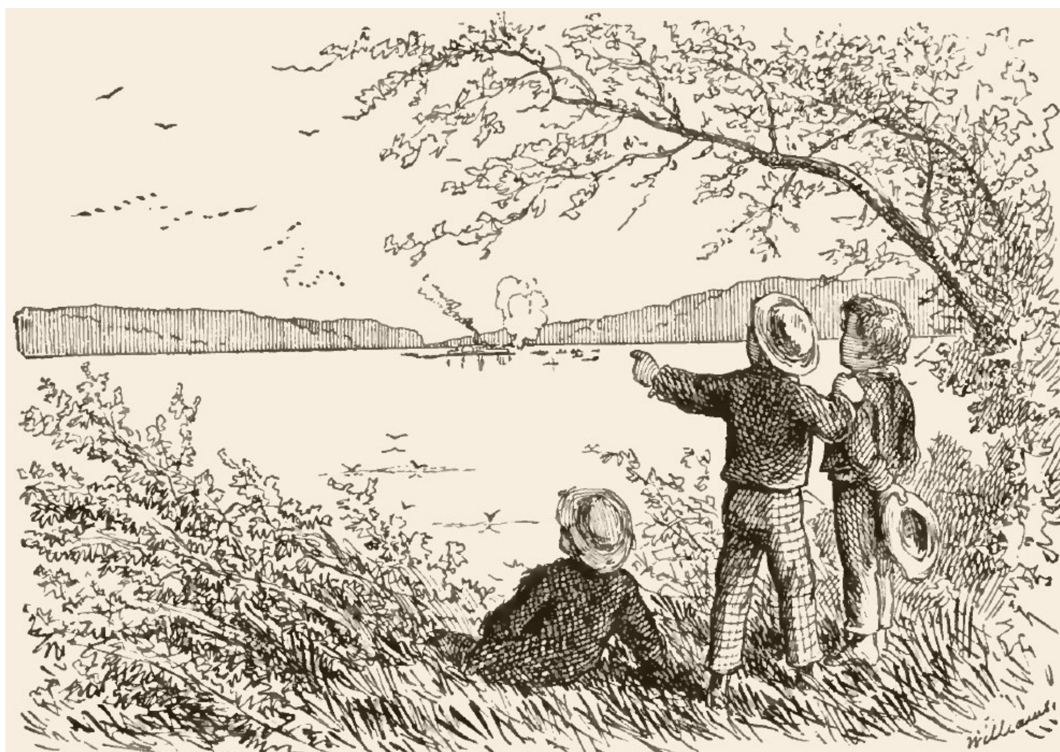
Ze kwamen terug naar hun kamp, heerlijk verfrist, vrolijk en uitgehongerd; en algauw hadden ze het kampvuur terug doen opvlammen. Huck had dichtbij een bron gevonden met helder koud water, en de jongens maakten thee van eiken- en notenbladeren en vonden dat deze drank, gezoet met de charme van de vrije natuur, een uitstekende vervanger van koffie was. Terwijl Joe spek sneed voor het ontbijt vroegen Tom en Huck hem om even te wachten; ze wandelden naar een veelbelovende bocht in de rivieroever en gooiden daar hun vislijnen uit; bijna onmiddellijk werden ze beloond. Joe had nog geen tijd gehad om ongeduldig te worden toen ze terugkwamen met een mooie baars, een paar karpers en een kleine zeewolf – genoeg provisie voor een hele familie. Ze bakten de vis samen met het spek en waren stomverbaasd; ze hadden nog nooit zulk een heerlijke vis gegeten. Ze wisten niet dat hoe sneller men een zoetwatervis na het vangen op het vuur gooit hoe lekkerder hij is; en ze stonden er niet bij stil dat de heerlijkste saus gemaakt wordt door te slapen in open lucht, te lopen, te zwemmen en vooral een grote portie honger.

Ze gingen na het ontbijt in de schaduw liggen terwijl Huck een pijpje rookte, en gingen dan op verkenning in het bos. Ze zwierven vrolijk rond over vermolmde stammen, in elkaar gestrengeld struikgewas, tussen plechtstatige woudreuzen die vanaf hun kruin tot op de grond versierd waren met de neerhangende ranken van klimplanten. Nu en dan kwamen ze knusse plekjes tegen waar het gras een tapijt vormde dat bedekt was met stralende bloemen.



Ze vonden volop dingen die hun behaagden, maar niets dat hun verbazing kon wekken. Ze ontdekten dat het eiland ongeveer vijf kilometer lang en vierhonderd meter breed was, en de dat van de dichtstbijzijnde oever slechts gescheiden was door een smal kanaal, niet breder dan vijftig meter. Elk uur gingen ze zwemmen zodat het dicht tegen het midden van de namiddag was toen ze terug in het kamp waren. Ze waren te hongerig om eerst nog te gaan vissen, maar ze deden zich rijkelijk tegoed aan de koude hesp en zetten zich toen neer in de schaduw om te praten. Maar hun gesprek wilde niet vlotten en viel toen stil. De stilte, de plechtigheid welke over de bossen hing, en het gevoel van eenzaamheid nestelden zich in het hoofd van de jongens. Ze begonnen na te denken. Een onbestemd verlangen kwam in hen op. Maar stilaan werd het duidelijk: het was opkomend heimwee. Zelfs Finn, de Rode Hand, droomde over zijn stoepen en lege tonnen. Maar elke van hen was beschaamd over zijn zwakheid en niemand was moedig genoeg om te zeggen wat hij dacht.
Al enige tijd waren de jongens zich bewust van een eigenaardig geluid in de verte, zoals men zich soms bewust is van het tikken van een klok zonder het echt te horen. Maar nu werd het geheimzinnige geluid luider en dwong hen op verkenning te gaan. De jongens sprongen recht, keken naar elkaar en namen een luisterende houding aan. Er was een lange stilte, diep en ononderbroken; daarna kwam er diepe doffe dreun aangerold vanuit de verte.
“Wat is dat!” riep Joe uit, happend naar adem.

“Ik vraag het me af,” zei Tom fluisterend.
“Dat is geen donder” zei Huckleberry vol ontzag, “omdat donder-“
“Luister!” zei Tom “Luister – niet spreken.”
Ze wachtten zolang dat het een eeuwigheid leek toen plots dezelfde gedempte dreun de plechtige stilte verbrak.
“Laten we gaan kijken.”
Ze liepen naar de oever welke het dichtst tegen het stadje lag. Ze trokken het struikgewas een beetje open en keken uit over het water. De kleine stoomboot bevond zich op een paar kilometer van het stadje, meedrijvend met de stroming. Het brede scheepsdek scheen te krioelen van mensen. Een groot aantal roeiboten vaarden in de buurt van de overzetboot, maar de jongens konden niet uitmaken wat die mensen aan het doen waren. Toen kwam er grote wolk witte rook vanuit de zijde van de stoomboot, een toen de wolk groter werd, was er terug dat doffe gedonder.



“Nu weet ik het!” riep Tom uit “Er is iemand verdronken!”
“Dat is het!” zei Huck “ze hebben vorige zomer net hetzelfde gedaan toen Bill Turner verdronken was, ze schieten met het kanon over het water en daardoor komt het lijk bovendrijven. Ja, en ze nemen broden en doen daar kwikzilver in en laten ze drijven, en waar ze stil blijven liggen daar ligt het lichaam van diegene die verdronken is.”
“Ja, ik heb er ook over gehoord” zei Joe “Ik vraag me af waarom broden dat doen.”
“Oh, het is niet zozeer het brood” zei Tom “Ik denk dat het vooral datgene is wat ze erover uitspreken vooraleer ze het in het water gooien.”
“Maar ze spreken er niets over uit” zei Huck “Ik heb het ze zien doen en dat doen

ze niet”
“Wel, dat is eigenaardig” zei Tom “Maar misschien zeggen ze het stilletjes in zichzelf. Natuurlijk doen ze dat. Iedereen weet dat.”
De andere jongens waren het eens dat er logica stak in wat Tom zei, omdat een dom brood dat niet tot leven was gebracht door een toverspreuk, niet in staat was om zich intelligent te gedragen wanneer het zo een ernstige opdracht kreeg.
“Verdorie, ik wou dat ik nu bij was” zei Joe
“Ik ook” zei Huck “Ik zou om het even wat geven om te weten wie ze zoeken”
De jongens bleven luisteren en kijken. Opeens schoot een heldere gedachte door Tom’s hoofd en hij riep uit:
“Jongens, ik weet wie er verdronken is – dat zijn wij!”
Een ogenblik lang voelden ze zich als helden. Dit was een geweldige triomf; ze werden vermist, er werd om hen getreurd; harten werden door hun toedoen gebroken; tranen werden gestort; beschuldigende herinneringen over het onrecht dat deze arme vermiste jongens was aangedaan rezen omhoog, en vergeefse spijt en wroeging werden gevoeld; en het beste van dit alles, de overledenen waren het onderwerp van gesprek in het hele stadje, en ze werden benijd door alle jongens, toch voor wat hun plotse, schitterende beroemdheid betrof. Dit was heerlijk. Het was tenslotte meer dan de moeite waard om zeerover te zijn.
Toen de schemering viel hernam de overzetboot zijn gewone werk en de roeibootjes verdwenen één na één. De zeerover keerden terug naar hun kamp. Ze jubelden van trots over hun nieuw verworven belangrijkheid en over alle moeite die er voor hen gedaan werd.
Ze vingen vis, kookten hun avondmaal en aten het op en begonnen dan te raden wat ze in het stadje over hen dachten en zegden; en de beelden die ze schetsten van de algemene verslagenheid over hun lot, schonken hen grote voldoening – vanuit hun standpunt gezien dan toch. Maar rondom hen de duisternis haar intrede deed verstomden hun gesprekken geleidelijk en zaten ze naar het kampvuur te staren terwijl hungedachten duidelijk op een andere plaats waren. De opwinding was nu verdwenen en Tom en Joe konden niet anders dan te denken aan bepaalde personen thuis welke met aan dit grapje minder plezier beleefden dan zij. Bange bezorgdheid kwam naar boven; ze werden onrustig en voelden zich ongelukkig; ze lieten allebei een paar zuchten ontsnappen zonder dat ze zelf erg in hadden. Voorzichtig begon Joe de andere twee te polsen wat ze ervan zouden vinden om terug te keren naar de beschaafde wereld – niet onmiddellijk, maar-
Tom boorde deze gedachte spottend de grond in! Huck, die tot dan toe niemand had die om hem gaf, stond aan Tom’s kant en de twijfelaar legde snel uit dat hij het zo niet bedoeld had en was blij dat hij zich uit deze situatie kon redden zonder dat de anderen hem een banghartig en flauw ventje vonden. De muiterij was doeltreffend neergeslagen, voor dit moment althans.
Toen de nacht viel begon Huck te knikkebollen en vervolgens te snurken. Joe was de volgende. Tom lag gedurende enige tijd bewegingloos op zijn elleboog terwijl hij de twee aandachtig gadesloeg. Tenslotte zette hij voorzichtig recht, op zijn knieën, en doorzocht het gras in het flikkerend schijnsel van het kampvuur. Hij raapte verschillende grote stukken dunne witte bast van een plataan op,

inspecteerde ze en koos er twee uit welke hem bevielen.



Toen knielde hij neer bij het kampvuur, prikte in zijn vinger en schreef op beide stukken bast een korte tekst met de paar druppels bloed welke hij pijnlijk uit zijn vinger had geperst; één stuk rolde hij op en stak het in de zak van zijn jas, en het andere legde hij in Joe's hoed en schoof die een eindje weg van zijn eigenaar. En hij legde in de hoed ook een aantal van zijn schooljongens schatten welke een bijna onschatbare waarde hadden – waaronder een stukje krijt, een rubberen bal, drie vishaken en één van die knikkers welke "zeker en vast van puur kristal waren gemaakt". Daarna liep hij op de tippen van zijn tenen voorzichtig tussen de bomen tot men hem niet meer kon horen waarop hij onmiddellijk begon te rennen in de richting van de zandbank.

15. Het verdriet van tante Polly

Een paar minuten later stond Tom in het ondiepe water van de zandbank en waadde naar de oever aan de kant van Illinois. Vooraleer het water hem tot aan zijn middel kwam was hij al halfweg; de stroming was te sterk om nog verder te kunnen waden en dus strekte hij zich vol zelfvertrouwen uit om de resterende honderd meter zwemmend over te steken. Hij zwom schuin stroomopwaarts maar werd toch nog vlugger stroomafwaarts meegevoerd dan hij verwacht had. Maar ondanks deze misrekening bereikte hij tenslotte de oever en liet zich meedrijven met de stroom tot hij een plaats vond waar de oever laag genoeg was om uit de rivier te klimmen. Hij stak zijn hand in zijn jaszak, vond zijn stukje boomschors en liep toen door de bossen, terwijl hij met druipende kleren de oever volgde. Even voor tien uur kwam hij op een open plaats, recht over het stadje, en zag de overzetboot in de schaduw van de bomen en van de hoge oever liggen. Alles was rustig onder de flikkerende sterrenhemel. Hij kroop van de steile oever naar beneden, aandachtig om zich heen kijkend, gleed in het water, zwom drie of vier slagen en klom in de roeiboot welke met een touw aan de grote overzetboot vast hing en dienst deed als “reddingsboot”. Hij legde zich neer onder de roeibank en wachtte daar met kloppend hart. Al snel hoorde hij de gebarsten klok op de boot rinkelen en een stem gaf het bevel om “alle trossen los te gooien”. Een paar minuten later werd het roeibootje door de overzetboot meegetrokken en was de reis begonnen.



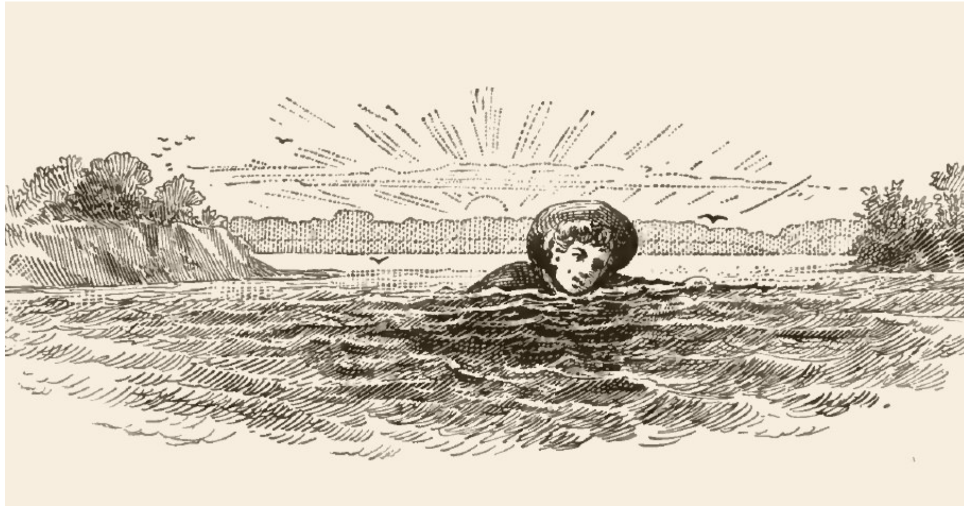
Tom was tevreden met zijn succes, want hij wist dat het de laatste oversteek was voor deze nacht. Na een lange twaalf of vijftien minuten stopten de raderwielen

en liet Tom zich uit de roeiboot zakken en zwom hij in het duister naar de oever, vijftig meter stroomafwaarts van de aanlegplaats zodat hij door niemand gezien zou worden.
Hij holde langs afgelegen wegeltjes en was al gauw aan de schutting achter tante's huis gekomen. Hij klom erover, sloop naar het huis en gluurde door het raam van de zitkamer naar binnen, want er brandde licht. Daar zaten tante Polly, Sid, Mary en de moeder van Joe Harper samen te praten. Ze zaten bij het bed en het bed stond tussen hen en de deur. Tom ging naar de deur en bewoog stilletjes de klink; daarna duwde hij de deur zachtjes open en ze gaf een krak; hij bleef voorzichtig verder duwen en beefde telkens wanneer de deur kraakte, tot hij op zijn knieën naar binnen kon kruipen; hij stak er zijn hoofd door en begon met een bang hart naar binnen te sluipen.
"Waarom flakkert de kaars zo?" zei tante Polly. Tom spoedde zich. "Nee maar, die deur staat open, geloof ik. Ja, het is zo. Er blijven hier maar vreemde dingen gebeuren. Ga er naar toe, Sid, en doe ze dicht."
Tom kon net op tijd onder het bed kruipen. Hij bleef een tijdje liggen om op adem te komen en kroop dan naar de plaats waar hij bijna tante's voet kon aanraken.
"Maar ik was aan het zeggen," zei tante Polly, "hij was geen slechte jongen, om het zo te zeggen, alleen maar een deugniet. Alleen maar onbezonnen en wild, weet je. Hij had niet meer verantwoordelijkheidsgevoel dan een jong veulen. Hij bedoelde het nooit kwaad, en hij was de meest goedhartige jongen die er ooit heeft bestaan" en ze begon te wenen.
"Het was precies zo met mijn Joe – altijd te vinden voor een poets en bereid om aan elke deugnieterij mee te doen – en de hemel sta me bij wanneer ik eraan denk dat ik hem een pak rammel heb gegeven omdat hij de roommelk had leeggedronken, terwijl ik me niet eens herinnerde dat ik ze zelf had weggegooid omdat ze zuur was, en dat ik hem nooit meer in deze wereld zal zien, nooit, nooit, nooit, de arme mishandelde jongen!" En mevrouw Harper barstte in snikken uit alsof haar hart zou breken.
"Ik hoop dat Tom nu beter af is waar hij is," zei Sid, "maar indien hij op sommige manieren wat braver was geweest..."
"SID!" Tom voelde de strenge blik van zijn tante alhoewel hij haar niet kon zien "Geen woord kwaad over mijn Tom, nu hij dood is! God zal over hem oordelen, maak JIJ je daar maar geen zorgen in, mijnheertje! Oh, mevrouw Harper, ik weet niet hoe ik hem kan loslaten! Hij was zo een troost voor mij, alhoewel hij vaak op mijn oude hart getrapt heeft."



“De Heer geeft en de Heer neemt – Gezegend zij de naam van de Heer! Maar het is zo hard – Oh, het is zo hard! Nog maar vorige zaterdag liet mijn Joe een voetzoeker ontploffen recht onder mijn neus en ik sloeg hem tot hij op de grond lag te spartelen. Wist ik toen veel hoe spoedig – Oh, indien ik het zou kunnen overdoen dan zou ik hem knuffelen en er hem voor zegenen.”
“Ja, ja, ja, ik weet precies wat u voelt, mevrouw Harper, ik weet precies wat u voelt. Niet langer geleden dan gisterenmiddag heeft Tom de kat een lepel ‘Pijnstiller’ gegeven en ik dacht dat het dier het hele huis ging overhoop halen. En, God vergeve mij, ik heb met mijn vingerhoed op Tom's hoofd getikt, arme jongen, arme dode jongen. Maar nu is hij verlost van al zijn zorgen. En de laatste woorden welke ik van hem hoorde waren om mij te verwijten dat –“
Maar deze herinnering was teveel voor de oude dame en ze stortte helemaal ineen. Tom was nu zelf aan het snotteren – meer uit medelijden met zichzelf dan om een ander. Hij begon een betere mening over zichzelf te krijgen dan hij ooit voordien had gehad. Nochtans was hij diep genoeg geraakt door het verdriet van zijn tante om van onder het bed tevoorschijn te komen en haar te overstelpen met geluk – en de theatrale mogelijkheden van deze situatie trokken hem erg aan, maar hij bood er weerstand aan en bleef stilletjes liggen waar hij lag.
Hij bleef luisteren en begreep bij stukjes en beetjes dat men eerst had aangenomen dat de jongens verdronken waren tijdens het zwemmen; daarna had men gezien dat het kleine vlot verdwenen was; daarna hadden sommige jongens gezegd dat het verdwenen tweetal beloofd had dat het stadje spoedig “iets zou meemaken”; knappe knoppen hadden beide feiten aan elkaar gekoppeld en hadden besloten dat de jongens er vandoor waren gegaan met dat vlot en binnenkort wel in de volgende stad zouden opduiken; maar tegen de middag had men het vlot teruggevonden op de oever van de Missouri, een zeven- of negental kilometer stroomafwaarts van het stadje – en toen was alle hoop verdwenen; ze

moesten wel verdronken zijn, anders zou de honger ze wel naar huis gedreven hebben tegen het vallen van de avond of zelfs eerder.
Men nam aan dat de zoektocht naar de lichamen vruchteloos was geweest omdat de jongens in het midden van de stroom waren verdronken, aangezien ze allebei goede zwemmers waren en anders zeker al zwemmend de oever hadden kunnen bereiken. Dat was woensdagnacht. Indien de lichamen zondag nog niet gevonden waren moest men alle hoop opgeven en op die ochtend een begrafenisplechtigheid houden. Tom beefde.
Mevrouw Harper wenste iedereen snikkend een goedenacht en ging naar de deur. Toen, in een gemeenschappelijke opwelling van groot verdriet, vlogen de beide van hun kinderen beroofde vrouwen in elkaars armen en hadden een goede, troostende huilbui en namen dan afscheid. Tante Polly was tegen haar gewoonte in zeer teder toen ze Sid en Mary goedenacht wenste. Sid snotterde een beetje en Mary huilde van uit het binnenste van haar hart.
Tante Polly knielde neer en bad zo hartstochtelijk voor Tom, zo smekend, en met zulk een eindeloze liefde in haar woorden en in haar oude bevende stem, dat de tranen al over zijn ogen liepen lang voor ze klaar was.
Hij moest stil blijven liggen nadat ze naar bed was gegaan, want ze bleef van tijd tot tijd hartverscheurende uitroepen doen, rusteloos woelend en zichzelf steeds maar omdraaiend. Maar tenslotte lag ze stil, allen maar zachtjes kreunend in haar slaap. Toen kroop de jongen uit zijn schuilplaats, zette zich geleidelijk recht naast het bed, dekte het kaarslicht af met zijn hand en bleef naar haar staan kijken. Zijn hart liep over van medelijden met haar. Hij nam het stuk boomschors uit zijn zak en legde het naast de kaars neer. Maar ineens viel hem iets te binnen en hij begon te twijfelen. Zijn gezicht lichtte op toen hij er verder over nadacht en hij stak de boomschors haastig terug in zijn zak. Toen boog hij voorover en kuste haar ingevallen lippen, en sloop onmiddellijk nadien naar buiten waarbij hij de deur achter zich dicht trok.
Hij liep terug naar de aanlegplaats van de overzetboot, zag dat er niemand was en stapte stoutmoedig op het vaartuig, want hij wist dat er alleen maar een bewaker aan boord was die altijd sliep als een blok. Hij maakte de roeiboot los, zette er zich in neer en roeide voorzichtig stroomopwaarts. Toen hij een paar kilometer stroomopwaarts van het stadje was, stak hij de rivier schuin over en legde al zijn kracht in het roeien. Hij kwam precies op de gewenste landingsplaats aan, want dit was een werkje waar hij ervaring mee had. Hij was opgetogen over de kaping van de roeiboot, en vond dat deze kon beschouwd worden als een schip en daarom een geoorloofde prooi was voor een zeerover, maar hij wist dat men er grondig zou naar zoeken en dat hierdoor hun schuilplaats wel eens ontdekt kon worden. Hij liet de boot liggen, ging aan land en stapte het bos in. Daar zette hij zich neer en nam een lange rustpauze waarbij hij veel moeite moest doen om niet in slaap te vallen; nadien trok hij langzaam naar het kamp. De nacht was bijna voorbij. Het begon al klaar te worden toen hij de zandbank bereikte. Hij rustte opnieuw tot de zon helemaal boven de horizon verscheen en ze de rivier verguldde met haar schitterende stralen en daarna sprong hij in de rivier.



Een weinig later stopte hij, druipend als een natte hond, voor het kamp en hoorde Joe zeggen:
“Nee, Tom is een eerlijke kerel, Huck, en hij zal terugkomen. Hij zou ons nooit in de steek laten. Hij weet dat zoiets een schande is voor een zeerover, en Tom is te trots om dat soort dingen te doen. Hij is iets van plan. Ik vraag me allen af, wat?”
“Wel, die dingen zijn hoe dan ook van ons, is het niet?”
“Bijna, maar nog niet helemaal, Huck. De brief zegt dat ze dat zijn indien hij voor het ontbijt nog niet terug is”.
“Wat hij wel is!” riep Tom uit met een dramatische stem, gewichtig binnenstappend in het kamp.
Ze maakten een rijkelijk ontbijt klaar met spek en terwijl de jongens ervan smulden, deed Tom – ietwat opgesmukt – het verhaal van zijn avonturen. Ze waren een ijdel en pochend groepje helden geworden toen het verhaal afgelopen was. Toen zocht Tom een schaduwrijk plekje op en sliep tot de middag, en de andere zeerovers maakten zich klaar om te gaan vissen en het eiland verder te verkennen.

16. De eerste pijp



Na het middagmaal gingen ze samen in de zandbank zoeken naar schildpadeieren. Ze duwden stokken in het zand, en wanneer ze een zacht plekje tegenkwamen knielden ze neer en groeven het zand weg met hun handen. Soms vonden ze wel vijftig of zestig eieren in één gat. Het waren perfecte ronde dingen, een beetje kleiner dan een walnoot. Ze hielden een gedenkwaardig feestmaal met gebakken eieren en deden dat nog eens op vrijdagochtend.



Na het feestmaal liepen ze uitgelaten schreeuwend en steigerend naar de zandbank en zaten elkaar achterna, trokken hun kleren uit en sprongen poedelnaakt in het water waar ze verder pret maakten en probeerden stand te houden tegen de sterke stroom welke af en toe hun voeten van de rivierbodem lichtte waardoor ze proestend kopje onder gingen en hun plezier nog groter werd. En nu en dan bukten ze zich en spatten water in elkaars gezicht met hun handpalmen terwijl ze steeds dichter naderden, met afgewende gezichten om het kletsende water te ontwijken, en ze uiteindelijk elkaar konden vastgrijpen en worstelden tot de sterkste jongen zijn buurman kopje onder kreeg waarna ze alledrie in het water verdwenen in een wirwar van witte armen en benen en terug boven kwamen, blazend, proestend, lachend en happend naar adem.
Wanneer ze moe werden liepen ze naar het droge warme zand, lieten zich vallen en bedekten er hun lichaam mee, waarna ze terug naar het water liepen en het spelletje zich herhaalde. Tenslotte viel het hen op dat nu blote huid erg leek op de vleeskleurige “collants” welke circusartiesten droegen; dus tekenden ze een ring in het zand en speelden circus – met drie clowns, want niemand wou dit hoogste ambt cadeau doen aan zijn buurman. Daarna haalden ze hun knikkers boven en speelden “knokkels” en “ringschieten” en “ver schieten” tot het hun verveelde. Daarna gingen Joe en Huck nog eens zwemmen, maar Tom durfde niet meer omdat hij gemerkt had dat hij bij het uittrekken van zijn broek zijn

enkelband van slangenratels verloren was, en het verwonderde hem zeer dat hij niet verdronken was door krampen toen hij niet meer beschermd werd door deze mysterieuze talisman. Hij kwam niet meer in het water tot hij hem had teruggevonden, en tegen die tijd waren de andere jongens moe en wilden ze rusten. Geleidelijk zonderden ze zich van elkaar af, voelden zich moedeloos worden en staarden verlangend over de wijde rivier waar het stadje lag te dommelen onder de zomerzon. Tom betrapte zichzelf erop dat hij met zijn dikke teen in het zand “BECKY” had geschreven; hij veegde het uit en was boos op zichzelf vanwege die zwakheid. Maar desondanks schreef hij het opnieuw; hij kon het niet helpen. Hij veegde het nogmaals uit en vermeed elke verdere verleiding door de andere jongens te gaan zoeken en met hen een praatje te maken.
Maar Joe’s enthousiasme was zo erg gezakt dat het bijna hopeloos was. Hij had zoveel heimwee dat hij het ellendige gevoel nog amper kon dragen. De tranen zaten klaar achter zijn ogen. Huck was ook mistroostig. Tom was terneergeslagen maar deed hard zijn best om het niet te tonen. Hij had een geheim dat hij nog niet had willen vertellen, maar wanneer deze opstandige neerslachtigheid niet gebroken kon worden zou hij het wel moeten verklappen.
Hij zei, zo vrolijk als hij maar kon:
“Ik wed dat er hier vroeger al zeerovers zijn geweest, jongens. We gaan het eiland opnieuw verkennen want het is zo goed als dat ze hier ergens een schat hebben begraven. Wat zouden jullie ervan vinden wanneer we een vermolmde kist vol goud en zilver zouden vinden – hé?”
Maar het voorstel werd maar flauwtjes onthaald en er kwam zelfs geen antwoord op. Tom schudde nog een paar verleidelijke voorstellen uit zijn mouw, maar met hetzelfde gevolg. Het was een ontmoedigend werk. Joe zat lusteloos met een stok in het zand te prikken en zag er heel somber uit. Tenslotte zei hij:
“Och jongens, laat het ons opgeven. Ik wil naar huis. Het is hier zo eenzaam.”
“Oh nee, Joe, je zult je al maar beter beginnen voelen.” zei Tom. “Denk maar eens aan de hoeveelheid vis die hier zit.”
“Ik geef niet om vissen. Ik wil naar huis.”
“Maar, Joe, er is nergens anders zo een goede plaats om te zwemmen.”
“Zwemmen zegt me niets. Ik schijn er niets meer om te geven wanneer er niemand is die zegt dat ik het niet mag doen. Ik wil naar huis gaan.”
“Oh, verdorie! Klein kind! Je wilt bij mama zijn, neem ik aan.”
“Ja, ik WIL mijn moeder zien – en jij zou dat ook willen indien je er een had. Ik ben geen kleiner kind dan jij er een bent.”
En Joe snotterde een beetje.
“Wel, wel, we zullen dat huilende kindje naar huis bij zijn moeke laten gaan, zullen we Huck? Het arm dutsje – wil het zijn moedertje zien? Wel dan zij het zo. Jij vindt het hier leuk, is het niet Huck? Wij blijven hier, is het niet?”
Huck zei “J-a-a” maar zonder enig enthousiasme.
“Ik spreek niet meer tegen jou zolang ik leef.” zei Joe, terwijl hij opstond “Nu weet je het!”
En hij ging humeurig weg en begon zich aan te kleden.
“Wie geeft daar iets om!” zei Tom. “Niemand wil je. Ga maar naar huis en laat je maar uitlachen. Oh, jij bent een fameuze zeerover. Huck en ik zijn geen

huilbabies. Wij blijven, is het niet Huck? Laat hem gaan indien hij dat wil. Ik ben er zeker van dat we ook zonder hem kunnen, waarschijnlijk."
Maar Tom voelde zich ongemakkelijk en werd ongerust toen hij zag hoe Joe zich met een nors gezicht verder aankleedde. En hij kreeg een onbehaaglijk gevoel wanneer hij zag hoe weemoedig Huck naar Joe keek en onheilspellend bleef zwijgen. Kort daarop stapte Joe, zonder afscheid te nemen, het water in om naar de oever van Illinois te waden. Tom's hart zonk hem in de schoenen. Hij keek naar Huck. Huck kon de aanblik niet verdragen en sloeg zijn ogen neer. Toen zei hij:
'Ik wil ook gaan, Tom. Het begon toch maar eenzaam te worden, en nu zal het nog erger zijn. Laat ons ook gaan, Tom."
"Ik ga niet! Jullie kunnen allebei gaan indien je er zin in hebt. Ik blijf hier.
"Tom, ik denk dat ik beter ga"
'Wel, ga dan – wie houdt je tegen?"
Huck begon zijn kleren op te rapen. Hij zei:
"Tom, ik zou graag hebben dat je ook meekwam. Denk er nog eens over na. We zullen op je wachten wanneer we aan de andere kant zijn."
"Wel je zult verduiveld lang mogen wachten, dat is alles wat ik te zeggen heb."
Huck ging bedroefd weg en Tom keek hem na, met een sterk verlangen om zijn trots opzij te zetten en mee te gaan. Hij hoopte dat de jongens zouden stoppen, maar ze waadden langzaam verder. Plots besefte Tom hoe verschrikkelijk eenzaam en stil het daar was. Hij voerde een laatste strijd met zijn trots en liep dan achter zijn kameraden, roepend:
"Wacht! Wacht! Ik moet jullie nog iets vertellen!"
Ze hielden bruusk halt en keerden zich om. Toen hij bij hen was begon hij zijn geheim te vertellen, en ze luisterden somber tot ze tenslotte begrepen wat hij van plan was, en toen barstten ze uit in een opgewonden geschreeuw en riepen "Geweldig!" en zeiden dat, indien hij hun dat vroeger had verteld, ze nooit zouden vertrokken zijn. Hij verzon een aannemelijk excuus; maar zijn echte reden was de vrees dat zelfs dit geheim en hen niet had kunnen overhalen om te blijven, en dus had hij het gehouden als allerlaatste redmiddel. De jongens kwamen vrolijk terug en begonnen terug uitgelaten te spelen, heel de tijd taterend over het geweldige plan van Tom en vol bewondering over de genialiteit ervan. Na een lekker diner van eieren en vis zei Tom dat hij nu wilde leren roken. Joe vond dat een goed idee en zei dat hij het ook wou proberen. Huck knutselde daarom twee nieuwe pijpen in elkaar en vulde ze met tabak. De nieuwelingen hadden vroeger nooit gerookt behalve "sigaren" gemaakt van druivenblad, maar die 'beten' op de tong en werden niet als mannelijk aanzien.
Nu strekten ze zich uit op hun ellebogen en begonnen aan de pijp te zuigen, voorzichtig en met weinig vertrouwen. De rook smaakte onaangenaam, en ze kokhalsden een beetje, maar Tom zei:
"Wel, het is helemaal niet moeilijk! Indien ik dat geweten had dan was ik er al lang geleden aan begonnen."
"Ik net hetzelfde." zei Joe "Er is helemaal niets aan."
"Goh, hoeveel keren heb ik naar rokende mensen gekeken en gedacht dat ik dat ook zou willen kunnen; maar ik heb nooit gedacht dat ik het zou kunnen" zei

Tom.
“Zo is het met mij, hé Huck, is het niet? Je hebt me zo horen praten, is het niet Huck? Ik laat het Huck zeggen indien het niet waar is.”
“Ja – een heleboel keren” zei Huck
“Ik zal het wel honderd keer gezegd hebben” zei Tom “Ooit eens, aan het slachthuis, weet je het niet meer Huck? Bob Tanner was daar, en Johnny Miller, en Jeff Thatcher, toen ik het zei. Weet je het niet meer, Huck, dat ik dat gezegd heb?”
“Ja, dat is zo,” zei Huck. “Dat was de dag nadat ik een witte knikker verloren had. Nee, het was de dag daarvoor”
“Zie je – Ik heb het je gezegd” zei Tom “Huck herinnert het zich.”
“Ik denk dat ik een hele dag pijp zou kunnen roken” zei Joe “Ik voel me helemaal niet misselijk.”
“Ik ook niet,” zei Tom “Ik zou het ook een hele dag kunnen doen. Maar ik wed dat Jeff Thatcher dat niet zou kunnen.”
“Jeff Thatcher! Nee maar, die zou al staan kotsen na twee trekjes. Laat het hem maar eens proberen, je zou wat zien!”
“Ik denk het ook. En Johnny Miller – Ik wou dat ik het kon zien wanneer Johnny Miller het eens zou proberen.”
“Oh, ik ook” zei Joe “Ik wil met je wedden dat hij er niets van zou terecht brengen. Eén klein trekje zou hem al teveel zijn.”
“Dat zou inderdaad zo zijn, Joe – Ik wou dat de jongens ons nu konden zien.”
“Ik ook.”
“Zeg jongens, zeg hier niets over tegen de anderen, en op een goede dag wanneer ze allemaal samen zijn zal ik naar je toe komen en zeggen: ‘Joe, heb je een pijp? Ik wil wat roken’ en jij zegt dan, nogal nonchalant alsof het niets bijzonders was ‘Ja, ik heb mijn OUDE pijp en nog een andere, maar mijn tabak is niet van de beste kwaliteit.’ en ik zal zeggen, ‘Oh, dat geeft niet, als hij maar sterk genoeg is.’ En dan haal je de pijpen boven en steken we ze doodkalm aan en kijken dan naar hun gezichten”
“Verdorie, dat wordt leuk Tom! Ik wou dat het nu al kon!”
“Ik ook! En wanneer we ze vertellen dat we het geleerd hebben toen we zeerovers waren, zouden ze dan niet wensen dat ze erbij waren geweest?”
“Oh, ik dénk het niet, ik ben er zeker van!”
En zo praatten ze voort. Maar opeens begon het gesprek te haperen en werd het onsamenhangend. De stiltes duurden langer; de hoestbuien volgden elkaar steeds sneller op. Elke zweetporie op de wangen van de jongens werd een gutsend fonteintje; ze konden het speeksel onder hun tong amper snel genoeg wegwerken om een overstroming te vermijden; maar ondanks al hun moeite bereikten kleine hoeveelheden toch hun keelgat, en kokhalzende bewegingen waren het gevolg. Beide jongens zagen er nu erg bleek en ellendig uit. De pijp van Joe viel tussen zijn vingers. Die van Tom volgde. Bij hen beiden produceerden de fonteinen in hun mond een overvloed aan vocht en alle twee probeerden ze het met man en macht weg te pompen.
Joe zei zwakjes:
“Ik heb mijn mes verloren. Ik denk dat ik het maar eens ga zoeken.”

Tom zei, met bevende lippen en een stamelende stem:
“Ik zal helpen. Ga jij die kant op en ik zal in de buurt van de bron gaan zoeken. Nee je hoeft niet mee te komen, Huck, we zullen het wel vinden.”



Huck ging dus terug zitten en wachtte een uur. Toen voelde hij zich eenzaam en ging zijn kameraden zoeken. Ze lagen ver van elkaar in het bos, allebei erg bleek en allebei vast in slaap. Maar iets wees hem erop dat, indien ze last hadden van iets, het er nu uit was.
Ze waren niet erg spraakzaam tijdens het avondeten. Ze keken deemoedig en toen Huck zijn pijp stopte na het eten en ook de hunne wou stoppen, zeiden ze nee, ze voelden zich niet al te best – waarschijnlijk door iets wat ze vanmiddag gegeten hadden en dat hun misvallen was.
Rond middernacht werd Joe wakker en riep hij de andere jongens. Er hing een broeierige warmte in de lucht welke iets scheen te voorspellen. De jongens kropen dicht tegen elkaar aan en zochten het vriendelijke gezelschap van het kampvuur op, alhoewel de drukkende warmte van de doodstille atmosfeer verstikkend was. Ze zaten daar, stil, gespannen en wachtend. De plechtige stilte bleef maar duren. Buiten de lichtkring, welke het kampvuur verspreidde, werd alles opgeslokt door een inktzwarte duisternis. Toen was er plots een zuchtje wind dat de bladeren een ogenblik deed bewegen en daarna verdween. Even later was er terug een windstootje, een beetje sterker dan het vorige. Daarna was het

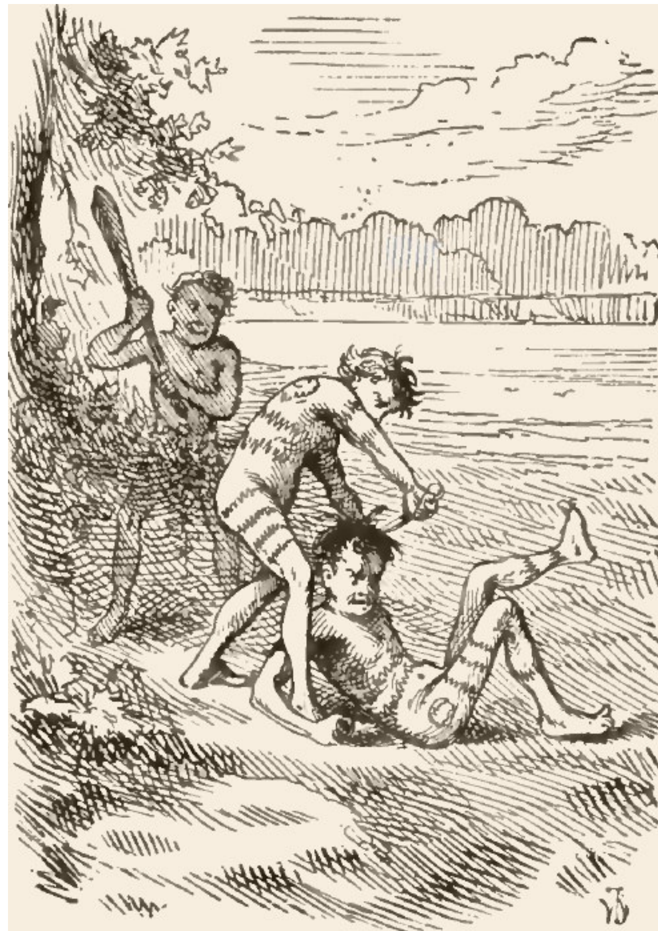
alsof er een lange zucht door de takken van het bos gleed en de jongens voelden hem als een adem over hun wangen strijken, en sidderden toen ze zich inbeeldden dat de Geest van de Nacht voorbij was gekomen. Er was een pauze. Een felle flits maakte van de nacht weer dag en toonde elke kleine grasspriet welke rond hun voeten groeide, apart en duidelijk. En hij toonde ook drie witte, ontstelde gezichten. Een diep geluid donderde rollend en buitelend door de lucht en stierf in de verte uit met een dof gedreun. Een kille windvlaag stak op en liet alle bladeren bewegen en blies de as van het vuur in de lucht zodat het leek alsof het sneeuwde.
Een volgende flits verlichtte het bos en direct daarop was er een krakend geluid, zo hevig dat het leek alsof de boomtoppen boven de hoofden van de jongens uiteen scheurden. Verschrikt hielden ze elkaar vast in de zware stilte welke daarna over hun kamp viel. Een paar dikke regendruppels vielen kletterend op de bladeren.
“Vlug! jongens, naar de tent!” riep Tom uit.



Ze sprongen recht, struikelden in het donker over boomwortels en klimplanten die in alle richtingen groeiden. Een geweldige windstoot raasde tussen de bomen en onttrok griezelige geluiden uit alles wat hij aanraakte. De hemel werd verlicht door de ene verblindende flits na de andere, keer op keer gevolgd door een oorverdovend gedonder. En toen kwam er een stortvloed van regen in stromen naar beneden en de razende wind joeg hem in vlagen over de grond. De jongens riepen tegen elkaar maar door de bulderende wind en de daverende donderslagen gingen hun stemmen helemaal verloren. Tenslotte slaagden ze erin de tent te bereiken en vonden er beschutting, verkleumd, bang en doornat als ze waren; maar ze voelden zich dankbaar voor het gezelschap dat ze aan elkaar hadden in deze ellende. Ze konden niet praten, het oude zeil flapperde alsof het razend was

geworden, maar zelfs zonder het zeil maakten de andere geluiden al het andere onhoorbaar. De storm werd steeds sterker en woester en ineens scheurde het zeil zich los van de touwen en vloog het weg, klapperend als een reusachtige vogel. De jongens namen elkaars hand vast en vluchtten weg, struikelend en zich schrammend, naar de beschutting van een grote eik welke langs de oever van de rivier stond. Nu was het geweld op zijn hoogtepunt. De hemel stond in brand een onophoudelijk vuurwerk van bliksemschichten, alles op de grond was scherp zichtbaar in strak omlijnde vormen zonder schaduw: de zwiepende bomen, de opgejaagde rivier bedekt met witte schuimkoppen, de opgesmeten schuimvlokken; de vage contouren van de hoge oevers aan de andere zijde kwamen tevoorschijn tussen de voortjagende wolken en het schuin neervallend gordijn van hevige regen. Steeds opnieuw was er een reusachtige boom die ten onder ging in deze strijd en krakend neerviel in het struikgewas; de niet aflatende donderslagen kwamen nu in oorverdovende vlagen, scherp, vlijmend en verschrikkelijk angstaanjagend. De storm bereikte het toppunt in een ongezien geweld dat het eiland leek te verscheuren, in brand te steken, te overstromen tot aan de boomtoppen toe, weg te blazen en elk levend schepsel doof te maken, en dat allemaal terzelfdertijd. Het was voor dakloze jongeren een vreselijke nacht om buiten te zijn. Maar tenslotte was de geweldige strijd over en de hemelsoldaten trokken zich terug met steeds zwakker wordende dreigementen en een verflauwend gerommel, en een rustige vrede herstelde opnieuw haar heerschappij. Nog altijd diep onder de indruk gingen de jongens terug naar het kamp; maar ze zagen dat er dat er toch iets was om dankbaar voor te zijn, want de grote plataan waaronder ze normaal sliepen, was helemaal versplinterd door de bliksem, en ze lagen er niet onder toen de ramp gebeurde.
Alles in het kamp was kleddernat, ook het kampvuur; want ze waren onnadenkende jongens en hadden geen voorzieningen getroffen tegen de regen. En ze hadden redenen om zich dat te beklagen want ze waren doornat en rilden van de kou. Hun wanhoop maakte hen erg welsprekend; maar tenslotte ontdekten ze dat het vuur zich zover had ingevreten in de grote boomstronk waartegen ze het hadden aangelegd, dat een smalle strook (tussen de grond en het breedste deel van de stronk) droog was gebleven en nog een beetje smeulde; geduldig zochten ze in de omgeving naar droog gebleven stukjes bast en kleine takjes en stapelden deze tegen de gloeiende strook welke ze voorzichtig aanbliezen. Na een tijdje werd het eerste vlammetje zichtbaar en begon het vuurtje terug te branden; ze legden er dode takken op tot ze een groot, laaiend vuur hadden en ze voelden zich opnieuw vrolijk worden. Ze droogden hun gekookte ham en hadden een klein feestmaal waarna ze zich rond het vuur zetten en hun middernachtelijk avontuur opblaasden tot het enorme proporties kreeg en dat deden ze tot de dag weer aanbrak, want er was nergens een droog plekje waar ze hadden kunnen slapen.
Toen de zon haar eerste stralen op de jongens wierp, werden ze slaperig en gingen op de zandbank liggen waar ze prompt in slaap vielen. Maar naarmate de zon steeg kregen ze het veel te warm en begonnen dan maar hun ontbijt klaar te maken. Na het eten voelden ze zich stijf, alsof ze verroest waren, en kregen opnieuw een beetje heimwee. Tom zag het aankomen en begon de zeerovers op

te vrolijken, zo goed als hij maar kon. Maar ze gaven geen zier om knikkeren, circus spelen, zwemmen of wat dan ook. Hij herinnerde hen aan het indrukwekkend geheim, en wist hiermee hun humeur een beetje op te krikken. Die kans greep hij aan om hen warm te maken voor een nieuw spelletje. Ze zouden stoppen met zeerover zijn, voor een tijdje althans, en voor de verandering Indianen worden. Dat idee sprak hen aan; het duurde dan ook niet lang vooraleer ze zich hadden uitgekleed en zich van kop tot teen besmeerd hadden met strepen zwarte modder, zodat er uitzagen als zebra's; ze waren natuurlijk allemaal opperhoofden en ze trokken door het bos om een Engelse nederzetting te overvallen.
Naarmate ze verder speelden werden ze drie vijandige Indianenstammen, en vielen elkaar aan vanuit hinderlagen en met bloedstollende oorlogskreten, en maakten elkaar 'dood' en 'scalpeerden' elkaar, wel duizend keer achtereen. Het was een bloederige, en bijgevolg een zeer bevredigende dag geweest.



Tegen etenstijd gingen ze samen naar het kamp, hongerig en gelukkig; maar nu rees er een moeilijkheid – vijandige indianen konden niet samen aan hetzelfde feestmaal zitten vooraleer ze vrede hadden gesloten, en dat was totaal onmogelijk zonder eerst de vredespijp te roken. Ze hadden nooit gehoord dat er een andere mogelijkheid was om vrede te sluiten. Twee van de drie indianen wensten al dat ze zeerover waren gebleven. Maar er was geen andere weg; met

zoveel enthousiasme als ze maar konden veinzen vroegen ze om een pijp en namen er elk een trekje van. En zowaar, ze waren plots blij dat ze indiaan geworden waren, want ze hadden nu iets geleerd: ze merkten dat ze een beetje konden roken zonder op zoek te moeten gaan naar een verloren mes; ze werden niet misselijk genoeg om er echt last van te hebben. Ze waren niet van plan om deze kans te laten liggen door een gebrek aan inspanning. Nee, ze oefenden voorzichtig na het avondeten en deden dat met succes, zodat ze zich de hele avond erg triomfantelijk voelden.

Ze waren trotser en gelukkiger met deze nieuw verworven kennis dan ze zouden geweest zijn wanneer ze alle indianen van Noord Amerika hadden kunnen scalperen en villen. We laten ze verder roken en praten en pochen, omdat ze ons verder niet meer van nut zijn.

17. Een merkwaardige begrafenisdienst



Maar in het kleine stadje was er op diezelfde rustige zaterdagnamiddag weinig geluk te vinden. De Harpers en tante Polly’s familie deden hun rouwkleren aan, met veel verdriet en onder veel tranen. Een ongewone stilte daalde neer over het stadje, dat zelfs op normale dagen al rustig was. De bewoners deden hun werk met een afwezige geest en spraken weinig; maar zuchten deden ze des te meer. De zaterdagse vrijaf leek de kinderen nu alleen maar een last te zijn. Ze hadden geen zin in sport en spel en begonnen er zelfs niet aan.

In de namiddag liep Becky Thatcher treurig langs de verlaten school en voelde hoe een beklemmende zwaarmoedigheid haar overviel. Maar ze vond niets dat haar kon troosten. Ze zei tegen zichzelf:

“Oh, als ik alleen nog maar die koperen belknop had. Maar nu heb ik niets meer dat me aan hem herinnert.” En ze snikte. Daarna stond ze stil en zei:

“Hier was het. O, indien ik het kon overdoen, dan zou ik dat niet zeggen – nooit meer zeggen. Maar nu is hij weg; nooit, nooit, nooit meer zal ik hem nog zien.”

Deze gedachte maakte haar nog dieper bedroefd en ze ging weg terwijl de tranen over haar wangen liepen. Een groepje jongens en meisjes, speelkameraden van Tom en Joe – kwamen langs en keken over het schoolhek en vertelden eerbiedig hoe Tom dit of dat had gedaan, de laatste keer dat ze hem gezien hadden, en hoe Joe had gezegd dat er iets ging gebeuren; en elke spreker wist precies te zeggen waar de verdwenen jongens op dat ogenblik gestaan hadden, en voegde er dan iets aan toe zoals: “en ik stond hier, net zoals nu, en alsof jij hem waart –

en ik stond zo dichtbij – en hij glimlachte op die manier – en toen kreeg ik een eigenaardig gevoel, weet je, en ik wist niet wat het betekende, maar nu weet ik het natuurlijk wel!”

Daarna was er een meningsverschil over wie de dode jongens het laatst in leven hadden gezien, en er waren velen die zeiden dat zij dat waren, en bewijzen aanvoerden waar ze meestal een beetje mee geknoeid hadden; uiteindelijk werd er beslist wie hen écht het laatst had gezien en de laatste woorden met hen gewisseld had, en die gelukkige jongens kregen ineens een aureool van belangrijkheid en werden door alle anderen aangegaapt en benijd. Eén jongen, welke niet tot die gelukkigen behoorde, zei, in een poging om ook belangrijk te lijken:

“Wel, mij heeft Tom Sawyer ooit eens een pak slaag gegeven.”

Maar die poging om beroemd te worden was een grote mislukking. De meeste jongens konden immers zeggen dat ze een pak slaag gekregen hadden van Tom, en daardoor werd de waarde van deze gebeurtenis sterk verminderd. De groep slenterde weg, nog altijd herinneringen ophalend over de verdwenen helden, met stemmen waarin ontzag klonk.

Toen de volgende morgen de zondagsschool was afgelopen, begon de klok plechtig te luiden in plaats van het gewone zondagse geklingel. Het was een zeer stille zondag, en het droevige geluid scheen in overeenstemming met de treurige stilte van de natuur. De inwoners begonnen samen te komen, een ogenblik treuzelend aan het portaal om fluisterend met elkaar te praten over de rampzalige gebeurtenis. Maar in de kerk werd er niet gefluisterd; slechts het ruisen van de rouwkleren, toen de vrouwen zich naar hun plaats begaven, doorbrak hier de stilte. Niemand kon zich herinneren dat de kleine kerk ooit zo vol had gezeten. Toen was er een afwachtende pauze, een gespannen stilte tot tante Polly binnenkwam, gevolgd door Sid en Mary en de familie Harper, allemaal in het diepste zwart gekleed, en de hele gemeenschap, dominee inbegrepen, stond eerbiedig recht en bleef rechtstaan tot de rouwenden hun plaats hadden ingenomen op de eerste rij. Er viel terug een algehele stilte, slecht bij tussenpozen onderbroken door onderdrukte snikken, waarna de dominee zijn armen uitspreidde en begon te bidden. Een ontroerende psalm werd gezongen en de tekst ging van: “Ik ben de Wederopstanding en het Leven.”

Terwijl de dienst verder ging, schilderde de geestelijke zulke pakkende beelden van de fatsoenlijkheid, de innemendheid en de bijzondere kwaliteiten van de verloren jongens, dat iedereen, die deze beelden nu dacht te herkennen, zichzelf verweet hoe stekeblind hij of zij was geweest door alleen maar de fouten en gebreken van de arme jongens te zien. De dominee vertelde over vele, ontroerende gebeurtenissen in het leven van de afgestorvenen, waardoor hun goede en edelmoedige aard geïllustreerd werd, en de mensen zagen pas nu in hoe nobel en mooi deze episodes waren, en voelden berouw dat ze, op het ogenblik dat ze zich echt afspeelden, gedacht hadden dat het schandelijke schurkenstreken waren die met harde hand moesten bestraft worden. De toehoorders werden steeds dieper ontroerd toen het treurig verhaal verder ging, tot tenslotte het hele gezelschap zich liet gaan en de wenende nabestaanden volgde met een aaneenschakeling van smartelijke snikken, tot tenslotte de

dominee zelf zijn gevoelens de vrije loop liet en wenend op zijn preekstoel stond.
Er was een geritsel in het voorportaal dat niemand tot hiertoe had opgemerkt; een ogenblik later ging de kerkdeur knarsend open; de dominee keek met betraande ogen over zijn zakdoek en bleef stokstijf staan alsof hij aan de grond was genageld! Eerst volgde één paar ogen de blik van de dominee, dan een ander paar en tenslotte stond de hele gemeenschap als één man recht en bleef starend kijken terwijl de drie doodgewaande jongens langs het gangpad tussen de banken naar voren schreden, Tom op kop, Joe als volgende, en Huck, beschaamd over zijn verhakkelde kleren, als laatste in de rij. Ze hadden het lege voorportaal gebruikt om naar hun eigen begrafenisplechtigheid te komen luisteren!
Tante Polly, Mary en de Harpers wierpen zichzelf op hun teruggekeerde geliefden en overdekten ze met kussen en zegden luidop dank, terwijl de arme Huck er verlegen en ongemakkelijk bijstond, niet goed wetend wat hij moest doen of waar hij zich kon verbergen voor zoveel onwelkome blikken. Hij twijfelde en wou er vanonder glippen, maar Tom nam hem vast en zei:
“Tante Polly, het is niet eerlijk. Iemand zou blij moeten zijn om Huck te zien.”
“En zo zal het zijn. Ik ben blij hem te zien, de arme moederloze jongen!” en de liefdevolle attenties welke tante Polly over hem uitstortte zorgden ervoor dat hij zich nu nog ongemakkelijker voelde dan daarnet.
Plots riep de dominee met luide stem: “Loof de Heer van wie alle zegeningen afkomstig zijn. Zíng, en doe het met heel uw hart!”



En dat deden ze. De kerk werd gevuld met een triomfantelijke uitbarsting van gezang, en terwijl het de dakbalken deed daveren keek Tom Sawyer de Zeerover om zich heen naar de afgunstige blikken van alle jongeren en diep van binnen voelde hij dat dit het meest trotse moment van zijn leven was.
Terwijl de ‘beetgenomen’ kerkgangers naar buiten gingen zeiden ze dat ze best nog eens beetgenomen wilden worden als ze nog maar eens zulk een heerlijke

samenzang mochten beleven.
Tom kreeg die dag meer knuffels en kussen – afhankelijk van tante Polly's stemmingen – dan hij daarvoor in een heel jaar had gekregen; en hij kon maar niet uitmaken welke van die liefkozingen de grootste dankbaarheid aan God en de meeste genegenheid voor hemzelf uitdrukte.

18. Tom vertelt zijn 'droom'

Dat was nu Tom's grote geheim, het plan om met zijn zeerovers terug naar huis te gaan en hun eigen begrafenis bij te wonen.
Ze waren de Missouri overgevaren op een vlot, 's zaterdags bij valavond, en waren zeven of acht kilometer stroomafwaarts van het stadje aan land gegaan; ze hadden in de bossen aan de rand van de stad geslapen tot het bijna licht werd en waren dan langs achteraf weggetjes naar de kerk geslopen waar ze nog een dutje hadden gedaan op het oksaal, tussen de afgedankte banken.
Tijdens het ontbijt op maandagmorgen waren tante Polly en Mary heel lief tegen Tom, en zeer oplettend voor wat hij verlangde. Er werd uitzonderlijk veel gesproken. En tijdens dat gesprek zei tante Polly:
"Wel, ik ga niet zeggen dat het geen geslaagde poets was, Tom, om iedereen bijna een week in onzekerheid te laten terwijl jullie plezier aan het maken waren, maar het is jammer dat je zo koud hartig was om mij zo te laten lijden. Indien je met een vlot naar je begrafenis kon komen, dan had je dat evengoed voor mij kunnen doen om mij een teken van leven te geven, om te laten weten dat je niet dood was maar alleen maar weggelopen."
"Ja, dat had je kunnen doen, Tom," zei Mary; "en ik geloof dat je dat zou gedaan hebben indien je eraan gedacht had."
"Zou je dat gedaan hebben, Tom?" zei tante Polly terwijl haar gezicht hoopvol oplichtte. "Zeg nu, zou je, indien je eraan gedacht had?"
"Ik – wel, ik weet het niet. Het zou alles bedorven hebben."
"Tom, ik hoopte dat je me graag zag" zei tante Polly, op een gekwetste toon waardoor de jongen zich ongemakkelijk voelde. "Het zou al iets geweest zijn indien je genoeg om me gaf om er nog maar aan de denken, zelfs indien je het niet echt deed."
"Wel, tante, dat is niet kwaad bedoeld," pleitte Mary; "het is alleen maar Tom's onbezonnen manier van doen – hij is altijd zo gehaast dat hij nooit aan iets denkt."
"Dat is jammer. Sid zou eraan gedacht hebben. En Sid zou langs geweest zijn en het gedaan hebben, ook. Tom, op een dag zul je hierop terugkijken, wanneer het te laat is, en zul je wensen dat je een beetje meer om mij had gegeven toen het je zo weinig moeite kostte."
"Wel, tante, je weet dat ik van je hou." zei Tom
"Ik zou het beter weten indien je had laten zien."
"Ik wens nu dat ik er aan gedacht had", zei Tom op een berouwvolle toon; maar ik heb toch over u gedroomd. Dat is toch al iets, is het niet?"
"Het is niet veel – zelf katten kunnen dromen – maar het is beter dan niets. Wat heb je gedroomd?"
"Wel, woensdagnacht droomde ik dat u hier zat tegen het bed, en Sid zat tegen de houten kist en Mary naast hem."
"Wel ja, zo zaten we. Zo zitten we altijd. Ik ben blij dat je in je droom zoveel aandacht aan ons hebt geschonken."
"En ik droomde dat de moeder van Joe Harper hier ook was."
"Wel ja, ze was hier echt! Heb je nog meer gedroomd?"

“Oh, nog veel meer. Maar het lijkt nu allemaal zo vaag.”
“Wel, probeer het je te herinneren – kun je dat?”
“Op één of andere manier lijkt het me dat de wind – de wind blies de – de –“
“Probeer harder, Tom! De wind blies inderdaad tegen iets. Kom!”
Tom drukte zijn vingers tegen zijn voorhoofd gedurende een spannende minuut en zei toen:
“Nu weet ik het weer! Ik heb het! Hij blies in de kaarsvlam!”
“God sta ons bij! Ga door, Tom – ga door!”



“En het komt me voor dat u zei, “Wel, ik geloof dat die deur – “
“Ga DOOR, Tom!”
“Laat me een ogenblik nadenken – een ogenblik maar. Oh, ja – u zei dat u dacht dat de deur open was.”
“Zowaar als ik hier zit, dat deed ik! Is het niet, Mary! Ga door!”
“En daarna – en daarna – wel ik ben niet helemaal zeker, maar het lijkt alsof u iets tegen Sid zei en – en –“
“Wel? Wel? Wat zei ik tegen Sid, Tom? Wat liet ik hem doen?”
“U liet hem – u – Oh, u deed hem de deur sluiten.”
“Wel in hemelsnaam! Zoiets heb ik nog nooit in mijn leven meegemaakt! Niemand moet me nu nog vertellen dat dromen bedrog zijn. Sereny Harper zal hiervan horen, vooraleer ik een uur ouder ben. Ik wil wel eens horen wat ze hierover te zeggen heeft, of ze ook nu nog zal spreken over bijgeloof en goedgelovige zielen. Ga door, Tom!”
“Oh, het wordt nu allemaal zo helder als de dag. Toen zij u dat ik geen slechte jongen was, alleen maar onbezonnen en wild en met niet meer verantwoordelijkheidsgevoel dan - ik denk dat het een jong veulen was, of zoiets.”
“En zo was het! Wel, lieve hemel! Ga door, Tom!”

“En dan begon u te wenen.”
“Dat deed ik. Dat deed ik. En niet voor de eerste keer ook. En dan...”
“Toen begon ook mevrouw Harper te wenen, en zei dat Joe net dezelfde was, en ze wenste dat ze hem niet had geslagen omdat ze dacht dat hij roommelk had gestolen welke ze zelf had weggegooid”
“Tom! De Heilige Geest was in jou! Je had een waarzeggende droom, dat had je! Om de liefde God's, ga door, Tom!”
“Toen zei Sid – hij zei - ...”
“Ik denk niet dat ik iets gezegd heb” zei Sid
“Jawel, dat heb je wel gedaan, Sid” zei Mary
“Hou jullie kop en laat Tom verder gaan! Wat heeft hij gezegd, Tom?”
“Hij zei – ik denk dat hij zei dat hij hoopte dat ik nu beter af was, maar indien soms wat braver...”
“DAAR, heb je dat gehoord! Het waren zijn eigen woorden!”
“En u snoerde hem de mond”
“Reken maar dat ik dat deed. Er moet hier een engel geweest zijn. Er WAS hier een engel, ergens!”
“En mevrouw Harper vertelde hoe Joe haar had doen schrikken met een voetzoeker, en u vertelde over de kat en de ‘Pijnstiller’”
“Zo waar als ik leef!”
“En dan was er heleboel gepraat over de rivier afzoeken en over een begrafenisdienst op zondag, en toen vielen u en mevrouw Harper in elkaars armen en weenden, en toen ging ze weg.”
“Het was precies zo! Het was precies zo, zowaar als ik hier zit. Tom, je had het beter kunnen vertellen dan wanneer je het zelf gezien had! En toen wat? Ga door, Tom!”
“Dan dacht ik dat u een gebed voor me deed, en ik kon u zien en elk woord horen dat u zei. En u ging naar bed, en ik had zoveel spijt dat ik een boombast nam en daarop schreef: ‘We zijn niet dood, we zijn alleen maar zeerover geworden’ en ik legde het op de tafel naast de kaars; en toen ik u daar in slaap zag liggen, denk ik dat ik voorver leunde en u een kus op de lippen gaf.”
“Deed je dat, Tom, DEED je dat! daarvoor vergeef ik je alles!” en ze nam de jongen vast in een zulk een warme omhelzing dat hij zichzelf de schuldigste van alle misdadigers voelde.
“Het was heel lief, zelfs indien het maar een... droom was” zei Sid nauwelijks hoorbaar.
“Zwijg, Sid! Een mens doet in een droom net hetzelfde als wanneer hij wakker zou zijn. Hier is een grote appel die ik voor jou bewaard heb voor het geval je levend terug zou komen. Ga nu maar naar school. Ik dank de goede God en Vader van ons allen dat ik je na al mijn lijden terug heb, Hij die genadig is voor allen die in hem geloven en steeds wij woord houdt, alhoewel de hemel weet dat ik te onwaardig ben, maar indien hij enkel de waardigen zou zegenen en helpen, dan zouden er weinigen zijn die glimlachend op deze wereld rondlopen of in de hemel worden opgenomen wanneer hun tijd gekomen is. Ga nu, Sid, Mary, Tom, maak dat jullie wegkomen, jullie hebben me al lang genoeg opgehouden.”
De kinderen vertrokken naar school en de oude dame ging langs bij mevrouw

Harper, vast van plan om haar nuchter realisme te verslaan met de wonderbaarlijke droom van Tom.
Sid was slim genoeg om niet luidop te zeggen wat hij dacht toen ze naar school stapten. Het was dit: "Nogal doorzichtig – zo een lange droom en zonder enige vergissing in!"
Welk een held was Tom nu geworden! Hij liep niet meer al huppelend en galopperend, maar schreed plechtig voort zoals dat paste voor een piraat die wist dat iedereen naar hem opkeek. En zo was het inderdaad; hij deed alsof hij ze niet opmerkte, de blikken en opmerkingen, wanneer hij voorbij liep, maar ze waren voor hem als eten en drinken. Kleinere jongens liepen achter hem aan, trots dat ze samen met hem gezien werden en hij liet ze begaan alsof hij de trommelaar was aan het hoofd van een stoet of de olifant die vooropgaat wanneer een circus de stad binnenkomt. Jongens van zijn eigen leeftijd deden alsof ze niet wisten dat hij weg was geweest; maar werden desondanks toch verteerd door jalousie. Ze zouden er alles voor gegeven hebben om ook zulk een mooi gebruinde huid of zulk een schitterende beruchtheid te hebben; en Tom zou geen van beiden hebben willen ruilen voor en heel circus.



Op school vonden de kinderen hem en Joe zo belangrijk en keken ze hen met zulk een welsprekende bewondering aan, dat de twee helden al vlug onuitstaanbaar verwaand werden. Ze begonnen hun avonturen te vertellen aan nieuwsgierige luisteraars – maar ze begonnen alleen maar; het waren geen verhalen met een einde, want hun verbeelding was groot genoeg om er altijd maar nieuwe hoofdstukken aan toe te voegen. En toen ze tenslotte hun pijpen bovenhaalden en kalm rokend rond liepen, was het toppunt van hun glorie bereikt. Tom had

besloten dat hij nu zonder Becky Thatcher verder kon. Roem alleen was genoeg. Hij zou leven voor de roem. Nu dat hij iemand van naam was zou ze het misschien terug goed willen maken. Wel, ze mocht proberen – dan zou ze merken dat hij net zo onverschillig kon zijn als sommige andere mensen. Kort daarop verscheen ze. Tom deed of hij haar niet zag. Hij stapte wat verder en voegde zich bij een groep jongens en meisjes en begon te praten. Weldra merkte hij dat vrolijk heen en weer liep met een blozend gezicht en schitterende ogen, doende alsof ze tikkertje speelde met haar schoolkameraadjes, en dat ze heel hard lachte wanneer ze iemand kon aftikken; maar hij zag ook dat ze altijd in zijn buurt bleef en dat ze voortdurend in zijn richting keek. Dat streelde natuurlijk zijn (toch al grote) ijdelheid; en zo, in plaats van hem over te halen, maakte dat hem alleen maar trotser en hij lette er nog beter op dat hij op geen enkele manier liet blijken dat hij wist dat ze in zijn buurt stond. Plots stopte ze met tikkertje spelen en liep wat doelloos rond; ze zuchtte een paar keer en wierp heimelijk enkele verlangende blikken in de richting van Tom. Toen merkte ze dat Tom nu meer met Amy Lawrence praatte dan met de andere kinderen in de groep.



De voelde hoe een pijl van jalousie door haar lichaam schoot en voelde zich terzelfdertijd in de war en ongemakkelijk. Ze wilde weg gaan, maar haar voeten wilden iets anders en brachten haar naar de groep. Ze zei tegen een meisje bijna tegen Tom's elleboog, met geveinsde vrolijkheid:
"Wel, Mary Austin! Stout meisje, waarom was je niet in de zondagsschool?"
"Ik was er wel, heb je me niet gezien?"
"Welnee! Is het echt? Waar zat je?"

“Ik zat ik de klas van juffrouw Peters, waar ik altijd zit. En ik heb jou gezien.”
“Is het werkelijk? Wel, het is gek dat ik jou niet gezien heb. Ik wou je vertellen over de picknick.”
“Oh, dat is leuk. Wie geeft er een picknick?”
“Mij mama zegt dat ik er een mag geven.”
“Oh hemeltje; ik hoop dat ze mij ook uitnodigt.”
“Wel, dat zal ze. Het is mijn picknick. Ze zal iedereen uitnodigen die ik wil, en ik wil dat je erbij bent.”
“Dat is erg lief. Wanneer is het?”
“Binnenkort. Misschien bij het begin van de vakantie.”
“Oh, dat zal leuk zijn! Ga je alle meisjes en jongens uitnodigen?”
“Ja, iedereen die vriendelijk is voor mij, of dat wil zijn”; en ze wierp een snelle blik op Tom, maar die praatte verder met Amy Lawrence over de verschrikkelijke storm op het eiland en hoe de bliksem de grote plataan ‘in stukken vaneen reet’ terwijl hij er ‘maar een meter afstond’”
“Oh, mag ik komen?” zei Grace Miller.
“Ja”
“En ik?” zei Sally Rogers.
“Ja”
“En ik ook?” zei Susy Harper “En Joe?”
“Ja”
Enzovoort, met het klappen van gelukkige handen tot de hele groep om een uitnodiging had gevraagd, behalve Tom en Amy. Toen draaide Tom zich koeltjes om, nog steeds pratend, en nam Amy met zich mee. De lippen van Becky beefden en de tranen sprongen in haar ogen; ze verborg dit alles met een geforceerde vrolijkheid en praatte verder, maar het plezier van de picknick plannen was weg, eigenlijk was het plezier uit alles weg; zodra ze kon verliet ze het groepje en liet zich gaan in wat de leden van haar sekse een “een goed potje huilen” noemen. Met gewonde trots bleef ze daar zitten tot de bel rinkelde. Ze stond recht maar nu met een wraakzuchtige blik in haar ogen; ze schudde haar jurkje in de plooi en zei tegen zichzelf dat ze wist wat ZIJ nu ging doen.



Toen het speeltijd was ging Tom triomfantelijk verder met zijn geflirt met Amy. En hij keek rond om te zien waar Becky stond zodat hij haar nog beter kon kwetsen met zijn vertoning. Tenslotte zag hij haar, maar de barometer van zijn humeur ging plots een heel eind naar beneden. Ze zat gezellig op een klein bankje achter de school en keek in een prentenboek samen met Alfred Temple, en ze gingen er zo in op, en hun hoofden waren zo dicht tegen elkaar over het boek, dat ze geen besef leken te hebben van de wereld rondom hen.

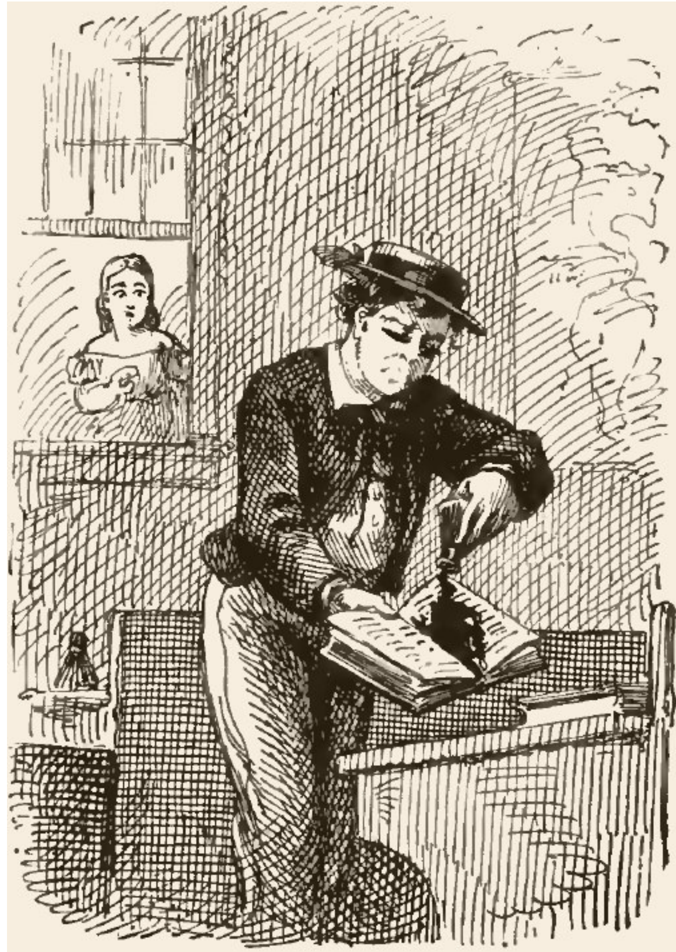


Een roodhete jalousie liep door Tom’s aderen. Hij begon er zichzelf om te haten dat hij de kans op verzoening welke Becky hem had aangeboden zomaar weggegooid had. Hij noemde zichzelf een dwaas, en nog een heleboel andere lelijke namen. Hij kon wel wenen van ergernis. Amy babbelde vrolijk verder terwijl ze verder liepen, want haar hart was aan het zingen, maar Tom had zijn tong verloren. Hij hoorde niet eens wat Amy zei, en wanneer ze afwachtend pauzeerde kon hij alleen maar een onbehouwen woord van instemming mompelen, dat even vaak misplaatst als terzake was. Steeds opnieuw dwaalde hij af naar de achterkant van de school, om zijn ogen te pijnigen met het hatelijke schouwspel dat zich daar afspeelde. Hij kon het niet helpen. En het maakte hem gek wanneer hij zag, zoals hij dacht te zien, dat Becky niet eens scheen te weten dat hij bestond. Maar ze zag het wel; en ze wist dat ze de strijd aan het winnen was, en vond het fijn om hem even hard te zien lijden als zij geleden had.
Het vrolijk gebabbel van Amy werd onverdraaglijk. Tom maakte een toespeling op dingen die hij nog te doen had, dingen die moesten gedaan worden; en de tijd ging voorbij. Maar het was tevergeefs – het meisje bleef maar voort kwekken. Tom dacht, “O, dat ze naar de hel loopt, ga ik nooit van haar afraken?” Tenslotte zei hij dat hij weg moest en ze zei plompverloren dat ze wel ‘in de buurt’ zou zijn wanneer de school gedaan was. En hij haastte zich weg, haar erom hatend.

“Elke andere jongen!” dacht Tom, terwijl hij zijn tanden liet knarsen. “Elke andere jongen in de hele stad, maar nee, deze snob van Saint Louis die denkt dat hij piekfijn gekleed is en tot de adel behoort! Oh wel, mijnheertje, de eerste dag dat je zag heb je van mij op je donder gekregen, en ik zal je opnieuw op je donder geven! Wacht maar tot ik je te pakken heb! Ik zal je vastnemen en...”
En in gedachten gaf hij de jongen een geweldig pak slaag – boksend in de lucht, schoppend en slaand.
“Oh, wil je, zul je? Je hebt genoeg, is het niet? Nu dan, dat zal je leren!” En toen was het denkbeeldig gevecht naar zijn volle tevredenheid afgelopen.
Tom liep ’s middags naar huis. Zijn geweten kon de dankbare blijheid van Amy niet meer aan, en zijn jalousie kon die andere ellende niet meer verdragen. Becky bleef verder in het prentenboek kijken samen met Alfred, maar toen de minuten zich voorbij sleepten er geen lijdende Tom meer in de buurt was, kwam er een wolk over haar triomf en begon ze haar interesse te verliezen; een bedrukt gevoel en afwezige gedachten deden hun intrede en werden gevolgd door zwaarmoedigheid; twee of drie keer spitste ze haar oren bij het horen van een voetstap, maar het was valse hoop; Tom verscheen niet. Tenslotte voelde ze zich zo ellendig dat ze wenste dat ze het niet zo ver had laten komen. Toen de arme Alfred zag dat hij haar aan het verliezen was, en niet wist waarom, bleef uitroepen:
“Oh kijk, dit is nog een leuke tekening! Kijk hier eens naar!” verloor ze haar geduld en zei:
“Och, laat me met rust! Ik geef er geen zier om!” en barstte in snikken uit en stond op en liep weg.



Alfred liep haar na en wou haar troosten, maar ze zei:
“Ga weg en laat me alleen, wil je! Ik haat je!”
De jongen bleef staan en vroeg zich af wat hij verkeerd had gedaan – want ze had gezegd dat ze gedurende de hele middag naar prenten wou kijken – en nu liep ze huilend weg. Daarna dwaalde Alfred rond in het verlaten schoolgebouw. Hij voelde zich vernederd en was kwaad. Hij raadde met gemak hoe de vork in de steel zat – het meisje had hem eenvoudigweg gebruikt om Tom Sawyer te jaloers te maken. Hij haatte Tom nog meer toen deze gedachte in hem opkwam. Hij wou dat er een manier was waarop hij die jongen in moeilijkheden kon brengen zonder zelf gevaar te lopen. Tom’s leesboek kwam onder zijn ogen. dit was zijn kans. Hij opende het boek op de bladzijde welke ze deze namiddag zouden leren en goot inkt op de bladzijde.



Becky, die toevallig door het venster keek, zag wat hij deed en stapte verder zonder dat hij haar zag. Ze ging naar huis en was van plan om Tom op te zoeken en het hem te vertellen; Tom zou dankbaar zijn en hun problemen zouden van de baan zijn. Toen ze halfweg was veranderde ze echter van gedachte. Ze dacht eraan hoe Tom haar behandeld had toen ze over de picknick begonnen was en de vernedering kwam terug en vervulde haar met schaamte. Ze besloot om hem dan toch maar te laten straffen voor zijn beschadigd leesboek en hem op de koop toe voor eeuwig te haten.

19. Tante Polly is boos, en dan heel blij



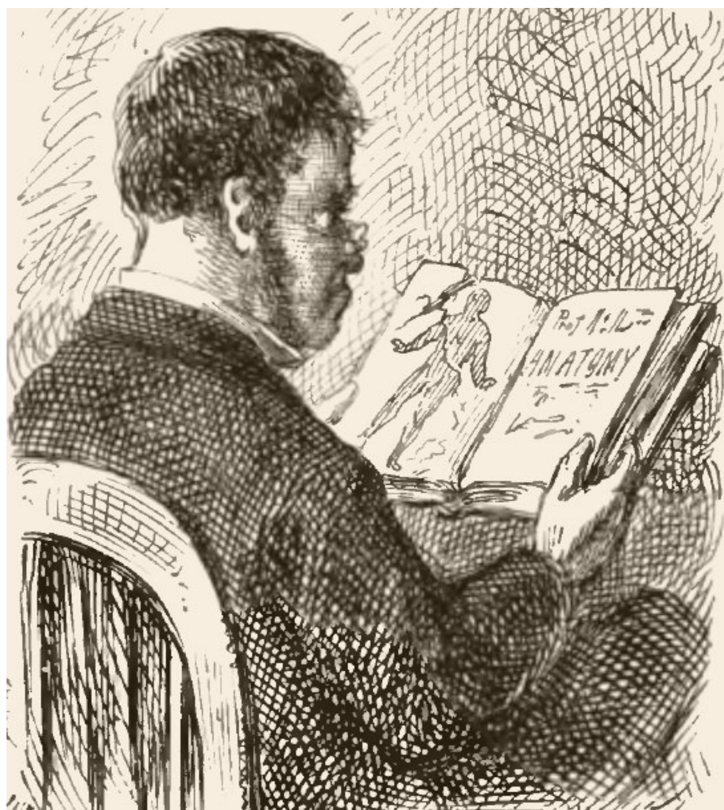
Tom kwam thuis met een akelig humeur, en door het eerste wat zijn tante tegen hem zei, wist hij dat hij ook hier op weinig kon rekenen:
“Tom, ik heb zin om je levend te villen!”
“Wat heb ik dan gedaan, tante?”
“Wel, je hebt genoeg gedaan. Daar stond ik dan, bij Sereny Harper, als een oud doetje, denkend dat ik haar ging overtuigen met al die onzin over jouw droom, waarna ze – hou je vast – vertelde dat Joe haar gezegd had dat je hier bent geweest en dat je alles gehoord had wat we die avond bespraken. Ik voel me zo bedrogen wanneer ik bedenk dat je me, zonder een woord te zeggen, naar Sereny Harper hebt laten gaan en me daar voor gek hebt laten staan.”
Dit was een andere kijk op de dingen. Zijn pienterheid van deze morgen had Tom een goede grap geleken, en hij had dat erg knap van zichzelf gevonden. Maar nu leek het alleen maar gemeen en armzalig. Hij boog zijn hoofd en vond niet direct een antwoord. Tenslotte zei hij:
“Tante, ik wou dat ik het niet gedaan had – maar ik dacht niet na.”
“Och kind, jij denkt nooit na. Je denkt nooit aan iets anders dan aan je eigen plezier. Je kon er wel aan denken om ’s nachts helemaal van Jackson’s eiland

naar hier te komen om ons uit te lachen met ons verdriet, en je kon er wel aan denken om me voor gek te zetten met je leugen over die droom; maar je kon er niet aan denken om medelijden met ons te hebben en ons al dat verdriet te besparen."
"Tante, ik weet dat het gemeen was, maar ik wou niet gemeen zijn. Echt waar niet. En daarbij, ik ben die nacht niet naar hier gekomen om u uit te lachen."
"Waarom ben je dan gekomen?"
"Ik wou u laten weten dat u zich geen zorgen hoefde te maken over ons, omdat we niet verdronken waren."
"Tom, Tom, ik zou de dankbaarste ziel op de wereld zijn indien ik kon geloven dat je ooit zoiets gedacht had, maar je weet zelf dat het niet waar is, en ik weet het ook, Tom."
"Maar ik heb het gedaan, tante. Ik mag doodvallen als het niet waar is."
"Oh Tom, lieg niet, doe dat niet. Het maakt de dingen alleen maar honderd keer erger."
"Het is geen leugen, tante; het is de waarheid. Ik wou niet dat u verdriet had, dat was de reden waarom ik naar hier ben gekomen."
"Ik zou de hele wereld geven om dat te kunnen geloven, het zou al je gebreken goed maken, Tom. Ik zou zelfs blij zijn dat je was weggelopen en je zo slecht gedragen had. Maar het heeft geen zin; want waarom heb je me niets laten weten, kind?"
"Wel, ziet u, toen u over de begrafenis begon kon ik alleen nog maar denken hoe we naar de kerk zouden komen en er ons verstoppen, en ik wou die kans niet verspelen. Daarom heb ik de boomschors terug in mijn zak gestoken en me stil gehouden."
"Welke schors?"
"De schors waarop ik geschreven had dat we zeerovers waren. Ik wou nu dat u was wakker geworden toen ik u kuste, echt waar."
De harde trekken op tantes gezicht ontspanden zich en een plotse tederheid verscheen in haar ogen.
"Heb je me gekust, Tom?"
"Maar ja, dat heb ik gedaan."
"Ben je zeker, Tom?"
"Maar natuurlijk, tante, héél zeker"
"Waarom heb je me gekust, Tom?"
"Omdat ik zoveel van u hield, en omdat u daar zo lag te kreunen en omdat ik medelijden had."
Die woorden klonken alsof ze de waarheid waren. De oude dame kon een trilling in haar stem niet verbergen toen ze zei:
"Kus me nog eens, Tom! En maak dat je dan naar school bent, en loop me niet meer voor de voeten."
Van zodra hij weg was liep ze naar de kast en nam de verknoeide jas waarin Tom was gaan zeeroven. Toen stopte ze plots, met haar hand er reeds in, en zei tegen zichzelf:
"Nee, ik durf niet. Arme jongen, ik denk dat hij erover gelogen heeft, maar het is een goede leugen, een gezegende leugen, ze doet mij zoveel plezier. Ik hoop dat

de Heer, nee ik wéét dat de Heer hem zal vergeven omdat hij zo goedhartig was toen hij ze vertelde. Maar ik ga niet uitzoeken of het een leugen was. Ik zal niet kijken.”
Ze legde de jas weg, en blijf nog een minuut nadenkend staan. Twee keer stak ze haar hand uit naar het kledingsstuk, en twee keer trok ze die terug. Nogmaals waagde ze het, en deze keer sterkte ze zichzelf met de gedachte: “Het is een goede leugen - een goede leugen – ik ga er mezelf geen verdriet mee doen.” En dus doorzocht ze de jaszak.
Een ogenblik later las ze wat Tom op het stukje boomschors had geschreven, terwijl de tranen uit haar ogen liepen, en ze zei:
“Ik vergeef die jongen alles, al had hij een miljoen zonden begaan!”



20. Het boek van de meester



Er was iets in de manier van tante Polly, toen ze Tom kuste, waardoor zijn droefgeestigheid verdween en hem terug opgewekt en vrolijk maakte. Hij was op weg naar school en had het geluk om Becky Thatcher tegen te komen bij het begin van Meadow Lane. Zijn humeur bepaalde altijd wat hij deed. Zonder een ogenblik te aarzelen rende hij naar haar en zei:
“Ik heb vandaag gemeen gehandeld, Becky, het spijt mij. Ik zal het nooit, nooit meer doen, zolang als ik leef; laat het ons alsjeblieft terug goed maken, wil je?”
Het meisje hield halt en keek hem verachtelijk aan:
“Ik zou dankbaar zijn indien u mij met rust liet, mijnheer Thomas Sawyer. Ik spreek nooit meer tegen u.”
Ze gooide haar hoofdje in de nek en liet hem staan. Tom was zo verbijsterd dat hij niet eens de tegenwoordigheid van geest had om te zeggen “Wie geeft daar nu iets om, juffrouwtje Hoogmoed?” tot het goede moment om dat te zeggen voorbij was. Hij zei dus niets. Maar hij was razend. Hij rende het schoolplein op en wenste dat ze een jongen was, en hij beeldde zich in hoe hij haar een rammeling zou kunnen geven indien ze er een was. Onmiddellijk daarop kwam hij haar tegen en maakte een bijtende opmerking terwijl hij haar passeerde. Ze maakte er een terug en de breuk was compleet. Becky was zo gepikeerd dat ze amper kon wachten tot de les begon zodat ze kon zien hoe Tom gestraft zou worden voor het beschadigde leesboek. Indien ze van plan was om Alfred Temple alsnog te ontmaskeren dan had Tom’s bijtende opmerking ervoor gezorgd dat ze haar lippen stijf op elkaar zou houden.

Arm meisje, ze wist niet hoe snel ze zelf in de problemen zou raken. De meester, mijnheer Dobbins, was een man van middelbare leeftijd en gefrustreerd in zijn ambities. Zijn liefste wens was altijd geweest om dokter te worden, maar armoede had ervoor gezorgd dat hij het niet hoger kon brengen dan schoolmeester in dit kleine stadje. Elke dag nam hij een geheimzinnig boek uit zijn lessenaar en verdiepte zich erin op de ogenblikken dat de kinderen in stilte aan het lezen of schrijven waren. Hij hield dat boek achter slot en grendel. Het was de droom van elk van de vele schoolkinderen om nog maar een blik te kunnen werpen op dat boek, maar ze kregen er nooit de kans voor. Elke jongen en elk meisje had een eigen theorie over de aard van dat boek; maar geen twee veronderstellingen waren dezelfde, en er was geen enkele manier om de waarheid te achterhalen.

Toen Becky nu voorbij de lessenaar kwam, welke dicht tegen de deur stond, merkte ze dat de sleutel nog in het slot stak! Het was een kans uit de duizend. Ze keek rond, zag dat ze alleen was en het volgende ogenblik had ze het boek in haar handen. De titelpagina: "Professor Iemand's Anatomie" maakte haar niets wijzer en dus begon ze erin te bladeren. Onmiddellijk kwam ze bij een keurig gegraveerde en mooi ingekleurde pagina met daarop een poedelnaakte, menselijke figuur. Net op dat ogenblik viel er een schaduw op de pagina toen Tom Sawyer binnenkwam en een glimp van de afbeelding opving. Becky trok het boek met een ruk weg en had daarbij het ongeluk dat ze bladzijde half doormidden scheurde. Ze wierp het boek in de lessenaar, draaide de sleutel om en barstte uit in tranen van schaamte en frustratie.

"Tom Sawyer, je bent zo gemeen als een mens maar kan zijn, om iemand zo te besluipen en te bespieden."



“Hoe kon ik weten dat je naar iets aan het kijken was?”
“Je zou beschaamd moeten zijn, Tom Sawyer; ik weet dat je me zult verraden, en oh, wat zal ik doen, wat zal ik doen! Ik zal van de roede krijgen, en ik heb nog nooit van de roede gekregen in de klas.”
Toen stampte ze met haar kleine voet op de grond en zei:
“Wees maar zo gemeen als je wilt! Ik weet dat er iets gaat gebeuren. Wacht maar af, en je zult het wel zien! Ik haat je, haat je, haat je!” en ze liep weg uit de klas in een nieuwe uitbarsting van tranen.
Tom stond stil, nogal verbouwereerd door deze emotionele uitval. Daarop zei hij tegen zichzelf:
“Wat een raar soort gekken zijn meisjes toch! Nooit gestraft in de klas! Poeh! Wat betekent nu een aframmeling! Dat is nu echt iets voor meisjes – overgevoelig en bang als wezels. Natuurlijk ga ik tegen de oude Dobbins niets zeggen over haar; er zijn andere, minder gemene, manieren om onze rekening te vereffenen; en op wat zal het uitdraaien? De oude Dobbins zal vragen wie zijn boek gescheurd heeft. Niemand zal antwoorden. Daarna zal hij doen wat hij altijd doet: het aan de eerste vragen, dan aan de tweede, en wanneer hij bij het juiste meisje terecht komt zal hij het weten, zonder dat ze het hoeft te zeggen. Gezichten van meisjes verraden hen altijd. Ze hebben geen karakter. Ze zal een rammeling krijgen. Wel, het ziet er niet zo best uit voor Becky Thatcher, want er is geen ontkomen aan.”
Tom dacht er nog wat langer over na en voegde er dan aan toe: “Allemaal goed

en wel, maar ze zou het heerlijk vinden indien ik in zo een situatie zat. Laat ze het maar uitzweten."

Tom ging terug naar buiten en mengde zich onder de groep spelende schoolkinderen. Een beetje later arriveerde de meester en de les begon. Tom kon zijn gedachten niet bij de les houden. Elke keer als hij naar de meisjeskant van de klas keek en Becky's gezicht zag voelde hij haar verdriet. Zoals de zaken nu stonden wou hij haar niet beklagen, en toch was dit het enige dat hij kon doen. Hij zou leedvermaak moeten voelen, maar dat was er niet. Toen werd de inktvlek in het leesboek ontdekt, en Tom had nu een tijdje de handen vol met zijn eigen zaken. Becky ontwaakte even uit de halfslaap van haar wanhoop en toonde interesse voor wat er ging gebeuren. Ze verwachtte niet dat Tom uit de problemen kon geraken door te zeggen dat hij het niet was die inkt op zijn boek had gemorst; en ze had gelijk. De ontkenning scheen de dingen alleen maar erger te maken voor Tom. Becky veronderstelde dat ze daar blij zou mee zijn, en ze probeerde te geloven dat ze er blij mee was, maar dat lukte niet zo best. Wanneer het ergste ging komen wilde ze in een opwelling rechtstaan en zeggen dat Alfred Temple het gedaan had, maar ze deed een inspanning en dwong zichzelf om niets te zeggen, omdat, zo zei ze tegen zichzelf, 'hij zeker zal vertellen dat ik de bladzijde heb gescheurd. Ik ga geen woord zeggen, al kon ik er zijn leven mee redden'.

Tom incasseerde zijn pak slaag en ging terug naar zijn zitplaats maar was er het hart niet van in, want hij dacht dat het best mogelijk was dat hij tijdens een wild spelletje zonder het te weten inkt had gemorst in zijn leesboek; hij had het alleen maar ontkend voor de vorm en omdat dit zo de gewoonte was. Een vol uur ging voorbij, en de meester zat te knikkebollen op zijn troon, de atmosfeer was doezelig door de stille geluiden van studerende kinderen. Beetje bij beetje richtte mijnheer Dobbins zichzelf op, geeuwde, ontsloot zijn lessenaar, greep naar het boek, maar scheen te twijfelen of hij het zou nemen of laten liggen. De meeste schoolkinderen keken lusteloos op, maar tussen hen waren er twee die aandachtig zijn bewegingen gade sloegen. Mijnheer Dobbins liet zijn vingers gedurende een tijdje gedachteloos over het boek gaan, nam het dan vast en installeerde zich in zijn zetel om het te lezen!

Tom wierp een snelle blik op Becky. Hij had ooit eens een opgejaagd en hulpeloos konijn zien kijken zoals zij deed, toen het geweer op zijn hoofdje gericht werd. Onmiddellijk vergat hij de ruzie met haar. Er moest snel iets gebeuren, nu onmiddellijk! Maar de dreiging van dit noodgeval verlamde zijn geest. Daar! hij had een idee. Hij zou naar voren lopen, het boek uit de handen van de meester trekken en langs de deur wegvluchten. Maar omdat hij een ogenblik aarzelde ging deze kans verloren: de meester deed het boek open. Tom wenste dat hij de verloren kans nu maar terug kon hebben! Te laat. Er was voor Becky geen hulp meer mogelijk, zei hij tegen zichzelf. Het volgende ogenblik staarde de meester de klas aan. Elk paar ogen werd neergeslagen onder zijn starende blik. Er was iets in zijn ogen dat zelfs de onschuldigen met angst vervulde. Er was een stilte van wel tien tellen lang gedurende dewelke de meester zijn woedde op kookpunt liet komen. Daarna sprak hij:

"Wie heeft dit boek gescheurd?"

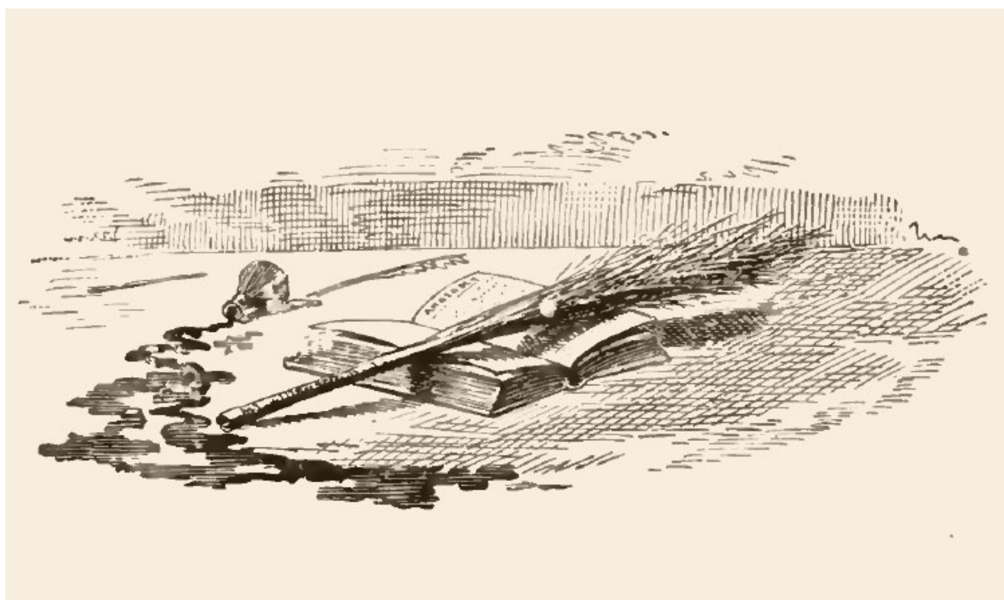
Er was geen enkel geluid. Men kon een speld horen vallen.
De stilte bleef duren; de meester bekeek één voor één alle gezichten, zoekend naar tekenen van schuld.
“Benjamin Rogers, heb jij dit boek gescheurd?”
Een ontkenning. Een volgende pauze.
“Joseph Harper, heb jij het gedaan?”
Een volgende ontkenning. Tom voelde zich steeds ongemakkelijker door de trage marteling van deze procedure.
De meester ging de jongensrij af – dacht een ogenblik na en begon toen met de meisjes:
"Amy Lawrence?"
Een nee schuddend hoofd.
"Gracie Miller?"
Hetzelfde teken
"Susan Harper, heb jij dit gedaan?"
Terug een ontkenning. Het meisje naast haar was Becky Thatcher. Tom beefde van hoofd tot voeten van opwinding en kreeg een scherp gevoel voor de hopeloosheid van de situatie.
"Rebecca Thatcher" (Tom keek naar haar gezicht; het zag wit van ontzetting) "heb je dit boek – nee kijk me aan” (haar handen gingen smekend omhoog) "heb jij dit boek gescheurd?"
Een gedachte schoot door Tom’s hoofd. Hij sprong recht en schreeuwde:
“Ik heb het gedaan!”



De hele klas staarde stomverbaasd naar deze ongelofelijke dwaasheid. Tom bleef een ogenblik stokstijf staan om van zijn eigen ontreddering te bekomen; en toen hij naar voor ging om zijn straf te ontvangen waren de verrassing, de dankbaarheid en de bewondering die vanuit de ogen van de arme Becky naar hem straalde een voldoende beloning voor wel honderd rammelingen. Omhooggetild door zijn eigen edelmoedigheid onderging hij zonder één schreeuw de meest ongenadige afranseling die zelfs meester Dobbins ooit aan iemand had toegediend; en met evenveel onverschilligheid aanhoorde hij dat hij als bijkomende straf nog twee uur na schooltijd moest nablijven. Want hij wist heel goed wie er buiten op hem zou staan wachten als die gevangenschap gedaan was, en dat zij die saaie periode evenmin als een tijdverlies zou zien.

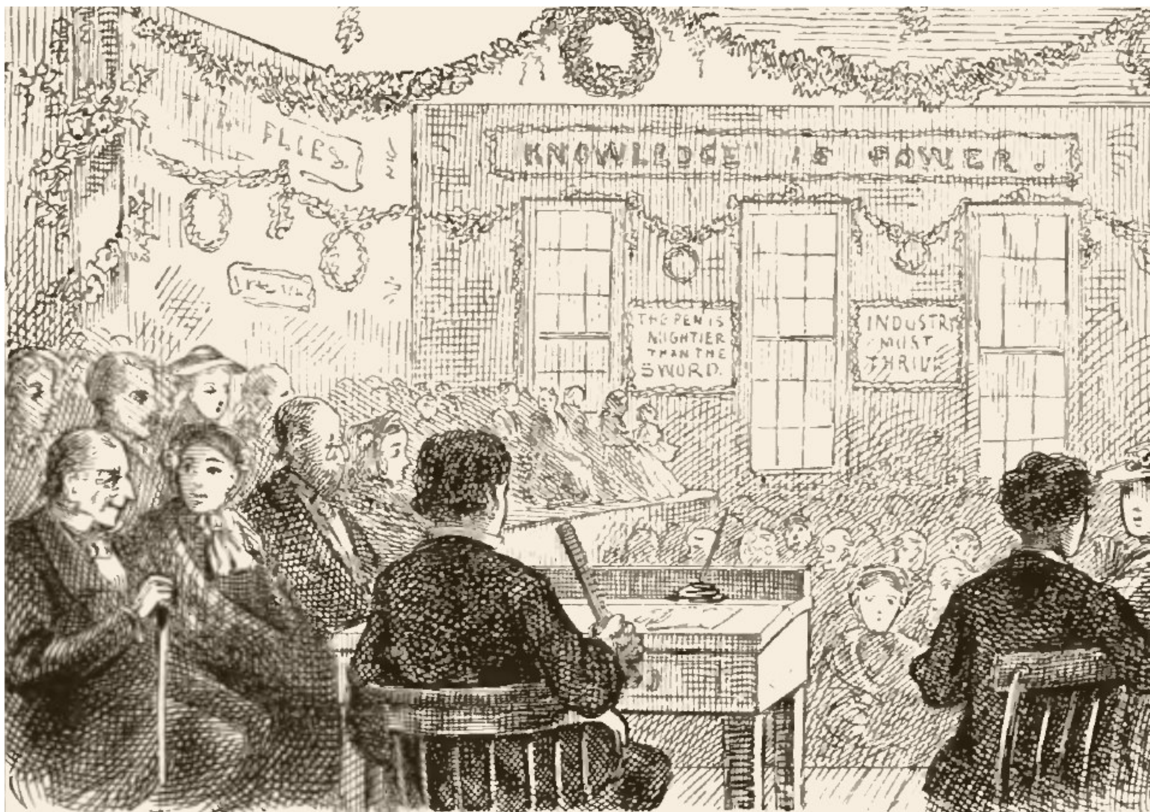
Tom lag die avond in zijn bed een wraakplan te verzinnen tegen Alfred Temple; want met schaamte had Becky hem alles verteld, ook haar eigen verraad; maar zelfs het verlangen naar wraak verdween naar de achtergrond en maakte plaats voor plezieriger gedachten, en hij viel in slaap terwijl Becky’s laatste woorden in zijn oren bleven naklinken:

“Tom, hoe kon je zó edelmoedig zijn!”

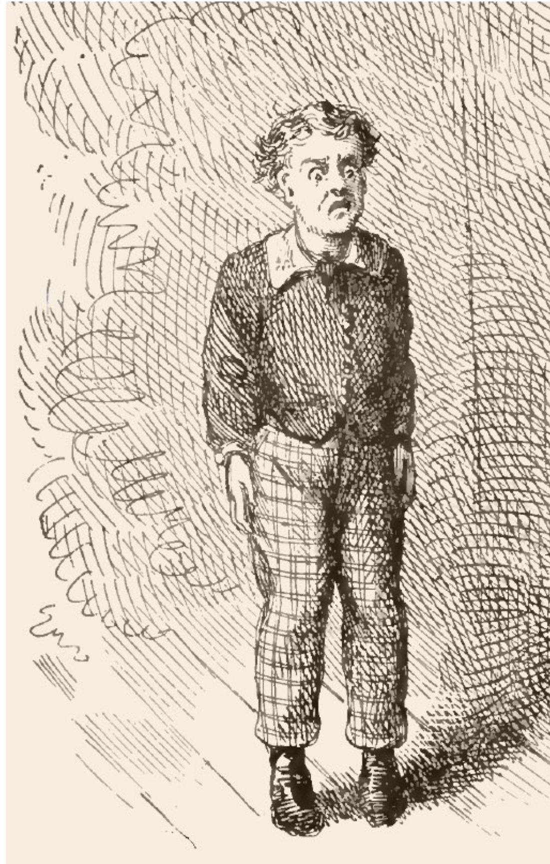


21. De laatste schooldag

De vakantie was op komst. De schoolmeester, die altijd streng was, werd nu nog strenger en veeleisender, want hij wilde dat de school een goede beurt maakte op "Examen"-dag. Zijn zweepje stond maar zelden stil, toch bij de jongere leerlingen. Enkel de grootste jongens en jongedames van achttien tot twintig, ontsnapten eraan. De kastijdingen van meester Dobbins werden altijd met kracht gegeven; want alhoewel hij onder zijn pruik een volmaakt kaal en glimmend hoofd had, was hij toch nog maar van middelbare leeftijd en toonden zijn spieren geen tekenen van zwakheid.
Toen de grote dag naderde kwam de tiran in hem naar boven; hij scheen er een wraakzuchtig plezier in te vinden om de kleinste tekortkomingen af te straffen. Het gevolg was dat de kleinere jongens hun dagen in schrik en lijden doorbrachten en hun nachten met het smeden van wraakplannen. Ze lieten geen gelegenheid voorbij gaan om de meester een streek te leveren. Maar telkens hield hij stand. De vergelding die op elke succesvolle wraakactie volgde was zo radicaal en overweldigend dat het altijd de jongens waren die het hardst getroffen werden. Tenslotte zetten ze een samenzwering op touw en maakten een plan dat op een schitterende overwinning moest uitdraaien. Ze namen de leerjongen van de schilder in vertrouwen, vertelden hem het plan en vroegen om zijn hulp. Deze had zo zijn eigen redenen om hier graag aan mee te werken, want de meester was op kamers bij de schilder en had de jongen al genoeg redenen gegeven om hem te haten. De vrouw van de meester zou voor een dagen naar het platteland gaan, er zou niets zijn dat hun plan kon verstoren; de meester bereidde zich op grote gelegenheden altijd voor door stevig te drinken, en de schildersjongen zei dat, wanneer de meester op de vooravond van "Examen"-dag dronken in zijn stoel zou liggen slapen, hij "de zaak wel zou regelen"; daarna zou hij hem op het gepaste tijdstip wakker maken en zich naar de school spoeden.
De grote dag brak aan. Om acht uur 's avonds was de school feestelijk verlicht en versierd met guirlandes en kransen van bladeren en bloemen. De meester troonde in zijn grote stoel op een verhoogd platform, met het schoolbord achter hem. Hij zag er redelijk murw uit.
Drie rijen banken aan elke kant en zes rijen banken voor hem waren ingenomen door de belangrijkste mensen van het stadje en door de ouders van de leerlingen. Aan zijn linkerzijde was er achter de banken een groot platform gebouwd waarop de leerlingen zaten welke die avond deel zouden nemen aan de oefeningen; rijen van kleine jongens, gewassen en gekleed zodat ze zich verschrikkelijk ongemakkelijk voelden; rijen van grote jongens, sullig en onhandig; sneeuwbanken van meisjes en jongedames gekleed in batist en mousseline welke zich opvallend bewust waren van hun blote armen, van de oude sieraden van hun grootmoeders, van de paarse en blauwe lintjes en van de bloemen in hun haar. De rest van het lokaal was gevuld met niet deelnemende leerlingen.



De oefeningen begonnen. Een kleine jongen stond recht en zegde schaapachtig een toespraak op:
“U zult nauwelijks verwachten dat iemand van mijn leeftijd het publiek vanaf een podium toespreek,”, enzovoort, waarbij hij zichzelf begeleidde met pijnlijk nauwkeurige en spastische bewegingen welke afkomstig hadden kunnen zijn van een machine, maar dan ééntje die niet goed afgeregeld was.
Maar hij bereikte veilig het einde van zijn beproeving, trillend op zijn benen van de doorstane angst, en kreeg een luid applaus toen hij zijn ingestudeerde buiging maakte en van het toneel verdween.
Een klein verlegen meisje lispelde “Mary had a little lamb..” enzovoort, maakte een meelijwekkende revérence, werd beloond met een applaus en ging blozend en gelukkig neerzitten.
Tom Sawyer stapte naar voren met geveinsd zelfvertrouwen en liet zich gaan in de onblusbare en onverwoestbare redevoering “Geef me de vrijheid of geef me dood”. Hij stortte ze zich op met veel passie en vertwijfelde gebaren maar viel stil in het midden. Een akelige plankenkoorts verlamde hem, zijn benen bibberden en hij zag eruit alsof hij ging stikken. Het is wel zo dat hij de sympathie van zijn toehoorders had, maar hij had ook hun stilte, welke nog erger was dan hun sympathie.



De meester fronste zijn wenkbrauwen en hierdoor was de ramp kompleet. Tom worstelde nog een tijdje met zijn geheugen maar droop toen af, helemaal verslagen.
Daarna volgde “De Jongen stond op het Brandend Dek” gevolgd door “De Assyriërs vielen aan,” en andere pareltjes van voordrachtkunst.
Dan kwamen de leesoefeningen en een spellingswedstrijd.
De kleine Latijnse klas gaf een geslaagde voordracht.
Nu kwam het hoogtepunt van de avond, originele “composities” door de jongedames. Elk stapte om beurt naar voren tot de rand van het verhoog, schraapte haar keel, hield haar manuscript omhoog (versierd met een mooi lintje) en begon te lezen, met veel aandacht voor “expressie” en interpunctie. Hun thema’s waren nog steeds dezelfde als die welke hun moeders hadden voorgedragen, en hun grootmoeders, en ongetwijfeld hun overgrootmoeders, betovergrootmoeders, etc, tot in de tijd van de Kruisvaarten toe.
“Vriendschap” was er één van; “Herinneringen aan voorbije dagen”; “Godsdienst in de Geschiedenis”; “Droomland”; “De Voordelen van Cultuur”; “Politieke Regeringsvormen Vergeleken en Tegenover Elkaar Gezet”; “Melancholie”; “Kinderliefde”; “Verlangens van het Hart”, enz., enz.



Een steeds terugkerende eigenschap in deze composities was een gekoesterde en dik aangezette melancholie; een andere was een grote kwistigheid met, en een overvloedig gebruik van, “fijnzinnige taal”; nog een ander was de neiging om steeds opnieuw dezelfde hooggeprezen woorden en zinnen erbij te sleuren tot deze volledig versleten waren; en het was opmerkelijk om te horen hoe elk meisje haar verhandeling eindigde en ontsierde met een onverteerbare vermaning welke, wanhopig kwispelend met zijn kreupele staart, elke “compositie” afsloot.

Ongeacht het onderwerp hadden ze steevast hun hersens gepijnigd om een keurslijf te vinden waarin ze dat onderwerp konden persen zodat er een zedenles uitkwam welke door hoogstaande religieuze geesten ‘stichtend’ kon genoemd worden. De onmiskenbare huichelarij in deze sermoenen was, en is nog steeds, niet in staat om deze gekunstelde mode voorgoed uit onze scholen te verbannen; en misschien zal de mensheid moeten wachten tot het einde der tijden vooraleer er een punt wordt gezet achter dit gebruik.

Er is geen school in het hele land waar de jongedames zich niet verplicht voelen om hun verhandelingen af te sluiten met een zedenpreek; en u zult ontdekken dat de zedenpreken van de meest frivole en minst godsdienstige jongedames altijd de langste en de meest vrome zijn.

Maar genoeg hierover. Huiselijke waarheid wordt het slechtst verteerd.

Laat ons terugkeren naar de “Examinatie”.

De eerste verhandeling welke gelezen werd had als titel “Is dit dan het Leven?”.

Misschien voelt de lezer zich sterk genoeg om een kleine portie te verdragen:

“In de loop der gewone dagen met welk een verrukking ziet het jeugdig gemoed uit naar een komend feest! De verbeelding tovert rooskleurige taferelen van

vreugde. De aanbidster van wereldse genoegens ziet zich reeds te midden van de feestvierende menigte als 'bewonderd door alle bewonderaars.' Haar bevallige gestalte, in een sneeuwwit kleed gehuld, zweeft rond in de doolhof van vrolijke dansen; haar oog is schitterender, haar tred lichter dan die van het hele gezelschap. Onder zulke heerlijke dromen glijdt de tijd spoedig voort en weldra breekt het uur aan waarop zij de Elysese velden zal betreden, van welke zij zo verrukkelijk had gedroomd. Hoe toverachtig mooi is alles in haar ontvlamde verbeelding! Elk nieuw toneel wint aan bekoring. Maar na een tijd ervaart zij, dat onder dat mooie laagje vernis niets dan ijdelheid schuilt. Het gevlei dat eens haar hart streelde, klinkt nu schril in haar oor; de balzaal heeft haar aantrekkelijkheid verloren en met een verwoeste gezondheid en een verbitterd hart trekt zij zich terug uit de wereld, overtuigd dat aards genot geen gepast voedsel is voor een ziel die naar hogere dingen streeft."

Enzovoort en zo verder. Af en toe steeg er tijdens de voorlezing een goedkeurend gemompel op, vergezeld van gefluisterde uitroepen zoals "Hoe lief!" "Hoe welsprekend!" "Zo waar!" enz., en nadat het ding was afgesloten met een bijzonder bedroevende zedenpreek brak er een enthousiast applaus los.
Daarna stond er een mager, droefgeestig meisje op wiens gezicht die "interessante" bleekheid had welke het gevolg is van overdreven medicijngebruik en een slechte spijsvertering. Twee verzen zullen volstaan:

"Het Vaarwel aan Alabama van een Meisje uit Missouri.

Alabama, vaarwel! Och 'k min U zo teer!
Toch ga 'k voor een poos van U scheiden!
Maar het denken aan U doet mij 't harte zo zeer,
Mijn ziel blijft bij U steeds verbeiden.
Uw lommerrijke wouden heb 'k dikwijls doorkruist;
'k Heb gedoold langs Uw liefelijke stromen;
Gehoord hoe uw water bij stormwinden bruist
En bewonderend Aurora zien komen.

De tranen die 'k schrei, o! ik schaam ze mij niet,
Geen blos dekt mijne vochtige wangen;
Niet vreemd is mij 't land, dat mijn aandoening ziet,
't Is een vriend waar mijn ziel aan blijft hangen.
Een meer hartelijke ontvangst vond ik nergens, o neen!
Dan bij U, wie 'k mijn land wel mag heten;
En mijn hoofd en mijn hart moest wel koud zijn als steen,
Alabama, als het U kon vergeten!"

Er waren slechts zeer weinigen die wisten wat "Aurora" betekende, maar iedereen vond het gedicht zeer geslaagd.
Vervolgens verscheen een zwartharige jongedame met zwarte ogen en een getinte huid; ze zweeg gedurende een paar indrukwekkende momenten, nam een

tragische houding aan en begon te lezen op een afgemeten en plechtige toon:



"Een Visioen.
Zwart en stormachtig was de nacht. Om de hemeltroon flikkerde een enkele ster, doch zware donderslagen trilden aanhoudend door het zwerk, terwijl de vreselijke bliksem gramstorig door de onbewolkte hemelzalen dartelde, alsof hij de macht bespotte, welke de beroemde Franklin zich over zijn verschrikkingen had aangematigd! Zelfs de onstuimige winden kwamen eendrachtig uit hun geheimzinnige woonplaatsen te voorschijn en bulderden in het rond, begerig naar 't scheen, om de woestheid van het toneel door hun hulp te verhogen.
Op zulk een tijdstip, zo duister, zo droevig, zuchtte mijn hart naar menselijk medegevoel, maar in plaats daarvan,
Mijn dierbaarste vriendin, mijn gids en mijn geleide,
Mijn vreugde bij mijn smart, stond ge eensklaps aan mijn zijde!
Zij bewoog zich voort als een van die liefelijke wezens, welke de romantische jeugd zich op de zonnige paden van het Eden der verbeelding, voor de geest tovert, een koningin der schoonheid, zonder versierselen, maar getooid met haar alles overtreffende bekoorlijkheid. Haar tred was zo licht, dat het oor haar nadering niet vernam, en indien haar bezielde aanraking niet een magische trilling had doen ontstaan, zou zij ongemerkt, ongezocht voorbijgegleden zijn. Een zonderlinge droefheid zetelde op haar gelaatstrekken, als ijzige tranen op December's winterkleed, toen zij naar de strijdende elementen daar buiten wees en mij verzocht de beide wezens, die daar werden voorgesteld, te aanschouwen."

Deze nachtmerrie ging zo nog een bladzijde of tien door en eindigde met een zedenpreek die de hoop van alle niet-Presbyterianen zozeer de grond inboorde

dat ze de eerste prijs kreeg. Dit opstel werd beschouwd als het beste wat deze avond had voortgebracht. De burgemeester hield, terwijl hij de prijs aan de auteur overhandigde, een warme toespraak waarin hij zij dat dit zonder twijfel het meest "welsprekende" was dat hij ooit gehoord had, en dat Daniel Webster in eigen persoon er trots had mogen op zijn.
Het mag, en passant, opgemerkt worden dat het aantal opstellen waarin een overdosis van het woord "ogenstrelend" voorkwam en waarin een menselijke ervaring een "levensbladzijde" werd genoemd, rond het normale gemiddelde lag.
De schoolmeester, intussen zo ver in de wind dat hij bijna vriendelijk werd, schoof zijn stoel opzij, keerde zijn rug naar het publiek, en begon op het schoolbord een kaart van Amerika te tekenen waarmee hij de aardrijkskunde klas zou ondervragen. Maar met zijn onvaste hand maakte hij er een puinhoop van en er ging een onderdrukt gegiechel door de zaal. Hij wist wat er aan de hand was en probeerde de fout te herstellen. Met een spons veegde hij de lijnen uit en tekende ze opnieuw; maar hij maakte het nog erger dan daarvoor, en het gegiechel werd nu luider.
Hij gaf nu zijn volle aandacht aan dit werk, niet van plan zich uit het lood te laten slaan door het gelach. Hij voelde dat alle ogen op hem gericht waren; hij beeldde zich in dat het lukte, en nochtans ging het gegiechel verder; het werd zelfs luider. En dat mocht ook wel.
De zoldering boven zijn hoofd was eveneens de vloer van een zolderkamertje met daarin een luik; en door dit openstaande luik kwam, opgehangen aan een koord rond haar middel, een kat naar beneden; rond haar muil zat een lap stof waardoor ze niet kon miauwen; terwijl ze langzaam naar beneden gelaten werd kromde ze zich opwaarts en graaide met haar poten naar het touw; daarna strekte ze haar rug en klauwde in de leegte van de lucht.
Het gegiechel werd alsmaar luider en luider – de kat was nog tien centimeter verwijderd van het hoofd van de in beslag genomen leraar.
Zakkend..., zakkend... , een beetje lager..., en ze greep zijn pruik met haar wanhopige klauwen, hield ze stevig vast en werd toen onmiddellijk door het luik naar boven getrokken, met haar trofee nog steeds tussen haar poten!
En het kale hoofd van de meester lichtte op als een rijzende zon, want de schildersjongen had het de vorige nacht ingestreken met een dikke laag verguldsel!



Daarop werd de samenkomst beëindigd. De jongens waren gewroken.
De vakantie was begonnen.



22. Tom wordt ziek

Aangetrokken door de opzichtigheid van hun uniform was Tom lid geworden van "De Kadetten van de Matigheid".



Hij beloofde om niet te roken, geen gum te kauwen en niet te vloeken zolang als hij lid was. En hij ontdekte iets nieuw: namelijk dat beloven om iets niet te doen de zekerste weg is om er heel erg naar te verlangen. Algauw werd Tom gekweld met een geweldige drang om te roken en te vloeken; het verlangen werd zo groot dat alleen de hoop zichzelf te mogen vertonen in zijn rode sjerp hem op het rechte pad hield. De optocht van de Vierde Juli was op komst, maar dat betekende dat hij het nog achtenveertig uur moest uithouden en daarom legde hij al zijn hoop bij de oude rechter Frazer, die blijkbaar op sterven lag, en een grote publieke begrafenis zou krijgen omdat hij zulk een hoge officiële functie bekleedde. Gedurende drie dagen was Tom diep bezorgd over de toestand van de rechter en informeerde hij links en rechts naar meer nieuws over de man. Soms steeg zijn hoop ten top – zo hoog dat hij zijn Kadetten uitrusting uit de kast nam en al begon te oefenen voor de spiegel. Maar de gezondheid van de rechter ging op een zeer ontmoedigende manier op en neer. Tenslotte verklaarde men dat hij aan de beterhand was en daarna dat hij goed herstelde. Tom was gedegouteerd en voelde zich onrechtvaardig behandeld. Hij diende onmiddellijk zijn ontslag in

bij de Kadetten, maar net die nacht herviel de rechter en hij stierf. Tom besloot nooit nog een rechter te vertrouwen.
Het was een mooie begrafenis. De Kadetten paradeerden met zoveel zwier dat het gewezen lid wel kon sterven van afgunst. Tom was nu opnieuw een vrije jongen, hoewel daar toch iets mis mee was. Hij kon nu terug roken en vloeken maar merkte, tot zijn verbazing, dat hij geen zin had. Het simpele feit dat het nu terug mocht, nam het verlangen weg, en ook het plezier erin.
Plots stelde hij met verwondering vast dat zijn langverwachte vakantie minder leuk was dan hij zich had voorgesteld.
Hij probeerde een dagboek bij te houden, maar gedurende drie dagen gebeurde er werkelijk niets, en dus gaf hij het op.
De eerste 'Negro Ministrel' show kwam naar de stad en bracht een sensatie teweeg. Tom en Joe Harper stelde ook een zanggroep samen en waren twee dagen gelukkig.



Zelfs de glorieuze Vierde Juli draaide op een bepaalde manier uit op een mislukking, want het regende hard, waardoor er dus geen optocht was, en de grootste man ter wereld (zoals Tom veronderstelde), Mijnheer Benton, een echte Senator van de Verenigde Staten, was een complete teleurstelling, want hij was bijlange na geen zeven meter hoog, hij kwam zelfs niet in de buurt daarvan.
Er kwam een circus. De jongens speelden nadien drie dagen circus in tenten gemaakt van oude tapijten, de toegang was drie naalden voor de jongens en twee voor de meisjes, en daarna werd het circus opgegeven.
Een schedellezer en een hypnotiseur kwamen en gingen en nadien leek het stadje nóg saaier en nóg treuriger.
Er waren een paar jongens-en-meisjes feestjes, maar ze waren zo zeldzaam en zo plezierig dat de tussenliggende leegtes des te pijnlijker aanvoelden.
Becky Thatcher was vertrokken naar Constantinople, een stadje in de buurt, om daar samen met haar ouders vakantie te nemen, er was nergens een lichtpuntje

dat het leven draaglijker had kunnen maken.
En dan was er nog het verschrikkelijke geheim van de moord dat aan hem bleef knagen. Het was een echte kanker die voortdurend pijn deed.
En toen kwamen de mazelen.



Gedurende twee weken lag Tom neer als een gevangene, dood voor de wereld en zijn gebeurtenissen. Hij was erg ziek en niets interesseerde hem nog. Toen hij tenslotte terug op zijn voeten kon staan en zwakjes naar het stadje slenterde, was er een melancholie neergedaald over alles en iedereen. Er was een predikant langs geweest en iedereen had een nieuwe portie godsdienstigheid opgedaan, niet alleen de volwassenen, maar zelfs de jongens en meisjes.
Tom ging op zoek, tegen beter weten in, hopend om het gezegende gezicht van een zondaar tegen te komen, maar zijn makkers stelden hem diep teleur.
Hij trof Joe Harper aan terwijl hij de bijbel bestudeerde, en keerde zich droevig af van dit ontmoedigend schouwspel.
Hij zocht Ben Rogers op, en vond hem terwijl hij met een mandje eten de armen bezocht.
Hij maakte een praatje met Jim Hollis, die hem wees erop wees dat zijn mazelen een kostbare zegening waren en dat ze een waarschuwing waren om zijn leven te beteren.
Elke jongen die hij tegenkwam maakte zijn depressie nog dieper, met wel duizend

kilo, en toen hij, in opperste wanhoop, troost ging zoeken bij Huckleberry Finn en ontvangen werd met een uitspraak uit de bijbel, brak zijn hart en kroop hij naar huis en in bed in de wetenschap dat hij de enige zondaar in het hele stadje was, verdoemd voor eeuwig en altijd.
En die nacht stak er een geweldige storm op, met striemende regen, verschrikkelijke donderslagen en verblindende bliksemschichten. Hij trok de lakens over zijn hoofd en wachtte in afschuwelijke spanning op zijn verdoemenis; want hij twijfelde er geen seconde aan dat al dat kabaal voor hem was bedoeld. Hij geloofde dat hij het geduld van de hogere machten tot over de limiet op de proef had gesteld en dat dit het resultaat was. Het kon wel zijn dat het doodmaken van een mug met een hele rij kanonnen een grote verspilling van kracht en machtsvertoon was, maar hij zag er geen enkele ongerijmdheid in dat er zulk een geweldig onweer uit de kast werd gehaald om een insect zoals hij van zijn stokken te blazen.
Stilaan dreef het onweer over en stierf weg zonder zijn doel bereikt te hebben. De eerste opwelling van de jongen was om dankbaar te zijn en zich te bekeren. Zijn tweede was om te wachten, want er konden nog meer stormen komen.
De volgende dag moest de dokter terugkomen; Tom was hervallen.
De drie weken in bed leken wel een volledige eeuw te duren. Toen hij tenslotte weer op mocht was hij amper dankbaar dat men hem gespaard had, zich herinnerend hoe eenzaam hij zich voelde, hoe alleen en zonder vrienden hij was.
Hij zwierf lusteloos over straat en kwam Jim Hollis tegen die rechter speelde in een jeugdige rechtbank welke bezig was een kat te veroordelen in de aanwezigheid van haar slachtoffer, een vogel.
Hij ontmoette Joe Harper en Huck Finn in een steegje terwijl ze een gestolen meloen opaten.
Arme jongens! Ze waren, net als Tom, terug hervallen.


Williams

23. Het proces



Eindelijk kwam er beweging in de slaperige atmosfeer, veel beweging. Het proces van de moord begon. Het werd onmiddellijk het belangrijkste onderwerp van gesprek in het stadje. Tom kon er niet aan ontkomen. Elke verwijzing naar de moord deed zijn hart beven, want zijn gekweld geweten en zijn angsten deden hem denken dat al deze opmerkingen naar hem gericht waren; hij zag niet in hoe men kon denken dat hij iets over de moord wist, maar toch voelde hij zich ongemakkelijk door al die praatjes. Hij liep voortdurend te huiveren.

Hij ging met Huck naar een afgelegen plekje om met hem te praten. Het zou hem wat verlichting schenken wanneer hij over het geheim kon praten, al was het maar even en hij de last kon delen met iemand die net zo leed als hij. Maar vooral wilde hij zich ervan overtuigen dat Huck het geheim niet verklapt had.

“Huck, heb je er ooit met iemand over gepraat, over dat?

“Over wat?”

“Je weet wel wat.”

“Oh, natuurlijk niet.”

“Met geen enkel woord?”

“Met geen enkel woord, ik zweer het. Waarom vraag je dat?”

“Wel, ik was bang.”
“Wel, Tom Sawyer, we zouden geen twee dagen meer leven indien dat uitkwam. Dat weet je zelf goed genoeg.”
Tom voelde zich meer op zijn gemak.
Na een pauze:
“Huck, niemand zou je kunnen dwingen om het te zeggen, is het niet?”
“Mij iets doen zeggen? Wel, als ik zin had om me door die halfbloed te laten verzuipen, dan zou ik het zeggen. Maar alleen dan.”
“Wel, dat is dan in orde. Ik denk wel dat we veilig zijn als we blijven zwijgen. Maar laat ons toch nog maar eens zweren. Dat is veiliger.”
“Akkoord.”
En zo zworen ze opnieuw, met de plechtigste woorden die ze konden verzinnen.
“Wat wordt er zoals gezegd, Huck? Ik heb zo hier en daar maar een beetje opgevangen.”
“Gezegd? Wel, dat het Muff Potter is, Muff Potter, heel de tijd Muff Potter. Ik krijg er het koud zweet van, de hele tijd door, en ik wou dat ik me ergens kon verbergen.”
“Dat is hetzelfde wat ik gehoord heb. Ik denk dat hij een vogel voor de kat is. Heb je soms geen medelijden met hem?”
“Bijna altijd, bijna altijd. Het is wel een klaploper; maar hij heeft nooit iemand kwaad gedaan. Hij vist een beetje, bedelt om geld en koopt daarmee drank en loopt verder maar wat te niksen; maar god, dat doen we allemaal, de meesten van ons toch, predikanten en dat soort volk. Maar het is een geschikte kerel, hij heeft me eens een halve vis gegeven toen er niet genoeg was voor twee; en een heleboel keren heeft hij me geholpen wanneer ik aan de grond zat.”
“Wel, voor mij heeft hij vliegers gemaakt, Huck, en vishaken aan mijn lijn geknoopt. Ik wou dat we hem eruit konden halen.”
“Lieve hemel! We kunnen hem er niet uithalen, Tom. En daarbij, dat zou niet helpen want ze zouden hem terug oppakken.”
“Ja, dat zouden ze. Maar ik haat het dat ze hem zo beschuldigen terwijl hij niets gedaan heeft.”
“Ik ook, Tom. God, ik hoor ze zeggen dat hij eruit ziet als de lelijkste schurk van het land, en dat ze verwonderd zijn dat hij nog niet vroeger is opgehangen.”
“Ja, zo spreken ze de hele tijd. Ik heb gehoord dat, als hij wordt vrijgesproken, dat ze hem dan zullen lynchen.”
“En dat zullen ze doen, ook.”
De jongens hadden een lang gesprek, maar het bracht hun maar weinig troost. Toen de schemering viel, slenterden ze rond in de buurt van de afgelegen gevangenis, met een vage hoop dat er iets zou gebeuren dat hun problemen zou wegnemen. Maar er gebeurde niets; geen enkele engel of bosfee scheen geïnteresseerd in deze onfortuinlijke gevangene.
De jongens deden zoals ze al vaak gedaan hadden: ze gingen naar het tralievenster en gaven Potter wat tabak en lucifers. Hij zat op de benedenverdieping en er waren geen bewakers.



Zijn dankbaarheid voor hun geschenkjes had vroeger altijd hun geweten gesust, maar deze keer deed het pijn. Ze voelden zich lafaards en verraders van de ergste graad toen Potter zei:

“Jullie zijn heel goed voor mij geweest, jongens, beter dan wie ook in deze stad. En ik vergeet het niet, ik niet. Dikwijls zeg ik tegen mezelf, zeg ik, ‘Ik heb voor alle jongens vliegers en andere dingen gemaakt, en hen getoond waar er veel vis zit, en hen bijgestaan waar ik kon en nu laten ze de oude Muff in de steek omdat hij in de problemen zit; maar Tom niet, en Huck niet; zij hebben hem niet vergeten,’ zeg ik, ‘en ik vergeet hen niet.’ Wel jongens, ik heb iets vreselijk

gedaan, dronken en gek op dat moment, dat is de enige manier waarop ik het kan verklaren, en nu zal ik daarvoor moeten hangen, en dat is rechtvaardig. Rechtvaardig en ook het beste, denk ik, hoop ik alleszins. Wel daarover gaan we niet spreken. Ik wil niet dat jullie je slecht voelen; jullie hebben mij vriendschap gegeven. Maar wat ik wou zeggen is het volgende: wordt nooit dronken, dan zul je nooit komen waar ik nu ben. Ga een beetje meer naar het westen staan, zo, dat is goed; het is een geweldige steun om vriendelijke gezichten te zien wanneer men zo in de stront zit en er niemand langs komt, tenzij jullie. Goede, vriendelijke gezichten; goede vriendelijke gezichten. Ga op elkaars rug staan zodat ik ze kan voelen. Goed zo. Laat ons handen schudden, die van jullie kunnen tussen de tralies, de mijne zijn te groot. Kleine handen, nog niet zo sterk, maar ze hebben Muff Potter geweldig geholpen, en ze zouden hem nog meer helpen indien ze dat konden."

Tom ging doodellendig naar huis, en hij had die nacht niets anders dan nachtmerries. De volgende dag en de dag daarna hing hij rond in de buurt van de rechtszaal, meegetrokken door een bijna onweerstaanbare drang om naar binnen te gaan, maar zichzelf dwingend om buiten te blijven.

Met Huck was het net hetzelfde. Ze meden elkaar angstvallig. Allebei gingen ze weg, van tijd tot tijd, maar dezelfde akelige betovering deed hen steeds weer op hun stappen terugkeren. Tom luisterde aandachtig wanneer er slenterende leeglopers uit het gerechtsgebouw kwamen, maar altijd was het slecht nieuws: het net sloot zich steeds vaster rond de arme Potter.

Op het einde van de tweede dag werd er in het stadje gezegd dat de getuigenis van Indian Joe geloofwaardig en overtuigend was, en dat er niet de minste twijfel bestond over wat de jury zou beslissen.

Tom was die avond laat weggebleven en klom langs het raam in zijn slaapkamer. Hij verkeerde in een verschrikkelijke staat van opwinding. Het duurde uren voor hij in slaap viel.

De volgende morgen kwam het hele stadje naar het gerechtsgebouw, want dit zou de grote dag moeten worden. Beide seksen waren gelijk vertegenwoordigd in het opeengepakte publiek. Na een lange wachttijd kwamen de juryleden binnen en namen ze plaats; kort daarop werd Potter binnengebracht, bleek, verwilderd, bang en hopeloos, met kettingen rond zijn polsen, alle ogen op hem gericht; niet minder opvallend was Indian Joe, onbewogen zoals altijd. Er viel nog een pauze en toen kwam de rechter binnen waarna de sheriff verklaarde dat de zitting geopend was. Daarop volgde het gebruikelijke fluisteren van de advocaten terwijl ze hun papieren samenraapten. Deze details en de tussenliggende pauzes creëerden een atmosfeer van afwachting, welke indrukwekkend en fascinerend was.

Nu werd er een getuige opgeroepen die verklaarde dat hij Muff Potter had gezien terwijl deze zich waste in de beek, vroeg in de morgen waarop de moord was ontdekt, en dat hij onmiddellijk was weggeslopen. Na nog wat verdere vragen zei de openbare aanklager:

"De getuige is van u."

De gevangene sloeg voor een ogenblik zijn ogen op, maar sloeg ze weer neer toen zijn eigen advocaat zei:

“Ik heb geen vragen voor hem.”
De volgende getuige vertelde over het vinden van het mes naast het lijk.
De aanklager zei:
“De getuige is van u.”
“Ik heb geen vragen voor hem.” antwoordde Potter’s advocaat.
Een derde getuige verklaarde onder ede dat hij dat mes vaak in Potter’s bezit had gezien.
“De getuige is van u.”
De advocaat van Potter had geen vragen voor hem. Op de gezichten van het publiek begonnen tekenen van ergernis te verschijnen. Was deze advocaat van plan het leven van zijn cliënt zomaar weg te gooien zonder enige moeite te doen?
Verschillende getuigen legden verklaringen af over Potter’s schuldige gedrag toen hij naar de plaats van de misdaad werd gebracht. Ze mochten de getuigenbank verlaten zonder een kruisverhoor te ondergaan.
Elk detail van de bezwarende gebeurtenissen welke die ochtend op het kerkhof hadden plaatsgevonden, en die nog zo vers in het geheugen lagen van alle aanwezigen, werden naar voren gebracht door geloofwaardige getuigen, maar geen enkele van hen werd door Potter’s advocaat aan een kruisverhoor onderworpen. De versteldheid en het ongenoegen in de zaal leidde tot gefluister en een eis tot stilte van de rechter. Daarop zei de aanklager:
“Door de getuigenissen van burgers wiens woord boven elke verdenking staat, hebben we deze afschuwelijke misdaad, boven elke mogelijke twijfel, ten laste kunnen leggen van de ongelukkige gevangene die u daar ziet. Een verder pleidooi lijkt ons overbodig.
De arme Potter liet een luide kreun horen, en verborg zijn gezicht in zijn handen en schommelde zacht heen en weer met zijn lichaam, terwijl een pijnlijke stilte neerdaalde in de rechtszaal. Veel mannen waren ontroerd en veel vrouwen toonden hun medelijden met hun tranen. De advocaat van de verdediging stond recht en zei:
“Edelachtbare, in onze opmerkingen bij het begin van dit proces, hebben we aangekondigd dat het onze bedoeling was om te bewijzen dat onze cliënt deze vreselijke daad gepleegd had terwijl hij onder de invloed was van een blinde en ontoerekeningsvatbare geestestoestand welke het gevolg was van overmatig drankgebruik. We hebben onze mening gewijzigd. We zullen dat pleidooi niet naar voren brengen.”
Daarna wendde hij zich naar de klerk en zei:
“Roep Thomas Sawyer!”
Een niet begrijpende verbazing verscheen op elk gezicht dat in de zaal aanwezig was, zelfs op dat van Potter. Nieuwsgierige ogen zogen zich vast aan Tom terwijl hij recht stond en plaats nam in de getuigenbank. De jongen keek verwilderd om zich heen want hij was erg bang.
De eed werd afgenomen.



“Thomas Sawyer, waar was je op de zeventiende juni, omstreeks middernacht?”
Tom wierp een blik het stalen gezicht van Indian Joe en zijn tong weigerde elke dienst. Het publiek luisterde ademloos, maar de woorden wilden niet komen. Na een paar ogenblikken vond de jongen toch wat van zijn kracht terug en slaagde erin om half fluisterend te zeggen:
“Op het kerkhof!”
“Een beetje luider, alstublieft. Wees maar niet bang. Je was...”
“Op het kerkhof!”
Een minachtende grijns gleed over het gezicht van Indian Joe.
“Was je in de buurt van het graf van Hoss Williams?”
“Ja, mijnheer.”
“Spreek een beetje luider. Hoe dicht stond je erbij?”
“Zo dicht als ik nu bij u ben”
“Was je verborgen, of niet?”
“Ik had me verborgen.”
“Waar”
“Achter de olm aan het einde van het graf.”
Een nauwelijks merkbare schok ging door Indian Joe.
“Was er iemand bij jou?”
“Ja, mijnheer. Ik was daar met...”
“Wacht. Wacht een ogenblik. De naam van je makker doet er nu even niet toe. We zullen hem ten gepaste tijde openbaar maken. Hadden jullie iets bij je?”

Tom aarzelde en keek bedremmeld.
“Spreek vrijuit, mijn jongen, je hoeft je niet te schamen. De waarheid is altijd respectabel. Wat had je meegenomen?”
“Alleen maar een... een.. dode kat.”
Een vlaag van vrolijkheid ging door de rechtszaal, waarna de rechter met zijn hamer klopte.
“We zullen het lijk van die kat als bewijs naar voren brengen. Nu, mijn jongen, vertel ons alles wat er gebeurd is; vertel het in je eigen woorden en laat niets achterwege, en wees maar niet bang.”
Tom begon, eerst aarzelend, maar terwijl hij verder ging kwamen de woorden steeds gemakkelijker; na een poosje was er geen enkel geluid meer te horen, behalve zijn stem; elk paar ogen was op hem gericht; met open mond en ingehouden adem hing het publiek aan zijn lippen, zich niet meer bewust van tijd en plaats, opgeslokt door de ijzingwekkende details van zijn verhaal.
De druk op hun ingehouden emoties bereikte een climax toen de jongen zei:
“...en toen de dokter de plank rondzwaaide en Muff Potter neerviel, sprong Indian Joe op met het mes in zijn handen en...”
Krak! Bliksemsnel liep de halfbloed naar een venster, baande zich een weg door de menigte en verdween.



24. Roemrijke dagen en bange nachten

Opnieuw was Tom de held van de dag, de lieveling van de volwassenen, het voorwerp van afgunst bij de jongeren. Zijn naam werd zelfs onsterfelijk in gedrukte vorm, want de krant van het stadje zette zijn moedige daad dik in de verf. Sommige mensen dachten zelfs dat hij ooit wel president kon worden, indien hij tenminste de galg kon ontlopen.
Zoals dat altijd gaat, drukte de redeloze wereld Muff Potter nu aan haar boezem en vertroetelde hem net zo hard als ze hem daarvoor vergruisd had. Maar door dit soort gedrag voelt de wereld zich goed en daarom is het niet gepast om hier opmerkingen over te maken.
Tom beleefde prachtige dagen vol glans en gejubel, maar zijn nachten waren een huiveringwekkende hel.
Indian Joe teisterde al zijn dromen, en altijd met die verschrikkelijke blik in zijn ogen. Geen enkele bekoring kon de jongen ertoe brengen om na het vallen van de avond nog buiten te gaan.



De arme Huck verkeerde in dezelfde toestand van ellende en verschrikking, want op de avond voor het proces had Tom het hele verhaal verteld aan de advocaat, en Huck was heel erg bang dat zijn aandeel in deze zaak zou uitlekken, ook al had de vlucht van Indian Joe hem behoed voor een penibele getuigenis in de rechtzaal.

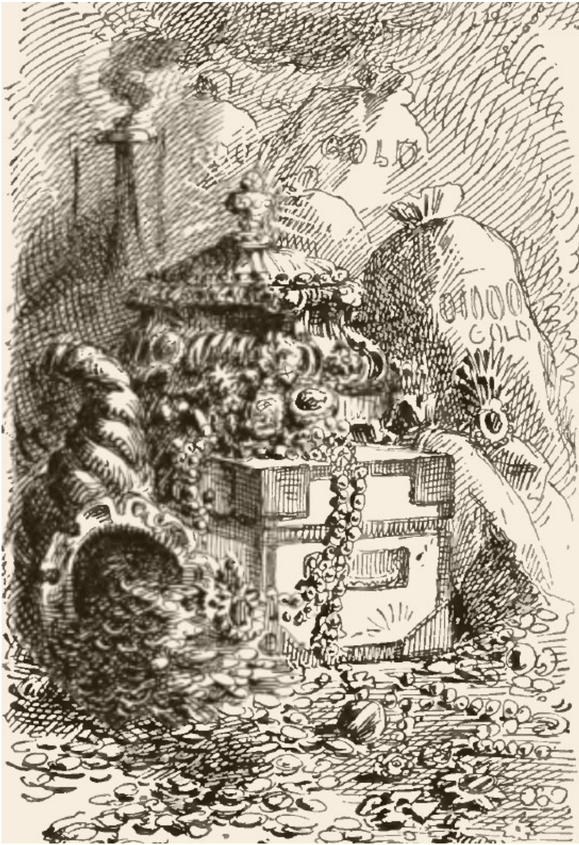
De arme jongen had de advocaat doen beloven dat hij het geheim zou bewaren, maar wat was dat waard? Aangezien het gekwelde geweten van Tom ervoor gezorgd had dat hij ’s nachts naar het huis van de advocaat was gegaan en daar het vreselijke verhaal verteld had met dezelfde lippen die verzegeld hadden moeten zijn door de meest dwingende en duurste eden, was Huck’s vertrouwen in de mensheid zo goed als verdwenen.
Overdag maakte de dankbaarheid van Muff Potter dat Tom blij was met zijn moedige daad; maar ’s nacht wenste hij dat hij zijn mond had gehouden.
De helft van de tijd was Tom bang dat Indian Joe nooit opgepakt zou worden; de andere helft was hij bang dat ze hem wel zouden vinden. Hij was er zeker van dat hij nooit meer gerust zou kunnen ademhalen tot de man dood was en hij zijn lijk gezien had.
Beloningen werden uitgeschreven, de hele omgeving werd uitgekamd, maar Indian Joe bleef onvindbaar.
Eén van die alwetende, ontzagwekkende wonderen der mensheid, een detective, was vanuit St. Louis afgezakt, had rondgeneusd, zijn hoofd geschud, er verstandig uit gezien en het soort verbazingwekkend succes geboekt dat beoefenaars van zijn beroep meestal boeken; het is te zeggen, hij had een “aanwijzing” gevonden.



Maar een aanwijzing kun je niet ophangen voor moord, en nadat de detective terug naar huis was gegaan, voelde Tom zich even onveilig als voorheen.

De dagen sleepten zich traag voort, en elke dag nam een klein stukje van Tom’s vrees met zich mee.

25. Op schattenjacht



In het leven van elke rechtgeaarde jongen komt er een tijd waarin hij ergens naartoe wil om een verborgen schat op te graven. Op een goede dag stak ook bij Tom dit verlangen de kop op. Hij trok erop uit om Joe Harper te vinden, maar had geen succes. Daarna zocht hij Ben Rogers, maar die was gaan vissen. En onmiddellijk daarna botste hij op Huck Finn, de Rode Hand.

Huck had tijd. Tom nam hem mee naar een afgelegen plek en vertelde hem in vertrouwen over zijn plan.

Huck was akkoord. Huck ging altijd akkoord met elke onderneming die plezier kon verschaffen en geen kapitaal vereiste, want hij had een overvloed aan tijd, maar wel van het soort dat geen geld oplevert.

“Waar zullen we graven?”

“Oh, zowat overal.”

“Hoezo? Ligt het dan overal?”

“Nee, natuurlijk niet. Het ligt meestal op geweldig speciale plaatsen, Huck, soms op eilanden in vermolmde kisten aan het uiteinde van de tak van een oude dode boom, net waar om middernacht de schaduw valt; maar meestal onder de vloer van een spookhuis.”

“Wie begraaft het daar?”

“Wel, rovers natuurlijk. Wie had je anders gedacht? Leraressen van de zondagsschool?”

“Ik weet niet. Indien hij van mij was zou ik hem niet begraven; ik zou hem

uitgeven en de tijd van mijn leven hebben.”
“Zo zou ik het ook doen. Maar rovers doen dat niet zo. Ze verbergen hem en laten hem daar liggen.”



“Komen ze hem dan nooit ophalen?”
“Nee, dat zijn ze wel van plan, maar over het algemeen vergeten ze de herkenpunten, of anders gaan ze dood. Hoe dan ook, het blijft daar lange tijd liggen en wordt roestig; en beetje bij beetje vind iemand een oud geel papier dat vertelt hoe je de herkenpunten vindt – een papier dat eerst een week lang ontcijferd moet worden omdat het vol staat met cijfers en hiërogliefen.”
“Hiërowat?
“Hiërogliefen, tekeningetjes en dat soort dingen, weet je, die geen betekenis schijnen te hebben.”
“Heb je zo een papier, Tom?”
“Nee.”
“Wel, hoe gaan we dan de herkenpunten vinden?”
“Ik heb geen herkenpunten nodig. Ze begraven het altijd onder een spookhuis of op een eiland, of onder een dode boom met één uitstekende tak. Wel, we hebben het al eens geprobeerd op Jackson’s Eiland, en we kunnen het daar ooit eens opnieuw proberen; en er is ook nog het oude spookhuis op de Still-House heuvel, en daar staan een hoop dode bomen, doodveel dode bomen.”

“Ligt hij onder al die bomen?”
“Wat zeg je nu! Nee!”
“Hoe ga je dan weten onder welke boom we moeten graven?”
“We graven onder alle bomen.”
“Maar Tom, dat gaat de hele zomer duren.”
‘En wat dan nog? Veronderstel dat je een bronzen pot vind met honderd dollar in, roestig en grijs, of een vermolmde kist vol diamanten. Wat zeg je daar van?”
De ogen van Huck begonnen te schitteren.
“Dat is gaaf. Gaaf genoeg voor mij. Geef mij de honderd dollar maar, die diamanten hoef ik niet.”
“Ook goed. Maar ik wed dat je die diamanten niet zal weggooien. Sommige van hen zijn twintig dollar per stuk waard en de meeste worden niet verkocht beneden de zes dollar.”
“Nee! Is dat echt waar?”
“Zeker; iedereen zal het je zeggen. Heb je er nooit een gezien Huck?”
“Niet dat ik mij kan herinneren.”
“O, koningen hebben er hopen van.”
“Wel, ik ken geen koningen, Tom.”
“Dat dacht ik al. Maar indien je naar Europa zou gaan zouden ze je voor de voeten springen.”
“Springen ze?”
“Springen? Bij mijn grootje! Nee!”
“Wel, waarom heb je dat dan gezegd?”
“Verdorie, ik bedoelde alleen maar dat je ze zou zien, niet springend, natuurlijk; waarom zouden ze willen springen? Maar ik bedoel dat je ze overal zou zien, overal verspreid, snap je, zo in het algemeen. Zoals die oude Richard de Gebochelde.”
“Richard? Wat is zijn andere naam?”
“Hij had geen andere naam. Koningen hebben maar één naam.”
“Nee!”
“Maar daar geven ze niet om.”
“Wel indien het hen niets kan schelen, Tom, dan is het ook voor mij in orde; maar ik wil geen koning zijn en maar één naam hebben, zoals een neger. Maar zeg, waar ga je beginnen graven?”



“Wel, ik weet het niet. Ik veronderstel dat we eerst die oude dode boom aan de achterkant van de Still-House heuvel onder handen kunnen nemen.”
“Ik ga akkoord.”
Ze bemachtigden een krakkemikkig pikhouweel en een schop en begonnen aan hun tocht van vijf kilometer. Hijgend en zwetend kwamen ze ter plaatse, vielen neer onder de schaduw van een olm en rookten daar een pijpje.
“Dit bevalt me,” zei Tom
“Mij ook.”
“Zeg, Huck, als we hier een schat vinden, wat ga je dan doen met jouw deel?”
“Wel ik ga elke dag een pastei en een glas limonade kopen, en ik ga naar elk circus dat langs komt. Ik wed dat ik een heerlijke tijd zal hebben.”
“Wel, ga je er niets van sparen?”
“Sparen? Waarom?”
“Zodat je iets hebt om later van te leven.”
“Och, dat heeft toch geen nut. Op een dag zou Pap terug opduiken en er zijn klauwen op leggen, indien ik het niet snel opmaak, en ik zeg je dat hij het heel snel zou opmaken. Wat ga jij met jouw deel doen, Tom?”
“Ik ga een nieuwe trommel kopen en heel zeker een zwaard en een rode halsdoek en een geweer, en trouwen.”
“Trouwen!”
“Ja”
‘Tom, je... waarom, je bent niet goed bij je hoofd!”
“Wacht en je zult zien.”
“Wel dat is het stomste wat je kunt doen. Kijk naar pap en mijn moeder. Ruzie! Wel, ze maakten de hele tijd ruzie. Ik herinner het mij heel goed.”
“Dat is niets. Het meisje waarmee ik ga trouwen zal geen ruzie maken.”

“Tom, ik denk dat ze allemaal hetzelfde zijn. Je kunt ze allemaal over één kam scheren. Je zou er beter nog wat over nadenken. Neem het van mij aan. Wat is de naam van die meid?”
“Het is geen meid, het is een meisje.”
“Dat is allemaal hetzelfde, denk ik; sommigen zeggen meid en sommigen zeggen meisje, dat is allebei even goed. Om het even, wat is haar naam, Tom?”
“Ik zal het je ooit eens vertellen, maar niet nu.”
“Akkoord. Alleen, wanneer je getrouwd zult zijn, zal ik me nog eenzamer voelen.”
“Nee dat zul je niet. Je komt bij mij wonen. Sta nu op en laat ons graven.”
Ze werkten zich een half uur in het zweet.
Geen resultaat.
Ze zwoegden nog een half uur.
Nog altijd geen resultaat.
Huck zei:
“Begraven ze die dingen altijd zo diep?”
“Soms, niet altijd. Gewoonlijk niet. Ik denk dat we niet op de goede plaats zitten.”



Ze kozen dus een nieuwe plek en begonnen opnieuw. Het labeur slabakte een beetje, maar toch boekten ze vooruitgang. Ze groeven een hele tijd in stilte

verder. Tenslotte leunde Huck op zijn schop, veegde de zweetdruppels van zijn voorhoofd met zijn mouw, en zei:
"Waar ga je graven nadat we hier klaar zijn?"
Ik denk dat we best die oude boom kunnen aanpakken die ginder op Cardiff Hill staat achter het huis van de weduwe."
"Ik denk dat het een goede plaats is. Maar zal de weduwe ons de schat niet afnemen, Tom? Het is haar land."
"Zij de schat van ons afnemen! Dat mag ze eens proberen. Wie als eerste één van die verborgen schatten vind mag hem houden. Het maakt niet uit op wiens land hij gevonden wordt."
Dat klonk goed. Het werk ging verder. Na een tijdje zei Huck:
"Verdorie, we zitten weer op de verkeerde plaats. Wat denk je?"
"Het is eigenaardig, Huck. Ik begrijp er niets van. Soms komen heksen de boel verknoeien. Ik denk dat zij het zijn die het ons moeilijk maken."
"Ga weg! Heksen hebben overdag geen toverkracht."
"Ja, dat is zo, daar had ik niet aan gedacht. Oh, ik weet wat er mis is. Wat een stel onnozele gekken zijn we toch. Je moet uitzoeken waar de schaduw van de tak valt om middernacht en daar moet je graven!"
"Wel verdraaid, dan hebben we al dat werk voor niets gedaan. Niets aan te doen, we zullen vannacht terugkomen. Het is wel een heel eind. Kun je buiten geraken?"
"Ik wed dat het lukt. We moeten het vannacht doen, want indien iemand die putten ziet zal hij onmiddellijk weten wat er aan de hand is en ons voor zijn."
"Wel, ik kom je vannacht halen en ik zal miauwen."
"In orde. Laat ons het gereedschap in de struiken verstoppen."
Op het afgesproken tijdstip waren de jongens die nacht terug op dezelfde plaats. Ze zaten in de schaduw te wachten. Het was een eenzame plek en een van oudsher plechtig uur. Geesten fluisterden in de ritselende bladeren, spoken hielden zich schuil in duistere hoekjes, het zware geblaf van een hond kwam vanuit de verte overgewaaid, een uil antwoordde met zijn nachtelijke oehoe.
De jongens waren onder de indruk van deze plechtige atmosfeer en spraken weinig. Langzaamaan oordeelden ze dat het nu middernacht moest zijn; ze zetten een merkteken waar de schaduw viel en begonnen te graven. Hun hoop werd groter, hun interesse steeg en hun vlijt hield daar gelijke tred mee. De put werd dieper en dieper, maar telkens wanneer hun hart opsprong toen het pikhouweel ergens tegen botste, werden ze teleurgesteld. Het was dan enkel een steen of een stuk boomwortel. Tenslotte zei Tom;
"Het heeft geen zin, Huck, we zitten weer verkeerd."
"Maar we kunnen niet verkeerd zitten. We hebben de schaduw op de grond zien vallen."
"Ik weet het, maar er is nog iets anders."
"Wat dan wel?"
"Wel, we hebben de tijd alleen maar geraden. Best mogelijk dat het te laat of te vroeg was."
Huck liet zijn schop vallen.
"Dat is het." zei hij. "Dat is het probleem. We moeten dit opgeven. We kunnen

nooit zeggen wanneer het de goede tijd is, en daarbij is dit veel te akelig, hier, op deze tijd van de nacht, met heksen en spoken die voorbij vliegen, en zo. Ik heb de hele tijd het gevoel alsof er iets achter mij staat; ik ben bang om me om te draaien, omdat er misschien anderen staan te wachten om hun kans te wagen. Ik heb al de hele tijd kippenvel."
"Wel, bij mij is het net hetzelfde, Huck. En bijna altijd leggen ze er een lijk bij wanneer ze een schat onder een boom begraven, om hem te bewaken."
"Hemeltje!"
"Ja, dat doen ze. Ik heb dat al dikwijls gehoord."
"Tom ik hou er niet van om putten te graven in de buurt van dode mensen. Dat is om moeilijkheden vragen."
"Ik wil ze ook niet storen. Veronderstel maar eens dat er ééntje zijn doodshoofd rechtzet en iets begint te zeggen."
"Niet doen, Tom! Dat is verschrikkelijk."
"Wel, dat is het ook. Huck, ik voel me hier helemaal niet op mijn gemak."
"Zeg, Tom, we laten deze plaats voor wat ze is en proberen het ergens anders."
"Goed, ik denk dat we dat beter doen."
"Wat zal het worden?"
Tom dacht een poosje na en zei dan:
"Het spookhuis. Dat is het!"
"Verdorie Tom, ik hou niet van spookhuizen. Ik zie nog liever een lijk. Dode mensen kunnen misschien spreken, maar ze komen niet naar beneden zweven in een lijkwade, en komen niet over je schouder kijken en laten niet onverwacht hun tanden knarsen, zoals spoken doen. Ik zou zoiets niet kunnen verdragen, Tom; niemand kan dat."
"Ja, maar Huck, spoken dwalen overdag niet rond, alleen 's nachts. Ze zullen ons niet storen wanneer we hier overdag komen graven."
"Wel, dat is zo. Maar je weet heel goed dat de mensen niet in de buurt van een spookhuis willen komen, 's nachts én overdag."
"Wel, dat is meestal omdat ze niet graag komen waar een mens vermoord werd, maar goed, men heeft bij dat huis overdag nooit iets gezien, behalve misschien wat blauwe lichten die achter de vensters schoven, maar geen echte spoken."
"Wel, wanneer je één van die blauwe flikkeringen ziet, Tom, kan je er zeker van zijn dat er heel dicht bij een spook aanwezig is. Dat houdt steek. Want je weet dat alleen geesten blauwe lichten gebruiken."
"Ja, dat is zo. Maar, hoe dan ook, ze komen nooit overdag spoken, waarom zouden we dan schrik moeten hebben?"
"Wel, goed. We zullen het spookhuis onder handen nemen indien je dat wilt, maar ik blijf erbij dat het niet ongevaarlijk is."



Ze gingen de heuvel af en onder hen, in het midden van de maanverlichte vallei, stond het spookhuis, helemaal alleen, de omheining al lang geleden verdwenen, opgeschoten onkruid tot op de drempels, de schoorsteen verpulverd tot een ruïne, de ramen zonder vensters, en met een dak waarvan een hoek was ingestort. De jongens keken er een tijd naar, half verwachtend een blauw schijnsel achter de vensters te zullen zien; fluisterend, zoals gepast was in deze omstandigheden, gingen ze een heel eind naar rechts om met een wijde boog rond het spookhuis te lopen waarna ze door de bossen aan de achterzijde van Cardiff Hill naar huis trokken.

26. Het spookhuis

Rond de middag van de volgende dag stonden de jongens terug bij de dode boom en namen hun gereedschap uit het struikgewas. Tom was ongeduldig om naar het spookhuis te gaan; Huck was dat ook, maar met mate, en zei plots:
“Luister eens hier, Tom, weet je welke dag het is?”
Tom liet de dagen van de week door zijn hoofd defileren en sloeg dan vlug zijn ogen op met een verbijsterde blik.
“Lieve hemel! Ik heb er niet eens aan gedacht, Huck!”
“Wel, ik ook niet, maar opeens drong het tot me door dat het vrijdag is.”
“Verdorie, een mens kan niet voorzichtig genoeg zijn, Huck. We hadden flink in de problemen kunnen raken door zulk een zaak op een vrijdag aan te pakken.”
“Hadden? Zeg liever ‘zouden’! Er zijn een paar geluksdagen, maar vrijdag is dat zeker niet.”
“Elke gek weet dat. Ik denk niet dat jij de eerste was om dat uit te vinden, Huck.”
“Wel, ik heb nooit gezegd dat ik dat zelf gevonden heb, is het niet? En die vrijdag is nog het ergste niet. Ik heb een slechte droom gehad vannacht; heb gedroomd over ratten.”
“Nee, maar! Het zekerste voorteken van problemen. Waren ze aan het vechten?”
“Nee.”
“Wel, dat is goed, Huck. Wanneer ze niet vechten is dat alleen een voorteken dat er problemen kúnnen komen, weet je. Al wat we moeten doen is heel goed opletten zodat we ze niet tegenkomen. We laten dit ding voor vandaag rusten en we gaan spelen. Ken je Robin Hood, Huck?”
“Nee. Wie is Robin Hood?”
“Wel, hij was één van de grootste mannen die er ooit in Engeland hebben rondgelopen en, best van al, hij was een rover.”



“Verduiveld, ik wou dat ik het was. Wie beroofde hij?”
“Alleen sheriffs en bisschoppen en rijke mensen en koningen, en zo. Maar hij beroofde nooit de arme mensen. Hij hield van hen. Hij deelde altijd alles eerlijk met hen.”
“Wel dat moet een beste vent geweest zijn.”
“Daar mag je zeker van zijn, Huck. Oh, hij was de nobelste man die er ooit bestaan heeft. Nu zijn er geen mannen meer zoals hij, dat kan ik je wel vertellen. Hij kon elke vent in Engeland een pak rammel geven met één hand achter zijn rug gebonden; en met zijn taxusboog kon hij een muntstukje van tien cent elke keer opnieuw raken, vanop twee kilometer afstand.”
“Wat is een taxusboog?”
“Ik weet het niet. Het is één of andere soort boog, natuurlijk. En wanneer hij slechts de rand van dat muntstukje raakte zette hij zich neer en vloekte en weende. We zullen Robin Hood spelen, het is machtig leuk. Ik zal het je leren.”
“Akkoord.”
En zo speelden ze de hele namiddag Robin Hood, terwijl ze af en toe een verlangende blik wierpen op het spookhuis en fantaseerden over de vooruitzichten en de mogelijkheden. Toen de zon begon te zinken in het westen gingen ze terug naar huis langs de lange schaduwen van de bomen en waren al snel uit het zicht in de bossen van Cardiff Hill.

Op zaterdag, kort na de middag, waren de jongens terug bij de dode boom. Ze

rookten een pijpje en maakten een praatje in de schaduw, en groeven nog wat in de laatste put die ze gemaakt hadden, zonder veel hoop en alleen maar omdat Tom zegde dat het zoveel keren gebeurd was dat mensen het zoeken hadden opgegeven en dat er na hen iemand anders kwam die met één steek van zijn schop de schat blootlegde. Deze keer lukte dat niet zodat de jongens hun gereedschap opnamen en er zich in stelden dat vrouwe Fortuna hen deze keer niet had toegelachen; maar ze gingen weg met het goede gevoel dat ze alles hadden gedaan wat men bij het schatgraven hoort te doen.
Toen ze bij het spookhuis waren aangekomen was er zoiets vreemd en griezelig aan de doodse stilte, die daar heerste onder de brandende zon, en was er iets zo deprimerend aan de eenzaamheid en verlatenheid van deze plaats, dat ze gedurende een ogenblik bang waren om aan het avontuur te beginnen. Toen kropen ze door het deurgat en namen bevend een kijkje. Ze zagen een met onkruid overwoekerde kamer zonder vloer, onbepleisterd, een oude open haard, lege ramen, een vermolmde trap; en overal hingen kapotte en in de steek gelaten spinnenwebben. Ze gingen binnen, zachtjes, met een kloppend hart, fluisterend, de oren gespitst om het kleinste geluid op te vangen, en de spieren gespannen, klaar voor een onmiddellijke vlucht.
Na een poosje waren ze met de omgeving vertrouwd en verminderde hun angst; ze onderwierpen de plaats aan een kritisch en intensief onderzoek, daarbij hun eigen durf bewonderend, en zich erover verwonderend, ook. Daarop wilde ze naar boven gaan. Dit was iets dat een eventuele terugtocht zou bemoeilijken, maar ze daagden elkaar uit en daar kon natuurlijk maar één ding uit volgen: ze gooiden hun gereedschap in een hoek en beklommen de trap. Daarboven waren dezelfde tekenen van verval. In een hoek vonden ze een kast die mysterie beloofde, maar de belofte was vals, er lag niets in. Hun moed werd nu steeds groter. Ze stonden op het punt om terug naar beneden te gaan toen...
“Shht!” zei Tom.
“Wat is er?” fluisterde Huck, wit wegtrekkend van angst.
“Shht!... Daar!... Hoor je het?”
“Ja!... Oh help! Laten we weglopen!”
“Blijf stil! Verroer je niet! Ze komen door de deur.”
De jongens gingen op de vloer liggen, gluurden door de spleten van de planken en lagen daar wachtend, ellendig van angst.
“Ze zijn gestopt... Neen ze komen... Daar zijn ze. Fluister geen enkel woord, Huck. Mijn god, ik wou dat ik hier weg was!”
Twee mannen kwamen binnen. Elke jongen zei tegen zichzelf: ”Daar is de oude doofstomme Spanjaard die onlangs een paar keer in de stad is geweest. De andere kerel heb ik nog nooit gezien.”
De “andere kerel” was een ongekamd schepsel, in lompen gehuld, met een onplezierig uiterlijk. De Spanjaard was gehuld in een poncho; hij had ruige witte bakkebaarden; lang wit haar kwam neer van onder zijn sombrero, en hij droeg een groene bril.



Toen ze binnenkwamen was “de andere” met stille stem aan het spreken; ze zetten zich neer op de grond, kijkend naar de deur, met hun rug naar de muur, en de spreker ging verder met zijn betoog. Hij was minder op zijn hoede en zijn woorden werden duidelijker naarmate hij verder ging:
“Nee,” zei hij, “Ik heb het allemaal goed overdacht, en het bevalt mij niet. Het is te gevaarlijk.”
“Gevaarlijk!” gromde de ‘doofstomme’ Spanjaard, tot grote verrassing van de jongens. “Lafbek!”
Toen ze de stem hoorden, hapten de jongens naar adem en begonnen ze te beven. Het was Indian Joe!
Er viel een stilte en toen zei Joe:
“Wat was er gevaarlijker dan dat geval ginder beneden, maar toch is er niets van gekomen.”
“Dat is iets anders. Zo ver op de rivier en met geen huis in de buurt. Ze zullen nooit weten dat we het geprobeerd hebben, ook al omdat het ons niet gelukt is.”
“Wel, wat is er gevaarlijker dan hier overdag te komen! Iedereen zou ons verdenken als ze ons zagen.”
“Dat weet ik. Maar er was geen betere plaats na die mislukte job. Ik wil ook uit deze keet weg. Ik wou gisteren al weg, alleen ging het toen niet door die vervloekte jongens die daar op de heuvel aan het spelen waren, met volledig zicht op het huis.”

‘Die vervloekte jongens’ beefden opnieuw door deze opmerking, en beseften hoe gelukkig het was dat ze zich herinnerd hadden dat het vrijdag was en daarom hadden besloten om nog een dag te wachten. Ze wensten uit het diepst van hun hart dat ze een jaar gewacht hadden.
De twee mannen haalden wat proviand boven en begonnen te eten. Na een lange, nadenkende stilte zei Indian Joe:
“Luister eens hier, jongen, ga jij maar terug naar de rivier waar je thuishoort. Wacht daar tot je iets van mij hoort. Ik ga het erop wagen om nog één keer naar het stadje te gaan en er rond te kijken. We doen die ‘gevaarlijke’ job nadat ik wat heb rond gespied en me ervan overtuigd heb dat het goed zal aflopen. En dan naar Texas! We zullen het samen wel klaarspelen!”
Dit was bevredigend. Beide mannen begonnen te geeuwen en Indian Joe zei:
“Ik val om van de slaap! Het is jouw beurt om de wacht te houden.”
Hij krulde zich op tussen het onkruid en begon te snurken. Zijn makker schudde een paar keer aan zijn schouders en hij werd stil. Daarop begon ook de wachter te knikkebollen; zijn hoofd zakte lager en lager en nu begonnen beide mannen te snurken.
De jongens schepten diep en dankbaar adem.
Tom fluisterde:
“Dit is onze kans; kom!”
Huck zei:
“Ik kan niet... Ik zou sterven indien hij wakker werd.”
Tom drong aan; Huck wou niet.
Tenslotte stond Tom langzaam recht en ging alleen. Maar de eerste stap die hij zette deed de gammele houten vloer zo kraken dat hij bijna neerviel van schrik. Hij probeerde het geen tweede keer. De jongens lagen daar en telden de minuten die zich voort sleepten tot het leek alsof de tijd stilstond en de grijze eeuwigheid was aangebroken; ze voelden zich dankbaar toen ze zagen dat de zon eindelijk begon onder te gaan.
Eén snurker was gestopt. Indian Joe ging recht zitten, keek rond en grijnsde grimmig naar zijn maat, wiens hoofd neerhing tussen zijn knieën, gaf hem een duw met zijn voet en zei:
“Héla! Jij moest de wacht houden, is het niet? Nu goed, er is niets gebeurd.”
“Goh! Ben ik in slaap gevallen?”
“Oh, half, half. Het is bijna tijd om te vertrekken, kerel. Wat gaan we doen met onze buit?”
“Ik weet het niet, hier laten zoals we altijd al gedaan hebben, denk ik. Het heeft geen zin om haar mee te nemen voor we naar het zuiden vertrekken. Zeshonderdvijftig zilverstukken is niet niets om mee rond te zeulen.”
“Wel, goed, het geeft niet dat we nog eens moeten terugkomen.”
“Nee, maar laat ons ’s nachts terugkomen, zoals we vroeger deden, dat is beter.”
“Ja, maar kijk eens hier; het kan even duren vooraleer er een geschikt moment komt om dat werkje uit te voeren; er kunnen dingen gebeuren; het is niet zo een goede plaats; we zullen het begraven, diep begraven.
“Een goed idee.” zei de kameraad die door de kamer liep, neerknielde, één van de stenen van de haard optilde en een zak nam die plezierig rinkelde. Hij nam er

twintig of dertig dollar voor zichzelf uit en evenveel voor Indian Joe, en gaf de zak aan deze laatste, die nu op zijn knieën zat en met zijn groot mes begon te graven.
De jongens vergaten onmiddellijk al hun angsten en al hun ellende. Met opengesperde ogen volgden ze elke beweging. Geluk! De schittering ervan overtrof hun stoutste verwachtingen! Zes honderd dollar was genoeg geld om een half dozijn jongens rijk te maken! Dit was schatten jagen op zijn best, ze moesten zich niet meer suf piekeren waar ze zouden graven. Ze knikten voortdurend naar elkaar, welsprekende knikjes die gemakkelijk te begrijpen waren, want ze zegden: "Oh, ben je niet blij dat je nu hier bent!"
Het mes van Joe botste op iets.
"Hallo!" zei hij.
"Wat is het?" zei zijn kompaan.
"Een half rotte plank, nee, het is een kist, denk ik. Hier, help me een handje en we zullen zien wat het is. Laat maar, ik heb er al een gat in gemaakt."
Hij stak zijn hand erin en trok ze terug.
"Man, het is geld!"
De twee mannen bekeken een handvol muntstukken. Ze waren van goud. De jongens boven waren even opgewonden als de mannen beneden, en even opgetogen.
De kameraad van Joe zei:
"We gaan dit snel afhandelen. Er staat een oud roestig pikhouweel tussen het onkruid in de hoek van de andere zijde van de haard, ik heb het een minuut geleden zien staan."
Hij liep er naartoe en bracht het houweel en de schop van de jongens mee terug. Indian Joe nam het houweel, keek er kritisch naar, schudde zijn hoofd, mompelde iets in zichzelf en begon er dan mee te werken. De kist was snel uitgegraven. Ze was niet erg groot; er waren ijzeren banden rond en het was een heel sterke kist geweest vooraleer ze vermolmd was door jaren onder de grond te liggen. De mannen keken een tijdje gelukzalig naar de schat.
"Verrek, daar zit duizend dollar in" zei Indian Joe.



“Ik heb altijd horen zeggen dat de bende van Murrel hier op een zomer heeft rondgehangen” zei de vreemdeling.
“Ik weet het” zei Indian Joe “en het ziet er ook zo naar uit, zou ik zeggen.”
“Nu moet je die klus niet meer doen.”
De halfbloed fronste zijn voorhoofd. Hij zei:
“Je kent me niet. Je weet helemaal niets over deze zaak. Het is niet alleen roverij, het is wraak!” en een boosaardige blik flikkerde in zijn ogen. “Ik zal je hulp nodig hebben. Wanneer het voorbij is, dan Texas. Ga naar huis bij je Nancy en je kinderen, en blijf daar wachten tot je van mij hoort.”
“Wel, indien je dat zo wilt; wat gaan we hiermee doen? Opnieuw begraven?”
“Ja” (een verrukt gevoel daarboven).
“Nee! Bij het grote Opperhoofd, néé!” (Diepe wanhoop daarboven)
“Ik was het bijna vergeten. Aan dat pikhouweel zat verse aarde!”
De jongens werden plots misselijk van angst.
“Wat stonden die houweel en die schop hier eigenlijk te doen? Waarom hing er verse aarde aan? Wie bracht ze hier en waar zijn ze naartoe? Heb jij iemand gehoord? Iemand gezien? Wat! hem opnieuw begraven en achterlaten zodat ze terug kunnen komen en zien dat de grond is omgewoeld? Oh nee, zeker niet. We zullen hem meenemen naar één van mijn schuilplaatsen.”
“Maar natuurlijk! Daar had ik eerder moeten aan denken. Bedoel je Nummer Eén?”
“Nee, Nummer Twee, onder het kruis. Die andere plaats is niet zo goed, te gemakkelijk.”
“Goed, het is bijna donker genoeg om te beginnen.”
Indian Joe stond op, ging naar het raam en gluurde voorzichtig naar buiten. Toen zei hij:

“Wie kan dat gereedschap hier binnen gebracht hebben?” Denk je dat ze boven kunnen zijn?”
De adem van de jongens bleef steken in hun keel. Indian Joe legde zijn hand op zijn mes, bleef een ogenblik staan, twijfelde en liep dan naar de trap. De jongens dachten aan de kast, maar alle kracht had hen verlaten. De stappen kwamen krakend de trap op, de ondraaglijke hopeloosheid van de situatie verloste de jongens uit hun verlamming en ze stonden net op het punt om naar de kast te lopen, toen er een gekraak was van rot hout en Indian Joe neerviel op de grond tussen de brokstukken van de ingestorte trap.



Hij krabbelde vloekend recht en zijn maat zei:
“Waar was dat nu voor nodig? Indien er iemand boven zit, wel laat ze dan zitten; wie geeft daar nu iets om? Indien ze naar beneden willen springen en zichzelf in moeilijkheden willen brengen, wie heeft daar bezwaar tegen? Binnen vijftien minuten is het donker; laat ze ons dan maar volgen als ze willen. Ik ben er klaar voor. Ik denk dat diegenen die deze dingen hier gebracht hebben ons gezien hebben en gedacht hebben dat we spoken of duivels waren of zoiets. Ik wed dat ze nu nog aan het lopen zijn.”
Joe gromde een tijdje; daarna stemde hij in met zijn vriend dat ze zuinig moesten zijn op het beetje daglicht dat hun nog restte en dat ze zich klaar moesten maken om weg te gaan. Een beetje later glipten ze het huis uit in de dieper worden schemering, en gingen met hun kostbare kist in de richting van de rivier.

Tom en Huck stonden recht, slap op hun benen maar geweldig opgelucht, en keken hen na door de spleten van de blokhut.
Hen volgen?
Zij niet. Ze waren al blij dat ze de begane grond konden bereiken zonder hun nek te breken en de weg over de heuvel konden nemen om veilig terug te keren naar het stadje. Ze spraken niet veel. Ze waren te hard bezig met zichzelf te haten en met het haten van de onbezonnenheid waardoor ze hun schop en hun houweel daar hadden laten staan. Zonder dat had Indian Joe nooit argwaan gekregen. Hij zou het goud en het zilver daar begraven hebben tot hij zijn ‘wraak’ had genomen, en dan zou hij gemerkt hebben dat het geld verdwenen was.
Bitter, bitter ongeluk dat ze dat gereedschap mee naar binnen hadden genomen!
Ze besloten om uit te kijken wanneer die “Spanjaard” terug naar de stad zou komen, op zoek naar kansen voor zijn wraakzuchtig plan, en hem dan te volgen naar “Nummer Twee”, waar dat ook mocht zijn.
Toen had Tom een verschrikkelijk idee.
“Wraak? Wat indien hij ONS bedoelde, Huck!”
“Oh nee!” zei Huck, die bijna flauw viel.
Ze bespraken het grondig en toen ze de stad binnenliepen waren ze het eens dat hij waarschijnlijk iemand anders bedoelde of, in het slechtste geval, niemand anders dan Tom, omdat alleen Tom had getuigd in de rechtbank.
Het was maar een zeer, zéér magere troost voor Tom dat hij alleen in gevaar was.
Gezelschap zou een duidelijke verbetering zijn geweest, dacht hij.

27. Nummer Twee.



Het avontuur van de vorige dag had Tom nare dromen bezorgd, die nacht.

Vier keer had hij zijn handen kunnen leggen op die rijkelijke schat, en vier keer was hij door zijn vingers geglipt toen de slaap hem verliet en hij de harde realiteit van zijn ongeluk terug besefte.

Terwijl hij vroeg op de morgen neerlag en zich de gebeurtenissen van het grote avontuur herinnerde, merkte hij dat ze eigenaardig getemperd en ver weg leken te zijn, alsof ze in een andere wereld waren gebeurd, lang geleden.

Toen bedacht hij dat het grote avontuur misschien maar een droom was geweest!

Er was één zeer sterk argument voor dit idee, namelijk dat de hoeveelheid geld welke hij had gezien veel te groot was om echt te zijn. Hij had vroeger nooit vijftig dollar bij elkaar gezien, en net zoals alle jongens van zijn leeftijd dacht hij de “honderd” en “duizend” slechts een manier van spreken was en dat zulke sommen in de echte wereld niet bestonden. Hij had nooit voor een ogenblik verondersteld dat een zo grote som als honderd dollar ook echt in iemands bezit kon zijn. Zijn idee over een schat was iets dat bestond uit een paar echte centen en een handvol schitterende, ongrijpbare dollars.

Maar de gebeurtenissen van het avontuur werden steeds scherper en helderder naarmate hij er meer over nadacht, en hij neigde stilaan naar het besluit dat het achteraf gezien toch geen droom was geweest.

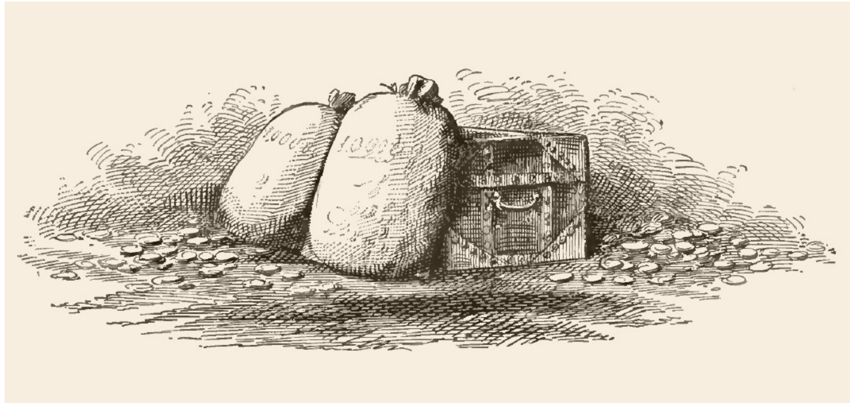
Deze onzekerheid moest zo snel mogelijk opgelost worden. Na het ontbijt zou hij wegglippen en Huck opzoeken. Huck zat op het dolboord van een platbodem, lusteloos met zijn voeten in het water schommelend, en zag er zeer treurig uit.

Tom besloot om te wachten tot Huck het onderwerp ter sprake zou brengen. Indien hij er niets over zei dan zou hij weten dat het avontuur alleen maar een droom was geweest.
“Dag Huck!”
“Hallo”
Een minuut stilte.
“Tom, indien we dat verrekte gereedschap bij de dode boom hadden achtergelaten, zouden we nu al dat geld hebben. Oh, is het niet verschrikkelijk!”
“Dan was het geen droom! Dan was het geen droom! En op één of andere manier zou ik wensen dat het wel een droom was. Ik mag doodvallen als het niet waar is, Huck.”
“Wat is geen droom?”
“O, dat ding gisteren. Ik dacht halvelings dat het er één was.”



“Een droom! Indien die trap niet ingestort was, zou je gezien hebben wat voor een droom het was. Ik heb genoeg dromen gehad vannacht, met die Spaanse duivel die me voortdurend achterna zat; hij mag rotten in de hel!”
“Nee, nee, hij mag niet rotten! We moeten hem eerst vinden. En dat geld!”
“Tom, we zullen hem nooit vinden. Zo een kans krijgt een mens maar één keer in zijn leven, en onze kans is verkeken. En ik zou me heel erg beverig voelen indien ik hem zou zien.”
“Ik net hetzelfde; maar toch zou ik hem graag terug zien, en hem volgen, naar

zijn ‘Nummer Twee’.”
“Nummer Twee, ja, dat is het. Ik heb erover nagedacht. Maar ik raak er niet wijs uit. Wat denk jij dat het is?”
“Ik weet het niet. Het is beremoeilijk. Zeg, Huck, misschien is het een huisnummer!”
“Lieve help! Nee Tom, dat is het niet. En indien het dat wel is, dan is het niet in dit godvergeten stadje. Hier zijn geen huisnummers.”
“Ja, dat is zo. Laat me een ogenblikje denken. Hoor eens, het is het nummer van een kamer, in een herberg, snap je!”
“Oh, dat is het. Er zijn hier maar twee herbergen. Dat kunnen we snel uitzoeken.”
“Blijf jij hier, Huck, tot ik terug ben.”
Tom ging onmiddellijk op pad. Hij werd liever niet op openbare plaatsen gezien in het gezelschap van Huck.
Hij was een half uur weg geweest. Hij was te weten gekomen dat in de beste herberg kamer Nr. 2 al lange tijd verhuurd was aan een jonge advocaat die er nog steeds verbleef. In de minder chique herberg was kamer Nr. 2 een mysterie. Het zoontje van de herbergier zei dat de deur altijd op slot was, en dat hij er nooit iemand zag binnen gaan of buiten komen, behalve ’s nachts; hij wist niet waarom dat zo was, hij was wel een beetje nieuwsgierig geweest maar te weinig om het te onderzoeken; hij had zichzelf geamuseerd met het idee dat het spookte op die kamer; vorige nacht had hij gezien dat er licht brandde.
“Dat heb ik ontdekt, Huck. Ik denk dit de nummer 2 is die we zoeken.”
“Ik denk het ook, Tom. Wat ga je nu doen?”
“Laat me denken.”
Tom dacht lange tijd na. Toen zei hij:
“Ik zal het je zeggen. De achterdeur van die Nr. 2 is de deur die uitkomt op dat kleine steegje tussen de herberg en dat oude gammele geval dat ze het steenmagazijn noemen. Nu, verzamel zoveel mogelijk deursleutels en ik zal die van tante nemen, en op de eerste donkere nacht gaan we er heen en proberen ze uit. Maar blijf uitkijken voor Indian Joe, want hij heeft gezegd dat hij nog één keer naar de stad zou komen om rond te kijken naar een kans voor zijn wraak. Volg hem als je hem ziet; en indien hij niet naar die Nr. 2 gaat, dan is dat niet de goede plaats.”
“Lieve hemel, ik wil hem niet in mijn eentje volgen!”
“Het zal nacht zijn, natuurlijk. Hij zal je nooit opmerken, en zelfs als hij je ziet zal hij je toch niet verdenken.”
“Wel, als het erg donker is denk ik dat ik hem wel kan volgen. Ik weet niet, ik weet het niet. Ik zal het proberen.”
“Je mag er zeker van zijn dat ik hem zou volgen, als het donker is. Wel, het zou wel eens kunnen dat hij zijn wraakplan opgeeft en het geld gaat ophalen.”
“Zo is het, Tom, zo is het. Ik zal hem volgen. Ik zal het doen, verdraaid dat zal ik.”
“Nu hoor ik je spreken als een kerel! Wees moedig Huck, en ik zal het ook zijn.”



23. De herberg.

Die nacht waren Tom en Huck klaar voor hun avontuur. Ze bleven tot na negen uur rondhangen in de buurt van de herberg, één van hen hield het steegje in de gaten en de andere de voordeur.
Niemand was in of uit het steegje gekomen; niemand die leek op de Spanjaard was in de herberg gegaan of er buiten gekomen.
De nacht was helder en dus ging Tom naar huis onder de afspraak dat, wanneer het echt donker werd, Huck langs zou komen en "miauwen", waarna hij naar buiten zou glippen en de sleutels van tante meenemen.
Maar de nacht bleef helder en rond middernacht verliet Huck zijn wachtpost en ging slapen in een groot, leeg suikervat.



Op dinsdag hadden de jongens even weinig geluk.
En zo ook op woensdag.
Maar dondernacht beloofde beter te worden. Tom glipte naar buiten met de oude tinnen lantaarn van zijn tante, en met een grote handdoek om het licht te dempen. Hij verborg de lantaarn in Huck's suikervat waarna ze de wacht optrokken. Een uur voor middernacht ging de herberg dicht en werden de lichten (de enige lichten in de hele buurt) gedoofd. De Spanjaard hadden ze niet gezien. Niemand was in of uit het steegje gekomen. Alles was gunstig. Een pikzwarte duisternis hing over het stadje en de diepe stilte werd nu en dan slechts

verstoord door het gerommel van een ver onweer.
Tom nam zijn lantaarn, stak ze in het suikervat aan, wikkelde er de handdoek rond en de twee avonturiers slopen in het duister naar de herberg. Huck bleef op wacht staan en Tom vervolgde zijn weg in het steegje.
Daarna was er een lange, bange tijd van afwachten die op Huck begon te wegen alsof er een berg op zijn schouders rustte. Hij begon te wensen dat hij het schijnsel van de lantaarn kon zien; hij zou er wel van schrikken maar het zou hem tenminste vertellen dat Tom nog in leven was. Het leek wel uren geleden dat Tom verdwenen was. Hij was zeker flauwgevallen; misschien was hij dood; misschien had zijn hart het begeven onder de angst en de opwinding.
Zich steeds ongemakkelijker voelend kroop Huck dichter en dichter naar het steegje toe; hij was bang voor allerlei akelige dingen en hij verwachtte elk moment dat er de één of andere ramp zou gebeuren welke zijn adem zou wegnemen. Er was niet veel om weg te nemen, want hij slaagde er niet in om per ademhaling meer dan een vingerhoed lucht in te nemen, en door het geweld waarmee zijn hart tekeer ging zou zeker algauw versleten zijn.
Plots was er een lichtflits en Tom rukte aan zijn schouder:
“Loop!” zei hij “Loop voor je leven!”
Hij moest dit geen twee keer zeggen. Een keer was genoeg; Huck liep al vijftig of zestig kilometer per uur vooraleer de herhaling was uitgesproken.
De jongens stopten pas toen ze het schuurtje van een verlaten slachthuis hadden bereikt, helemaal aan het andere einde van de stad. Net toen ze er binnen liepen barstte de storm los en viel de regen naar beneden.
Van zodra Tom terug op adem was gekomen zei hij:
“Huck, het was verschrikkelijk! Ik probeerde twee sleutels, zo stil als ik kon; maar ze schenen zulk een hels kabaal te maken dat ik bijna geen adem meer kon halen, zo bang was ik. Daarbij kwam nog dat ze niet pasten op het slot. En toen, zonder dat ik in de gaten had wat ik aan het doen was, nam ik de deurknop vast, en open ging de deur! Ze was niet op slot! Ik sprong naar binnen en maakte de handdoek los, en, BIJ DE GEEST VAN CAESAR!”
“Wat! Wat heb je gezien, Tom?”
“Huck, ik stapte bijna op de hand van Indian Joe!”

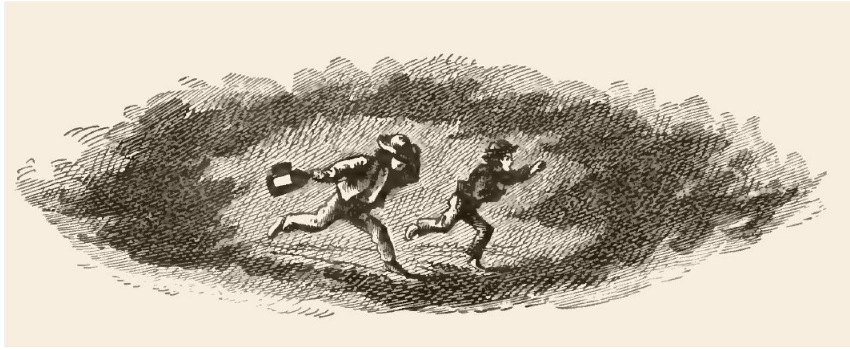


“Nee!”
“Ja! Hij lag daar, diep in slaap op de vloer, met zijn ooglap voor zijn oog en zijn armen uitgestrekt.”
“Hemel! Wat heb je gedaan? Werd hij wakker?”
“Nee, hij verroerde geen vin. Stomdronken, vermoed ik. Ik raapte alleen maar de handdoek op en maakte dat ik weg kwam!”
“Ik zou nooit aan de handdoek gedacht hebben, wed ik!”
“Nu, ik wel. Mijn tante zou me er nogal van langs geven indien ik die verloren had.”
“Zeg Tom, heb je de kist gezien?”
“Huck, ik ben niet blijven rondkijken. Ik heb de kist niet gezien, ik heb het kruis niet gezien. Ik heb niets gezien behalve een fles en een tinnen koffiebeker op de grond naast Indian Joe; ja, ik heb twee vaten en nog veel meer flessen gezien in de kamer. Snap je nog niet wat er aan de hand is met die zogezegde spookkamer?”
“Wat dan?”
“Wel het spookt er van de whisky! Misschien hebben al die ‘Geheelonthouder Herbergen’ zo een spookkamer, Huck!”
“Wel, ik denk dat het zou kunnen. Wie zou er zoiets gedacht hebben? Maar zeg, Tom, nu is het een goed moment om die kist te nemen, nu Indian Joe dronken is.”
“Is dat zo? Nu, probeer het dan maar!”
“Huck rilde.
“Wel nee, toch niet, denk ik”
“En ik denk het ook niet, Huck. Eén enkele fles naast Indian Joe is niet genoeg. Waren het er drie geweest, dan was hij dronken genoeg en zou ik het doen.”
Er viel een lange stilte waarin ze allebei nadachten en toen zei Tom:

“Kijk eens hier, Huck, we gaan dat niet meer proberen tenzij we zeker weten dat Indian Joe er niet is. Het is te gevaarlijk. Nu, wanneer we elke nacht de wacht optrekken, ben ik er zeker van dat we hem zullen zien vertrekken, ooit eens, en dan stelen we de kist, sneller als de bliksem.”
“Wel, ik ben akkoord. Ik zal de hele nacht op wacht staan, en ik zal het elke nacht doen, indien jij jouw deel van het werk doet.”
“Akkoord, dat zal ik. Je moet alleen maar een huizenblok ver in Hooper Street lopen en dan miauwen; en wanneer ik slaap gooi je maar wat kiezelsteentjes tegen het venster en dan word ik wel wakker.”
“Afgesproken, zeker en vast!”
“Wel Huck, de storm is nu voorbij, ik ga naar huis. Binnen een paar uren zal het terug dag zijn. Ga jij terug en blijf zolang op de uitkijk staan, wil je?”
“Ik zei dat ik dat zou doen, Tom, en dat zal ik ook. Al was het dat ik die herberg een jaar in de gaten moesten houden. Ik zal overdag slapen en ’s nachts de wacht houden.”
“Dat is goed. Maar waar ga je slapen?”
“Op de hooizolder van Ben Rogers. Hij laat mij dat doen, en ook de zwarte knecht van zijn vader, Uncle Jake, laat mij dat doen.



Ik ga voor Uncle Jake water halen wanneer hij dat wil, en telkens wanneer ik hem erom vraag geeft hij me iets om te eten, indien hij het kan missen. Dat is een heel erg goede neger, Tom. Hij mag me wel omdat ik nooit doe alsof ik boven hem sta. Soms ga ik naast hem zitten en éten we samen! Maar dat moet je niet verder vertellen. Een mens doet veel dingen wanneer hij half verhongerd is, dingen die hij anders niet zou doen.”
“Wel, indien ik je overdag niet nodig heb zal ik je laten slapen. Ik zal je niet komen storen. En elke keer als jij ’s nachts iets ziet, kom dan maar langs en miauw.”



29. Huck redt de weduwe

Het eerste wat Tom de volgende vrijdagochtend hoorde was heel goed nieuws: de familie van rechter Thatcher was sinds de vorige avond terug in het stadje.
Zowel Indian Joe als het zoeken naar de schat zakten ogenblikkelijk in Tom's gedachten naar de tweede plaats om plaats te maken voor Becky.
Hij zag haar en ze hadden een uitputtende maar vrolijke tijd met het spelen van tikkertje en verstoppertje samen met hun schoolkameraadjes.
De dag werd op een passende en heel bevredigende manier afgesloten: Becky had aan haar moeder gevraagd om de volgende dag de lang beloofde en lang uitgestelde picknick te houden, en deze had ermee ingestemd.
Ze was overgelukkig en Tom was dat niet minder.
De uitnodigingen werden nog voor zonsondergang uitgestuurd, en onmiddellijk kwam er over het jonge volkje van de stad een koortsachtige mengeling van snelle voorbereiding en plezierige verwachting.
Door zijn opwinding bleef Tom lang wakker liggen en hij hoopte dat Huck zou komen 'miauwen' zodat hij de volgende dag Becky en de andere picknickers kon verbazen met zijn schat; maar hij werd teleurgesteld. Er kwam die nacht geen enkel teken van Huck.
De ochtend brak aan en, eindelijk, rond tien of elf uur was er een uitbundig lachende menigte verzameld voor het huis van Rechter Thatcher, en alles was klaar voor het vertrek.
Het was toen niet de gewoonte dat oudere mensen de picknicks bedierven door hun aanwezigheid. De kinderen werden veilig genoeg geacht onder de vleugels van een paar jongedames van achttien en een paar jongeheren van drieëntwintig of daaromtrent.
De oude stoomboot was voor de gelegenheid afgehuurd en de vrolijke groep vulde de hoofdstraat, beladen met manden vol proviand. Sid was ziek en moest het plezier missen; Mary bleef thuis om hem gezelschap te houden.
Het laatste wat mevrouw Thatcher tegen Becky zei was:
"Je zult pas laat terug zijn. Misschien blijf je vannacht beter bij één van de meisjes slapen die dicht bij de aanlegplaats van de overzetboot wonen."
"Dan zal ik bij Susy Harper blijven slapen, mama."
"Heel goed. En denk eraan dat je jezelf gedraagt en geen moeilijkheden maakt."
Toen ze daarop samen wegwandelden zei Tom tegen Becky:
"Zeg, ik zal je vertellen wat we gaan doen. In plaats van naar Joe Harper te gaan zullen we de heuvel opklimmen en bij de weduwe Douglas overnachten. Zij zal ijsroom hebben! Ze heeft het bijna alle dagen, tonnen ervan. En ze zal heel blij zijn om ons te zien."
"Oh, dat zal leuk zijn!"
Toen dacht Becky een ogenblik na en zei:
"Maar wat zal mama daar van zeggen?"
"Hoe zal ze het ooit te weten komen?"
Het meisje dacht na over het voorstel en zei, tegen haar zin:
"Ik denk dat het verkeerd is, maar.."
"Och kom! Je moeder zal het niet weten, wat is dan het probleem? Ze wil alleen

maar dat je veilig bent; en ik wed dat, indien je het haar zou vragen, ze het een goed idee zou vinden. Ik weet het zeker!”

De gekende gastvrijheid van de weduwe Douglas was een aanlokkelijk idee. Dat en Tom’s overredingskracht beslisten het verloop van de dag. Er werd afgesproken om er niemand iets van te vertellen.

Toen kwam het in Tom op dat Huck misschien deze nacht kon langskomen en het signaal geven. Deze gedachte nam een stuk van zijn vrolijkheid weg. Maar toch kon hij er zichzelf niet toe brengen om de pret bij de weduwe Douglas zo maar te laten schieten. En waarom zou hij dat opgeven, redeneerde hij, het signaal was ook de vorige nacht niet gegeven, waarom zou het dan vannacht wel zo zijn? Het verzekerde plezier van die avond haalde het op de onzekere schat; en zoals alle jongens besloot hij om toe te geven aan wat hij het liefst deed, en de rest van de dag niet meer te denken aan de geldkist.

Vijf kilometer stroomafwaarts van het stadje stopte de stoomboot aan een beboste inham en meerde aan. De menigte zwermde aan wal en algauw weerklonken de bossen en ruwe heuvels van een vrolijke mengeling van geroep en gelach. Alle verschillende manieren om moe en bezweet te geraken werden uitgeprobeerd, en één voor één kwamen de zwervers terug naar het kamp, voortgedreven door een reuze honger, waar ze zonder dralen al het lekkers begonnen op te eten.

Na het feestmaal was er een verfrissende rustpauze en werd er vrolijk gepraat in de schaduw van een paar eiken.

Opeens riep iemand:

“Wie heeft er zin om naar de grot te gaan?”

Iedereen had zin. Er werden kaarsen bovengehaald, en onmiddellijk daarna dartelde iedereen de heuvel op.

De ingang van de grot lag boven op de heuvel en had een opening in de vorm van een letter A. De massieve eiken deur was niet gesloten. Daar binnenin was er een kleine ruimte, kil als een ijskamer, en door de natuur opgetrokken in kalksteen die bedauwd was alsof hij het koud zweet had. Het was romantisch en geheimzinnig om daar te staan, in het schemerduister, en te kijken naar de groene vallei buiten die lag te schitteren in de zon.



Maar de jongelui hadden snel genoeg van het indrukwekkend schouwspel en het gehuppel begon opnieuw.
Bij het oplichten van de eerste kaars liep iedereen naar de eigenaar ervan; een worsteling en een flinke verdediging waren het gevolg, maar de kaars belandde algauw op de grond en ging uit, gevolgd door een opgetogen uitbarsting van lachen en een nieuwe achtervolging.
Maar aan alle dingen komt een einde. Langzaamaan begon de groep aan de afdaling van de grote gang, dieper de grot in, en een flikkerende rij lichtjes scheen flauw tegen de hoge wanden van de rotsen, welke bijna twintig meter boven de grond samenkwamen. De grote gang was niet breder dan twee of drie meter. Na elk paar stappen waren er zijgangen welke steeds nauwer werden, want McDougal's grot was een grote doolhof van kronkelende gangen welke samenkwamen, uitwaaierden en nergens heen liepen. Er werd gezegd dat men er dagen en nachten kon in ronddwalen, langs spleten en afgronden, zonder ooit het einde van de grot te vinden; en dat hij steeds dieper ging, en dieper, en nog dieper in de aarde en dat het overal op elkaar leek, doolhof onder doolhof waar geen eind aan kwam. Geen levende ziel 'kende' de grot. Dat was een onmogelijke zaak. De meeste jongemannen kenden er een deeltje van, en het was niet de gewoonte om zich buiten het gekende gebied te wagen. Tom Sawyer kende evenveel van de grot als alle anderen.



De stoet trok verder langs de hoofdgang, een goede kilometer ver, en toen begonnen groepjes en koppeltjes weg te glippen in de zijgangen, langs smalle galerijen te lopen en elkaar te doen schrikken waar de zijgangen weer samen kwamen. Sommige groepjes slaagden erin om elkaar gedurende een half uur te vermijden zonder de ‘gekende grond’ te verlaten.
Na verloop van tijd kwam het ene groepje na het andere terug naar de ingang van de grot, hijgend, uitgelaten, van kop tot teen vol gesmeerd met talkachtige druppels, beklad met klei, en verrukt over het succes van deze dag. Ze waren verbaasd toen ze merkten dat ze de tijd uit het oog verloren waren en dat het al avond werd. De klinkende bel van de stoomnoot had al een half uur geluid. Maar het vallen van de avond maakte dit soort avonturen nog romantischer en daarom was iedereen uiterst tevreden.
Toen de overzetboot met zijn uitgelaten vracht terug de stroom opvaarde had niemand spijt van het late uur, behalve de kapitein van het schip.

Huck stond al op wacht toen de lichtjes van de overzetboot voorbij de werf gleden. Hij hoorde geen geluid aan boord, want de jongelui waren zo kalm en stil als mensen gewoonlijk zijn wanneer ze zich doodmoe voelen. Hij vroeg zich af welke boot het was, en waarom hij niet stopte bij de werf; even later dacht hij er niet meer aan en richtte al zijn aandacht op zijn eigen zaken.
De nacht werd steeds bewolkter en donkerder. Het werd tien uur en het geluid van de karren hield op, her en der verspreide lichtjes begonnen uit te gaan en voetgangers verdwenen van de straat; het stadje maakte zich klaar voor de nacht en de lichten van de herberg werden gedoofd. Het was nu overal donker.
Huck wachtte gedurende lange tijd, maar er gebeurde niets.
Hij begon zijn vertrouwen te verliezen. Had het nog zin? Had het werkelijk nog enige zin? Waarom het niet opgeven en maar liever gaan slapen?
Een geluid bereikte zijn oor. Plots was hij één en al aandacht. De deur in het steegje werd zacht gesloten. Hij sprong naar de hoek van het steenmagazijn. Het volgende ogenblik liepen twee mannen rakelings langs hem heen, en één van hen scheen iets onder zijn arm te hebben. Het moest de kist zijn! Ze gingen dus de schat verplaatsen. Moest hij nu Tom gaan roepen? Dat zou te gek zijn, de mannen zouden weggaan met de kist en ze zouden ze nooit meer terugvinden. Nee, hij zou ze achterna gaan en hen blijven volgen; hij rekende erop dat ze hem door de diepe duisternis niet zouden opmerken.
Zo met zichzelf overleggend, stond Huck recht en sloop achter de mannen aan, zoals een kat, op blote voeten, en op net genoeg afstand zodat hij ze nog kon zien.
Ze volgden de straat naar de rivier tot ze drie huizenblokken verder waren en sloegen dan een zijstraat in naar links. Ze gingen rechtdoor tot ze bij het pad kwamen dat naar Cardiff Hill leidde; dit namen ze. Ze gingen zonder aarzelen voorbij het huis van de oude Welshman, halfweg op de heuvel en klommen verder omhoog.
Goed, dacht Huck, ze gaan het begraven in de oude steengroeve. Maar ze stopten niet aan de steengroeve. Ze gingen verder, tot aan de top.
Daar namen ze een smal pad tussen de grote sumak struiken, en verdwenen in het duister.
Huck versnelde zijn pas en verkleinde de afstand, want hier zouden ze hem nooit kunnen zien. Hij liep nog een eindje door en vertraagde toen, vrezend dat hij te snel ging; hij ging nog een beetje verder, en stopte toen helemaal; hij luisterde; geen geluid; niets, behalve dat hij dacht het kloppen van zijn eigen hart te kunnen horen. Het geschreeuw van een uil kwam over de heuvel, een onheilspellend geluid! Maar geen voetstappen. Hemel, alles was verloren! Hij wou er als een haas vandoor gaan toen iemand zijn keel schraapte, nog geen anderhalve meter van hem af!
Huck’s hart schoot in zijn keel, maar hij slikte het terug in; en daar stond hij dan te rillen alsof hij ineens overvallen werd door een dozijn koortsaanvallen, en hij stond zo slap op zijn benen dat hij er zeker van was dat hij zou neervallen op de grond. Hij wist waar hij was. Hij wist dat hij maar vijf passen verwijderd was van

het hek dat naar het landgoed van de weduwe Douglas leidde. Heel goed, dacht hij, laat ze het hier begraven; het zal niet moeilijk zijn om het terug te vinden.



Nu was er een stem, een zeer lage stem, die van Indian Joe:
"Vervloekt mag ze wezen, het lijkt of ze bezoek heeft. Er brandt nu nog licht, zo laat als het is."
"Ik zie niemand."
Dit was de stem van de vreemdeling, de vreemdeling uit het spookhuis.
Een dodelijke kilte ging door Huck's hart; dit was dan de wraakactie! Zijn eerste gedachte was om weg te lopen. Toen herinnerde hij zich dat de weduwe Douglas meer dan eens vriendelijk was geweest voor hem, en misschien gingen deze mannen haar vermoorden. Hij wou dat hij de moed had om haar te waarschuwen; maar hij wist dat hij dat niet durfde, ze zouden wel eens achter hem kunnen komen en hem vangen. Hij dacht aan dit alles en aan nog meer, in de stilte die er viel tussen de opmerking van de vreemdeling en het antwoord van Indian Joe:
"Omdat er een struik in je gezichtsveld staat. Kijk, hier, zie je het nu?"
"Ja, nu wel. Ze hééft bezoek, denk ik. We kunnen het beter opgeven."
"Het opgeven, en dat net voor ik het land verlaat! Het opgeven en misschien nooit meer de kans krijgen. Ik zeg het je nog een keer, ik geef niets om haar geld, jij mag het hebben. Maar haar man heeft me slecht behandeld, heeft me dikwijls slecht behandeld en hij was de vrederechter die me heeft laten opsluiten

voor landloperij. En dat is nog niet alles. Het is nog geen miljoenste deel ervan! Hij heeft me laten afranselen met de paardenzweep, met de paardenzweep op het plein voor de gevangenis, zoals een neger! Terwijl de hele stad toekeek! Met een paardenzweep, begrijp je het? Hij heeft me kwaad gedaan en is gestorven voor ik wraak kon nemen. Maar nu zal zij er voor boeten."

"Oh, maak haar niet dood! Doe dat niet!"

"Dood maken? Wie zei er iets over dood maken? Hém zou ik vermoorden, indien hij hier was; maar haar niet. Wanneer je wraak wilt nemen op een vrouw dan doodt je haar niet, poeh! Je pakt haar uiterlijk aan. Je snijdt haar neusgaten open, je maakt inkervingen in haar oren zoals in een zaag!"

"Mijn God, dat is..."

"Hou je mening maar voor jezelf! Dat zal het veiligste voor je zijn. Ik zal haar vastbinden op het bed. Als ze dood bloedt is dat dan mijn fout? Ik zal er geen traan om laten als ze dat doet. Kijk vriend, je gaat me helpen met deze zaak, om MIJ een plezier te doen, dat is de reden waarom je hier bent, ik zou het alleen misschien niet kunnen doen. Indien je ook maar één woord lost dan maak ik je van kant. Versta je dat? En als ik jou moet doden dan zal ik haar ook doden, en niemand zal ooit te weten komen wie het gedaan heeft."

"Wel, als het dan toch moet gebeuren, laat ons er dan aan beginnen. Hoe sneller hoe beter, ik beef over heel mijn lijf."

"Het NU doen? Met dat gezelschap in het huis? Kijk eens hier, ik begin je te wantrouwen, weet je. Nee, we wachten tot de lichten uitgaan, er is geen haast bij."

Huck voelde dat er een stilte ging vallen, iets dat hij nog erger vond dan hun moordzuchtig gepraat; hij hield dus zijn adem in en stapte voorzichtig achteruit; hij zetten zijn voeten zorgvuldig en stevig neer, nadat hij zijn evenwicht had gezocht, op één been, op een hachelijke manier en bijna omver vallend, eerst langs één zijde en dan langs de andere. Hij ging nog een stap achteruit, met dezelfde moeite en hetzelfde risico; dan nog één en nog één, en toen knapte er een tak onder zijn voet!

Zijn adem stokte en hij luisterde. Er was geen enkel geluid, er hing een volmaakte stilte.

Zijn dankbaarheid kende geen grenzen. Hij keerde nu terug op zijn stappen, tussen de sumak struiken, en stapte snel maar voorzichtig weg. Toen hij bij de steengroeve kwam voelde hij zich veilig en durfde nu heel hard te lopen. Hij spoedde zich naar beneden tot hij bij de Welshman was. Hij bonsde op de deur en kort daarop verschenen het hoofd van de oude man en van zijn twee flinke zonen voor de vensters.

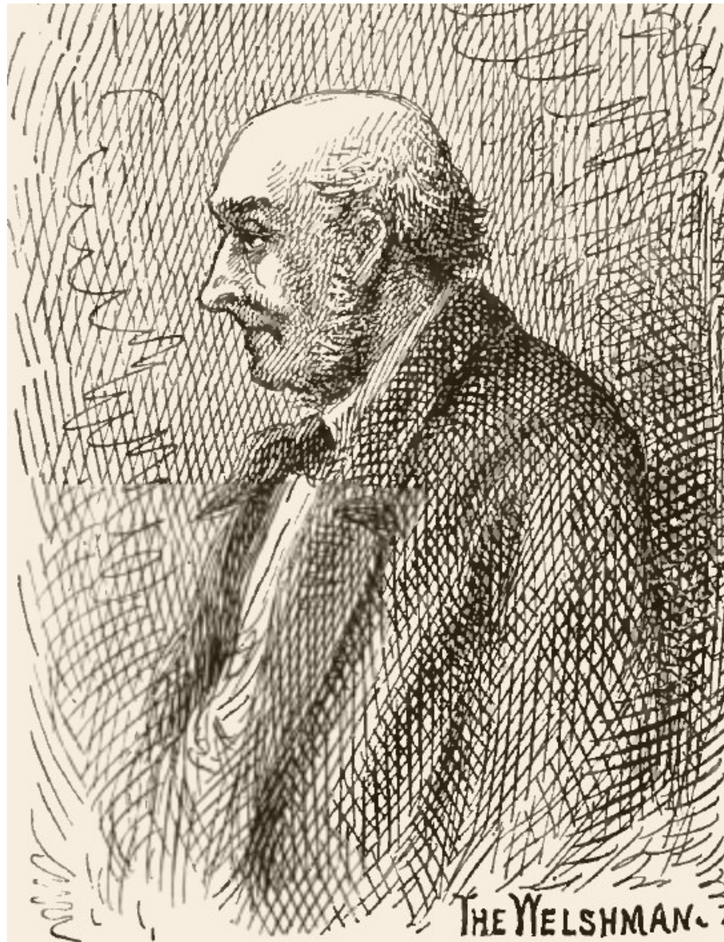


“Wat is al dat kabaal? Wie klopt er? Wat wil je?”
“Laat me binnen, vlug. Ik zal alles vertellen.”
“Waarom, wie ben je?”
“Huckleberry Finn, vlug laat me binnen!”
“Huckleberry Finn, inderdaad! Het is geen naam die vele deuren opent, denk ik zo! Maar laat hem erin, jongens, en laat ons kijken wat het probleem is.”
“Vertel alstublieft nooit verder wat ik nu ga vertellen” waren Huck’s eerste woorden toen hij binnen was.
“Alstublieft, doe het niet, ik zal zeker vermoord worden, maar de weduwe is goed voor mij geweest, en ik wil het vertellen, ik ZAL het vertellen, indien jullie mij beloven nooit te zeggen dat het van mij komt.”
“Lieve hemel, hij heeft écht iets te vertellen, of hij zou zo niet doen!” riep de oude man uit; “komaan laat horen, kerel, niemand van ons zal het verder vertellen.”
Drie minuten later stonden de oude man en zijn zonen, goed gewapend, boven op de heuvel en sloegen, op hun tippen lopend, het pad aan de sumak struiken in, de wapens gereed in hun handen.
Huck ging niet verder met ze mee. Hij verstopte zich achter een groot rotsblok en luisterde aandachtig. Er was een slepende, angstige stilte, en toen klonken er plots geweerschoten en slaakte iemand een kreet.
Huck wachtte niet om de bijzonderheden te weten te komen. Hij sprong weg en liep de heuvel af, zo snel als zijn benen hem konden dragen.



30. Tom en Becky zijn vermist.

Nog voor het eerste ochtendgloren, die zondag, kwam Huck de heuvel opgeslopen en klopte zachtjes op de deur van de oude Welshman. De bewoners sliepen nog, maar het was een hazeslaapje, als gevolg van de gebeurtenissen van vorige nacht. Iemand riep van achter het venster;
“Wie is daar?”
Huck’s angstige stem antwoordde zacht:
“Laat me alstublieft binnen! Het is alleen maar Huck Finn!”
“Dat is een naam die deze deur dag en nacht zal laten opengaan, jongen! En welkom!”
Deze woorden klonken vreemd in de oren van de jonge vagebond, en het waren de plezierigste welke hij ooit had gehoord. Hij kon zich niet herinneren dat iemand ooit dat laatste woord tegen hem gezegd had. De deur werd snel opengemaakt en hij ging naar binnen.
Huck kreeg een stoel en de oude man en zijn zonen kleedden zich vlug aan.
“Nu, mijn jongen, ik hoop dat je flinke honger hebt, want tegen dat de zon opkomt zal het ontbijt klaar zijn, en het zal warm worden, wees daar maar gerust in! Ik en de jongens hadden gehoopt dat je gisterennacht nog zou langs komen.”
“Ik was verschrikkelijk bang” zei Huck “en ik ben gaan lopen. Ik kreeg het erg benauwd toen de geweren afgingen en ik heb wel vijf kilometer gelopen voor ik durfde stoppen. Ik kom nu omdat ik er meer wil over weten, weet je; en ik ben voor het daglicht gekomen omdat ik die duivels niet wou tegenkomen, zelfs al waren ze dood.”



“Wel, arme kerel, ik kan zien dat je een moeilijke nacht achter de rug hebt, maar er staat hier een bed voor je klaar wanneer je ontbeten hebt. Nee, ze zijn niet dood, kerel, dat spijt ons genoeg. Zie je, we wisten precies waar ze zaten, dankzij jouw beschrijving; we slopen dus op onze tenen tot we vijf meter van hen verwijderd waren, donker als een kelder was dat pad naast de sumak struiken, en net toen voelde ik dat ik moest niezen. Dat was een gemene tegenslag! Ik probeerde het tegen te houden, maar dat lukte niet, het moest en zou gebeuren!



Ik had ze in het vizier van mijn geweer toen de niesbui kwam en de schurken maakten dat ze wegkwamen; ik riep “Schieten, jongens!” en schoot zelf ook naar de plaats waar ik de struiken hoorde ritselen. Maar ze waren sneller dan de bliksem, die bandieten, en wij achter hen, door de bossen. Ik denk niet dat we ze geraakt hebben. Ze schoten terug terwijl ze wegliepen, maar hun kogels zoefden voorbij en deden ons geen kwaad. Van zo gauw we hun spoor bijster waren staakte we de achtervolging en gingen naar beneden om de sheriff te verwittigen. Die trommelde al zijn mannen op en ze gingen op zoek langs de oever van de rivier, en zodra het licht werd kamden ze de bossen uit. Mijn jongens gaan er nu ook naar toe. Ik wou dat we een beschrijving hadden van die schurken, dat zou ons een heel eind vooruit helpen. Maar in het donker kon je niet zien hoe ze eruit zagen, veronderstel ik?”

“O, jawel. Ik zag ze in de stad en ben hen gevolgd.”

“Geweldig! Beschrijf ze, beschrijf ze, mijn jongen!”

“De ene is die oude doofstomme Spanjaard die hier een paar keer heeft rondgehangen, en de andere ziet er gemeen uit, in lompen...”

“Dat is genoeg, jongen, we kennen die kerels! Op een dag heb ik ze in de bossen van de weduwe zien rondhangen, en toen zijn ze weggelopen. Vooruit jongens, en vertel het aan de sheriff. Eet je ontbijt maar morgenochtend op!”

De zonen van de Welshman vertrokken onmiddellijk. Terwijl ze de kamer verlieten sprong Huck recht en riep uit:

“O, alsjeblief, zeg tegen niemand dat ik het was! O, alsjeblieft!”

“Goed, indien jij dat wenst, Huck, maar je zou de eer moeten krijgen die je toekomt voor wat je gedaan hebt.”
“O nee, nee! Alsjeblieft, vertel het niet!”
Toen de jongemannen weg waren zei de oude Welshman:
“Zij zullen het niet verklappen, en ik ook niet. Maar waarom wil je dat niet?”
Huck kon het niet uitleggen, en zei alleen maar dat hij al teveel wist over deze mannen en niet wilde dat ze dat te weten kwamen, want dan zouden ze hem zeker komen vermoorden.
De oude man beloofde nogmaals om niets te zeggen en zei:
“Hoe kwam het dat je die kerels achtervolgd hebt, jongen? Zagen ze er verdacht uit?”
Huck zweeg een tijdje terwijl hij een voorzichtig antwoord bedacht. Toen zei hij:
“Wel, zie je, ik heb geen al te best leven, tenminste dat zegt toch iedereen en ik kan er niet veel tegen inbrengen, en soms kan ik niet goed slapen, omdat ik daar aan denk en probeer uit te zoeken hoe ik dat kan veranderen. Zo was het vorige nacht. Ik kon niet slapen, en dus liep ik de straat op, zo rond middernacht, om het allemaal nog eens te overdenken, en toen ik bij dat oude steenmagazijn kwam, naast de ‘Matigheidsherberg’, leunde ik tegen de muur om beter te kunnen denken. Wel, toen kwamen die twee kerels langs met iets onder hun arm, en ik dacht dat ze het gestolen hadden. De ene was aan het roken en de andere wou een vuurtje; dus stopten ze recht voor mij en werd hun gezicht verlicht door hun sigaren; daardoor kon ik zien dat de grootste die doofstomme Spanjaard was, met zijn witte bakkebaarden en zijn ooglap, en dat de andere eruit zag als een gemene, haveloze duivel in lompen.”
“Kon je die lompen zien in het licht van hun sigaren?”
Hierop wist Huck niet direct een antwoord. Toen zei hij:
“Wel, ik weet het niet, maar op één of ander manier leek het zo.”
“Toen gingen ze verder, en jij...”
“Ik volgde hen, ja. Dat was het. Ik wou zien wat ze van plan waren, ze slopen zo heimelijk. Ik volgde ze tot op het landgoed van de weduwe en stond daar in het donker en hoorde hoe de haveloze smeekte om de weduwe met rust te laten terwijl de Spanjaard zweerde dat hij haar gezicht zou verpesten, net zoals ik verteld heb...”
“Wat! De doofstomme man zei dat allemaal!”
Huck had terug een domme vergissing gemaakt! Hij deed zijn best om te verhinderen dat de oude man ook maar het minste vermoeden kreeg wie de Spanjaard werkelijk was, maar zijn tong scheen vast van plan om hem verder in moeilijkheden te brengen, wat hij ook probeerde. Hij deed verschillende pogingen om eronder uit te geraken, maar de oude man keek hem aandachtig aan en hij stapelde de ene blunder op de andere. Tenslotte zei de Welshman:
“Mijn jongen, je hoeft voor mij niet bang te zijn. Ik zou voor al het geld in de wereld geen haar op je hoofd willen krenken. Nee, ik zou je beschermen, ik zou je beschermen. De Spanjaard is niet doofstom; je hebt dat laten vallen zonder dat je het zelf wilde. Je weet iets over de Spanjaard dat je verborgen wil houden. Nu, vertrouw mij, vertel me wat het is en vertrouw me, ik zal je niet verraden.”
Huck keek een ogenblik in de eerlijke ogen van de oude man, boog zich toen

voorover en fluisterde in zijn oor:
“Het is geen Spanjaard. Het is Indian Joe!”
De Welshman viel bijna van zijn stoel.



Onmiddellijk daarop zei hij:
“Het is nu allemaal duidelijk. Toen je sprak over neusvleugels opensnijden en oren inkerven dacht ik dat je bezig was met je verhaal op te smukken, omdat blanken geen wraak nemen op die manier. Maar een Indian! Dit is een heel andere zaak.”
Tijdens het ontbijt spraken ze verder, en in de loop van dat gesprek zei de oude man dat, voor ze gingen slapen, zijn zonen een lantaarn hadden genomen en teruggegaan waren naar de plaats waar ze de schoten hadden gelost om te zien of er geen bloedsporen waren. Ze vonden er geen, maar vonden wel een grote bundel met...”
“Met WAT?”
Indien de woorden een bliksem waren geweest hadden ze met niet meer snelheid aan Huck’s bleke lippen kunnen ontsnappen. Zijn ogen waren nu wijd opengesperd, en zijn adem ingehouden, wachtend op een antwoord. De Welshman deinsde terug en keek hem vol verbazing aan, drie seconden, vijf seconden, tien seconden, en antwoordde toen:
“Inbrekersgereedschap. Waarom, wat scheelt er?”

Huck zonk terug op zijn stoel, zachtjes hijgend, maar diep vanbinnen onzeglijk dankbaar. De Welshman keek hem ernstig aan, nieuwsgierig ook, en zei toen:
“Ja, inbrekersgerief. Dat schijnt je nogal op te luchten. Maar waarom? Wat dacht jij wat we gevonden hadden?”
Huck voelde zich in het nauw gedreven, hij voelde de onderzoekende blik, en hij zou alles gegeven hebben voor een geloofwaardig antwoord, maar er schoot hem niets te binnen; de heldere ogen van de oude man schenen zich dieper en dieper in zijn binnenste te boren; een onzinnig antwoord diende zich aan, er was geen tijd om het verder te overwegen, en in een opwelling stamelde hij zwakjes:
“Boeken van de zondagsschool, misschien.”
De arme Huck was te ontsteld om te glimlachen, maar de oude man lachte luid en vrolijk, liet zijn hele lichaam schokken en eindigde met te zeggen dat zulk een lach een man geld opleverde, omdat het meer dan één doktersrekening uitspaarde. Toen voegde hij eraan toe:
“Arme kerel, je ziet er lijkbleek en uitgeput uit, je bent helemaal niet in orde, geen wonder dat je een beetje gek en onevenwichtig doet. Maar je zult werd beter worden. Rust en slaap zullen je terug de oude maken, hoop ik.”
Huck ergerde zich dat hij zulk een kieken was geweest en zo een kostbaar geheim had verraden, want hij had het idee laten varen dat het pakje dat ze uit de herberg hadden meegenomen de schat was, zodra hij hen had horen spreken aan het hek van de weduwe. Hij had alleen gedacht dat het de schat niet was, hij had niet gewéten dat het de schat niet was, en zo was de gedachte aan de gevonden bundel teveel voor hem geworden.
Maar al bij al voelde hij zich blij dat dit gebeurd was, want nu wist hij zeker dat de bundel niet DE bundel was, en dat maakte zijn gedachten rustiger en er kwam een aangenaam gevoel over hem. Alles leek nu terug de goede weg op te gaan; de schat moest nog steeds op Nr. 2 zijn, op een dag zouden de mannen opgepakt en in de gevangenis gegooid worden, en dan konden hij en Tom’s nachts het goud gaan ophalen zonder enige angst voor ontdekking.
Na het ontbijt werd er op de deur geklopt. Huck sprong weg, op zoek naar een schuilplaats, want hij had geen zin om ook maar enigszins met de laatste gebeurtenissen in verband te worden gebracht. De Welshman liet verschillende dames en heren binnen, waaronder de weduwe Douglas, en zag hoe groepen mensen de heuvel opklommen om naar het hek te gaan kijken. Het nieuws had dus de ronde gedaan. De Welshman moest aan de bezoekers het relaas doen van de voorbije nacht. De dankbaarheid van de weduwe was zeer uitgesproken.
“U hoeft ons niet te danken, mevrouw. Er is iemand anders aan wie u meer dank verschuldigd ben dan aan mij en de jongens, maar hij wil niet dat ik zijn naam zeg. We zouden hier niet gezeten hebben indien hij er niet geweest was.”
Natuurlijk gaf dit aanleiding tot een zo grote nieuwsgierigheid dat het bijna de hoofdzaak verduisterde, maar de Welshman liet de bezoekers op hun honger zitten, en daardoor maakte diezelfde nieuwsgierigheid zich weldra meester van het hele stadje, want hij bleef halsstarrig weigeren om het geheim te verklappen.
Toen al het andere gezegd was, zei de weduwe:
“Ik was met een boek naar bed gegaan en heb doorheen al dat tumult doorgeslapen. Waarom heeft men mij niet wakker gemaakt?”

“We vonden dat het de moeite niet waard was. Deze kerels zouden niet terugkomen, ze hadden geen gereedschap meer om mee te werken, en welk nut had het om u wakker te maken en u angst aan te jagen? Mijn drie zwarte knechten hebben de rest van de nacht de wacht gehouden bij uw huis. Ze zijn net teruggekomen.”
Er kwamen nog meer bezoekers, en in de daaropvolgende uren moest het verhaal verteld en opnieuw verteld worden.

Tijdens de vakantie was er geen zondagsschool, maar iedereen was vroeg in de kerk. De ijselijke gebeurtenissen werden er druk besproken. Het nieuws kwam dat er van de twee schurken nog steeds geen spoor was. Toen de plechtigheid gedaan was, liep de vrouw van Rechter Thatcher naast mevrouw Harper naar buiten en zei:
“Slaapt Becky nu nog altijd? Ik dacht al dat ze doodvermoeid zou zijn.”
“Becky?”
“Ja” - een ontstelde blik - “is ze niet bij u blijven slapen vorige nacht?”



“Nee, waarom?”
Mevrouw Thatcher werd bleek en zakte neer op een kerkbank, net terwijl tante Polly, levendig pratend met een vriendin, voorbijkwam. Tante Polly zei:
“Goedemorgen, mevrouw Thatcher. Goedemorgen, mevrouw Harper. Ik heb een jongen die niet is komen opdagen. Ik vermoed dat mijn Tom vorige nacht bij u is

blijven logeren, bij één van u. En nu is hij natuurlijk bang om naar de kerk te komen. Ik zal hem eens goed onder handen moeten nemen.”
Mevrouw Thatcher schudde zwakjes haar hoofd en werd nog bleker dan voorheen.
“Hij is niet bij ons gebleven” zei mevrouw Harper die er ongemakkelijk begon uit te zien. Een duidelijke ongerustheid trok over het gezicht van tante Polly.
“Joe Harper, heb jij mijn Tom deze morgen gezien?”
“Nee, mevrouw.”
“Wanneer heb je hem voor het laatst gezien?”
Joe probeerde het zich te herinneren, maar wist het niet zeker.
De mensen bleven in de kerk staan. Er werd gefluisterd, en een onbehaaglijke uitdrukking kwam over ieders gezicht. Kinderen werden ongerust ondervraagd, en zo ook de jonge leraren. Ze zegden allemaal dat ze niet gezien hadden of Tom en Becky aan boord van de overzetboot waren bij het naar huis komen; het was donker; niemand had eraan gedacht om na te gaan of er iemand ontbrak. Een jonge man sprak tenslotte de vrees uit dat ze nog in de grot waren!
Mevrouw Thatcher viel in zwijm. Tante Polly begon te wenen en haar handen in elkaar te wringen.
Het alarmerende nieuws ging van mond tot mond, van groep naar groep, van straat tot straat, en binnen de vijf minuten luidden de klokken en was de hele stad in het geweer! Het avontuur bij Cardiff Hill verdween naar de achtergrond, de inbrekers werden vergeten, paarden werden gezadeld, boten werden bemand en de overzetboot werd op pad gestuurd, en vooraleer de ongerustheid een half uur oud was, liepen tweehonderd mensen naar de rivier en dan naar de grot.



Tijdens die lange, lange zondagnamiddag scheen het stadje leeg en doods. Veel vrouwen brachten een bezoek aan tante Polly en mevrouw Thatcher en probeerden hen te troosten. Ze weenden samen met hen, en dat was nog beter dan woorden. De hele nacht wachtte het stadje op nieuws; maar toen de dageraad eindelijk aanbrak, was de enige boodschap: "Stuur meer kaarsen en meer voedsel."

Mevrouw Thatcher was haast gek van angst, en tante Polly net hetzelfde. Rechter Thatcher stuurde vanuit de grot boodschappen van hoop en aanmoediging, maar ze hadden weinig effect.

De oude Welshman kwam naar huis toen het daglicht werd, bespat met kaarsvet en besmeurd met klei, en bijna aan het einde van zijn krachten. Hij zag dat Huck nog steeds in het bed lag dat voor hem was klaargemaakt, ijlend en rillend van de koorts. De dokters waren allemaal in de grot en dus kwam de weduwe Douglas langs en zorgde voor de patiënt. Ze zei dat ze voor hem haar best zou doen, of hij nu goed, slecht of iets anders was, hij was een kind van de Heer, en niets dat van de Heer kwam mocht verwaarloosd worden. De Welshman zei dat Huck een goed karakter had, en de weduwe zei:

"U kan erop vertrouwen. Dat is het merkteken van de Heer. Hij laat hem niet in de steek. Dat doet Hij nooit. Hij brengt het aan op elk schepsel dat uit zijn handen komt."

Vroeg in de namiddag begonnen groepjes uitgeputte mannen terug te keren naar het stadje, maar de sterkste burgers bleven verder zoeken. Het enige nieuws was dat alle zijgangen van de grot werden onderzocht, ook die waar nog nooit een mens was geweest; dat ze elke hoek en spleet grondig zouden onderzoeken; dat de grot overal oplichtte van het licht van de kaarsen en dat er pistoolschoten werden afgevuurd waarvan het geluid weerkaatst werd tot in de donkerste diepten van het labyrint.

Op een plek, ver van het normale gebied dat meestal bezocht werd, had men de namen "BECKY & TOM" gevonden, geschreven op een rotswand met behulp van de walmende rook van een kaars, en daar dichtbij lag een met vet besmeurd stukje lint. Mevrouw Thatcher herkende het lint en zat er wenend mee in haar handen. Ze zei dat dit het laatste aandenken was dat ze ooit van haar kind zou hebben; en dat geen enkel ander gedenkteken haar ooit dierbaarder zou zijn, omdat dit het laatste was dat haar levend lichaam verlaten had voor de vreselijke dood gekomen was.



Af en toe zagen sommigen in de grot een ver verwijderd spatje licht glinsteren, en dan werd er een daverend schot afgevuurd en liep een groep mannen opgewonden de galmende zijgang in, maar tekens weer volgde er een ziekmakende teleurstelling: de kinderen waren er niet; het was alleen het licht van een andere zoeker.

Gedurende drie verschrikkelijke dagen en nachten sleepten de uren zich voort, en het stadje verzonk in een verdoving van doffe hopeloosheid. Niemand had ook maar in iets zin. De toevallige ontdekking dat de eigenaar van de “Matigheidsherberg” sterke drank had verborgen in zijn zaak, kon de mensen amper beroeren, hoe zwaar dat feit ook mocht zijn.

Toen hij even bij bewustzijn was sprak Huck verward over herbergen en vroeg tenslotte, het ergste vrezend, of er tijdens zijn ziekte iets ontdekt was in de ‘Matigheidsherberg’.

“Ja” zei de weduwe.

Huck ging verschrikt en met grote ogen rechtop in bed zitten.

“Wat? Wat was het?”

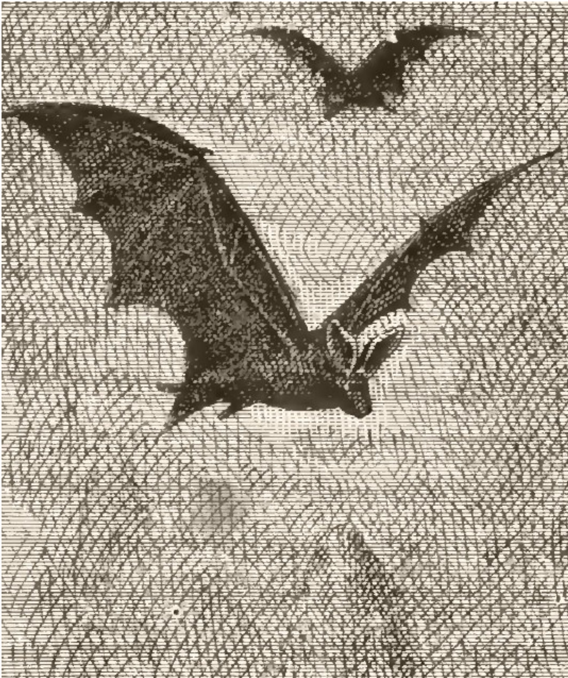
“Sterke drank! En de zaak is nu gesloten. Lig maar neer, jongen, je hebt me laten schrikken!”

“Vertelt u me nog één ding, één ding slechts, alstublieft! Was het Tom Sawyer die het gevonden heeft?”



De weduwe kon haar tranen niet bedwingen.
“Stil maar, stil maar, jongen, stil! Ik heb je al gezegd dat je niet mag praten. Je bent héél, héél ziek!”
Er was dus niets anders gevonden dan sterke drank; er zou wel meer opschudding geweest zijn indien met het goud had gevonden. De schat was dus voor altijd verloren, weg voor altijd! Maar waarom weende zij? Eigenaardig dat ze weende. Deze gedachten bleven in Huck’s hoofd ronddwalen en vermoeiden hem zozeer tot hij tenslotte in slaap viel.
De weduwe zei tegen zichzelf:
“Och, hij slaapt, de arme jongen. Of Tom Sawyer het gevonden had! Laat ons liever hopen dat iemand Tom Sawyer vindt! Ach, het zijn er niet veel meer die genoeg hoop en genoeg kracht hebben om verder te zoeken.”

31. De Grot.

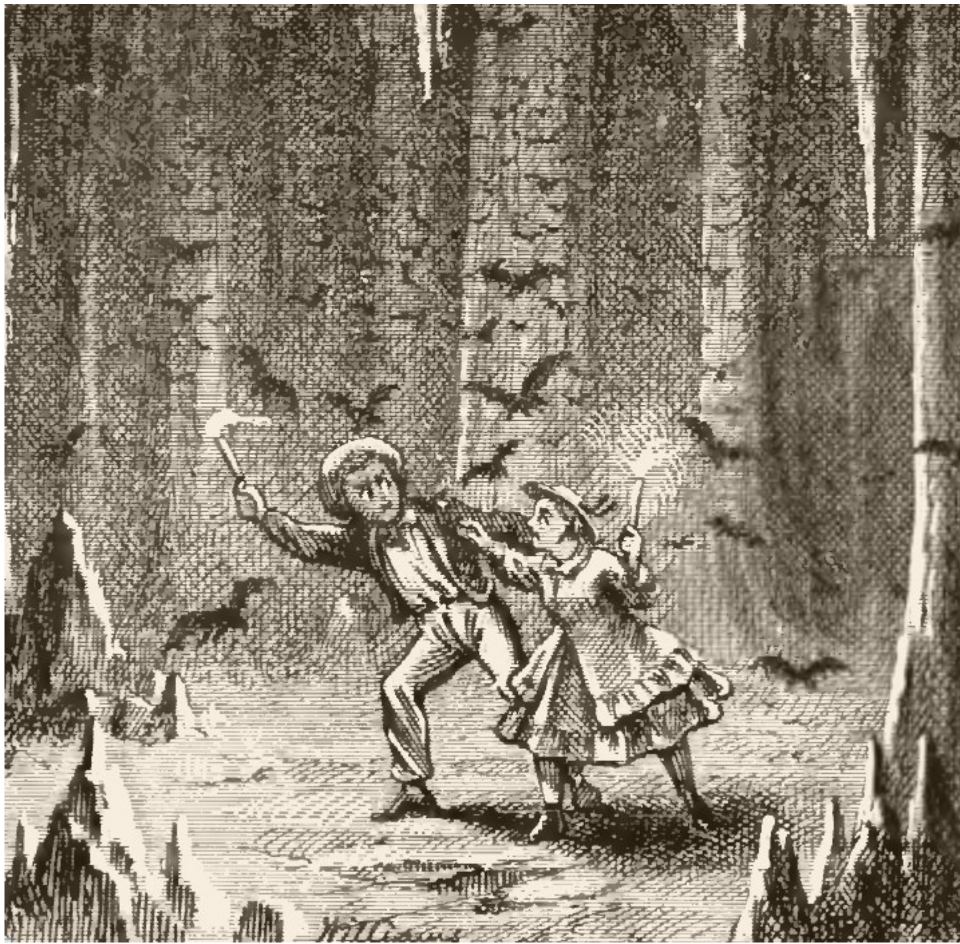


Laten we terugkeren naar Tom en Becky tijdens de picknick.
Ze liepen langs de donkere zijgangen samen met de rest van de groep, en bezochten de bekende wonderen van de grot, wonderen met pakkende namen zoals “De Salon”, “De Kathedraal”, “Aladdin’s Paleis”, enzovoort.
Onmiddellijk daarna speelden de kinderen terug vrolijk verstoppertje, en Tom en Becky deden met hen mee tot de fut er een beetje uitging en het spel zijn aantrekkingskracht verloor; toen zwierven ze langs een kronkelende gang naar beneden en hielden hun kaarsen omhoog om een hele waslijst van namen, datums, postadressen en spreuken te lezen welke vroegere bezoekers met kaarsrook op de rotswanden hadden geschreven. Al pratend steeds verder gaand, bemerkten ze niet dat ze nu in een deel van de grot waren gekomen waar geen opschriften meer te vinden waren. Ze rookten hun eigen namen onder een overhangende rots en gingen verder. Plots kwamen ze op een plek waar een klein waterstroompje, neerdruppelend over een richel van kalksteen, in de voorbije eeuwen langzaam een rimpelende Niagara had gemaakt welke eruit zag als een kantwerk, gemaakt van glinsterende en onvergankelijke steen. Tom wrong zich erachter om het voor Becky mooi te verlichten. Hij zag dat er achter dat gordijn van kantwerk een steile, natuurlijk gevormde trap was welke geflankeerd werd door twee rotswanden, en hij had onmiddellijk zin om te kijken waar de trap heen liep.



Becky werd ook nieuwsgierig en ze maakten met de rook van hun kaars een merkteken zodat ze de weg terug konden vinden, waarna ze aan hun ontdekkingsreis begonnen. Ze gingen nu eens die kant op, dan weer de andere kant, daalden steeds dieper af in de grot, maakten nog een merkteken, en namen een zijgang, op zoek naar nieuwigheden waar ze de anderen straks konden mee verbazen. Ze kwamen terecht in een ruime grot waarvan het plafond bedekt was met neerhangende stalactieten die zo lang en zo dik waren als de benen van een man; ze liepen door de hele grot, zich verwonderend en vol bewondering, en verlieten haar tenslotte langs één van de vele zijgangen welke erop uit gaven. Dit bracht hen bij een toverachtige bron, waarvan de bodem bedekt was met een soort ijsbloemen die bestonden uit glinsterende kristallen; de bron lag midden in een grot waarvan de wanden ondersteund werden door grillige pilaren die gevormd waren door het samenkomen van grote stalactieten en stalagmieten, het resultaat van het ononderbroken neer druppelen van water gedurende vele eeuwen. Aan het dak van de grot hingen grote zwermen dicht opeengepakte vleermuizen, wel duizend per zwerm; gestoord door het licht kwamen ze bij

honderden naar beneden gevlogen, piepend en wild fladderend rond de kaarsen.



Tom kende hun gewoonten en het gevaar van zulk gedrag. Hij greep Becky bij haar hand en liep met haar naar de dichtstbijzijnde gang; en dat was niets te vroeg, want een vleermuis doofde Becky’s kaars met zijn vleugel, net toen ze uit de grot wegvluchtten. De vleermuizen achtervolgden de kinderen over een lange afstand; maar de vluchtelingen storten zich in elke nieuwe zijgang die ze tegenkwamen en raakten zo verlost van de gevaarlijke dieren.
Tom vond een onderaards meer dat zich zo ver uitstrekte dat het einde ervan verloren ging in de duisternis. Hij wou de oevers verkennen maar bedacht dat het beter was om te gaan zitten en even te rusten.
Nu, voor het eerst, legde de diepe stilte haar klamme handen op de harten van de kinderen. Becky zei:
“Nee maar, ik had het nog niet gemerkt, maar het schijnt zo lang geleden dat we de anderen nog gehoord hebben.”
“We zitten ver beneden hen, Becky, en ik weet niet hoever naar het noorden, of het zuiden of het oosten, wat het ook is. We kunnen hen hier niet horen.”
Becky begon schrik te krijgen.
“Ik vraag me af hoe lang we al op weg zijn, Tom? We zouden beter terugkeren.”
“Ja, ik denk ook dat dat het beste is.”
“Kun jij de weg terug vinden, Tom? Voor mij is het één warboel.”

“Ik denk wel dat het zal lukken, maar wat met die vleermuizen? Indien ze onze kaarsen doven is dat een kleine ramp. Laten we een andere weg zoeken, zodat we daar niet opnieuw door moeten.”
“Ik hoop dat we niet verdwalen. Dat zou verschrikkelijk zijn!” en het meisje rilde bij de gedachte aan de vreselijke gevolgen.
Ze liepen gedurende lange tijd en in stilte door een gang en keken in elke nieuwe opening om te zien of ze iets herkenden; maar dat was niet het geval. Elke keer wanneer Tom er één onderzocht keek Becky naar zijn gezicht, wachtend op een bemoedigend teken, en dan zei hij vrolijk:
“Oh, het is in orde. Deze is het niet, maar we zullen er gauw een vinden!”
Maar bij elke nieuwe teleurstelling zakte zijn hoop dieper weg, en uiteindelijk koos hij bij elke splitsing een willekeurige richting, wanhopig hopend dat hij de goede zou tegenkomen.
Hij zei nog steeds dat het goed zou komen, maar hij had nu zo een bedrukt gevoel in zijn hart dat het enthousiasme uit zijn stem wegebde en zijn woorden begonnen te klinken alsof hij gezegd had: “Alles is verloren!”
Becky bleef dicht bij hem, gekweld door een steeds groter wordende angst, en deed hard haar best om haar tranen tegen te houden, maar dat lukte niet. Tenslotte zei ze:
“O, Tom, de vleermuizen kunnen me niet meer schelen, laten we terug langs daar gaan! We schijnen steeds verder af te dwalen.”
“Luister!” zei hij.
Een diepe stilte; een stilte zo diep dat zelfs hun ademhaling hoorbaar werd. Tom schreeuwde. Zijn geroep echode door de lege gangen en stierf in de verte uit met een vaag geluid dat leek op een spottend gelach.
“Oh, doe dat niet opnieuw, Tom, het is zo afschuwelijk.” zei Becky.
“Het klinkt afschuwelijk, Becky, maar ik kan het beter nog eens doen; zo kunnen ze ons misschien horen, weet je.” en hij riep opnieuw.
Dat ‘kunnen’ was zelfs nog afschuwelijker dan het spookachtig gelach, omdat het getuigde van hun afnemende hoop. De kinderen stonden stil en luisterden; maar er kwam geen antwoord. Tom keerde op zijn stappen terug en versnelde zijn pas. Het duurde niet lang vooraleer een zekere besluiteloosheid in zijn manier van doen, een andere verschrikkelijke waarheid aan Becky openbaarde: hij kon de terugweg niet meer vinden!
“O, Tom, je hebt geen merktekens gemaakt!”
“Becky, ik was zulk een dwaas! Zulk een dwaas! Door de vleermuizen heb ik er niet meer aan gedacht! Nee, ik kan de weg niet meer vinden. Het is één warboel.”
“Tom, Tom, we zijn verloren! We zijn verloren! We komen nooit meer weg uit deze verschrikkelijke plaats! O, waarom zijn we niet bij de anderen gebleven!”



Ze zonk op de grond en barste uit in zulk een verschrikkelijke huilbui dat Tom verstijfde bij de gedachte dat ze misschien wel zou sterven, of gek worden. Hij ging naast haar zitten en sloeg zijn armen rond haar; ze begroef haar gezicht tegen zijn borst, greep hem stevig vast, stortte haar angsten uit, haar vergeefse spijt, en de verre echo's vervormden al wat ze zei tot een spottende lach. Tom smeekte haar om de hoop niet op te geven, en ze antwoordde dat ze dat niet kon. Hij gaf zichzelf de schuld en vervloekte zijn onnadenkendheid welke hen in deze ellendige toestand had gebracht; dit had een beter effect. Ze zei dat ze zou proberen om opnieuw hoop te hebben, ze zou opstaan en hem volgen waar hij ook heen ging, als hij maar niet meer zo zou spreken. Want hij had er niet meer schuld aan dan zijzelf, zei ze.

Zo begonnen ze opnieuw te lopen, zonder doel, willekeurig, al wat ze konden doen was bewegen, blijven bewegen. Gedurende korte tijd was er terug wat hoop, niet omdat daar enige bijzondere reden voor was, maar omdat het in de menselijke natuur ligt om terug op te veren, tenzij de kracht van de veer gebroken wordt door de ouderdom of door een al te grote vertrouwdheid met mislukkingen.

Na een tijd nam Tom de kaars van Becky en blies ze uit. Deze zuinigheid zegde zoveel! Woorden waren niet nodig. Becky begreep het en haar hoop stierf opnieuw. Ze wist dat Tom een hele kaars en nog drie of vier stukjes in zijn zak had, en toch moest hij zuinig zijn.

De vermoeidheid liet zich stilaan gelden; de kinderen probeerden er geen

aandacht aan te schenken, want het was verschrikkelijk om eraan te denken dat ze zouden gaan neerzitten terwijl de tijd nu zo kostbaar was geworden; bewegen, ergens naartoe gaan, in om het even welke richting, dat was tenminste iets dat vrucht zou kunnen dragen; maar neerzitten stond gelijk met een uitnodiging aan de dood en het inkorten van de tijd welke deze nog moest wachten.
Tenslotte weigerden Becky's benen om haar nog verder te dragen. Ze ging zitten. Tom bleef naast haar rusten, en ze spraken over thuis, en de vrienden daar, en de comfortabele bedden en, bovenal, over het licht!
Becky huilde en Tom probeerde een manier te vinden om haar te troosten, maar al wat hij zegde had hij al eens gezegd en zijn uitspraken begonnen te klinken als even zovele sarcasmes.
De vermoeidheid woog zo zwaar op Becky dat ze wegdoezelde en in slaap viel. Tom was dankbaar. Hij zat daar te kijken naar haar vertrokken gezichtje en zag hoe het terug glad en natuurlijk werd onder de invloed van prettige dromen; en langzaam aan kwam er een glimlach op haar gezicht en hij bleef daar hangen. Het vredige gezicht gaf wat vrede en een beetje rust aan zijn eigen geest, en zijn gedachten dwaalden af naar vroegere tijden en dromerige herinneringen. Terwijl hij diep verzonken was in deze dagdromen werd Becky wakker met een opgewekt lachje, maar het bleef dood op haar lippen liggen en werd tenslotte weggeveegd door een diepe kreun.
"Oh, hoe kon ik toch in slaap vallen! Ik wou dat ik nooit, nooit meer wakker was geworden. Nee! Nee, ik wil het niet... Tom! Kijk niet zo! Ik zal het niet meer zeggen."
"Ik ben blij dat je geslapen hebt, Becky; je zult nu wat uitgerust zijn, en we moeten een uitweg vinden."
"We kunnen proberen, Tom; maar ik heb zo een mooie landstreek gezien in mijn dromen. Ik denk dat we daar heengaan."
"Misschien niet, misschien niet. Schep moed, Becky, en laat ons proberen."
Ze stonden recht en zwierven rond, hand in hand, zonder hoop. Ze probeerden te raden hoe lang ze al in de grot waren, maar het leek of het dagen of weken waren, en dat was onmogelijk want hun kaarsen waren nog niet op.
Lange tijd hierna, ze konden niet zeggen hoe lang, zei Tom dat ze zachtjes moesten stappen en luisteren naar druppelend water, ze moesten een bron vinden. Ze vonden er een en Tom zei dat het beter was om nog wat te rusten. Ze waren allebei dodelijk vermoeid, maar Becky zei dat ze nog een beetje verder kon gaan. Ze was verrast dat Tom hier niet mee akkoord ging. Ze begreep het niet. Ze zaten neer en Tom maakte zijn kaars vast aan de wand vóór hen, met behulp van wat klei. Al snel verzonken ze allebei in hun eigen gedachten en gedurende een hele tijd werd er niets gezegd.
Toen verbrak Becky de stilte:
"Tom, ik heb zo een honger!"
Tom nam iets uit zijn zak.



“Herken je dit nog?” zei hij.
Becky glimlachte bijna.
“Het is onze huwelijkscake, Tom.”
“Ja, ik wou dat het een hele ton vol was, want dit is alles wat we hebben.”
“Ik heb het bewaard van de picknick om erover te dromen, Tom, zoals volwassenen doen met een huwelijkstaart, maar het zal onze...”
Ze brak de zin af. Tom verdeelde de cake en Becky genoot ervan, terwijl hij slechts wat peuzelde aan zijn helft. Er was een overvloed aan koud water om de cake door te spoelen. Na een tijdje stelde Becky voor om verder te gaan. Tom zweeg een poos. Daarna zei hij:
“Becky, zou je het kunnen verdragen wanneer ik je iets zou vertellen?”
Haar gezicht werd bleek, maar ze zei dat ze het wel zou aankunnen.
“Wel, Becky, we moeten hier blijven, omdat er drinkbaar water is. Dat kleine stukje is onze laatste kaars!”
Becky barstte uit in tranen en in een luid gehuil. Tom deed wat hij kon om haar te troosten, maar het mocht niet helpen. Tenslotte zei Becky:
“Tom!”
“Ja, Becky?”
“Ze zullen ons missen en naar ons op zoek gaan!”
“Ja, dat zullen ze! Zeker zullen ze dat!”
“Misschien zijn ze nu al naar ons op zoek.”
“Wel, ik denk het wel. Ik hoop dat ze dat doen.”

“Wanneer zouden ze ons missen, Tom?”
“Wanneer ze terug naar de boot gaan, denk ik.”
“Tom het kan dan donker zijn, zouden ze het merken dat we er niet bij zijn?”
“Ik weet het niet. Maar hoe dan ook, je moeder zal je missen van zodra ze de boot is aangemeerd.”
Een verschrikte uitdrukking in Becky’s gezicht bracht Tom bij zijn zinnen en hij zag welk een flater hij had begaan. Becky was niet verondersteld om die nacht thuis te slapen!
De kinderen werden stil en dachten na. Een ogenblik later toonde een nieuwe uitbarsting van verdriet dat ze nu ook dacht wat hij al had gedacht: dat de zondagochtend al half voorbij zou zijn vooraleer mevrouw Thatcher zou ontdekken dat Becky niet bij mevrouw Harper was.
De kinderen hielden hun ogen gericht op het eindje kaars en zagen hoe het traag maar ongenadig wegsmolt; ze zagen hoe er tenslotte alleen nog een klein stukje van de wiek bleef rechtstaan, ze zagen het flauwe vlammetje op en neer gaan, opklimmend langs een klein rookpluimpje, nog even bibberend en daarna... de verschrikking van de totale duisternis!
Hoeveel later het was toen Becky flauw besefte dat ze lag te wenen in Tom’s armen, kon geen van beiden vertellen. Ze wisten alleen maar dat, na wat een eeuwigheid leek te zijn, ze allebei ontwaakten uit een loodzware slaap en dat hun ellende toen opnieuw begon.
Tom zei dat het nu zondag kon zijn, of misschien maandag. Hij probeerde Becky te doen praten, maar haar verdriet drukte haar neer, al haar hoop was verdwenen. Tom zei dat ze al zolang vermist waren dat de zoektocht nu zeker bezig was. Hij zou gillen en misschien zou er iemand komen. Hij probeerde het; maar in het donker klonken de verre echo's zo afschuwelijk dat hij het niet meer waagde.
De uren gleden voorbij, en opnieuw kwam de honger de gevangenen kwellen. Er bleef nog een deel van Tom’s halve cake over; ze verdeelden het en aten het op. Maar ze hadden nu nog meer honger dan voorheen. Het kleine beetje voedsel had hun honger alleen maar erger gemaakt.
Ineens zei Tom:
“Ssst...! Heb je dat gehoord?”
Ze hielden allebei hun adem in en luisterden. Er was een geluid dat klonk als een zeer zwak geroep van heel ver weg. Onmiddellijk beantwoordde Tom het, en Becky bij de hand nemend, zocht hij tastend zijn weg in de richting van het geluid. Hij luisterde opnieuw; opnieuw hoorden ze het geluid en, naar het leek, een beetje dichterbij.
“Zij zijn het!” zei Tom “Ze komen! Kom mee, Becky, we zijn gered!”
De vreugde van de kinderen was overweldigend. Toch stapten ze traag voort, bang om in een spleet te vallen. Ze kwamen er een tegen en moesten halt houden. Ze kon een meter diep zijn, of honderd meter, er was geen enkele manier om dat te weten. Tom ging op zijn borst liggen en reikte zover naar beneden als hij kon. Geen bodem. Ze moesten daar blijven wachten tot hun redders kwamen.
Ze luisterden; het geroep klonk steeds verderaf! Na een paar tellen was het

helemaal verdwenen. De hartverscheurende teleurstelling hiervan!
Tom schreeuwde tot hij hees was, maar het was van geen nut. Hij sprak hoopvol tegen Becky; maar een eeuw van angstig wachten gleed voorbij en de geluiden bleven weg.
De kinderen zochten terug hun weg naar de bron. De eindeloze tijd sleepte zich voort; ze sliepen opnieuw, en werden uitgehongerd wakker, ellendig van verdriet. Tom dacht dat het nu dinsdag moest zijn.
Ineens kreeg hij een idee. Dichtbij hen waren er een aantal brede zijgangen. Het zou beter zijn om er enkele te verkennen dan nog langer de zware last te dragen van het hulpeloze wachten. Hij nam het touw van een vlieger uit zijn zak, knoopte het vast aan een uitsteeksel, en hij en Becky vertrokken, Tom op kop, het touw afwindend terwijl ze hun weg zochten. Na twintig stappen eindigde de gang op een kloof. Tom ging op zijn knieën zitten en voelde wat er beneden was, en daarna tastte hij zover mogelijk om de hoek; hij deed moeite om zich nog wat verder naar rechts te rekken, en op dat ogenblik, nog geen twintig meter verder, verscheen er vanachter een rots een menselijke hand die een kaars vasthield!
Tom gaf een uitgelaten gil en onmiddellijk daarna verscheen het lichaam dat bij de hand hoorde en het was dat van... Indian Joe!



Tom was als verlamd; hij kon niet bewegen. Hij was dan ook verschrikkelijk opgelucht toen hij het volgende ogenblik zag dat de ‘Spanjaard’ zich terugtrok en uit het zicht verdween. Tom vroeg zich af of Joe zijn stem niet herkend had en naar hem toe zou komen en hem vermoorden om wat hij gezegd had in de rechtszaal. Maar de echo’s hadden zijn stem waarschijnlijk vervormd. Zonder twijfel was het dat, dacht Tom.
De schrik had elke spier in zijn lichaam week gemaakt. Hij zei tegen zichzelf dat, indien hij nog voldoende kracht om terug bij de bron te komen, hij daar zou

blijven, en niets hem nog zou kunnen verleiden om opnieuw het risico te lopen tegen Indian Joe op te botsen. Hij deed er alles aan om Becky niets te laten weten van wat hij gezien had. Hij zei haar dat hij enkel geroepen had om ‘geluk te hebben’.
Maar honger en ongeluk halen het op lange termijn altijd van de angst. Een nieuwe wake bij de bron en opnieuw een lange slaap brachten de verandering. De kinderen werden wakker, gemarteld door een razende honger. Tom geloofde dat het nu woensdag of donderdag of zelfs vrijdag of zaterdag moest zijn, en dat de zoektocht was stopgezet. Hij stelde voor om een andere gang te onderzoeken. Hij was zelfs bereid om Indian Joe en alle andere mogelijke verschrikkingen het hoofd te bieden.
Maar Becky was heel zwak. Ze was weggegleden in een doffe onverschilligheid en wou niet opstaan. Ze zei dat ze bleef liggen waar ze lag, en daar zou sterven, het zou niet zo lang meer duren. Ze zei tegen Tom dat hij het vliegertouw mocht meenemen en op verkenning gaan, als hij dat wou; maar ze smeekte hem om regelmatig terug te komen en tegen haar te spreken; en ze liet hem beloven dat, wanneer het vreselijk ogenblik zou komen, hij bij haar zou blijven en haar hand zou vasthouden tot het allemaal voorbij was.
Tom gaf haar een kus, met een verstikkende krop in zijn keel, en deed alsof hij er alle vertrouwen in had om ofwel de redders te vinden, ofwel een uitweg uit de grot.
Toen nam hij zijn vliegertouw en ging tastend op weg, één van de zijgangen in, op handen en knieën, verscheurd door de honger en ziek door de grimmige voortekenen van hun nakend einde.

32. Verdriet wordt vreugde.

Het werd dinsdagnamiddag, en de schemering viel. Het stadje van St. Petersburg treurde. De verloren kinderen waren niet gevonden. Er werd voor hen gebeden in de kerk, en velen baden in stilte thuis en deden dat met heel hun hart; maar nog altijd was er geen goed nieuws uit de grot. De grote meerderheid van de redders had de zoektocht opgegeven, en gingen terug naar hun dagelijkse beslommeringen, zeggende dat het duidelijk was dat de kinderen nooit gevonden zouden worden.

Mevrouw Thatcher was erg ziek, en zweefde een groot gedeelte van de tijd ijlend tussen waken en slapen. De mensen zeiden hoe hartverscheurend het was om te horen hoe ze op haar kind riep, en haar hoofd een hele minuut kaarsrecht hield om te luisteren, en dan weer kreunend in de kussens neerviel.

Tante Polly was terechtgekomen in een bodemloze zwaarmoedigheid, en haar grijze haren waren bijna allemaal wit geworden.

Het stadje ging op dinsdagnacht naar bed, treurend en wanhopig.

Maar zie, in het midden van de nacht was er plots een wilde uitbarsting van luidende kerkklokken, en in geen tijd liepen de straten vol half geklede mensen die buiten hun zinnen waren en schreeuwden:

“Kom buiten! Kom buiten! Ze zijn gevonden! Ze zijn gevonden!”

Blikken pannen en toeters vergrootten het kabaal en de mensen liepen naar de rivier, en zagen de vermiste kinderen in een open wagen, getrokken door schreeuwende burgers, gingen er rond staan en begeleidden hen op hun weg naar huis, tot ze de hoofdstraat indraaiden en onthaald werden op een langdurende uitbarsting van donderende hoera’s!



Het stadje was verlicht; niemand ging terug naar bed; het was de meest feestelijke nacht die men ooit gezien had. Tijdend het eerste half uur stond er een menigte voor het huis van Rechter Thatcher, mensen namen de geredden vast en kusten ze, drukten de hand van mevrouw Thatcher, probeerden iets te zeggen maar vonden niet genoeg woorden, en verspreidden zich daarna wenend en lachend over het plein.

Het geluk van tante Polly was volmaakt, en dat van mevrouw Thatcher bijna. Het zou pas volmaakt zijn nadat een boodschapper het geweldige nieuws naar haar echtgenoot had gebracht, die nog steeds in de grot was.

Tom lag op een sofa met een gretig publiek van luisteraars rondom hem en vertelde het verhaal van hun wonderbaarlijk avontuur, en liet niet na om het hier en daar wat te versieren en op te smukken; en hij eindigde met een beschrijving van hoe hij Becky achterliet en op verkenning trok; hoe hij twee zijgangen was gevolgd zolang als zijn vliegertouw dat toeliet; hoe hij in een derde gang terug aan het eind van zijn touw kwam en op het punt stond om terug te keren, toen hij heel in de verte een klein vlekje opmerkte dat eruit zag als daglicht; hij liet het touw los en ging er heen, stak zijn hoofd en schouders door een klein gat en zag de grote Mississippi voorbij stromen!



En indien het nacht was geweest dan zou hij dat vlekje nooit gezien hebben en zou hij niet verder zijn gegaan!

Hij vertelde hoe hij terugging naar Becky en haar het goede nieuws vertelde en hoe zij hem antwoordde dat hij haar niet moest kwellen met zijn opbeurende verhalen, want dat ze te moe was en dat ze wist dat ze ging sterven, en dat ook wilde. Hij beschreef hoe hij met haar praatte en haar toch kon overtuigen; en hoe ze bijna stierf van vreugde toen ze het blauwe plekje daglicht ook écht zag; hoe hij zich uit het gat wurmde en haar er toen uit hielp; hoe ze daar zaten en huilden van geluk; hoe een paar mannen voorbijkwamen in een roeiboot en hoe Tom naar hen geroepen had en hun situatie had uitgelegd en duidelijk had gemaakt hoe uitgehongerd ze waren; hoe de mannen het wilde verhaal eerst niet wilden geloven, “omdat” zeiden ze “jullie zeven kilometer stroomafwaarts zijn van de vallei waar de grot ligt”, hen daarna aan boord namen, naar een huis roeiden, hen te eten gaven en lieten rusten waarna ze hen, twee of drie uur na het invallen van de duisternis, naar huis brachten.

Nog voor het aanbreken van de dag werden Rechter Thatcher, en het handjevol redders dat nog bij hem was, teruggevonden dankzij de touwen die ze achter zich hadden afgerold, en werden ze op de hoogte gebracht van het grote nieuws.

De drie dagen en nachten van worstelen en honger lijden in de grot konden niet zomaar worden afgeschud, zoals Tom en Becky algauw ondervonden.

Ze bleven de hele woensdag en donderdag in bed, en schenen de hele tijd alleen maar vermoeider en meer uitgeput te raken.

Op donderdag kon Tom al een beetje oplopen, op vrijdag liep hij al in het stadje

en zo ook bijna de hele zaterdag; maar Becky verliet haar kamer pas op zondag, en toen zag ze eruit alsof ze een slepende ziekte achter de rug had.
Tom hoorde dat ook Huck ziek was en ging hem op vrijdag opzoeken, maar hij werd niet toegelaten in de ziekenkamer; en ook niet op zaterdag of zondag. De dag nadien mocht hij binnen komen, maar werd aangemaand om niets te zeggen over zijn avontuur en geen opwindende dingen ter sprake te brengen. De weduwe Douglas bleef erbij om te zien of hij haar instructies opvolgde.
Thuis hoorde Tom alles over de gebeurtenissen op Cardiff Hill; en ook dat het lichaam van de 'man in lompen' in de rivier was gevonden in de buurt van de aanlegplaats van de overzetboot; hij was verdronken tijdens zijn vlucht, nam men aan.



Twee weken na zijn ontsnapping uit de grot ging hij Huck nogmaals bezoeken, die intussen terug sterk genoeg was om opwindende verhalen te aanhoren, en Tom dacht dat hij er wel eentje had dat hem erg zou interesseren.
Het huis van Rechter Thatcher lag op Tom's weg, en hij stopte er om Becky even te bezoeken. De Rechter en enkele van zijn vrienden lieten Tom zijn verhaal nog eens doen en vroegen hem schertsend of hij nog terug naar de grot zou willen gaan. Tom zei dat hij dacht dat hij er geen bezwaar zou tegen hebben. De rechter zei:
"Wel, er zijn er nog zoals jij, Tom, daar heb ik niet de minste twijfel over. Maar we hebben onze voorzorgen genomen. Niemand zal ooit nog in die grot verdwalen."
"Waarom niet?"
"Omdat we twee weken geleden de grote toegangspoort hebben laten bekleden met ijzeren platen en een driedubbel slot waarvan ik de sleutels heb."
Tom werd wit als een laken.
"Wat is er, jongen! Snel, iemand, een glas water voor hem!"
Het water werd gebracht en in Tom's gezicht gegooid.
"Ah, dat ziet er al beter uit. Wat was er met jou aan de hand, Tom?"
"Oh, rechter, Indian Joe zit in de grot!"

33. De schat.

Binnen een paar minuten had het nieuws zich verspreid en een dozijn roeiboten vol met mannen begaven zich op weg naar McDougal's grot, gevolgd door de overzetboot welke eveneens afgeladen vol zat. Tom Sawyer zat in de roeiboot van Rechter Thatcher.
Toen de poort van de grot was opengemaakt, werd er een treurig tafereel zichtbaar. Indian Joe lag uitgestrekt op de grond, dood, met zijn gezicht dicht bij een spleet in de deur, alsof zijn verlangende ogen tot op het laatst gericht waren op het licht en de vrolijkheid van de vrije wereld daarbuiten.
Tom was aangedaan, want hij wist uit eigen ervaring hoe vreselijk deze stakker moest geleden hebben. Hij had medelijden, dat is waar, maar bovenal voelde hij zich nu ontzettend opgelucht en voor het eerst sinds lang terug veilig, en pas nu besefte hij hoe zwaar de dreiging op hem gewogen had sinds de dag dat hij getuigd had tegen deze bloeddorstige verschoppeling.



Het grote mes van Indian Joe lag dicht bij hem, het lemmet in twee gebroken. Met oneindig veel geduld had hij in de grote onderbalk van de deur een gat gemaakt; maar het was nutteloos geweest, want achter de balk lag er een stenen drempel, en op dat onverzettelijke materiaal was zijn mes afgebroken. Maar zelfs indien er geen stenen hindernis was geweest, dan nog zou zijn werk niets opgeleverd hebben, want al had Indian Joe de balk volledig had kunnen doorboren, dan nog had hij zijn lichaam niet onder de deur naar buiten kunnen persen, en hij wist dat. Hij had dat gat uitgesneden om iets te doen te hebben, om de tijd te doden, om bezig te blijven.
Normaal gezien kon men altijd een half dozijn stukjes kaars vinden in de ingang van de grot, daar achtergelaten door bezoekers; maar nu lag er geen enkel meer.

De gevangene had ze bijeen gezocht en opgegeten. Hij was er ook in geslaagd om een paar vleermuizen te vangen, en ook die had hij opgegeten, wat men kon zien aan de achtergebleven klauwen. De ongelukkige was gestorven van de honger!
Op een plaats dichtbij had een stalagmiet zich in de loop der eeuwen opgebouwd door het druppelen van de stalactiet die er boven hing. De gevangene had de stalagmiet afgebroken en daarin een kuiltje gekerfd zodat hij de kostbare waterdruppels, waarvan er slechts elke drie minuten één naar beneden viel, kon opvangen; de inhoud van een koffielepeltje elke vierentwintig uur. Deze druppels vielen al neer toen de piramiden net gebouwd waren, tijdens de val van Troje, toen de funderingen van Rome gelegd werden, toen Christus aan het kruis stierf, toen Willem de Veroveraar Engeland binnenviel, toen Columbus Amerika ontdekte...



En ze vallen nu nog; ze zullen nog altijd vallen wanneer al deze dingen verdwenen zijn, tussen de namiddag van de geschiedenis en de schemering van de eeuwigheid, opgeslokt in de zwarte nacht van vergetelheid. Heeft alles een bedoeling en een doel? Viel deze druppel vijfduizend jaar lang geduldig naar

beneden om ooit van nut te zijn voor deze menselijke eendagsvlieg? En zal dit druppelen nog een volgend doel hebben, in de komende tienduizend jaar? Het doet er niet toe.
Het is al vele, vele jaren geleden sinds de ongelukkige halfbloed de steen uitkerfde om de kostbare druppels op te vangen, maar zelfs nu nog blijven de bezoekers van de grot daar het langst naar kijken, naar die deerniswekkende steen en het traag druppende water. Het ‘kommetje van Indian Joe’ is nog altijd de grootste bezienswaardigheid van McDougal’s grot; zelf “Aladdin’s Paleis” kan er niet mee concurreren.
Indian Joe werd begraven in de buurt van de grot; en de mensen kwamen er naar toe met boten en karren, vanuit alle stadjes, gehuchten en boerderijen tot tien kilometer in het rond; en ze brachten hun kinderen mee, en allerlei etenswaren en zegden achteraf dat de begrafenis hen bijna evenveel voldoening had gegeven als een terechtstelling had kunnen doen.



De begrafenis maakte een eind aan iets dat almaar toenam: een petitie aan de gouverneur om Indian Joe genade te verlenen. De petitie was door veel mensen ondertekend; vele tranerige en welsprekende bijeenkomsten had men gehouden, en een comité van dwaze vrouwen werd aangesteld om in rouwkleren naar de gouverneur te gaan en daar te jammeren en hem te smeken om een barmhartige ezel te zijn en zijn plicht aan zijn laars te lappen. Men nam aan dat Indian Joe vijf burgers van het stadje had vermoord, maar wat gaf dat? Indien hij Satan in eigen persoon was geweest, dan nog zouden er genoeg slappelingen te vinden zijn die bereid waren om hun naam neer te krabbelen op een petitie en om tranen te laten vallen uit hun voortdurend defecte en lekkende waterleidingen.
De ochtend na de begrafenis nam Tom Huck mee naar een afgelegen plek om een belangrijk gesprek te voeren. Huck had tegen Tom alles verteld over zijn avontuur met de Welshman en de weduwe Douglas, maar Tom zei dat er één ding was dat hij niet verteld had; en over dat ding wilde hij nu praten. Huck trok een beteuterd gezicht. Hij zei:
“Ik weet wat het is. Je bent op Nr. 2 geweest en hebt niets anders gevonden dan whisky. Niemand heeft me verteld dat jij het was; maar ik wist gewoon dat jij het moest geweest zijn, van zodra ik over die geschiedenis van de whisky gehoord

had; en ik wist dat je het geld niet had gevonden omdat je me het anders wel op één of andere manier zou hebben laten weten. Tom, ik heb altijd geweten dat die buit aan onze neus zou voorbijgaan."
"Nee maar, Huck, ik heb nooit iets verteld over die herbergier. Jij weet dat alles in de herberg nog normaal was op de zaterdag waarop ik ging picknicken. Weet je niet meer dat je die nacht de wacht ging houden?"
"Oh ja! Het lijkt wel een jaar geleden. Het was dezelfde nacht waarop ik Indian Joe gevolgd ben tot aan de weduwe."
"JIJ hebt hem gevolgd?"
"Ja, maar zeg het tegen niemand. Ik denk dat Indian Joe vrienden heeft achtergelaten, en ik wil niet dat ze mij het leven zuur maken en gemene dingen met me uithalen. Indien ik er niet geweest was dan zat hij nu veilig en wel in Texas."
Daarna vertelde Huck zijn hele verhaal aan Tom, die tot dan toe alleen de versie van de Welshman kende.
"Wel," zei Huck, terugkomend op de hoofdvraag, "diegene die de whisky heeft ontdekt in Nr. 2 heeft ook het geld gepikt, denk ik; hoe dan ook, we zijn het kwijt, Tom."
"Huck, dat geld heeft nooit in Nr. 2 gelegen!"
"Wat!" Huck keek zijn kameraad onderzoekend aan. "Tom, ben je dat geld terug op het spoor?"
"Huck, het ligt in de grot!"
Huck's ogen schoten vol vuur.
"Zeg dat nog eens, Tom."
"Het geld ligt in de grot!"
"Tom, wees nu eerlijk, is het een grap of is het echt?"
"Het is echt, Huck, zo echt als ik hier zit. Wil je met mij mee gaan en me helpen om het eruit te krijgen?"
"Reken maar dat ik dat wil! Indien we er onze weg in vinden en er terug uit geraken, tenminste."
"Huck, we kunnen het doen, met de kleinste moeite van de wereld."
"Beregoed! Waarom denk je dat het geld..."
"Huck, je zult moeten wachten tot we in de grot zijn. Indien we het niet vinden krijg je mijn trommel en alles wat ik in deze wereld bezit. Echt waar, ik zweer het."
"Goed, dat is afgesproken. Wanneer wil je gaan?"
"Nu, indien het voor jou ook goed is. Ben je sterk genoeg?"
"Is het ver in de grot? Ik sta pas drie of vier dagen terug op mijn benen, maar ik kan nog niet veel verder stappen dan een paar kilometer, Tom, tenminste, dat denk ik toch."
"Het is ongeveer zeven kilometer voor iemand die niet weet wat ik weet, Huck, maar er is een veel kortere weg die ik alleen ken. Ik zal je er heen brengen in een roeiboot, en ik zal ook terugroeien. Je hoeft geen hand uit te steken."
"Laten we vertrekken, Tom."
"Goed. We hebben wat brood nodig en wat vlees, en onze pijpen, en een paar zakken, en twee of drie vliegertouwen, en een paar van die nieuwe dingen die ze

lucifers noemen. Ik zeg het je, ik heb dikwijls gewenst dat ik er had, toen ik daar binnen zat.”
Kort na de middag leenden de jongens een kleine roeiboot van een man die er niet was, en vertrokken meteen. Toen ze een paar kilometer onder “Cave Hollow” waren, zei Tom:
“Je ziet dat de oevers er hier allemaal hetzelfde uitzien, geen huizen, geen boomgaarden, alleen maar steeds dezelfde struiken. Maar zie je die witte plek daar, waar er een landverschuiving is geweest? Wel, dat is één van mijn herkenpunten. We zullen aan land gaan.”



Ze meerden aan.
“Nu, Huck, waar we nu staan moet je met een hengelstok het gat kunnen vinden waar ik ben uitgekropen. Kijk of je het kunt vinden.”
Huck doorzocht de hele plek en vond niets. Tom stapte trots tussen een groepje sumak struiken en zei:
“Hier is het! Kom kijken, Huck, het is het gezelligste gat in het hele land. Je mag er met niemand over praten. Al een hele tijd wil ik rover worden, maar ik wist dat ik eerst zoiets moest hebben, een schuilplaats waarin ik kon wegvluchten wanneer de grond me te heet onder de voeten werd. Nu hebben we dat, en we

houden het geheim, alleen Joe Harper en Ben Rogers mogen het weten, omdat we natuurlijk een bende moeten hebben, anders is er geen plezier aan. De Bende van Tom Sawyer, dat klinkt geweldig, is het niet, Huck?”
“Dat is waar, Tom. En wie gaan we beroven?”
“Oh, om het even wie. Mensen die we opwachten, zo gaat dat meestal.”
“En hen vermoorden?”
“Nee, niet altijd. We sluiten ze op in een kerker tot hun losgeld betaald is.”
“Wat is losgeld?”
“Geld. Je laat ze alles lospeuteren wat ze kunnen, van hun familie en hun vrienden; en wanneer je ze een jaar hebt vastgehouden en het losgeld nog niet betaald is, dan maak je ze dood. Zo gaat dat meestal. Alleen de vrouwen maak je niet dood. Je bindt een doek voor hun mond zodat ze niet kunnen praten, maar je maakt ze niet dood. Ze zijn altijd mooi en rijk, en heel erg bang. Je neemt hun juwelen en zo, maar je neemt altijd je hoed af en praat beleefd. Niemand is zo beleefd als rovers, dat kun je lezen in elk boek. Wel, en dan worden die vrouwen verliefd op je, en nadat ze een week of twee in de kerker hebben gezeten houden ze op met wenen en nadien raak je ze niet meer kwijt. Indien je ze zou wegjagen zouden ze zich onmiddellijk omkeren en terugkomen. Het staat zo in alle boeken.”
“Wel, dat is echt gaaf, Tom. Ik denk dat het zelfs beter is dan een zeerover te zijn.”
“Ja, op sommigen manieren is het beter, omdat het dicht bij huis is en bij het circus en zo.”
Alles was nu klaar en de jongens daalden af in het gat, Tom op kop. Ze ploeterden verder tot aan het einde van de tunnel, maakten dan hun vliegertouw vast en gingen verder. Na een paar stappen waren ze bij de bron, en Tom voelde ineens een rilling door zich heen gaan. Hij toonde Huck het stukje wiek dat op een bol klei tegen de rotswand lag, en beschreef hoe hij en Becky hadden gezien hoe het vlammetje, na een laatste doodstrijd, uitging en stierf.
De jongens begonnen nu te fluisteren, want de stilte en de duisternis bedrukten hun geest. Ze gingen verder, en sloegen Tom’s andere zijgang in tot ze de kloof bereikten. De kaarsen lieten zien dat het niet echt een kloof was, maar enkel een steile kleiheuvel van zeven of tien meter hoog. Tom fluisterde:
“Nu zal ik je iets laten zien, Huck.”
Hij hield zijn kaars omhoog en zei:
“Kijk zo ver rond de hoek als je kan. Zie je dat? Daar, op die grote rots daar, gemaakt met de rook van een kaars.”
“Tom, het is een KRUIS!”
“Waar is nu je Nr. 2? Onder het kruis, hé? Precies daar waar ik Indian Joe zag met zijn kaars, Huck!”
Huck staarde een tijdje naar het mystieke teken, en zei toen met een beverige stem:
“Tom, laten we maken dat we hier wegkomen!”
“Wat! En de schat achterlaten?”
“Ja, laat hem liggen. De geest van Indian Joe spookt hier ergens rond, dat weet ik zeker.”

“Nee, dat is niet waar, Huck, dat is niet zo. Dit is niet de plaats waar hij gestorven is, dat is zeven kilometer van hier, aan de ingang van de grot.”
“Nee Tom, hij zou daar niet blijven. Hij zal bij het geld komen spoken. Ik weet hoe geesten zijn, en jij weet dat ook.”
Tom begon te vrezen dat Huck gelijk had. Hij werd overvallen door angstige voorgevoelens. Maar toen kreeg hij plots een idee.
“Nee maar, Huck, wat een stommelingen zijn we toch! De geest van Indian Joe zal nooit komen waar er een kruis is!”
Dat was ontegenzeggelijk waar. En het had zijn effect.
“Tom, daar heb ik niet aan gedacht. Maar zo is het. Wat een geluk voor ons dat het een kruis is. Laten we hier afdalen en die schatkist zoeken.”
Tom ging eerst en hakte met zijn hielen ruwe trappen uit in de klei terwijl hij afdaalde. Huck volgde. Vier zijgangen gaven uit op de kleine grot waar de grote rots stond. De jongens onderzochten drie ervan, zonder resultaat. In de vierde vonden ze een kleine inham, met daarin een rustplaats welke slechts bestond uit een paar dekens; en ook nog een oude riem, een paar repen spekzwoerd en de goed afgeknaagde beenderen van twee of drie kippen. Maar er was geen geldkist. De jongens doorzochten de plek steeds opnieuw, maar tevergeefs.
Tom zei:
“Hij zei ONDER het kruis. Wel dit komt daar het dichtst bij. Het kan niet onder de rots zelf liggen, omdat die stevig in de grond staat.”
Ze doorzochten alles nog eens opnieuw, en gingen ontmoedigd zitten. Huck kon geen voorstel verzinnen. Daarop zei Tom:
“Kijk eens hier, Huck, er staan voetafdrukken en er ligt kaarsvet op die klei aan één kant van de rots, maar niet aan de andere kanten. Nu, hoe komt dat? Ik durf te wedden dat het geld WEL onder de rots ligt. Ik ga de klei weggraven.”
“Dat is geen slecht idee, Tom!” zei Huck opgewonden.
Tom begon te graven en was nog geen tien centimeter diep gekomen toen hij op iets stootte.
“Hé, Huck! Heb je dat gehoord?”
Huck begon nu ook te graven en te krabben. Al gauw legden ze enkele planken bloot en namen deze weg. De planken hadden een ondiepe kloof bedekt welke tot onder de rots liep. Tom sprong erin en hield zijn kaars zover onder de rots als hij kon, maar zei dat hij het einde van de kloof niet kon zien. Hij stelde voor om er dieper in door te dringen. Hij bukte zich en kroop onder de rots; de kloof liep geleidelijk naar beneden. Hij volgde de kronkelende loop ervan, eerst naar rechts en dan naar links, met Huck vlak achter hem. Tom nam nog een korte bocht en riep dan uit:
“Lieve hemel, Huck, kijk hier!”
Het was de schatkist, zeker en vast, in een knusse uitholling waar ook nog een leeg buskruitvaatje stond, een paar geweren in een lederen foedraal, twee of drie paar oude moccasins, een lederen riem en nog wat andere rommel die doornat was van het neerdruppelende water.
“Eindelijk hebben we hem!” zei Huck, terwijl hij zijn handen rond de doffe hoeken van de kist liet lopen “Nee maar, Tom, we zijn rijk!”



“Ik wist het, Huck, ik heb altijd geweten dat we hem zouden vinden. Het lijkt te mooi om waar te zijn, maar we hebben hem, het is echt waar! Zeg, laten we hier niet blijven lummelen. We gaan terug. Laat me eerst eens proberen of ik die kist kan opheffen.”
Ze woog zowat vijfentwintig kilo. Tom kon met veel moeite één hoek van de grond tillen, maar hij kon ze niet dragen.
“Dat dacht ik al” zei hij “Aan hun manier van dragen, die dag in het spookhuis, wist ik dat het een zware kist was. Ik denk dat ik er goed aan gedaan heb die zakken mee te brengen.”
Het geld zat al gauw in de zakken en de jongens kropen uit de kloof.
“Laat ons nu de geweren en die andere dingen meenemen” zei Huck.
“Nee, Huck, we laten ze hier. Zij zijn net wat we nodig hebben als we gaan roven. We laten ze altijd hier liggen en we zullen ook hier onze orgieën houden. Het is een geweldig goede plek voor orgieën.”
“Wat zijn orgieën?”
“Dat weet ik niet. Maar rovers houden altijd orgieën, en wij moeten die natuurlijk ook houden. Kom, Huck, we zijn hier al lang genoeg geweest. Het wordt laat, denk ik. En ik heb honger ook. We zullen eten en roken wanneer we in de roeiboot zitten.”



Ze kwamen terug tevoorschijn uit de groep sumak struiken, keken spiedend om zich heen, zagen dat de kust vrij was, en zaten spoedig te eten en te roken in de roeiboot.

Terwijl de zon neerzakte naar de horizon staken ze van wal. In de vallende schemering waarde Tom dicht tegen de oever, vrolijk pratend met Huck; kort na het invallen van de duisternis meerden ze aan.

“Wel, Huck” zei Tom, “we zullen het geld verstoppen op de zolder van het schuurtje waar de weduwe haar hout in bewaart, en we komen morgen terug en tellen het en verdelen het dan, en dan zoeken we een plaats in de bossen waar we het veilig kunnen verstoppen. Blijf hier rustig liggen en waak over onze schat terwijl ik de kleine kar van Benny Taylor ga halen; ik zal maar een minuutje weg zijn.”

Hij verdween, en keerde kort daarna terug met de kleine kar, legde er de twee zakken in, gooide daar wat oude vodden over, en vertrok, zijn vracht achter zich aanslepend. Toen de jongens bij het huis van de Welshman waren, stapte deze net naar buiten en riep:

“Hallo, wie is daar?”

"Huck en Tom Sawyer."

“Goed! Komen jullie maar met mij mee, jongens, jullie laten iedereen wachten. Hier, haast jullie een beetje, in looppas. Ik zal de kar wel trekken. Nee maar, ze is zwaarder dan ik dacht. Hebben jullie er stenen in liggen? Of oud ijzer?”

“Oud ijzer” zei Tom.

“Ik dacht het al; de jongens in deze stad verspillen een hoop moeite en tijd met het zoeken naar wat oud ijzer dat ze voor een paar centen aan de gieterij kunnen verkopen, terwijl ze dubbel zoveel zouden verdienen door gewoon te werken. Maar dat is de menselijke natuur. Kom, haast jullie wat!”
De jongens wilden weten waarom al die haast nodig was.
“Breek er jullie kop niet over; je zult het wel zien wanneer we bij de weduwe Douglas zijn.”
Huck werd bang, want hij was er lang aan gewend om onterecht te worden beschuldigd, en zei:
“Mijnheer Jones, we hebben echt niets misdaan.”
De Welshman lachte.
“Dat weet ik zo nog niet, Huck mijn jongen. Dat weet ik zo nog niet. Zijn jij en de weduwe niet de beste vrienden?”
“Ja. Wel, het is te zeggen, zij is altijd heel vriendelijk tegen mij.”
“Goed zo. Waarom zou je dan bang moeten zijn?”
Deze vraag was nog niet volledig beantwoord in Huck’s trage geest toen hij samen met Tom in de salon van mevrouw Douglas werd binnen geduwd. Mijnheer Jones liet het karretje naast de deur staan en ging ook binnen.
De kamer was feestelijk verlicht, en alle belangrijke personen van het stadje waren daar aanwezig. De Thatchers waren daar, de Harpers, de Rogers, tante Polly, Sid, Mary, de dominee, de redacteur van de lokale krant, en nog veel meer, allen met hun mooiste kleren aan.
De weduwe ontving de jongens heel hartelijk, zo hartelijk als men twee er zo uitziende wezens maar kon ontvangen. Ze waren van kop tot teen besmeurd met klei en kaarsvet. Tante Polly stond te blozen van schaamte, en fronste haar voorhoofd en schudde haar hoofd naar Tom. Maar niemand was even gegeneerd als de twee jongens zelf. Mijnheer Jones zei:
“Tom was nog niet thuis, dus heb ik niet verder gezocht; maar ik botste op hem en Huck recht voor mijn deur, en daarna heb ik ze snel naar hier gebracht.”
“En daar heeft u goed mee gedaan” zei de weduwe. “Kom hier bij mij, jongens.”
Ze nam hen mee naar een slaapkamer en zei:
“Nu, ga jullie wassen en kleed je aan. Hier zijn twee nieuwe pakken met kleren, hemden, sokken, alles wat nodig is. Alsjeblieft Huck, nee, geen dank, Huck. Mijnheer Jones heeft het ene gekocht en ik het andere. Maar ze zullen je allebei passen. Doe ze maar aan. We zullen wachten, kom naar beneden wanneer jullie jezelf hebben opgeknapt.”
En toen ging ze weg.

34. Huck wordt gevierd.

Huck zei:
“Tom, we kunnen wegglippen, als we maar een touw kunnen vinden. Het venster is niet zo hoog van de grond”
“Verdraaid! Waarom zouden we weg willen?”
“Wel, ik ben niet gewend aan zo een hoop mensen. Ik kan er niet tegen. Ik ga niet meer terug naar beneden, Tom.”
“Och kom! Daar is toch niets aan. Ik zit er niets mee in. Ik zal wel voor je zorgen.”
Sid verscheen.
“Tom,” zei hij, “tante heeft de hele namiddag op jou gewacht. Mary had je zondagse kleren al klaar gelegd, en iedereen maakte zich zorgen om jou. Zeg, is dat vet en klei op je kleren?”
“Luister eens, mijnheertje Sid, bemoei jij je maar met je eigen zaken. En waarom is er beneden zoveel drukte?”
“Het is één van die feestjes die de weduwe altijd geeft. Deze keer is het voor de Welshman en zijn zonen, omdat ze haar die nacht zo uit de moeilijkheden hebben geholpen. En zeg, ik kan je iets vertellen, als je het wil weten.”
“Wel, wat dan?”
“Zie je, de oude mijnheer Jones gaat vanavond aan alle aanwezigen iets meedelen, maar ik heb hem afgeluisterd toen hij er met tante in het geheim over sprak, en ik zou zeggen dat het nu geen echt geheim meer is. Iedereen weet het, de weduwe ook, alhoewel ze probeert te doen alsof ze het niet weet. Mijnheer Jones moest wachten tot Huck hier was, hij kon zijn geheim niet vertellen als Huck er niet bij was, snap je!”
“Welk geheim, Sid?”
“Dat Huck de rovers is gevolgd tot aan het landgoed van de weduwe. Ik denk dat mijnheer Jones indruk wil maken met zijn verrassing, maar dat zal nu wel in het water vallen.”
Sid grinnikte alsof hij erg ingenomen was met zichzelf.
“Sid, heb jij het verklapt?”
“Oh, het heeft geen belang wie het was. Iemand heeft het verteld, en dat is genoeg.”
“Sid, er is in dit stadje maar één persoon gemeen genoeg om zoiets te doen, en dat ben jij. Indien je in Huck’s plaats was geweest dan was je de heuvel afgerend en had je niemand iets verteld over die schurken. Jij kan alleen maar gemene streken uithalen, en je kan het niet verdragen dat iemand beloond wordt omdat hij goed heeft gedaan. Daar, en zonder dank, zoals de weduwe zegt” en Tom nam Sid bij zijn oren en duwde hem schoppend de deur uit. “Ga het nu maar tegen tante vertellen, als je durft, dan zal je morgen wat meemaken.”
Enkele minuten later gingen de gasten van de weduwe aan tafel, en een dozijn kinderen werd samengepropt aan kleine bijzettafeltjes in dezelfde kamer, zoals dat toen de gewoonte was.

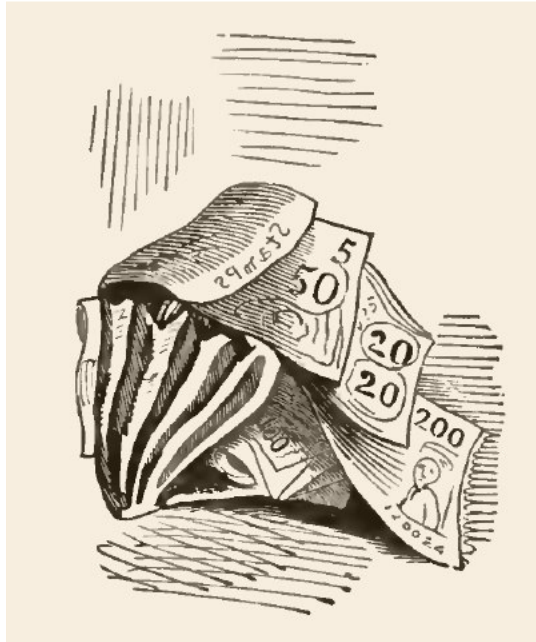


Op het gepaste tijdstip begon mijnheer Jones aan zijn kleine toespraak, waarin hij de weduwe dankte voor de eer welke ze hemzelf en zijn zonen bewees, en zei dat er een andere persoon was wiens bescheidenheid...”
Enzovoort, enzovoort. Hij onthulde zijn geheim over Huck’s aandeel in het avontuur met de meest dramatische woorden welke hij kon verzinnen, maar de verrassing die daarop volgde was grotendeels geveinsd en helemaal niet zo stormachtig en uitbundig als dat onder betere omstandigheden het geval zou geweest zijn. Toch deed de weduwe alsof ze erg verrast was en overlaadde Huck met zoveel complimenten en dankbaarheid, dat hij bijna het onverdraaglijke ongemak van zijn nieuwe kleren vergat door het nog onverdraaglijker ongemak om zo in het middelpunt van de belangstelling te staan en door iedereen bekeken en geprezen te worden.
De weduwe zei dat ze van plan was om Huck een thuis te geven en hem op te voeden; en dat ze hem later financiëel zou helpen zodat hij een eigen zaak kon beginnen.
Tom zag zijn kans schoon en zei:
“Huck heeft geen geld nodig. Huck is rijk.”
Alleen de goede manieren van de aanwezigen verhinderden een algemene schaterlach over zulk een goede grap. Maar de kunstmatige stilte werd stilaan onbehaaglijk. Tom doorbrak ze:
“Huck heeft geld. Misschien gelooft u het niet, maar hij heeft er hopen van. O, u moet niet glimlachen, ik kan het u laten zien. Wacht eventjes, en u zal het zien.”
Tom rende naar buiten. De mensen keken verbijsterd en nieuwsgierig naar elkaar, en ook naar Huck, maar die kon geen woord uitbrengen.
“Sid, wat bezielt Tom?” zei tante Polly. “Hij..., Wel met die jongen weet je echt

nooit. Ik heb nooit..."
Tom kwam binnen, worstelend met het gewicht van de zakken, en tante Polly maakte haar zin niet af. Tom goot een massa gouden geldstukken op de tafel en zei:
"Wel, wat heb ik gezegd? De helft is van Huck en de andere helft van mij!"



Dit tafereel benam iedereen de adem. Allen staarden ze naar het goud, niemand sprak een woord. En toen riepen ze allen door elkaar om een verklaring. Tom zei dat hij die kon geven, en dat deed hij.
Zijn verhaal was lang, maar boordevol interessante dingen. Hij werd nauwelijks onderbroken en iedereen luisterde als betoverd.
Toen hij gedaan had zei mijnheer Jones:
"Ik dacht dat ik een kleine verrassing in petto had voor deze gelegenheid, maar hier kan ik niet aan tippen. Deze doet de mijne, ik moet het eerlijk bekennen, helemaal in het niet zinken"
Het geld werd geteld. De som bedroeg meer dan twaalfduizend dollar.
Het was meer dan één van de aanwezigen ooit bij elkaar had gezien, alhoewel er verschillende personen waren die huizen en landerijen bezaten welke aanzienlijk meer waard waren.


5
50
20
20
200

36. Tom en Huck maken plannen.

De lezer mag er zeker van zijn dat de meevaller van Tom en Huck een diepe indruk maakte op het bescheiden, kleine stadje van St. Petersburg.
Zulk een grote som, en dan nog in tastbaar geld, leek iets ongelooflijk. Er werd over gesproken, men verheugde zich erin, men verheerlijkte het, tot de redelijkheid van vele burgers het begaf onder de druk van deze ongezonde opwinding.
Elk 'spookhuis' in St. Petersburg en omliggende dorpen werd uiteen gehaald, plank voor plank, en de funderingen werden uitgegraven en grondig onderzocht op verborgen schatten, en niet door jongens, maar door mannen, behoorlijk ernstige en onromantische mannen bovendien.
Overal waar Tom en Huck verschenen werden ze hoffelijk bejegend, bewonderd en aangestaard. De jongens konden zich niet herinneren dat hun opmerkingen vroeger enig gewicht in de schaal hadden gelegd; maar nu werden al hun uitspraken gekoesterd en herhaald; alles wat ze deden werd op een of andere manier steeds 'opmerkelijk' genoemd; ze waren blijkbaar niet meer in staat om nog gewone dingen te zeggen of te doen; sterker nog: hun verleden werd opgerakeld en ook daar ontdekte men steeds meer kenmerken die getuigden van hun ongewone originaliteit. De lokale krant publiceerde een biografische schets van de jongens.
De weduwe Douglas had Huck's geld weggezet tegen zes percent, en Rechter Thatcher had, op verzoek van tante Polly, hetzelfde gedaan met dat van Tom. Elk van beide jongens had nu een inkomen dat gewoonweg ontzaglijk was: een dollar voor elke weekdag en een halve voor elke zondag. Het was evenveel als de dominee kon ophalen in de kerk, nee, het was wat men hem beloofde, maar hij vond dat meestal niet terug in zijn collecteschaal. Met een dollar en een kwart per week kon men in die oude, eenvoudige tijd de kosten van een schooljongen dekken voor eten, onderdak en onderwijs en hem daarbij nog kleden en wassen ook.
Rechter Thatcher had een hoge dunk gekregen van Tom. Hij zei dat een gewone jongen er nooit zou in geslaagd zijn om zijn dochter uit de grot te redden. Toen Becky haar vader vertrouwelijk vertelde hoe Tom op school verhinderd had dat ze een afranseling kreeg, was de rechter zichtbaar ontroerd; en toen ze vergiffenis vroeg voor de ontzagwekkende leugen welke Tom verteld had om haar te beschermen en waardoor hij zelf zo zwaar gestraft was, zei de rechter in een opwelling van fierheid dat het een nobele, edelmoedige en grootmoedige leugen was, een leugen die waardig genoeg was om met opgeheven hoofd door de geschiedenis te marcheren aan de zijde van George Washington! Becky vond dat haar vader er nog nooit zo groot en indrukwekkend had uitgezien toen hij door de kamer marcheerde en met zijn voeten stampte en dat zegde. Ze ging onmiddellijk naar Tom om het hem te vertellen.
Rechter Thatcher hoopte het nog mee te maken dat, op een dag, Tom een belangrijke advocaat of een beroemde generaal zou worden. Hij zei dat hij van plan was erop toe te zien dat Tom toegelaten werd in de Militaire Academie en nadien kon studeren aan de beste rechtsfaculteit van het hele land, zodat hij

klaar zou zijn voor één van beide beroepen, of voor alle twee.
De rijkdom van Huck Finn, en het feit dat hij nu onder de bescherming stond van de weduwe Douglas, introduceerde hem in de gemeenschap, nee, sleepte hem erin, wierp hem erin, en zijn lijden werd bijna groter dan wat hij kon dragen. De dienstboden van de weduwe hielden hem schoon en netjes, kamden hem, borstelden hem, en legden hem ’s avonds in zijn bed tussen piekfijne lakens, zonder gaten of vlekken welke hij tegen zijn hart kon drukken als oude vrienden.



Hij moest eten met mes en vork; hij moest een servet gebruiken, een kop en een bord; hij moest leren in zijn boek, hij moest naar de kerk gaan; hij moest netjes praten zodat de woorden hun smaak verloren in zijn mond; hoe hij zich ook draaide of keerde, de tralies en boeien van de beschaving hielden hem vast en bonden hem aan handen en voeten.
Gedurende drie weken verdroeg hij moedig al die ellende, en toen, op een dag, was hij verdwenen. Gedurende achtenveertig uur liet de weduwe overal naar hem zoeken en ze verkeerde in grote onrust. De mensen in het stadje waren al even bezorgd; ze zochten in de heuvels en de bossen en dregden in de rivier naar zijn lichaam.
In de vroege uren van de derde dag ging Tom rondneuzen tussen de oude lege vaten achter het vroegere slachthuis, en in één van hen vond hij de vluchteling. Huck had daar geslapen; hij had net ontbeten met beetjes voedsel die hij hier en daar gestolen had, en lag nu neer, op zijn gemak, met zijn pijp. Hij was

ongekamd, ongewassen en gekleed in dezelfde oude lompen welke hem zo pittoresk hadden gemaakt in de dagen dat hij vrij en gelukkig was. Tom liet hem uit zijn ton komen en vertelde hem welk een onrust hij veroorzaakt had, en vroeg om terug naar huis te gaan.
De rustige tevredenheid verdween van Huck’s gezicht en het kreeg een zwaarmoedige uitdrukking. Hij zei:
“Spreek er me niet over, Tom. Ik heb het geprobeerd, en het lukt niet; het lukt niet, Tom. Het is niets voor mij; ik ben het niet gewoon. De weduwe is goed voor mij, en vriendelijk; maar ik kan dat leven niet uitstaan. Ze laat me elke ochtend op hetzelfde uur opstaan; ik moet me wassen, ze kammen mijn haar tot het plat ligt; ik mag niet in het houtschuurtje slapen; ik moet die verdomde kleren dragen die me doen stikken, Tom; het lijkt alsof er geen lucht doorkomt; en ze zijn zo verrekt mooi dat ik niet op de grond kan gaan zitten, me neerleggen of me eens lekker rollen; ik kan me nooit meer in een keldergat laten glijden, dat schijnt wel eeuwen geleden; ik moet naar de kerk gaan en zweten, zweten; ik haat die vervelende preken! Ik mag er nog geen vlieg vangen, ik mag geen tabak pruimen. Ik moet elke zondag schoenen dragen. De weduwe eet volgens de klok; ze slaapt volgens de klok; ze staat op volgens de klok, alles is zo vreselijk regelmatig dat een mens het niet kan uithouden.”



“Wel, iedereen doet dat zo, Huck.”
“Tom, dat maakt mij niets uit. Ik ben niet iedereen, en ik kan het niet verdragen. Het is verschrikkelijk om zo aan de leiband te liggen. En aan eten komen is veel te gemakkelijk geworden, ik zoek mijn kostje liever zelf bijeen. Ik moet vragen of

ik mag gaan vissen; ik moet vragen of ik mag gaan zwemmen, ik mag verrekken als het niet waar is dat ik voor alles en nog wat moet vragen of ik het mag doen. Wel, ik moest altijd zo netjes praten dat ik er de kriebels van kreeg, en dan ging ik naar de zolder en zei alles wat ik wilde, elke dag, om terug een beetje smaak in mijn mond te krijgen, of ik zou eraan kapot zijn gegaan, Tom. De weduwe wil niet dat ik rook; ze wil niet dat ik roep, ik mag niet gapen, me uitrekken, me krabben als er iemand bij is..." – en dan, met een stuiptrekking van opperste irritatie en gekrenktheid – "En de duivel hale me: ze bid de hele tijd! Ik heb nog nooit zo een vrouw gezien! Ik MOEST weglopen, Tom, ik kon niet anders. En daarbij, binnenkort gaar die school terug open, en daar zou ik dan ook naartoe gemoeten hebben, wel, DAT zou ik niet kunnen verdragen, Tom. Luister eens, Tom, rijk zijn is helemaal niet leuk. Het brengt alleen maar zorgen en nog eens zorgen, en zweten en nog eens zweten, en de hele tijd wensen dat men dood was. Deze kleren bevallen me, en deze ton bevalt me, en ik laat ze nooit meer achter. Tom, ik zou nooit in al die ellende verzeild geraakt zijn indien dat geld er niet was geweest; neem jij alsjeblieft mijn deel en geef me af en toe eens tien cent, niet dikwijls, want ik geef geen moer om dingen die gemakkelijk te krijgen zijn; en ga voor mij naar de weduwe en vertel haar dat ik niet meer terugkom."
"Oh, Huck, je weet dat ik dat niet kan doen. Het is niet eerlijk; en daarbij, indien je het nog even volhoudt, zul je het plezierig beginnen vinden."
"Het plezierig vinden! Ja, zo plezierig als een hete kachel waar ik de rest van mijn leven moet blijven opzitten. Nee, Tom, ik wil niet rijk zijn, en ik wil niet leven in die vervloekte, verstikkende huizen. Ik hou van de bossen, en de rivier, en van tonnen, en die laat ik nooit meer achter. Verdomme! Net nu we geweren hadden, en een grot, en alles klaar was om te gaan roven, net nu moest dat verdomde geld alles komen verpesten!"
Tom zag zijn kans.
"Luister eens hier, Huck, rijk zijn gaat mij niet tegenhouden om rover te worden."
"Nee! Lieve help; ben je echt, echt, écht serieus, Tom?"
"Zo echt als ik hier zit. Maar Huck, we kunnen je niet in de bende toelaten als je niet respectabel bent, weet je."
Huck's vreugde bekoelde snel.
"Me niet toelaten, Tom? Ik mocht toch ook zeerover zijn?"
"Ja, maar dat is iets anders. Rovers staan hoger aangeschreven dan piraten. In de meeste landen zijn ze van adel, hertogen en baronnen en zo."



“Hoor eens Tom, ben je niet altijd vriendelijk voor mij geweest? Je zou me er niet echt uitzetten, hé Tom? Jij zou dat niet doen, is het niet, Tom?”

“Huck, ik zou het niet willen doen, en ik wil het niet doen, maar wat zouden de mensen zeggen? Wel, ze zouden zeggen: ‘Mmm! Die bende van Tom Sawyer! Daar zit gemeen volk tussen!’ En ze zouden jou bedoelen, Huck. Dat zou je niet graag hebben, en ik ook niet.”

Huck was een poosje stil, verscheurd door een inwendige strijd. Tenslotte zei hij:

“Wel, ik zal teruggaan naar de weduwe, voor een maand, en ik zal mijn best doen en zien of ik het kan uithouden, tenminste, als je me bij de bende toelaat, Tom.”

“Akkoord Huck, dat is afgesproken! Kom mee, ouwe jongen, en ik zal de weduwe vragen of ze je wat meer vrijheid kan geven, Huck.”

“Zul je dat doen, Tom? Zul je dat echt doen? Dat is goed. Wanneer ze me de ergste dingen bespaart, zal ik alleen maar roken en spuwen als ze het niet ziet, en me er voor de rest proberen door te slaan. Wanneer begin je met de bende en wanneer worden we rovers?”

“Oh, onmiddellijk. We trommelen de jongens op en we houden vannacht de initiatie, misschien.”

“De ini-wat?”

“De initiatie.”

“Wat is dat?”

“Dat is zweren dat we elkaar altijd zullen bijstaan, en nooit of te nimmer de geheimen van de bende zullen verraden, al werd je in kleine stukjes gehakt, en dat je iedereen zult doden die de bende schade berokkent, en ook zijn hele familie.”

“Dat is knap. Dat is geweldig knap, Tom, dat zeg ik je.”

“Wel ik vind het ook knap. En al dat zweren moet om middernacht gebeuren, op de eenzaamste en verschrikkelijkste plaats welke je kunt vinden, een spookhuis is het beste, maar die zijn nu allemaal neergehaald.”

“Wel, middernacht is altijd goed, Tom.”

“Ja, dat is het. En je moet het zweren boven op een doodskist, en het ondertekenen met bloed.”
“Dat is nu eens iets goed! Nee maar, het is wel een miljoen keer beter dan zeerover te zijn. Ik blijf bij de weduwe tot ik er verrot, Tom; en wanneer ik een bovenste beste rover wordt, en iedereen over mij spreekt, wel, dan wed ik dat ze trots zal zijn dat ze me heeft opgevist uit de goot.”

* * *

En zo eindigt dit verhaal. Het is het verhaal over een jongen en daarom moet het hier eindigen; het verhaal zou niet veel verder kunnen gaan zonder het verhaal van een man te worden. Wanneer men een verhaal schrijft over volwassenen weet men precies waar men moet stoppen: bij het huwelijk; maar wanneer men over de jeugd schrijft moet men stoppen waar dat het beste lijkt.
De meeste personen die in dit boek voorkomen zijn nog steeds in leven, en stellen het goed en zijn gelukkig. Op een dag zal het misschien de moeite waard zijn om het verhaal van de jongeren terug op te nemen en te zien welk soort mannen en vrouwen ze geworden zijn; daarom is het verstandig om dat deel van hun leven nu nog niet openbaar te maken.

De Schrijver

